

Sámedikki dievascoahkkin

Čoahkkingirji 04/08

Ávjuvárgaaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Áigi: 25.11.08 - 28.11.08

Báiki: kárášjogas

Áššelistu

Saksnr.	Sakstittel
036/08	Vuodđudeapmi
037/08	Sámediggeráđđi doaibmadiedahus
038/08	Gažaldagat Sámediggeráđđái
039/08	Ođđa áššiid dieđiheapmi
040/08	Sámedikki 2009 bušeahtta
041/08	Sámedikki doarjjastivrra raporta 2007
042/08	Etihkalaš njuolggadusat Sámedikki politihkkáriidda
043/08	Hálddašanođastus
044/08	Luonddušládjiivuođaláhka
045/08	Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaomiid árvoštallan
046/08	Sámedikki dásseárvodoaibmaplána 2009-2013
047/08	Minerálaláhka
048/08	Duodjecaláhusšiehtadus 2009 várás - dohkkeheapmi
049/08	Virgelobi ohcan doaimmas sámediggeáirrasin - Bjarne Store-Jakobsen
050/08	Várreáirrasdoaimmas luvvejupmi - Tom Sottinen
051/08	Doaibmaplána sihkkarastin ja ovddidan dihtii sámi giliid

Čoahkkináiggit

Áigi		Ášši	Siidu
25.11.08	dii. 09.00 - 09.20	036/08	4
	dii. 09.20 - 12.10	037/08	7
	dii. 13.30 - 14.10	038/08	14
	dii. 14.10 - 15.15	039/08	20
26.11.08	dii. 09.00 - 16.50	040/08	27
	dii. 17.30 - 18.10	041/08	254
27.11.08	dii. 09.00 - 09.45	043/08	261
	dii. 09.45 - 10.55	044/08	269
	dii. 13.40 - 14.15	042/08	257
	dii. 14.15 - 16.05	045/08	275
	dii. 16.05 - 17.25	046/08	280
28.11.08	dii. 09.05 - 11.40	047/08	293
	dii. 11.40 - 11.55	048/08	301
	dii. 11.55 - 12.00	049/08	304
	dii. 12.00 - 12.05	050/08	306
	dii. 12.05 - 12.30	051/08	307

Vuodđogiella:: dárogiella

Ášši 36/08 Čoahkkima vuodđudeapmi

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.11 2008 dii. 09.00

Áirasat

Čuovvovaš áirasat ledje vuodđudeamis:

1. Magnhild Mathisen	23. Tor Mikalsen
2. Gunn-Britt Retter	24. Hilde Anita Nyvoll
3. Knut Store	25. Randi A. Skum
4. Marianne Balto	26. Ranveig Matheussen (Bjarne Store-Jakobsen ovvdas)
5. Jánoš Trosten	27. Lene Hansen
6. Elisabeth Hegge Guttorm (Per-Ivar Henriksen ovddas)	28. Ann-Mari Thomassen
7. Egil Olli	29. Berit Oskal Eira
8. Terje Tretnes	30. Nanna Thomassen (Susanne Amalie Andersen ovddas)
9. ii várrelahttu Synnøve Solbakken-Härkönen ovddas	31. Per Niia (Kjersti Myrnes Balto ovddas)
10. Marie Therese N. Aslaksen	32. Vibeke Larsen
11. Aili Keskitalo	33. ii várrelahttu Roger Pedersen ovddas
12. Berit Marie P. E. Eira (Per Andersen Bæhr ovddas)	34. Tone Finnesen
13. Isak Mathis O. Hætta (válddii saji dii. 09.30)	35. Anders Urheim
14. Klemet Erland Hætta	36. Miriam Paulsen
15. Ronny Wilhelmsen (Tone Merethe O. Olsen ovddas)	37. Jarle Jonassen
16. Olaf Eliassen	38. Sten Erling Jønsson
17. Wiebke Synnøve Slåtsveen	39. Kirsten Appfjell-Eira
18. Per Edvind Varsi	40. Rita-Alise Porsanger
19. John Harald Skum	41. Jørn Are Gaski
20. Toril Bakken Kåven	42. Johan Mikkel Sara
21. Inger Jørstad	43. Kirsti Guvsám
22. Willy Ørnebakk	

Juolluduvvon permišuvnnat

Permišuvnnat olles dievasčoahkkimis

Áirras nr. 06 Per-Ivar Henriksen
Áirras nr. 09 Synnøve Solbakken-Härkönen
Áirras nr. 12 Per Andersen Bæhr
Áirras nr. 15 Tone Merete O. Olsen
Áirras nr. 26 Bjarne Store-Jakobsen
Áirras nr. 30 Susanne Amalie Andersen
Áirras nr. 31 Kjersti Myrnes Balto
Áirras nr. 33 Roger Pedersen

Permišuvnnat osiid dievasčoahkkimis

Áirras nr. 03 Knut Store, 25.11 dii 15.00 rájes - 27.11.08
Áirras nr. 14 Klemet Erland Hætta, 26.11. dii. 12.00 rájes - 27.11.08 dii. 12.00 rádjai
Áirras nr. 25 Randi A. Skum, 26.11 dii. 12.00 rájes - 28.11.08
Áirras nr. 02 Gunn-Britt Retter, 28.11.08
Áirras nr. 21 Inger Jørstad, 27.11 dii. 12.00 rájes - 28.11.08
Áirras nr. 35 Anders Urheim, 28.11.08
Áirras nr. 40 Rita-Alise Porsanger, 27. - 28.11.08
Áirras nr. 38 Sten Erling Jønsson, 27. - 28.11.08
Várrelahtu Elisabeth Hegge Guttorm, 28.11.08

Várrelahtut

Várrelahtu Nanna Thomassen
Várrelahtu Ronny Wilhelmsen
Várrelahtu Elisabeth Hegge Guttorm
Várrelahtu Ranveig Matheussen
Várrelahtu Per Niia
Várrelahtu Berit Marie P. E. Eira
Várrelahtu Anne Márjá Gaup Eira 26.11. dii 12.00 rájes - 27.11.08 dii. 12.00 rádjai
Várrelahtu Camilla Vonheim 26.11 dii 14.00 - 16.50 rádjai (ášši 040/08 Olaf Eliassen ovddas)
Várrelahtu Egil Utsi 28.11.08

I Áššebáhpirat

Skábmamánu 3.b. 2008 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkinjodihangotti árvalus Sámediggái:
03.11.08 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu dohkkehuvvo oktan lassiaššüguin 50/08
Várreáirrasdoaimmas luvvejupmi - Tom Sottinen ja ášši 51/08 Doaibmaplána sihkarastin ja ovdidan dihtii sámi giliid

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 41 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Čoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorro- ja replihkkalistu

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Egil Olli, muitosárdni	

VI Sámedikki mearrádus

03.11.08 beaiváduvvon gohččun ja áššelistu dohkkehuvvo oktan lassiaššiiguin 50/08

Várreáirrasdoaimmas luvvejupmi - Tom Sottinen ja ášši 51/08 Doaibmaplána sihkarastin ja ovdidan dihtii sámi giliid

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 25.11.08 dii. 09.20.

Vuodđogiella: dárogiella

Ášši 37/08 Sámediggeráđi doaibmadieđáhus

Arkiiva

Arkiiváššénr.

SF-

08/4623

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.11.08 dii. 09.20

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1			Sámedikki boađusrehketdoallu 30.09.08
2			Protokoll fra minister- og presidentmøte

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi evttohus Sámediggái:

Sámediggi váldá Sámediggeráđi áigodaga 10.10.08-13.11.08 doaibmadieđáhusa diehtun.

1 Doaimma birra

Dieđáhusas bohtet ovdan Sámediggeráđi doaimmat áigodagas 10.10.08 rájes 13.11.08 rádjai. Sámediggeráđdi lea dán áigodagas doallan 1 čoahkkima ja meannudan 26 ášši.

Sámediggeráđdi áigu dán dieđáhusas válldahallat ollu áššiid maiguin ráđdi lea bargan áigodagas.

Nugo oidno dán visogovas www.sametinget.no, de lea ráđdi lassin searvan ollu čoahkkimiidda ja ovddastusaide.

Sámedikki boađusrehketdoallu 30.09.08 muttus

Váikkuhangaskaoapmereketdoallu 30.09.08 muttus čájeha ahte báhcá 19,3 % váikkuhangaskaomiin juogadeapmái jagi 2008 ollislaš bušeahta ektui.

Politiikalaš ja hálldahuslaš dási doaibmarehketdoallu 30.09.08 muttus čájeha ahte báhcá 44,1 % geavaheapmái jagi 2008 ollislaš bušeahta ektui. Dat mearkkaša ahte čakčamánu 2008 muttus lea 55,9 % geavahuvvon. Doaibmarehketdoallu čakčamánu 2008 muttus lea juolluduvvon rámma siskkobealde.

Muđui čujuhuvvo mildosi mas leat eanet dieđut rehketoalu birra 30.09.08 muttus.

2 Áššesuorggit

Ovttasbargu

Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) dievasčoahkkin

Sámi parlamentáralaš ráđis lea leamaš dievasčoahkkin Roavvenjárggas 29.10.08. Doppe meannuduvvui earret eará Davviriikkalaš konvenšuvdna ja evttohus odđasis organiseret sámi giellabarggu sámedikkiid ovddasvástádussuorggi siskkobealde. SPRa stivra mearridii 2007:s nammadit bargujoavkku mii galgai čielggadit sámi giellabarggu boahhtevaš organiserema sámedikkiid ja SPRa ovddasvástádussuorggi siskkobealde. Raporta geigejuvvui borgemánus dán jagi. Dán raportta vuodul

bivdá SPR áššis 06/2008 sámedikkiid čuovvolit bargojoavkku raportta. SPR ávžžuha ahte dát bargu čadáhuvvo bušeahhttajagis 2009.

Sámi parlamentáralaš ráđđi lea mearridan doaibmaplána áigodahkii skábmamánu 2008 rájes juovlamánu 2010 rádjai. Čuovvovaš áššesuorggit vuoruhuvvojit boahte áigodagas: Sámeigiella, oahpahus/oahppu, nuoraidáššit, sámi universitehta, Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna, resursaávkástallan ja biras, riikkaidgaskasaš ángiruššan, dáseárvu, ruhtadeapmi ja organiseren. SPR ávžžuha sámedikkiid ráhkadit dáseárvodoaibmaplána. Viidáseappot háliida SPR nannet SPRa ovttasbarggu ja rámmaevttuid. Dan oktavuodas áigu SPR guorahallat sámedikkiid gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid SPR-ovttasbarggu birra.

Jodiheddjidoaibma sirdojuvvui Norgga beale Sámedikkis Ruoŋa beale Sámediggái. 29.10.08 rájes lea Ruoŋa beale Sámedikkis Sámi parlamentáralaš ráđi jodihheapmi buohkanassii 16 mánnui oktalaččat. Čállingoddeovddasvástádus čuovvu jodihemi.

Boahte dievasčoahkkin dollojuvvo 17.-18.11.09.

Sámiparlamentárikonferánssa 2008

Nubbi parlamentárikonferánssa lágideuvvui 28.10.08 Roavvenjárggas, Suomas. Konferánssa áshuvvui Suoma, Norgga ja Ruoŋa beale sámedikkiid áirasiiguin, ja Ruošša beale sápmelaččaid ovddasteaddjiid searvamiin. Dán jagi parlamentárikonferánssa váldofáddán ledje árbediehtu, sámeigiella ja mánát ja nuorat.

Ovddit konferánssas dohkkehuvvui Johkamohkkejulggaštus oktasaš sámi vuoigatvuodaid ja mihttomeriid birra. Dán jagi konferánssa boadusin lei loahppadokumeanta man vuodđun lea Johkamohkkejulggaštus.

Ministar- ja presideantačoahkkin

Ministarat, geain lea ovddasvástádus sámi áššiin, ja sámediggeáirasat dolle 12.11.08 čoahkkima Helssegis. Čoahkkimis meannuduvvojedje dakker deatalaš áššit go Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna, davviriikkalaš-sámi mánáidáittardeaddji ovttasbargu ja rájuidrastideaddji ovttasbargu. Davviriikkalaš giellabálkkašupmi Gollegiella geigejuvvui maiddá. Dán jagi bálkkašumi vuoitit lea Henrik Barruk och föreningen Sámi Siida rs. Čoahkkinprotokolla čuovvu mielddusin dieđáhussii.

Vuoigatvuodát

Sámi vuoigatvuodálávdegoddi

Presideanta Egil Ollis lei sáhkavuorru gulaskuddansemináras Bodáddjos 20.10.08 Sámi vuoigatvuodálávdegotti NAČ 2007:13 birra. Seminára čalmmustuhtii erenoamážit báikkálaš eanahálldašeami evttohusa. Presideanta čujuhii sáhkavuorustis dasa ahte Sámedikki vuolggasadjin lea ahte boahtevaš čovdosat fertejit leat álbmotrievtti rámmaid siskkobealde. Go politihkkarat leat jo válljen stivrenmodeallaid daidda eatnamiidda ja resurssaide main sápmelaččain leat oamastan- ja geavahanvuoigatvuodát, de sii leat jo dahkan soames válljemiid, ja sii leat čadnojuvvon olmmošvuoigatvuodáide. Statsskog eatnamiid stivren- ja hálldašanorgánan, maiddá veaháš reviderejuvvon hámis, lea álbmotrievtti riikkun. Dan duodašta sihke ILO-konvenšuvdna nr. 169 álgoálbmogiid birra ja iešmearridanvuoigatvuohta ONa konvenšuvnnas siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid birra.

Sámedikki gulaskuddancealkámuš Sámi vuoigatvuodálávdegotti evttohussii lea ráhkkanuvvomin. Sámedikki gulaskuddancealkámuš ovddiduvvo dievasčoahkkimii sierra áššin guovvamánus. Dat árvvoštallá vuosttažettiin lánkaevttohusa bajimus prinsihpaid álbmotrievtti ektui. Sámediggi ollista oainnuidis lánkaevttohusa lagat bienaid birra ovdal boahte konsultašuvdnaproseassa.

Čoahkkin Stuorradikki ealáhuslávdegottiin

Presideanta Egil Olli ja politihkalaš ráđdeaddi Josef Vedhugnes leaba 07.11.08 doallan čoahkkima Kárášjogas Stuorradikki ealáhuslávdegotti jodiheddjin Ola Morten Moe (Gb). Fáttáid maid sii

ságaškušše ledje minerálahka, Sámi vuoigatvuodálávdegotti čielggadeapmi, Finnmarkkuopmodat, plána- ja huksenlága ođđa plánaoassi ja boazodoalu rámmaeavttut. Danne go Stuorradikki ealáhuslávdegoddi dat galgá meannudit Eláhus- ja gávpedepartemeantta ođđa minerálahkaevttohusa, de bijai presideanta erenoamáš deattu dasa ahte čilget posišuvnnaid dan oktavuodas go Sámediggi háliida dievaslaš lágaid minerálaressasaid hálldašeapmái. Sámediggi háliida dakkár lágaid mat addet einnostanvuodu ja vejolašvuodaid árbevirolaš ealáhusaide ja mineráladoaimmaide doaibmat ovttas. Eláhus- ja gávpedepartemeantta láhkaevttohus ii fuolat álgoálbmotvuoigatvuodaid, ja danne dat ii atte einnostanvuodu ja vejolašvuoda ovttasdoaimmami. Láhkaevttohus dálá hámis, ii leat álbmotrievtti siskkobeaide ja danne dat lea heajos ealáhuspolitihkka.

Biras ja areála

Sáltoduoddara-Svartisen álbmotmeahci viidideapmi

Sáltoduoddara-Svartisen álbmotmeahci viidideami suodjalanplána lea dál álggahuvvon. Plánejuvvon viidideapmi guoská Ruovada ja Rávdá suohkaniidda. Daid njuolggadusaid vuodul mat leat ráhkaduvvon suodjalanplánabargguide sámi guovlluin luonddugáhttenlága vuodul, lea nammaduvvon bargolávdegoddi mii galgá veahkehit Nordlándda fylkkamáni dán barggus. Suodjalanplánabarggu oktavuodas lea Sámediggi konsultašuvnnaid bokte soahpan fylkkamániin bargolávdegotti mandáhta ja čoahkádusa. Sámediggi oassálasttiid dárkojeaddjin bargolávdegotti vuosttaš ásančoahkkimii Muoffies 15.10.08.

Luonddušláddjiivuođalahka

Sámediggerádis lea ovttas sámediggeáirasii Gunn-Britt Retteriin (NSR/SáB) leamaš 29.10.08 loahpalaš konsultašuvdna stáhtačállin Heidi Sørenseniin Birasgáhttenpartemeanttas ođđa luonddušláddjiivuođalága birra. Oasehasat sohpe daid fáttáid mat galget guoskat sámi beroštusaide konsultašuvnain. Luonddušláddjiivuođalahka meannuduvvo sierra áššin dán Sámedikki dievasčoahkkimis.

Dálkkádatrievdamat

Presideanta Egil Olli doalai 22.10.08 ovttá váldosáhkavuorui Romssa universitehta jahkásaš Forumkonferánsas dakkár áššiid birra mat gusket veahkkedárbašeaddji álgoálbmogiid. Dan oasis mii lei álgoálbmogiid, luonddubirrasiid ja dálkkádatrievdamiid birra, hálai presideanta dan birra go ávkástallan ođasmuvakeahtes resurssaiguin lea lassánan, vuoigatvuodaid birra ja dálkkádatrievdamiid birra Sámis.

Sámediggi lea 24.10.08 oassálastán NorACIA fáddájoavkku 5 čoahkkimii heivehemiid ja váidudeaddji doaibmabijuid birra dálkkádatrievdamiid birra. Viidáset bargu konkretiserejuvvo oassečielggadeamis mas álgoálbmotperspektiiva ovttaiduhttojuvvo dievaslaččat.

Kultuvra

Sámediggerádis lea leamaš čoahkkin Sámi Valástallanlihtuin (SVL-N) mas fáddán ledje áigeguovdilis hástalusat sámi valástallandoaimmaid organiseremis ja ruhtadeamis. SVL-N válddi erenoamážit ovdan áššečuolmmaid mat čatnasit sámi searvama dohkálaš organiseremii ja ruhtadeapmái Arctic Winter Games (AWG) lágidemiin. Sámediggerádi mielas lea AWG:ii searvan hui mávssolaš doaibmabidju. Deatalaš livččii ahte ekonomalaš rámmat boadášedje dan dássái ahte sáhtášii sihkkarastit einnostahttivuoda ja oktilašvuoda viidáset barggus go galgá viidáset ovddidit sámiid searvama AWG:in. Dán barggu háliida Sámediggeráddi čuovvilit.

Sámediggi ja nu gohčoduvvon "ABM-utvikling" leat šaddan ovttaoaivilii das ahte ásahuvvo bargujoavku mii galgá bargat sámeielat Primusa duohtandahkamiin. Primus lea museačoahkádusaid hálldašanvuogádat, maid dađistaga eanet ja eanet museat leat geavahišgohtán.

Sámediggerádis lea leamaš čoahkkimat Sámi dáiddaguovddážiin dáiddaguovddáža fárrema birra eanet guovddáš sadjái Kárásjoga márkanis. RICAs lea heivvolaš lokálat muhto dat háliida almmolaš doaibmadáhkádusa gielddas, fylkkagielddas ja Sámedikkis, ovdalgo sáhtá álggahit dáiddaguovddáža

várás divvut ja láchit lokálaid. Kárášjoga gielda ja Finnmárkku fylkkagielda leat lohpadallan eanet doaimbadoarjaga guovddáži 2009:s. Sámediggeráđđi lea maiddá evttohan mealgat eanet doarjaga bušeahttaevttohusastis. Dáiguin lasáhusaiguin čielgá viimmat dáiddáguovddáža fárren.

Giella

Sámediggeráđis leat leamaš čoahkkimat Várdo báikki giellaguovddážiin Skániin ja Moskavuona sámi giellaguovddážiin. Čoahkkimiid ulbmilin lei diehtjuohkin, nu ahte bealit dieđihedje guđet guimmiidasaset barggu birra sáme gielain.

Sámediggeráđis lea leamaš čoahkkin Loabága suohkaniin mas fáddán lei earret eará Loabága suohkana plánat laktojuvvot sáme giela hálddašanguvlui ja Sámi giellaguovddáža ásaheapmi Loabágii. Gielda dieđihii ahte leat departementii sádden ohcama laktojuvvot hálddašanguvlui, muhto ohcan ii leat váldjuvvon mielde jagi 2009 stáhtabušeahttaevttuhussii. Sámediggeráđi bealis dieđihuvvui ahte lea evttuhuvvon ahte Sámi giellaguovddáš Loabágis oázžu bastevaš njuolggadoarjaga Sámedikkis 2009 bušeahta rájes (5.2.2. Sámi giellaguovddážit).

Sámi parlamentáralaš ráđđi bijai geassemánus 2006 bargujoavkku man mandáhtan lei ráhkadit raportta SPR:ii movt sámi giellabargu sámedikkiid ovddasvástádussuorggi siskkobeaide galggašii organiserejuvvot boahtteáiggis. Bargujoavku galgai maiddá čielggadit ja árvvoštallat strategiijaid sáme giela sámi dutkan- ja fága/resursaguovddáža ásaheami várás. Bargujoavku geigii raportta SPR:ii 26.08.08 ja raporta lea viidáset ovddiduvvon parlamentariihkárkonferánsii Roavvenjárggas. Mearrádusevttuhus meannuduvvui ja mearriduvvui Sámi parlamentáralaš ráđi čoahkkimis Roavvenjárggas 29.10.08.

Bajásšaddan

Mánáidgárddit

Sámediggeráđđi lea searvan Jentoftssletta mánáidgárddi rahpamii Bådoddjos, mas lea julevsámi ossodat. Sámediggi lea movtta dan geažil go dál lea rahppojuvvon sámi ossodat Bådoddjos, gos ássat sámit. Sámedikki mielas addá mánáidgárdi buorre doarjaga mánáide ja vanhemiidda go guoská sámi mánáid giela ja kultuvrra ovddideapmái. Sámediggi áigu doarjut gieldda ja mánáidgárddi nu guhkás go lea vejolaš. Sámedikki hálddahus lea dál meannudeamen gieldda ohcama sámi mánáidgárddiid sierra doarjaga hárrái.

Nuorat

Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegottis lea leamaš čoahkkin Ruotabeale Sámedikki nuoraidráđiin Roavvenjárggas 27.10.08. Čoahkkima fáddán lei earret eará Sámi parlamentáralaš ráđi nuoraidkonferánsa evalueren ja čuovvoleapmi, vásihuslonuhallan lávdegotti doaimmain ja vejolaš ovttasbargu boahtteáiggis. Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi ja Ruotabeale Sámedikki nuoraidráđđi ovdanbuvttiiga ovttas SPR nuoraidkonferánsa bohtosiid Sámi parlamentariihkárkonferánsas Roavvenjárggas.

Oahpahus

Sámediggeráđđi lea ovttasráđiid Norlánda, Romssa ja Finnmárkku fylkkamanniiguin lágidan sámi mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa Bådoddjos. Fáddán lei árra ángiruššan – buorit guhkesáiggi bohtosat, stuorradiggedieđáhusa nr. 16 (2006 – 2007) ”... og ingen sto igjen” vuodul. Stáhtačalli Raimo Valle rabai dán konferánsa sáhkavuoruinis. Sámediggeráđđi doalai sáhkavuoru mas deattuhii ahte dákkár oktasaš mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa dávista Mánáidgárdeloktema ja Máhttoloktema áigumušaide ahte olles 18-jagi oahpahus ferte geahčaduvvot oktan. Konferánsas ledje badjelaš 200 oassálasti.

Ealáhusat

Konsultašuvnnat ja gulahallan Guolástus- ja riddodepartemeanttain guolástusáššiid birra Sámediggi lea geigen gulaskuddama ja deaivvadan Guolástus- ja riddodepartemeanttain earret eará guolástusmanntálla, riddobivdofatnasiid rekrutterenortnega ja dorskebiiddu 2009 reguleremiid ektui.

Sámediggi doarju stipeanda- ja oassálastinvejolašvuoda ásaheami nuoraid várás doaibmabidjun das ahte rekrutteret eambogiid riddobivdofatnasiidda. Sámediggeráđđi áigu konsulteret Guolástus- ja riddodepartemeanttain guolástuspolitihkalaš njuolggadusaid ja reguleremiid hárrái guolástussii 2009:s. Sámediggi lea biddán čoahkkima guollebiebmaneláhusa váikkuhusaid ektui mearrasámi riddo- ja vuotnaguovlluin ja Porsáŋgu vuona ekologogalaš dili birra.

Finnmárkku riddoguolástanlávdegoddi

Sámedikki presideanta searvvai konferánsii Riddoguolástanlávdegotti evttohusa hárrái Finnmarkkus, maid lágidedje Romssa KS, ja Romssa fylkkasuohkan. Presideanta deattuhii man deatalaš lea go árvalus lea ovttajenalaš, ja ahte dat berre čuoovvuvvot johtilit ja konkrehta láhkabargguin maiddái mearrasámi guovlluid ektui máttabealde Finnmarkku.

Gádjut smávvdálolaččaid Sis-Finnmarkkus - čoahkkinn Innovašuvdna Norggain Guovdageainnus 06.11.08 Sámediggeráđđi lea searvan čoahkkimii Innovašuvdna Norggain Sis-Finnmarkku smávvdálolaččaid hárrái. Čoahkkimis ledje smávvdálolaččat ja Fylkkamánni eanandoalloossodat. Čoahkkima fáddán lei strategii ja movt sáhtášii sihkkarastit daid smávvdálolaččaid doaimma mat leat Guovdageainnus ja Kárášjogas. Innovašuvdna Norga lea jearahallan boanddaid Guovdageainnus geassit ja áigu dahkat dan seamma Kárášjogas gullan dihte boahhteáiggi ja rekrutterema birra. Čoahkkimis konkluderejuvvui ahte ferte geahččalit fuobmát oktasaš prošeavtta kárten dihte eanandoalu dárbbuid Sis-Finnmarkkus, ja dasto makkár rámmaeavttut adnojit dáid dárbbuid várás. Ságastallojuvvui maiddái prošeavtta vejolaš ovttas ruhtadeami birra. Innovašuvdna Norga áigu doallat vástesaš čoahkkima Kárášjogas.

Álggahanskuvla lotnolasealáhusaid ja sámi mátkeealáhusaid várás

Okta árvoháhknanprográmmas doaibmabijui lea rekrutteret ja mobiliseret daid vejolaš meahcásteddiid ja bargiid geat háliidit buohccastit sierralágan doaimmaid. Dán oktavuodas áigu Sámediggi álggahit álggahanskuvlla.

Doaibmabidju lea guovtteoast. Álgomuttus galget beroštaddjit oahppat movt álggahit iežaset doaimma. Dán muttu vuodul válljejuvvojit 15 olbmo geain lea beroštupmi ja dárbu álggahanskuvlii. Nuppi muttus galget berošteaddjit leat čađahan álggahanskuvlla ja gárvvistan fitnodatplána.

Asplan Viak lea ožžon dán barggu. Álggahanskuvllas leat buohkanassii golbma čoagganeami ja vuosttaš čoagganeapmi lea ođđajagimánus 2009. Doaibmabidju gárvvistuvvo cuoŋománus 2009.

Dearvvašvuolta ja sosiála

Sámediggeráđis lea leamaš čoahkkinn Dearvvašvuoda- ja fuolahusministtariin Bjarne Håkon Hansseniin 22.10.08. Dán čoahkkimis ságastallojuvvui oktiortnenodastusa birra. Sámediggeráđđi dovddahii ahte lea beahtahallan go Oktiortnenodastusa áššedovdijoavkkus ii leat sámi ovddastus. Dan oktavuodas ákkastalai Sámediggeráđđi ahte sámi dearvvašvuodaásahusat dovdet oktiortnema jurdaga ja ahte dain livččii lean vejolaš buktit ollu ávkkálaš gelbbolašvuoda áššedovdijovkui. Sámediggeráđis lei beroštupmi ahte sámi geavaheddiid vuoigatvuođat ja dárbbut gozihuvvojit Oktiortnenodastusas. Stáhtaráđđi lohpidii ahte áššedovdilávdegottis galgá leat buorre oktavuolta sámi dearvvašvuodaásahusaiguin ja ahte áššedovdijoavku áigu galledit sámi dearvvašvuodaásahusaid ja Sámedikki gullan dihte oainnuid Oktiortnenodastusa hárrái.

Dasto lei sáhka sámegeielat buohcciid dili birra dearvvašvuodadoaimmahagáin. Sámediggeráđi mielas lea deatalaš buoridit buohcciid dili dan ektui go dearvvašvuodadoaimmahat dárbbasa dulkka go galgá gulahallat. Buohcciid ja dulkaid vásihusat gaskkustuvvojedje stáhtaráđđái. Sámediggeráđđi ovddidii máŋga doaibmabidjoevttohusa buoridan dihte dili. Ságastallojuvvui maiddái dikšunruđaid birra sámi buohcciid oapmahaččaide dalle go fertejit leat buohcci mielde buohcciviesus sihkkarastin dihte buori gulahallama. Sámediggeráđđi evttohii maiddái ahte dulkadárbu galgá oainnusmahttojuvvot dearvvašvuodadoaimmahagaid jahkasaš raporteremiin Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartementii. Sámediggeráđđi evttohii maiddái ahte álggahuvvošii prošeakta dearvvašvuodadoaimmahagaid olis, bargat oainnusmahttin ja gávdnan dihte buori buohccigulahallama sámi buohccide. Dán prošeavtta vásihusat galget biddjojuvvot vuodđun viidáset bargui dohkálaš

dulkafálaldagaid ásaheami oktavuodas. Stáhtaráđđi dovddahii ahte son háliida bargat viidáseappot dulkaproševttain, ja lohpidii ahte bargu dainna álggahuvvo farggamusat.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 38 čoahkis. Dán áššis ii jienastuvvon.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihkka
1	Egil Olli, áššejođiheaddji	
	Olaf Eliassen, čoahkkinortnegii	
		Randi A. Skum
		Terje Tretnes
		Klemet Erland Hætta
	Egil Olli	
2	Aili Keskitalo	
3	Willy Ørnebakk	Randi A. Skum
		Tone Finnesen
		Jørn Are Gaski
	Willy Ørnebakk	
4	Jánoš Trosten	Sten Erling Jønsson
		Marianne Balto
		Jørn Are Gaski
	Jánoš Trosten	
5	Olaf Eliassen	Egil Olli
6	Randi A. Skum	Jánoš Trosten
		Egil Olli
		Willy Ørnebakk
	Randi A. Skum	
7	Kirsten Appfjell-Eira	Anders Urheim
		Marianne Balto
8	Toril Bakken Kåven	Klemet Erland Hætta
9	Berit Oskal Eira	Marianne Balto
		Klemet Erland Hætta
	Berit Oskal Eira	
10	Ann-Mari Thomassen	
11	Magnhild Mathisen	
12	Jørn Are Gaski	
13	Terje Tretnes	
14	Anders Urheim	
15	Johan Mikkel Sara	
16	Miriam Paulsen	
17	Hilde Anita Nyvoll	
18	Randi A. Skum	
19	Klemet Erland Hætta	
20	Marianne Balto	
21	Aili Keskitalo	
22	Jørn Are Gaski	
23	Vibeke Larsen	

VI Sámedikki mearrádus

- Sámediggi váldá Sámediggeráđi áigodaga 10.10.08-13.11.08 doaibmadieđáhusa diehtun.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 25.11.08 dii. 12.10.

Ášši 38/08

Gažaldagat Sámedikkeráđđái Sámedikki čoahkkinortnega § 11 vuodul

Arkiiva

Arkiiváššenr.

SF-

08/4624

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.11.08 dii. 13.30

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namabus
1	17.11.08	Áirras Tor Mikalsen, NSR:a sámediggejoavku	Fápmolinnjá Ofuohtta-Hámmárfeasta mearra- dahje eanajodđasis?
2	18.11.08	Áirras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku	Gažaldat Sámediggeráđđái
3	18.11.08	Áirras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku	Gažaldat Sámediggeráđđái
4	18.11.08	Áirras Kjersti Myrnes Balto, NSR:a sámediggejoavku	Gažaldat Sámediggeráđđái

II Gažaldat ja vástáduš

Gažaldat 1, áirras Tor Mikalsen, NSR:a sámediggejoavku

Fápmolinnjá Ofuohtta-Hámmárfeasta mearra- dahje eanajodđasis?

Sámedikkis leat leamaš konsultašuvnnat NVEin 420 kv fápmolinnjá birra Báhccavuonas Hámmárfestii. Doaibmabiju váikkuhusčielggadanprográmma lea sohppojuvvon NVEin.

Statnett pláne dál ahte fápmolinnjá galgá biddjojuvvot gitta Ofuohtas Hámmárfestii. Linnjá guhkkodat šaddá dalle su. 500 km buohkanassii. Dákkár 420 kv guhkkosaš fápmolinnjás lea issoras stuorra luonddusisabahkanen. Dat geavaha su. 10 geardde eanet areála go Álttá fápmorusttet. Linnjás leat stuorra váikkuhusat boazodollui ja guoská badjel beallái buot Norgga siidaosiin. Doaibmabidju mielddisbuktá ahte ealliid ja lottiid, earret eará rukses listta šlájaid, eallinguovllut smávvejuvvojit. Dát sáhtta mielddisbuktit athe mii massit dan šláddjiivuoda, maid Norga garra gáibádusaiguin geahččala suodjalit.

Snøhvit II, mii lea plánjuvvon 2014:s, dárbbasa el-rávnnji, ja dan geažil dárbbášuvvo linnjá. Dattetge gáibida Snøhvit II dušše 300 MW, ja 420 kv linnjás fas lea 2600 MW sturrosaš kapasitehta. Fápmolinnjá plánaid duogábealde leat maidái vuordámušat issoras stuorra bieggamillohuksemiidda boahtteáiggis, vai šaddá vejolaš vuoddit el-rávnnji máttás Finnmárkkus. Muhto dán birra eat dieđe maidege vissásit go dál eai gávdno ollislaš bieggamilloplánat.

Sámediggi bivddii 18.10.2007 beaiváduvvon gulaskuddanevttohusastis váikkuhusčielggadusprográmmii ahte mearrajođas ja goivvohatjođas mii čuovvu dálá vuoddostruktuurra, galgá čielggaduvvot. Konsultašuvdnaprotokollas ii boade ovdan leat go dakkár jođđasat molssaeaktun áibmolinnjái leamaš fáddán konsultašuvnnain. Dát lea deatalaš čuoggá danne go ABB fitnodaga odđa teknologijja dagaha mearra- ja eanajodđasiid dušše 50 % divraseabbon go

áibmolinnjá. Mearra- ja eanajođas sáhtta fievrridit veaháš uhcit el-rávnnji go plánejuvvon áibmolinnjá, muhto dat sáhtta dan sadjái biddjojuvvot merrii dahje beallemehtera govdosas eanagoivvohakkii. Mun oaivvildan maiddá ahte lea govttolaš ahte Statoil-Hydro máksá lassegoluid mearra- dahje eanajođđasa oktavuodas, go Snøhvit han vuolggaha linjjádárbbu.

Váikkuhusčielggadanprográmmas mii mearriduvvui dán čavčča, čuožžu 4. čuoggá mañimus kuvlačuoggáš ahte mearra- ja eanajođas molssaeaktun áibmolinnjái galgá válldahallojuvvot oppalaččat. Čielggadus galgá máinnašit biraslaš, ekonomalaš, teknihkalaš ja jodiheapmái guoski beliid. Go doaba oppalaš geavahuvvo dás, de orru leamen nu ahte jođasčielggadeapmi galgá dahkkojuvvot uhcit dárkilit go áibmolinnjá čielggadeapmi. Go áibmo-molssaeavttus leat nu issoros stuorát sisabahkemat, de berrešii vuordit ahte maiddá mearra- ja eanamolssaeaktu čielggaduvvo albmaláhkai?

Statnett lea dán rádjai ággadan geahčadit mearra- ja eanajođđasa duohta molssaeaktun. Sii čujuhit dasa ahte Stuorradiggi jagis 2001 lea dadjan ahte mearra- dahje eanajođas galgá geavhuvvot dušše erenoamáš diliin. Muhto Stuorradiggi gal lea várra ádden ahte ođđa čovdosat leat vejolaččat. Energiija- ja biraslávdegoddi han celkkii juolamánu 6. b. 2007 ahte fápmofierpmádaga viiddes huksen ja dat stuorra beroštupmi maid dat lea dagahan báikkálaččat, čájeha ahte dál lea áigi Stuorradiggái ođđasit digaštallat fápmofierpmádaga huksema min riikkas.

1. Mo lea Sámediggi giedahallan gažaldaga mearra- ja eanajođđasiid birra?
2. Mo dulko Sámediggeráđđi dan ahte prográmmas daddjojuvvot ahte jođđasat galget válldahallojuvvot oppalaččat?

Sámediggeráđđi vástáduš 1.gažaldahkii:

Dat lea áibbas riehta ahte konsultašuvnnat leat čađahuvvon Norgga čázádat- ja energiijadirektorhtain (NVE) váikkuhusčielggadanprográmma hárrái (KU-prográmma) plánejuvvon el-fápmolinnjá ektui Báhcavuona ja Hámmarfeastta gaskka. Šattai maiddá ovttaoavilvuohta NVE:in KU-prográmma hárrái.

Sámediggeráđđi lea ovttaoavilis ahte plánejuvvon el-fápmolinnjá lea stuorra lihkahallan jos dat čađahuvvo. Ii maid sáhte eahpidit ahte dat váikkuha sámi servodaga ja sámi álbmoga sihke njuolga ja eahpenjuolga. Mii muittuhit dattetge ahte dat ovddit konsultašuvdna guoskkai dušše Báhcavuona ja Hámmarfeastta gaskii. Báhcavuona ja Ofuohta gaskka linjá birra ii leat leamaš ságastallan dahje konsultašuvnnat. Sámediggái lea dušše dieđihuvvon ahte bargu dien gaskka lea álggahuvvomin, ja dan mañná eat leat ožžon eanet dieđuid. Danne eaktuda Sámediggeráđđi ahte čađahuvvo ođđa gulaskuddanvuorru dán gaskka ektui ja ahte ovddasvástideaddji stáhtalaš eiseváldi váldá oktavuodá minguin dalle go das leat relevánta dieđut.

Sámediggeráđđi diehtá ahte ođđa el-fápmolinnjá buktá stuorát vejolašvuođaid eanet hukset bieggamilluid Davvi-Romssas ja Finnmárkkus. Danne lea Sámediggi deattuhan gulaskuddancealkámušas dieđáhussii ahte mii eat automáhtalaččat sáhte leat ovttaoavilis go guoská eanet bieggamilluid huksemii guovllus fievrridankapasitehta mealgat stuorideami dihte. Danne vuordit mii ahte dát ášši váldojuvvot ovdan konsultašuvnnain vejolaš consešuvdnaohcamiid oktavuodas.

Go guoská mearra- ja eanajođđasiidda áibmojođđasiidda molssaeaktun, de ii ságastallojuvvon dán fáttá birra erenoamášit KU-prográmma konsultašuvnnaid oktavuodas. KU-prográmma nuppi čuoggás Systemløsning daddjojuvvot dattetge vuosttaš kuvlačuoggáš aht vuogádatčovdosa válljen galgá vuodustuvvot. Das mañná daddjojuvvot čihččet čuoggás ahte iešguđet čovdosiid oktavuodas, sihke áibmolinnjái ja jođđasiid, galgá riska ja raššivuohta válldahallojuvvot ja árvoštallojuvvot. Dalle go

vuogádatčovdosa válljen galgá vuodustuvvot ja riska ja raššivuohta galget válddallojuvvot, de vurdojuvvo ahte buot vuogádatčovdosiid molssaeavttut čielggaduvvojit, muđui šaddá min mielas váttis buohtastahttit daid sierralágan vuogádatmolssaeavttuid. KU-prográmmas geavahuvvo maiddá sátni ”skal”, mii min mielas geatnegahtta čielggadeami oktavuodas. Dat go sátni ”generelt” geavahuvvo njealját čuoggá, mañimus kuvlačuoggás, ii dárbbas min árvvoštallama mielde mearkkašit dan ahte jođasmolssaeaktu ii šatta doarvái čielggaduvvot. Danne lea Sámediggeráđđi KU-prográmma vuodul eaktudan ahte jođasmolssaeaktu čielggaduvvo seamma dásis go áibmolinnjámolssaeaktu.

Mii oaivvildit danne ahte ášši eana- dahje mearrajodđasiid ektui lea doarvái bures meannuduvvon Sámedikkis ja ahte KU-prográmma dál goziha dan ja dasto sámi beroštumiid dohkálaš vugiin. Mii áigut loahpas maiddá čujuhít dan ahte jos mii oaivvildit ahte čađahuvvon váikkuhusčielggadusat eai leat doarvái buorit, de lea Sámedikkis dieđusge vejolašvuohta gáibidit lassí čielggademiid konsešuvdnaohcama gulaskuddanvuoru oktavuodas konsešuvdnačielggademiid ektui.

Gažaldat 2, áirras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku

Organisašuvdna “Etnisk og demokratisk likeverd (EDL)” láve dájvja fallehit Sámedikki, dan ektui go Norga lea dohkkehan riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid, ja sámi álbmoga álgoálbmotstáhtusa. Dovddus lea ahte organisašuvnna njunnožat leat aktiivvalaččat Bargiidbellodagas. Muhtun lohkkiiđčállosiid vuolláičállet sii sihke Bargiidbellodaga ja EDL namain, ja nie jorahit fuomášumi bellodaga ja organisašuvnna gaskka.

1. Leago Sámediggeráđđi mielas váttis dat go Sámedikki jođiha dat seamma bellodat man njunnožat leat aktiivvalaččat mielde EDL:s?
2. Maid oaivvilda Sámediggeráđđi dan birra go EDL dáinna lágiin aktiivvalaččat geavaha Bargiidbellodaga legitimeret sin oainnuid?
3. Leago Sámediggeráđdis makkárge strategiija dása, vai dahkaluddá go dego ii ipmirdivččii?

Sámediggeráđđi vástádus 2.gažaldahkii:

Midjiide, sápmelažžan ja álgoálbmogin, lea erenoamáš deatalaš ahte cealkinfriijavuohta ja vuoigatvuohta politihkalaš organiseremii adnojuvvo nana árvvus. Dáid prinsihpaid háliida Sámediggeráđđi bidjat vuodđun iežas politihkalaš doibmii.

Organisašuvdna “Etnisk og Demokratisk Likhet (EDL)” lea – almmá buohtastahtekeahhtá muđui - nugo ovdamearkka dihte Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) ja eará politihkalaš ovtastusat ge, vuodđudan iežaset organiserema ja doaimma dieidda, vuodđo demokráhtalaš vuoigatvuođaide ja friijavuođaide.

Vaikko mii leat sakka eará oaivilis EDL politihkalaš oainnuin, de mis ii leat vuoigatvuohta eai ge politihkalaš áigumušat ráddjet politihkalaš doaimmanvuoigatvuođa ja oaiviliid čuočuhanvuoigatvuođa.

Mii baicce háliidit doarjut friija oaivillonuhallama almmolaččat. Dat mearkkaša geavadis dan ahte mii fertet gierdat ahte earáin leat oaivilat maidda mii eat liiko. Dát mearkkaša maiddá dan ahte bellodagaid, organisašuvnnaid ja eará politihkalaš ovtastusaid siskkobealde leat lahtut geain leat sierralágan oaivilat. Dát lea buot politihkalaš doaimmaid duohtavuohta, beroškeahhtá bellodatpolitihkalaš gullevašvuodas.

Dáinna lágiin doaimmá ealli demokratiija.

Sámediggeráđđi ii dohkket EDL-organisašuvnna oaiviliid ja dan politihkalaš doaimma, man ulbmil duohtavuodas lea váldit mis sámiin eret daid seamma demokrátalaš vuoigatvuodaid mat leat vuodđun EDLa iežas lahtuid doibmii.

Danne oažžu jearrat gullá go EDL daidda servodatjoavkkuide, mat boastut geavahit cealkinfriijavuoda go čuočuhit dakkár oaiviliid, mat duohtavuodas headuštit demokratiija ja cealkinfriijavuoda. Vaikke vel mii šállošit dakkár doaimma, de mii konstateret ahte dát lea juoga maid mii fertet gierdat cealkinfriijavuoda namas.

Sámediggeráđđi áigu ain bargat dainna ulbmiliin ahte mis galgá leat dakkár servodat, mas lea politihkalaš organiserenvuoigatvuohta ja vuoigatvuohta beassat cealkit politihkalaš oaiviliid almmolaččat, mii galgá gustot sihke sápmelaččaide ja eará álbmogiidda. Mii háliidit dearvvaš, árjjalaš ja friija servodatdigáštallama. Dát sihkarastá demokratiiji buriid eallineavttuid boahhteáiggis ja lea buorre dáhkideaddjin Sámedikki viidáset politihkalaš doibmii.

Gažaldat 3, áirras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku

NSR evttohii Sámedikki strategalaš oahppoplána meannudeami oktavuodas ahte Ajlávttá skávlá/Drag skole galggai šaddat resursaskuvlan oahpponeavvuid ovddideami ektui julevsámi guovllus. Dat lea dál okta oassi strategalaš plánas, ja nugo mii áddet de lea skuvla ja Divttasvuona suohkan sadden ohcama dán prošeavtta ásaheapmái. Dát ohcan lea govttolaččat vuodđun dan evttohuvvon juolludussii Sámedikki 2009 bušehtas.

Dan oktavuodas go Plána- ja finánsalávdegoddi meannudii Sámedikki 2009 bušehta lea Bargiidbellodaga sámediggejoavku dorjon Finnmarkslista evttohusa mii geatnegahtta Ajlávttá skávlá prošeavtta bokte veahkehit Máske skuvlla sihke resurssaid dáfus ja fágalaččat. Dán prošeaktii de eai leat biddjojuvvon eanet ruđat dien ektui.

1. Man stuoris lei skuvlla/suohkana álgoohcan, ja dávistago dán lagan veahkki ohcamii/prošeaktii?
2. Leago leamaš makkárge gulahallan suohkaniin ja skuvllain maŋŋágo Plána- ja finánsalávdegoddi meannudii ášši, ja makkár signálat leat addojuvvon sidjiide prošeavtta viiddideami birra?
3. Leatgo suohkan ja skuvla mielas nuppástuhttit prošeavtta?

Sámediggeráđđi vástádus 3.gažaldahkii:

1. Man stuoris lei skuvlla/suohkana álgoohcan, ja dávistago dán lagan veahkki ohcamii/prošeaktii?

Gieldda ollislaš ohcan 2009:s Sámediggái lei 2.780.000 ru. Dás leat mielde maiddá muhtun oassin álggahangolut mat gusket dušše jahkái 2009. Dán submis leat mielde 3 virggi man oktavuodas 50 % lea prošeaktajođiheapmái ja 2,5 virggi oahpponeavvuid buvttadeapmái/jorgaleapmái. Gielddas leat čuovvovaš bušehtamearkkašumit:

”Det som er mulig er å regulere antallet stillinger som skal knyttes til prosjektet, og derigjennom hvilke læremidler/lærebøker som skal ferdigstilles.” (Vejolaš lea reguleret virgelogu mat galget bargat prošeavttain, ja dan bokte makkár oahpponeavvut/oahppogirjijt galget gárvvistuvvot)

Prošeaktačilgehusa mielde jos juolludeapmi lea unnit go mii lei ohccojuvvon, šaddet unnit virgedáhkádusat ja dan geažil álggahuvvojit unnit oahpponeavvobarggut prošeaktačilgehusa ektui.

Gieldda prošektáčilgehusas čuožžu čuovvovaš ulbmila birra:

”Formålet for prosjektet er å videreutvikle Drag skole til en ressurskole. Ressursskolen skal sikre et godt og kvalitativt tilbud for samiske elever. Et av virkemidlene er læremiddelproduksjon og fjernundervisning i lulesamisk språk”. (Proševtta ulbmilin lea viidáset ovddidit Ájluovtta skuvlla resursaskuvlan. Resursaskuvla galgá sihkkarastit kvalitehta dáfus buori fáaldaga sámii ohppiide. Okta váikkuhangaskaomiin lea oahpponeavvobuvttadeapmi ja gáiddusoahpahus julevsámegielas) Dasto čuožžu čuoiggás 3.0 Resursaskuvlla guhkes áiggi mihttomearit ja plána: ”Utviklingen av Drag skole til å bli en ressurskole for utvikling/oversetting av læremidler og fjernundervisning i samisk språk, baserer seg på den kompetansen skolen har og det som vil bli tilført underveis i prosessen.” (Ájluovtta skuvlla ovddideapmi resursaskuvlan oahppaneavvuid ovddideapmái/jorgaleapmái ja gáiddusoahpahussii sámegielas, vuodđuduvvo dan gelbbolašvuhtii mii skuvllas lea ja dasa makkár gelbbolašvuoda ožžot proseassa áigge.)

2. Leago leamaš makkárge gulahallan suohkaniin ja skuvllain maŋŋágo Plána- ja finánsalávdegoddi meannudii ášši, ja makkár signálat leat addojuvvon sidjiide proševtta viiddideami birra?

Sámediggeráđdi lea dorjon ovttasmanniproševtta Resursaskuvla julevsámii guovllus dainna lágiin ahte lea várren 2 miljon ru ovttasmanniprošektii Sámedikki 2009 bušehtas. Ášši, Sámedikki 2009 bušehtta lea sáddejuvvon Sámedikki dievasčoahkkimii meannudeapmái. Sámediggi ii leat gulahallan gielddain maŋŋá go ášši lea meannuduvvon Plána- ja finánsalávdegottis, muhto Sámedikkis lea diehtujuohkinovddasvástádus álbmogii ja Sámediggeráđdi lea vástidan njuolga sierra gažaldagaide dán áššis. Sámediggeráđdi vuordá ášši dievasčoahkkimis meannudeami.

Gažaldat 4, áirras Kjersti Myrnes Balto, NSR:a sámediggejoavku

Mii aaidnit skábmamánu 15. b. Ságat aviissas ahte máhttodepartemeantta oahpahusossodat ii háliit addit doarjaga sámegillii vierisgiellan joatkkaoahpahusas. Ággan sii geavahit dan ahte doarjja sámegillii vuodđooahpahusas mearkkaša ruhtadit sámii oahppiid sámegieloahpahusa oahpahuslága vuoigatvuodaid vuodul. Čujuhuvvo dasa ahte oahpahuslága paragrafa 6-3 addá sápmelaččaide joatkkaoahpahusas vuoigatvuoda joatkkaoahpahussii. Dát mearkkaša ahte máhttodepartemeanta oaivvilda dan ahte sápmelaččain lea vuoigatvuolta oahpahussii sámegielas oahpahuslága vuodul dušše go sis lea sámegiella vuosttaš- dahke nubbigiellan, muhto ii fal vierisgiellan. Lea go dalle sámediggeráđdi mielas oahpahuslága paragrafa 6-3, mii addá sápmelaččaide vuoigatvuoda oahpahussii sámegiela, rivttes láhkai dulkojuvvon

Sámediggeráđdi vástádus 4.gažaldahkii:

Sámii oahppit ja sin váhnemat leat seagáš joavku. Mis leat sámii bearrašat main váhnemat eai hála sámegiela eai ge mánat ge, liikká sii sáhttet atnit iežaset sápmelažžan sápmelága § 2-6 vuodul. Sápmelaččain vuodđoskuvlaagis lea vuoigatvuolta oahpahusa sámegielas, gč. oahpahuslága § 6-2 ja sápmelaččain joatkkaoahpahusas lea vuoigatvuolta oahpahusa sámegielas oahpahuslága § 6-3 vuodul. Oahpahussii sámegillii gustojit sierra njuolggadusat. Oahpahusláhka máinnaša vuoigatvuoda oahpahussii sámegielas ja sámegillii, muhto ii fal sámegieloahpahusa iešguđet molssaeavttuid. Skuvla ferte heivehit iežas fáaldaga mearriduvvon resursarámmaide, muhto sii galget maiddá ovddidit heivehuvvon oahpahusa ja iešguđetlágan bargovugiid, gč. Oahpahusa prinsihpat, ja fuolahit oahppiid vuoigatvuodaid.

Go árvvoštallojuvvo guđe oahppoplánat galget geavahuvvot sámegieloahpahusas daid nuoraidskuvlla dahje joatkkaskuvlla oahppiid várás, geat eai máhte sámegiela ovdalis, de berre árvvoštallat dan fága- ja diibmojuogu ektui ja dárogieloahpahusa organiserema (girjedáru ja odđadáru) ektui.

Joatkkaoahpahas ferte dan lassin vuhtiiváldit dan oahpu mii oahppis lea leamaš vuodđoskuvllas; lea go sus leamaš vierisgieloahpahas, vejolaččat guđe vierisgielas, ja lei go son luvvejuvvon oahpahas ja árvvoštallamis dárogie la siidogielas. Viidáseappot ferte geahččat guđe oahppoprográmmii oahppi galgá álgit.

Dalle go ollislaš árvvoštallan bealušta dan ahte buoremus čovddusin oahppái livččii ahte son oazžu oahpahas sáme gielas vierisgiellan dan sadjái go sáme gielas nubbigiellan, de berre skuvla ja váhnemat ovttas válljet dan molssaeavttu. Sámediggeráđđi oivvilda ahte oahppiide berre fálojuvvot sáme gieloahpahas dan molssaeavttu mielde, mii addá sidjiide buoremus ulbmiljuksama, sihke sáme gielas ja dárogielas.

Sámediggeráđđi oččoda reviderejuvvot doarjjaortnega sáme gieloahpahas sihke vuodđoskuvllas ja joatkkaoahpahas, ja lea váldán ášši ovdan Máhttodepartemeanttain ja Girko-, oahpahas- ja dutkanlávdegottiin Stuorradikkis.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 43 čeahkis. Dán áššis ii jienastuvvon

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Tor Mikalsen	
	Vibeke Larsen	
	Tor Mikalsen	
	Vibeke Larsen	
2	Aili Keskitalo	
	Egil Olli	
	Aili Keskitalo	
	Egil Olli	
3	Aili Keskitalo	
	Jørn Are Gaski	
	Aili Keskitalo	
	Jørn Are Gaski	
4	Ann-Mari Thomassen	
	Jørn Are Gaski	
	Ann-Mari Thomassen	
	Jørn Are Gaski	

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 25.11.08 dii. 14.10

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 39/08 Ođđa áššiid dieđiheapmi

Arkiiva

Arkiiváššennr.

SF-

08/4625

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.11.08 dii. 14.10

I Mildosat

Nr	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	17.11.08	Áirras Magnhild Mathisen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku	Sámi hállansyntesa
2	24.11.08	Áirras Olaf Eliassen, Guovddášbellodat	Doaibmabidjoplána sihkkarastin ja ovddidan dihtii sámi giliid
3	24.11.08	Áirras Nanna Thomassen, NSR:a sámediggejoavku	Geadgelokkohaga fas rahpan Ruŋggus
4	24.11.08	Áirras Klemet Erland Hætta, NSR:a sámediggejoavku	Ođđa sámi mátkecaláhusplána
5	24.11.08	Áirras Wiebke Slåtsveen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku	Sámi visuála dáiddaoahppu ásaheapmi
6	24.11.08	Áirras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku	Álttá-Guovdageainnu-ášši duodaštanguovddáš Mázii
7	24.11.08	Áirras Kirsten Appfjell-Eira, Oarjel Læstoe	Diehtujuohkin máttasámegiela oahpahusa birra - diehtujuohkinkantuvrra ásaheapmi máttasámegiela oahpahusa várás
8	24.11.08	Áirras Tor Mikalsen, NSR:a sámediggejoavku	Ivguvuotna guovlun gos ii galgga leat dorskriebman
9	24.11.08	Áirras Lene Hansen, NSR:a sámediggejoavku	Fokus gávpotsámiide
10	24.11.08	Áirras Ranveig Matheussen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku	Sámedikki doarjaortnet mariidnacaláhusaide

II Evttohusat ja mearkkašumit

Evttohus 1, áirras Magnhild Mathisen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku

Sámi hállansyntesa

Ášši duogáš

Bargiidbellodaga sámediggejoavku čujuha Sámedikki 18.08.2003 beaiváduvvon loahpparaportii “sámi hállansyntesa”.

Sámi hállansyntesa geavaheamis sáhttet leat čuovvovaš bohtosat:

Eanet sámegeihállit dustet geavahit sámi čálagiela go sii dihtet ahte ortografii ja lea riektá

Hállansyntesa lea ávkáláš veahkkeneavvun sidjide geain leat uhcit eanet doaibmanhehttejumit

Hállansyntesa lea ávkáláš veahkkeneavvun oahppanprográmmain ja eará almmolaš

bálvalusfálaldagain.

Bargiidbellodaga sámediggejoavkku mielas dát veahkeha nannet sámi čálakultuvrra ja sámegeiela.

Evttohus:

Sámediggeráđdi berre váldit čuolbmačilgehusa “sámi hállansyntesa” meannudeapmá

Evttohus 2, áirras Olaf Eliassen, Guovddášbellodat

Doaibmabidjoplána sihkkarastin ja ovddidan dihtii sámi giliid

Duogáš

Sámi gilit vásihit stuorra eretfárrema ja olmmošlogu njiedjama. Dát guoská smávva gilážiidda gos resursa- ja dienasvuodđu lea njiedjan. Erenoamážit guoská dát árbevirolaš sámi resursaávkkestallami, sihke mearas ja mehciin. Gielddaid hedjonan ekonomii ja bidjá smávvagilážiid váttis dillái dakkár dárbbaslaš fáaldagaid dáfus go skuvllaid, mánáidgárddiid ja boarrásiidfuolahusa. Sámegeilla lea váttis dilis. Ollu smávvagilážiin lea ain ealli giella ja dat livččii dehálaš resursan eará guovlluide gos giella lea jávkamin.

Evttohus:

Sámediggii ráhkadišgoahdá ollislaš doaibmabidjoplána sihkkarastin ja ovddidan dihtii smávva sámi gilážiid.

Doaibmabijut fertejit erenoamážit čalmmustahttit Sámedikki politihka dáin surggiin:

Vuodđostruktuvra

- Skuvla ja mánáidgárdi. Árrjalaš skuvlapolitihkka sámedikki bealis sihkkarastin dihtii sámi giliskuvllaid.
- Kommunikašuvnnaid nu go bussiid ja fatnasiid, geainnuid, fanashámmaniid, govdabáttiid jna.

Giella

- Vuoruhit doaibmabijuid mat ovddidit sámegeilla geavaheami báikegottiin.
- Bidjat konkreta gáibádusaid gielddaid guovttegielalášruđaid geavaheapmái.

Ealáhusat ja ealáhusovddideapmi

- Bargat dan ala ahte šaddá duohtavuodas vejolaš geavahit daid duohtavuodaid mat álbmogis leat luondduriggodagaide mehciin ja mearas. Eará lágat harmoniserejuvvojit.
- Fuolahit ahte ekonomalaš váikkuhangaskaomit lotnolasealáhusaide buoremus láchkai heivehuvvojit duohta báikkálaš resursaávkkestallami sihke mearas ja mehciin.
- Nannet vuodđoealáhusaid.

Boarrásiidfuolahus

- Váikkuhit dasa ahte árbevirolaš sámi árvvut báidnet dakkár boarrásiidfuolahusa, mas boarrásat leat riggodahkan iežaset báikegoddá.

Evttohus 3, áirras Nanna Thomassen, NSR:a sámediggejoavku

Geađgelokkohaga fas rahpan Runggus

Lea álggahuvvon proseassa ahte rahpat fas geađgelokkohaga Runggus. Guovllus gos plánejuvvo geađgelokkohaga fas rahpan leat sámi kulturmuittut.

Skábmamánu 12. b. lei álbmotčoahkkin plánaid oktavuodas go fas áigot rahpat geađgelokkohaga. Dan čoahkkimis bođii čielgasit ovdan ahte ollu gili olbmui lea eahpádus go boares geađgelokkohat árvvoštallojuvvo fas rahppujuvvo. Olbmot ballet ahte doaibma buktá ollu rieja ja gavjja, ahte sáhttet šaddat uđđasat, sáhtta váikkuhit negatiivvalaččat luossajoga ja vahágahttit sámi kulturmuittuid.

NSR bivdá Sámediggeráđi geahčadit ášši ja iskat makkár váikkuhusat geađgelokkohaga fas rahpamis sáhttet šaddat guovllu sámi álbmogii. Dán dahkama oktavuodas ferte guovllu sámi álbmoga gelbbolašvuolta geavahuvvot, ovdamearkka dihte Runggu historjasearvi.

Evttohus 4, áirras Klemet Erland Hætta, NSR:a sámediggejoavku

Ođđa sámi mátkeealáhusplána

Dađistaga eanet ja eanet turisttat háliidivčče oaidnit báikegottiid iešlági, historjjá ja kultuvrra. Mátkeealáhus ferte váikkuhit kulturmuittuid suodjaleami. Buvttaovddideamis, diehtujuohkimis ja márkanfievrrideamis sámi kultuvrra oktavuodas, berre leat dakkár giellahápmi man duogábealde sámít ieža sáhttet leat.

Deatlaš lea ahte sámi kultuvrra čalmmustuvvo sámi eavttuiguin ja man vuodđun lea eaktivuohta, vuodđohápmi, stivren ja ángiruššamat sámi birra beales báikkálaččat, regionalálaččat ja nationalálaččat.

Kultuvra mii gaskkustuvvo ferte leat eakti ja jáhkehahtti nu ahte etihkalaš bealli gozihuvvo dainna lágiin ahte dat dávista sámi árvvuide, norpmaide ja vieruide, iige rihko daid. Dárbu lea hukset kultuvrralaš gelbbolašvuoda ja báikkálaš máhtolašvuoda man bokte diet bealit gozihuvvojit.

Mátkeealáhus sámi guovlluin sáhtta šaddat ceavzilis ealáhussan, mii sáhtta sihkarastit bargolašvuoda ja ássama. Sámediggi oaidná positiivalažžan sámi mátkeealáhusfálaldagaid ovddideami. Mátkeealáhusdoaimmas lotnolagaid eará ealáhusaiguin leat stuorra vejolašvuodát sámi guovlluin.

Ollislaš sámi mátkeealáhusplána sáhtášii dás addit eavttuid mátkeealáhusa sajádahkii sámi ealáhus- ja kultureallimis. Sámi mátkeealáhusplána mearriduvvui miessemánu 25. b. 2000 Sámedikkis, sámi mátkeealáhus ovdána dađistaga ja mátkeealáhusplána ii leat áigequovdilastojuvvon otnáš dillái.

Sámediggi bivdá Sámediggeráđi álggahit ođđa ja ollislaš sámi mátkeealáhusplána ráhkadanbarggu.

Evttohus 5, áirras Wiebke Slåtsveen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku

Sámi visuála dáiddaoahppu ásaheapmi

Lea guhkit áigge leamaš sávaldat oazžut johtui sámi visuála dáiddaoahppu bachelor-dásis. Otne ii gávdno dákkár oahppu, ja Sámediggi oaivvilda ahte lea dehálaš ásahtit dákkár fálaldaga.

Mii lea erenoamáš sámi dáidagiin? Sámi dáidda lea mánggagardán, ovtastuvvon ja álo lihkaeamen. Dáidda lea vuodđuduvvon kultuvrralaš identitehtas ja vuolggasajis, ja lea glássa olggos máilbmái. Dáidagis lea sáhka olmmošlaš buorredilis ja dat lea silolaš oassi sámi kultuvrras. Sámi dáidda visualisere kultuvrra.

Sámi dáiddáriidda ferte addit vejolašvuoda oazžut lassioahppu vuodđoteknikkaid oahppama bokte. Sámi visuála dáiddaoahppu attášii sámi dáiddáriidda reaiddu ovdánahttit boahttevaš sámi dáidaga.

Dán áigge gávdno stuorra sámi dáiddabiras, ja leat ásahtuvvon mánggat sámi dáiddaorganisašuvnnat. Oahppu mielddisbuvttášii ahte šattašii gievrrat biras dáiddáriidda.

Mii bivdit Sámediggeráđi guorahallat ášši lagabui.

Evttohus 6, áirras Aili Keskitalo, NSR:a sámediggejoavku

Álttá-Guovdageainnu-ášši duodaštanguovddáš Mázi

Sámediggi ferte bargat dan badjelii ahte ásahtuvvošii duodaštanguovddáš Álttá-Guovdageainnu-ášši várás Mázi. Guovddáža bargun livččii čohkket, gozihit, analyseret, gaskkustit ja ovddidit máhtolašvuoda Álttá-Guovdageainnu-ášši birra. Álttá-Guovdageainnu-ášši lei historjáláš ášši sihke sámi ja dáža oktavuodas. Ášši álggahii sámerievttalaš ovdáneami mii váikkuhii Sámedikki ásaheami.

Servodagas galggašii leat stuorra beroštupmi dáid historjjálaš dáhpáhusaid duodašteapmái ja dan čuovvu proseassaide. Gizzu Áltta-Guovdageainnu eanu hárrái álggi juo 1970-logus, dalle go huksenplánat vuosttaš gearddi ovddiduvvojedje. Plánat guoskkahedje guovddáš sámi guovlluid, ja earret eará lei plánejuvvon ahte Máze gilli, gos leat badjel 200 ássi, galggai dulvaduvvot.

Lunddolaš lea hukset duodaštanguovddáža Mázii dannego ášši ja politihkalaš mobiliseren álggahuvvui doppe. Deatalaš lea maid muitit ahte Máze-servodat mánga jagi fertii eallit dulvadanáitagiiguin, mas ledje negatiivvalaš váikkuhusat ovdáneapmái ja optimismii gilázis.

Duodaštanguovddáža sáhtášii ovddidit ovttasbargguin RidduDuottarMuseain.

Evttohus 7, áirras Kirsten Appfjell-Eira, Oarjel Læstoe

Diehtujuohkin máttasámegiela oahpahusa birra -diehtujuohkinkantuvrra ásaheapmi máttasámegiela oahpahusa várás

Stuorra iluin oaidnit ahte eanet ja eanet sámi mánát ožžot ja háliidit oažžut oahpahusa máttasámegiela, sihke vuodđoskuvllas ja joatkkaskuvllas. Dattetge leat ain mánát geain ii leat oahpahusfálaldat máttasámegiela. Dat lea šallošahti. Ollu váhnemiid mielas lea heajos diehtujuohkin mánáid vuoigatvuodaid birra oažžut oahpahusa sámegiela. Ollugat leat eahpesihkkarat das makkár vuoigatvuodát mánáin leat oažžut oahpahusa sámegiela. Máttasámi guovlu lea viiddes geográfalaš guovlu mii fáttmasta 4 fylkka ja ollu suohkaniid, mii dagaha ahte ii ovttas ge leat ollislaš ovddasvástádus das ahte máttasámi mánát ožžot dan oahpahusa maid sis lea vuoigatvuolta oažžut.

Dán vuodul mii oaidnit stuorra dárkun ásahtit diehtujuohkinkantuvrra máttasámegiela oahpahusa várás. Dakkár diehtujuohkinkantuvra sáhtášii bagadit oahpahusáššiin, veahkehit váhnemiid gávdnat geainna sii galget váldit oktavuoda, veahkehit diehtujuohkimiin ja ráđiiguin jna. Dakkár diehtujuohkinkantuvra, mas lea gelbbolašvuolta oahpahusáššiin ja diehtujuohkimiis fálaldagaid birra olles máttasámi guovllus, sáhtášii addit dieđuid ja bagadusa ollu eanegiidda máttasámegiela oahpahusa birra ja nu oččošedje eanet mánát vejolašvuoda oažžut máttasámegiela oahpahusa.

Viidáseappot lea stuorra dárkun diehtujuohkingihppagii maid suohkanat ja skuvllat ja váhneamat sáhttet geavahit ja mas berrejit leat dieđut mánáid vuoigatvuodaid birra máttasámegiela oahpahussii, dálá oahpahusfálaldagaid birra, skuvlaásahusaid birra, stipeandaortnegiid birra ja dieđut sámi erenoamáš pedagogaláš doarjjavuogádaga birra.

Sámediggi berre farggamusat ásahtit diehtujuohkinkantuvrra sámegiela oahpahusa várás ja ráhkadit diehtujuohkingihppaga mii juogaduvvo máttasámi guvlui.

Evttohus 8, áirras Tor Mikalsen, NSR:a sámediggejoavju

Ivguvuotna guovlun gos ii galgga leat dorsebiebman

Dorsebiebmanbuvttadeapmi lea ollu lassánan maŋimus jagiid. Čakčat ságastallojuvvui ollu Omasvuona dorsebiebmama birra. Omasvuotna lea siskkimus oassi Ivguvuonas. Vuotna lea leamaš dovddus das, ahte doppe lea leamaš eallinfámolaš ja oalle stuora dorskemáddodat, mas lea leamaš stuora mearkašupmi báikkálaš ealáhusaide ja kultuvrii. Eanas guolásteaddjit Omasvuonas ja Gáivuonas leat vuosttildan dorsebiebmama viiddideami.

Guolástusdirektoráhta lea oaidnán dorsebiebmama váttisvuodaid, ja cealkán skábmamánu 5. beaivvi, ahte “hálddašeamis váilu doarvái oktasaš ipmárdus das, makkár riskkat gullet dorsebiebmamii.” NSRa sámediggejoavku oaivvilda, ahte mii eat sáhte váldit dan riskka ahte vuona dorskemáddodat genehtalaččat billuhuvvá jus biebmodorski beassá godđit merddiide dahje besset biepmahagain gárggiidit. Mii eatge sáhte váldit dan riskka, ahte biebmodorski njoammudahtá dávdmaid ja

parasihtaid mearradorskiide. Vuotnadorskemáddodat lea odne áitojuvvon. Jus mii billistit dan máddodaga biebmodoaimmaiguin, de dat livččii katastrofa mearrasámi kultuvrii.

Guolástandirektoráhta lea evttohan doaibmabidjun, ahte “ráhkaduvvo dievaslaš geahčastat daid geográfalaš guovlluid birra, main lea earenoamáš hearkkes dorskemáddodat, man dárbbasa várjalit.” Viidáseappot evttoha direktoráhta maid, ahte čađahuvvo čielggadeapmi dan birra leatgo dorskriebmanfriddja guovllut doarvái buorit doaibmabijut dasa ahte várjalit earenoamáš hearkkes dorskemáddodagaid. Dát lea direktoráhta ipmárdusa mielde proseassa, man galgá čađahit viidát, ja das fertejit leat elemeanttat dan barggus, man Rieber-Mohn-lávdegoddi čađahii (NOU 1999:9 Til laks át alle kan ingen gjera?).

NSRa sámediggejoavku oaivvilda, ahte dát lea buorre vuolggasadji. Muhto hearkkes dorskemáddodaga lassin berre oktan lassekriteran leat dat, ahte galgá várjalit dorskemáddodaga, mas lea stuora mearkkašupmi. Dát maid oktiivástida Rieber-Mohn-lávdegotti evttohusa. Dát sisttisdoallá, ahte ii dušše biologalaš hearkkivuolta, muhto maid dan mearkkašupmi mearrasápmelaččaide válđojuvvo mielde árvoštallamiidda. Ivguvuona dorskemáddodagas lea leamaš hui stuora mearkkašupmi mearrasámiid ealáhussii ja kultuvrii. NSRa sámediggejoavku bivdá Sámedikki bargat dan nala, ahte Ivguvuotna válđojuvvo mielde dan listui vuonaid birra, mat galget šaddat dakkár guovlun gos ii galgga leat dorskriebman.

Evttohus 9, áirras Lene Hansen, NSR:a sámediggejoavku

Fokus gávpotsámiide

Sámpolitiikka fokuserejuvvo ollu vuodđoaláhusaide, guohtuneatnamiidda, boraspiriide ja šárkkaide. Dat lea dehálaš. Muhto eanet ah` eanet sápmelaččat bajásšaddet dahje ásaiduvvet gávpogiidda ja čoahkkebáikkiide. Odne leat mánggat sohka buolvvat, geat leat riegádan ja bajásšaddan gávpogiin. Dát lea dolvon viidát áddejupmái sámi ássamii, kultuvrii ja identitehtii, muhto lea maid mielddisbuktán ođđa hástalusaid. Danne lea dehálaš bargat dorvvastan dihte sámi servodaga gávpogiin ja stuorát čoahkkebáikkiin, ja ná dohkkehit dán eallinvuogi seamma dásis árbevirolaš sámi servodaga eallinvugiiguin. Earenoamáš dehálaš lea bargat eallinkvalitehta ja ovdánanvejolašvuodaid ektui beroškehtá das orrutgo gilis vai gávpogis. Dát sisttisdoallá maid, ahte dorvvastit gávpotsámiid ođđa sohka buolvva kultuvrralaš identitehta, nu ahte maiddái sii boahhteáiggis háliidit čevllohallat iežaset sámi vuodain.

NSR bivdá Sámediggeráđi fokuseret gávpotsámiid ja ráhkadit gávpotpolitiikkalaš čielggadeami Sámedikki várás.

Evttohus 10, áirras Ranveig Matheussen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku

Sámedikki doarjjaortnet mariidnaealáhusaide

Bivdofatnasiin maid guhkkodat lea gaskal 10,67 ja 15 mehtera, lea dál sertifiserenortnet guhkkodaga mielde Mearrajohtoladirektoráhta bokte. Fatnasat mat gullet dán jovkui bearráigehččojuvvojit juohke nuppi jagi, ja juohke njealját jagi sertifiserenortnet fatnasat.

Evttohus:

Sámediggi bivdá ráđi čielggadit vejolašvuoda heivehit Sámedikki doarjjaortnega guhkkodaga mielde fatnasiidda mat leat badjel 10,67 ja gitta 15 mehtera rádjai, nu ahte dat dávista sihke fylkkagiidda ja Innovašuvdna Norga njuolggadusaide.

Čoahkkinjođihangotti árvalus:

- Evttohusat 1-10 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái viidásit gieđahallami.

Olaf Eliassen árvalus:

- Evttohus 2 biddjojuvvo áirasiid ovdii ovttá beaivásaš geahččamassi, ja biddjojuvvo dasto áššelistui.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 35 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Olaf Eliassen árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Čoahkkinjođihangotti árvalus earret 2. evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Magnhild Mathisen	
2	Olaf Eliassen	Klemet Erland Hætta
		Berit Oskal Eira
		Gunn-Britt Retter
	Olaf Eliassen	
3	Nanna Thomassen	
4	Klemet Erland Hætta	Marianne Balto
	Klemet Erland Hætta	
5	Wiebke Synnøve Slåtsveen	
6	Aili Keskitalo	Klemet Erland Hætta
		Johan Mikkel Sara
		Olaf Eliassen
	Aili Keskitalo	
	Klemet Erland Hætta, čoahkkinortnegii	
7	Kirsten Appfjell-Eira	Ann-Mari Thomassen
	Kirsten Appfjell-Eira	
8	Tor Mikalsen	Marianne Balto
9	Lene Hansen	
10	Ranveig Matheussen	Tor Mikalsen
		Willy Ørnebakk
	Ranveig Matheussen	
	Olaf Eliassen, čoahkkinortnegii	
	Aili Keskitalo, čoahkkinortnegii	
	Egil Olli, čoahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

- Evttohus 2 biddjojuvvo árasiid ovdii ovttá beaivásaš geahččamassi, ja biddjojuvvo dasto áššelistui.
- Ođđa áššit 1 ja 3 - 10 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 25.11.08 dii. 15.15

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 40/08 Sámedikki 2009 bušeahtta

Arkiivaáššennr..
08/25106 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeárráđđi	14.10.08	R
Plána- ja finanslávdegoddi	11. – 13.11.08	
Sámedikki dievasčoahkkin	25. - 28.11.08	40/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 26.11.08 dii. 09.00

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus

II Evttohusat ja mearkkašumit

Ášši álggus čoahkkinjođihangoddi evttohuii čuoovvovaš árvalusa:

- Sámediggeárras Magnhild Mathisen lea bealalaš giedahallat ášši Sámedikki bušeahtta 2009 ja ášši Ealáhusšiehtadus duodjái.
- Sámediggeárras Aili Keskitalo lea bealalaš giedahallat ášši Sámedikki bušeahtta 2009.
- Sámediggeárras Tone Finnessen lea bealalaš giedahallat ášši Sámedikki bušeahtta 2009.
- Sámediggeárras Willy Ørnebakk lea bealalaš giedahallat ášši Sámedikki bušeahtta 2009.
- Sámediggeárras Kjersti Myrnes Balto lea bealalaš giedahallat ášši Sámedikki bušeahtta 2009.
- Sámediggeárras Olav Eliassen lea bealalaš giedahallat ášši Sámedikki bušeahtta 2009.

Sámedikki ovddeš geavahus jotkojuvvo nu ahte áirasat eai searvva digáštallamii ja jienasteapmái dain poasttain gos lea leamaš gažaldat sin bealalašvuoda birra.

43 árisis ledje 35 sajis.

Čoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui 34 jienain 1 viena vuostá.

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

1 Ollislaš juolludus Sámediggái

Tabaella 1.0 Departemeanttaid juolludusat

(1000 ru)

Kap.Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	RevBuš-08	Buš- 2009	+ / - 09-Rev 08	Erohus %
680.50	Bargo- ja searvadahttindepartemeanta - BSD	164 100	191 400	191 400	203 735	12 335	6,4 %
206.50	Máhtto departemeanta - MD	30 572	31 887	31 887	33 290	1 403	4,4 %
226.21	Máhtto departemeanta - MD	4 000	4 000	4 000	4 300	300	7,5 %
231.50	Máhtto departemeanta - MD	11 870	12 380	12 380	12 925	545	4,4 %
1429.50	Birasdepartemeanta - BD	2000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
320.53	Kultur- ja girko departemeanta - KGD	47 405	53 543	53 543	61 993	8 450	15,8 %
326.78	Kultur- ja girko departemeanta - KGD	519	0	0	0	0	-
724.21	Dearvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta DFD	5 900	6 100	6 200	6 400	200	3,2 %
1147.50	Eanadoallo departemeanta - ED	4 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
1147.50	Eanadoallo departemeanta - ED	0	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
Juolluduvvon oktiibuot I		270 366	306 310	306 410	329 643	23 233	7,6 %

Ollislaš bušeahhtarámma Sámediggái lea lasihuvvon 23 233 000 ruvnnuin Sámedikki dábalaš 2008 bušeahta ektui. Bušeahhtarámmii 2009 lea Sámediggi váldán mielde juolludusa Máhtto departemeanttas (kap. 226 ja poasta 21) 4 300 000 ru. Sámediggi ferte jahkásaččat ohat ruđaid dán poasttas Máhtto departemeanttas. Muđui čujuhit Sámedikki 2007 rehketdollui, čilgehus 3 oahpahus, mii guoská gáibádusaide mat leat 4 000 000 ru mat leat girjejuvvon juolludussan 2005:s, muhto maid eat leat ožžon departemeanttas. 4 300 000 ruvdnosáš juolludus eaktuda ahte Sámediggi oažžu doarjja-lohpádusa dáid ruđaide. Jus ohcan biehttaluvvo, de ferte poasta101 Máhtolašvuoda lokten unniduvvot 2 000 000 ruvnnuin ja poasta 801 Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahasas – oahppoplána unniduvvot 2 300 000 ruvnnuin.

23 233 000 ruvdnosáš lasáhussii gullet earret eará čuovvovaččat:

- 2 000 000 ru lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmii, das lea lassáneapmi 6 500 000 ruvnnos 8 500 000 ruvdnui.
- 5 000 000 ru bargui sámegeiela doaibmaplánain ovttas Bargo- ja searvadahttin departemeanttain, mii lassin lea juolludan iežas bušeahtas 3 000 000 ru dán ulbmilii.
- 1 500 000 ru viessoláigui dan oktavuodas go viessoláigogolut lassánit go fárret Diehtosiidii Guovdageainnus.
- 1 500 000 ru Njávdamii dákreriggeávdnasiid ođđasis hávdádeapmái
- 2 900 000 ru 2009 sámediggeválgga čadaheapmái.
- 450 000 ru doarjjan Nuortanástái.

Oktiibuot lea dat mii bajábealde namuhuvvo 13 350 000 ru. Loahppaoassi bušeahhtarámma lassáneamis leat friija ruđat ja hadde- ja bálkagoargun.

- Stuorradiggi lea juolludan 75 miljon ru Sámeálbmotfondii. Foandda buvttadus ii leat mielde Sámedikki rámmajuolludusas. Sámedikki 2009 bušeahtas juogaduvvo 16 000 000 ru sámeálbmotfoandda buvttadusas, geahča ášši 25/08 mearrádusa.

2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuolludus

Tabella 2.0 Buohkanastabealla - Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

(1000 ru)

	Rehketdoallu-07	Buš-08	RevBuš-08	Buš-09	Avvik	i %
Doaibmagolut						
Departemeanttaid juolludusat	270 366	306 310	306 410	329 643	23 233	7,6 %
Sámeálbmotfoandda reanttut	0	10 000	10 000	16 000	6 000	60,0 %
Eará doaibmaboadut	0	0	2 721	0	-2 721	-100,0 %
Doaibmaboaduid submi	270 366	316 310	319 131	345 643	26 512	8,3 %
Váikkuhangaskaoamit						
Váikkuhangaskaoamit	178 881	204 121	204 871	219 008	14 137	6,9 %
Sámeálbmotfoandda	a) 0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %
Váikkuhangaskaoamiid submi	178 881	214 121	214 871	233 208	18 337	8,5 %
DOAIBMAB. SUBMI - VÁIKKUHANGASKAOMIT	91 485	102 189	104 260	112 435	8 175	7,8 %
DOAIBMAGOLUT						
Politiikalaš dási doaibma	20 169	20 721	20 921	20 575	-346	-1,7 %
Hálddahusa doaibma	a) 61 666	74 318	75 518	82 010	6 492	8,6 %
Erenoamáš doaibmagolut	6 929	7 150	7 821	9 850	2 029	25,9 %
Doaibmagoluid submi	88 764	102 189	104 260	112 435	8 175	7,8 %
JAHKEBOADUS	2 721	0	0	0	0	11376,0 %

a) Áššis 25/08 lea várrejuvvon 16 000 000 ru Sámeálbmotfondii 2009:s. Das lea 1 800 000 ru sirdojuvvon hálddahussii hálddašan dihtii Sámeálbmotfoandda reanttuid

3 Váikkuhangaskaoamit

Sámediggi juogada čuovvovaččat váikkuhangaskaoamiid váldopoasttaide 2009:s:

Tabella 3.0 Buohkanastabealla - Váikkuhangaskaoamit

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2007	Buš 2008	Rev 2008	Buš 2009 - 09-Rev 08	Erohus %	
Njuolggadoarjagat	88 674	100 963	101 413	109 095	7 682	7,6 %
Ohcanvudot doarjja	67 629	76 048	80 098	69 843	-10 255	-12,8 %
Tiltak for å styrke læremiddelproduksjon	0	0	0	6 000	6 000	-
Árvoháhkanprográmma	0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %
Šiehtadusat	13 082	13 110	9 110	14 360	5 250	57,6 %
Eará váikkuhangaskaoamit	6 786	7 475	7 725	9 260	1 535	19,9 %
Sámeálbmotfoandda	0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %
Eará doaibmabijut	2 710	1 650	1 650	4 450	2 800	169,7 %
Submi	178 881	214 121	214 871	233 208	18 337	8,5 %

Tabella 3.1 Buohkanastabealla váikkuhangaskaoamit - Váldosuorggit

(1000 ru)

	Rehketdoallu-07	Buš-08	RevBuš-08	Buš-09	Juog. %	Erohus 09-Rev 08	%
Váikkuhangaskaoamit							
Oahpahus	27 533	28 653	31 153	31 330	13,4 %	177	0,6 %
Giella	46 268	51 460	51 460	53 960	23,1 %	2 500	4,9 %
Kultuvra	63 819	72 449	73 649	76 557	32,8 %	2 908	3,9 %
Ealáhus	24 505	30 575	27 275	33 850	14,5 %	6 575	24,1 %
Birašgáhtten ja kultursuodjalus	543	3 452	3 452	2 000	0,9 %	-1 452	-42,1 %
Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan	3 908	4 300	4 400	3 250	1,4 %	-1 150	-26,1 %
Sámi organisašuvnnat	2 809	4 107	4 107	4 351	1,9 %	244	5,9 %
Eará váikkuhangaskaoamit	6 786	7 475	7 725	9 260	4,0 %	1 535	19,9 %
Sámeálbmotfoandda	0	10 000	10 000	14 200	6,1 %	4 200	42,0 %
Eará doaibmabijut	2 710	1 650	1 650	4 450	1,9 %	2 800	169,7 %
Váikkuhangaskaoamiid submi	178 881	214 121	214 871	233 208	100,0 %	18 337	8,5 %

Váikkuhangaskaomiid váldopoasttat leat fas dárkileappot čilgejuvvon kapihttaliin 4 – 13. Juohke kapihttala vuolde lea visogovva das man ollu ruđat leat várrejuvvon njuolggá doarjagiidda ja ohcanvuđot doarjagiidda.

Sámedikki váikkuhangaskaomiide gullet njuolggá doarjagat organisašuvnnaide ja ásahusaide, iešgudege ohcanvuđot doarjaortnegat ja doarjagat mat lea muddejuvvon šiehtadusaid bokte.

3.1 Njuolggá doarjagat

Lagabui daid ovttaskas ortnegiid birra mat juolluduvvojit njuolga Sámedikki bušeahta bokte, oainnat kapihttaliin main ortnegat válddahalloyuvvojit.

3.2 Ohcanvuđot doarjagat

Buot ohcanvuđot doarjaortnegat leat čohkkejuvvon oktasaš ortnegin main leat oktasaš njuolggadusat, geahča Sámedikki mearrádusa áššis 43/07. Njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid hálddašeapmái leat heivehuvvon stáhta ekonomiijanjuolggadusaide.

Stáhta ekonomiijanjuolggadusat geatnegahttet Sámedikki fuolahit dan ahte doarjagat hálddašuvvojit ulbmillaččat ja beaktilis vugiin. Diesa gullá maid gáibádus bearráigeahččat ja gávnnahit ortnegiid maiguin duodaštit ruđaid geavaheami dohkálaččat.

Sámediggerádis lea fápmudus earaláhkai geavahit gitta 20% bušeahtas dain ruđain mat leat várrejuvvon daid ovttaskas ulbmiliidda maid lea vejolaš ohcát doarjaga. Ruđat galget geavahuvvot dan rámma siskkobeahte mat leat várrejuvvon Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiidda, ja Sámediggeráđdi galgá bušeahttajagi addit dieđuid Sámedikki dievasčoahkkimii jus ruđat geavahuvvojit earaláhkai, geahča ášši 43/07.

Sámediggeráđđái sáhtta váidit mearrádusaid maid doarjjastivra lea dahkan.

Doarjjastivra sáhtta fápmudit válddi hálddahussii mearridit doarjagiid gitta 200 000 ru rádjai. Buot hálddahuslaš mearrádusat galget biddjojuvvot referáhtan doarjjastivrii.

Buot ohcanvuđot doarjagiidda, earret daid váikkuhangaskaomiide maid čoahkkinjođihangoddi hálddaša, gusket Sámedikki bajimus njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid várás ja dasto dat juolluduseavttut bušeahtas mat bohtet ovdan ovttaskas ortnega vuolde.

Ohcanvuđot doarjagiid sierra ortnegiid birra čilgejuvvo lagabui Sámedikki bušeahtas dain kapihttaliin mas ortnegiid birra čilgejuvvo.

3.3 Šiehtadusat

3.3.1 Váldošiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin

Sámediggi lea 2004:s dahkan váldošiehtadusa sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin mat ovddastuvvojit Sámi dáiddárráđi bokte. Ulbmilin lea ovddidit buriid ja šláddjás sámi kultureallima ja láhčit diliid sámi girjjálašvuoda, musihka, dánsuma, teáhtera, filmma, govvadáidaga ja dáiddaduoji dahkamii ja gaskkusteapmái. Dáiddáršiehtadus siskkilda oktasaš doaibmajuid dáiddasuorggis mat čađahuvvojit oasálaččaid gaskka sohppojuvvon ekonomalaš rámmaid siskkobeahte.

3.3.2 Duoju váldošiehtadus

Sámediggi lea 2005:s dahkan váldošiehtadusa duodjeealáhusa várás duodjeorganisašuvnnaiguin; Riikaorganisašuvdna Sámiid Duođji ja Duojáriid ealáhusearvi. Šiehtadusa ulbmilin lea ovdánahttit duoji buorebut gánnahtahti ealáhussan ja vai nagodivččii eanet vuovdit iešbuvttaduvvon gálvvuid. Dákkár

ovdánahttin gáibida ahte biddjojuvvo eanet deaddu gelbbolašvuoda bajideapmái, buvttaovddeapmái, vuovdaleapmái ja vuovdimii. Dahkkojuvvo jahkásaš ealáhusšiehtadus duoji váste, mas leat doaimbajijut maid ulbmilin lea ovdánahttit ealáhusa nu ahte dat dávista daid politihkalaš mihttomeriide ja njuolggadusaide, maid Sámediggi áiggis áigái mearrida.

4 Oahpahus

Máhtolašvuolta ja gelbbolašvuolta leat sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđu.

Váldomihttomearri

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuolta, gelbbolašvuolta ja gálggat mat dárbbášuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomearri

- Nannet ja ovddidit sámi mánáid ja nuoraid giela, kultuvrra ja identitehta
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuolta oahpahussii sámegeilas ja sámegeilli

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, guovllulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpaha, alit oahpu ja dutkama váste
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuoda ja gelbbolašvuoda sámi servodagas
- Váikkuhit hutkás sámi oahpponeavvobuvttadeapmái
- Sámi oahpponeavvoguovddáža, Sámi oahpponeahta ja ohcanvejolaš oahppouskkádaga olamuddui buktima bokte ja dieđuid addima bokte sámi oahpponeavvuid birra
- Addit dárbbášlaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpaha birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahas
- Álggahit tearbmaprošeavttaid vuoruhuvvon fágain

4.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 4.1 Čoahkketabealla - Sámegeiel oahpahus

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	27 533	28 653	31 153	25 330	-5 823	-18,7 %
	Doaimbajijut nannen dihtii oahpponeavvoráhkadeami	0	0	0	6 000	6 000	-
Submi		27 533	28 653	31 153	31 330	177	0,6 %

a) 980 000 ru sirdojuvvo poasttas 102 postii 801 Sámi mánáidgárddiid kvalitehtaovddideami erenoamáš prošeavttat

4.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 4.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegeiel oahpahus

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
100	Oahpponeavvut	14 218	14 218	16 718	11 875	-4 843	-29,0 %
101	Gelbbolašvuodalokten	3 550	4 250	4 250	4 250	0	0,0 %
102	Mánáidgárddit	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		27 533	28 653	31 153	25 330	-5 823	-18,7 %

4.2.1 Oahpponeavvut

Tabealla 4.2.1 Oahpponeavvut

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	843	843	843	1 000	157	18,6 %
Submi		14 218	14 218	16 718	11 875	-4 843	-29,0 %

4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Tabealla 4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %
Submi		11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %

Doarjjaortnega ulbmil:

Ovddidit sámi oahpponeavvuid gustovaš oahppoplánadahkosa vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lágádusat ja eará oahpponeavvobuvttadeaddjit main lea iežaset fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttaid lohku 2009:s
- Sámi oahpponeavvuid almmuheami mearri

Vuoruheamit 2009:s:

- Máttasámegiella vuosttaš giellan 3.-4. jahkecehkiide
- Máttasámegiella nubbingiellan mánáiddási vuosttaš ja nuppi ceahkis
- Oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (OEE) – Fáddágiha 5.-7. jahkecehkiide davvisámegillii váldosurggiide
 - Sirkumpolára álgoálbmotoskkoldagaid várás (vuodđoteaksta)
 - Juvddálašvuohta, isláma, hinduisma, buddhisma ja eallinoaidnu (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
 - Filosofii ja etihkka (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
- Oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (OEE) – Fáddágiha 8.-10. jahkecehkiide davvisámegillii
 - Filosofii ja etihkka (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
 - Risttalašvuohta ja eallinoaidnu
- Oddásisprenten, fierpmádatbáikkiid bisuheapmi, ođasmahttin, áigeovuodilastin ja dáláš oahpponeavvuid heiveheapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2008. Ohcamat sáddejuvnon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget leat jagi 2009 vuoruhemiid siskkobealde
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo

- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehít doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkovuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čadahahttivuohta, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastovuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa ja oahpahušlága gáibádusaid mielde.
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovdanbidjat plánaid vurkkodeami ja juohkima ektui.
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govvabiddjiiguin, jorgaleaddjiiguin ja eará veahkkebargiiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit ja ovdanbuktit girjehámis, elektrovnnalaččat (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii eará medias
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Doarjjaoažžu galgá vurket prentejuvvon oahpponeavvuin maŋimuš korrektuvrra lohkkovuvvon veršuvnna teakstafillas govaid haga, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuodaguovddázii mii buvttada čuokkisčálagirjiid.
- Digitála oahpponeavvuid buvttadeami oktavuodas geavahuvvojit dakkár teknihkalaš čovdosat main sáhtá geavahit sámi bustávid.
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus galget govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat.
- Oahpponeavvuin mat leat davvisámegilli, berre čuovvut ”Čállinrávagirji” rávvagiid, www.oahpponeahhta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuid ektui mearriduvvo doarjjareivves man ollu ovttaskas oahpponeavvut prentejuvvojit. Vuodđun biddjojuvvo ohppiidlohku mii lea vuodđoskuvlla diehtujuohkinvuogádagas internehtas (<http://www.wis.no/gsi/>).
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbašlaš oahppogirjemeari skuvllaide. Vuodđun biddjojuvvo ohppiidlohku mii lea vuodđoskuvlla diehtujuohkinvuogádagas internehtas (<http://www.wis.no/gsi/>). Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas.
- Doarjjaoažžu galgá addit 10 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Oahpponeavvu galgá leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide.
- Digitála oahpponeavvuid ektui lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris (serveris).
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit áigemeari guhkiduvvot jus Sámediggi gáibida rievdatit prošeavtta maŋŋágo dat lea álggahuvvon.
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje loahpahuvo, dahje doarjja-oažžu eará sivaid geažil ii sáhte dahje ii hálit gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi gáibidit vuogatvuoda váldit badjelasas barggu. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat dieđuid dan birra erenoamážit, ja dan ferte maid girječáli dohkkehít. Vástešaš gusto maid šiehtadussii eará veahkkebargiiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, vaikko Sámediggi gáibidivččige dakkár rievdadusaid maid geažil golut lassánit mealgat

Máksineavttut:

- Prentejuvvon oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvo, 25 % dalle go mánus ja prentensiehtadus gárvvanit ja loahppa 25 % dalle go buvttá lea gárvvistuvvon ja golut duodáštuvvon

- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duođastuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi mañña doarjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkeduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjareivve beaivádeami mañña, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji leat duođastan dan rehketdoalu, mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta jođu guhtta mánu mañña go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

- a) Mánusa ovddideapmi
- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuide jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeguovdilastimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
 - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
 - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
 - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
 - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodđuduvvon čálalačcat.

Govaiguin oavvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oavvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oavvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš gieđáškuššan ja korrektuvrra lohkan

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttangollun lohkojuvvo digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai.

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon proševtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodđuduvvon čálalaččat.

Ollásit buvttademiin oaivvilduvvo sisdoalu ja funkšunalitehta čilgen, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi.

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addojuvnot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra bálkkážiidda illustrejeaddjiide, govvideaddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttadanguin rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 40 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkjuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálldašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuođaide, fágalaš kvalitehta sihkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdingoluid gokčan

- Addojuvvo gitta 30 % b) buvttadanguin massojuvvon vuovdindietnasiid gokčamii ja oahpponeavvu juogadeapmái 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivvilduvvo oahpponeavvuid nuvttá sádden skuvlaeiggádiidda, mas mielde lassejuohkin

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 8 975 000 ru doarjja dábalaš vuodđooahpahusa oahpponeavvuide.

4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Tabella 4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut (1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi sierra láchčojuvvon oahpponeavvuid mánáide, nuoraide ja ollesolbmuid davvi-, julev- ja máttasámegillii

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Lágádusat ja erenoamášpedagogaš gelbbolašvuodaguovddázat main lea ovddasvástádus sierra láchčojuvvon oahpponeavvuid ovddideamis mánáide, nuoraide ja rávesolbmuid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševtta 2009:s
- Galle almmuhuvvon sierra láchčojuvvon sámi oahpponeavvu

Vuoruheamit 2009:s:

- Oahpponeavvut diedihuvvon, individuála dárbbuid vuodul

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

- Oahpponeavvut daidda geain leat oaidnin-, gullan- ja lohkan/čállinváttisvuodát
- Kárten- ja bagadanávdnasat

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehít doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihitii dieđiheami haga
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudahttet goluid mealgat
- Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mii válddahallá ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čađahahttivuođa, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa gáibádusaid ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa gáibádusaid mielde, oahpahasdárbu ja daid sierralágan dárbbuid maid várás oahpponeavvu ráhkaduvvo
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovddidit vurken- ja juohkinplánaid
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govaheddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará vehkiiguin das ahte oahpponeavvu ollislaččat dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit dahje ráhkadit girjehámis, elektrovnnalaš hámis (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii medias.
- Oahpponeavvu galgá sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtas
- Oahpponeavvobuvttadeaddjit geain ii leat oktavuohta stáhtalaš pedagogalaš doarjjavuogádahkii galget geavahit fágatearpmaid mat juo leat geavahasas
- Doarjjaoažžu galgá prentejuvvon oahpponeavvuin váldit vára maŋimus veršuvnna teakstafiillas govaid haga mas korrektuvra lea lohkkujuvvon, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuoda guovddážii mii buvttada čuokkisčálagirjiid
- Digitála oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuođas galgá geavahit teknihkalaš čovdosiid main lea vejolaš geavahit sámi bustámaid/čálamearkkaid
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus berrejit govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat
- Davvisámegiela oahpponeavvuid ráhkadeamis berre čuovvut rávvagiid mat leat ”Čállinrávagirjii”, www.oahpponeahhta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuide mearriduvvo preantalohku ovttaskas oahpponeavvu doarjjareivves
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbbasuvvon meari oahpponeavvuid skuvllaide
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá interneahhtas
- Šiehtaduvvo sierra man galle friijagáhppalaga oahpponeavvus galget Sámediggái
- Oahpponeavvu galgá leat olámuttus márkanis unnimusat vihtta jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide
- Digitála oahpponeavvuid oktavuođas lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit guhkit áigemeari jus Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas dahje prošeavtta álggaheamis
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaibma bissehuvvo dahje heaittihuvvo, dahje doarjjaoažžu eará sivaidda geažil ii sáhte dahje ii hálit almmuhit, de sáhtá Sámediggi váldit

badjelasas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječálliin bidjat sierra dieđuid dán birra, maid maiddá girječálli galgá leat dohkkehan. Vástesaš guoská maid šiehtadussii eará vehkiiguin

- Li sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divruhahttet goluid mealgat

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođastuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá guokte jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta golmma jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá dieđihit movt prošeakta ovdána guhtta mánu maŋŋá go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

- a) Mánusa ovddideapmi
- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkovuvvojit mielde tehnikkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastovuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
 - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
 - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
 - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
 - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Tehnikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmhusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkoujuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastoujuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 600 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkoujuvvojit sisdoalu ja funkšunalitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahpponeavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 100 000 ru doarjaga. Ovdamearka dihte dalle jus leat stuorra báلكkážat govaheddjiide, govvideddjiide ja vuoigatvuodaoamasteddjiide. Dán ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtta b) buvttangoluin rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvo oahpponeavvuid ja 40% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkoujuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearka dihte leat golut lágádusa viessoláigui, kanturadministrarašuvdnii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuodaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Juohkin ja massoujuvvon vuovdindietnasa gokčan

- Addoujuvvo doarjja gitta 30 % rádjai b) buvttangoluin massoujuvvon vuovdindietnasa gokčamii ja oahpponeavvu juohkimii 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivilduvvo oahppogirjjiid nuvttá sádden skuvlaeaggádii, mas mielde lassejuohkin.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan sierra láchčoujuvvon oahpponeavvuide.

4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Tabella 4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	843	843	843	1 000	157	18,6 %
Submi		843	843	843	1 000	157	18,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit oahpponeavvuid ja fágagirjjálašvuoda gustovaš mánáidgárddiid rámmaaplána vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lágádusat ja eará oahpponeavvobuvttadeaddjit main lea iežaset fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttaid lohku 2009:s
- Sámi oahpponeavvuid almmuheami mearri

Vuoruheamit 2009:s:

- Oahpponeavvut ja fágagirjjálašvuoha mii gokčá rámmaaplána čuovvovaš fágasurggiid:
 - Gulahallan, giella ja teaksta
 - Lohku, latnja ja hápmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadeapmái dahje vejolaš eambbo goluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudahttet goluid mealgat
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat ovdánanplána osiid mielde, proševtta čadahahttivuohta, movt prošekta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa ja oahpahuslága gáibadusaid mielde.
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovdanbidjat plánaid vurkkodeami ja juohkima ektui.
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govvaiddjiiguin, jorgaleaddjiiguin ja eará veahkkebargiiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit ja ovdanbuktit girjehámis, elektrovnnalaččat (maidái neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii eará medias.
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvobuvttadeaddjit geain ii leat oktavuoha stáhtalaš pedagogalaš doarjjavuogádahkii galget geavahit fágatearpmaid mat juo leat geavahasas
- Doarjjaoažžu galgá prentejuvvon oahpponeavvuin váldit vára maŋimus veršuvnna teakstafileas govaid haga mas korrektuvra lea lohkkujuvvon, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuođa guovddáži mii buvttada čuokkisčálagirjiid
- Digitála oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas galgá geavahit teknihkalaš čovdosiid main lea vejolaš geavahit sámi bustámaid/čálamearkkaid
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus, berrejit govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat
- Davvisámegiela oahpponeavvuid ráhkadeamis berre čuovvut rávvagiid mat leat ”Čállinrávagirjii”, www.oahpponeahtta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuide mearriduvvo preantalohku ovttaskas oahpponeavvu doarjjareivves
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbbasuvvon meari oahpponeavvuid skuvllaide
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá interneahhtas
- Šiehtaduvvo sierra man galle friijagáhppalaga oahpponeavvus galget Sámediggái
- Oahpponeavvu galgá leat olámuttus márkanis unnimusat vihtta jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit guhkit áigemeari jus Sámediggi gáibida rievdadusaid proševttas dahje proševtta álggaheamis
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, proševtta doaimma bissehuvvo dahje loahpahuvo, dahje doarjjaoažžu eará sivaide geažil ii sáhte dahje ii hálit gárvvistit proševtta, de sáhtá Sámediggi gáibidit vuogatvuođa váldit badjelasas barggu. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat dieđuid dan birra erenoamážit, ja dan ferte maid girječáli dohkkehit. Vásteasá gusto maid šiehtadussii eará veahkkebargiiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut lassánit mealgat

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadáhuvvon ja golut leat duodaštuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušehttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi maññá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkeduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami maññá lea beaiváduvvon, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá diedihit movt prošeakta ovdána guhtta mánu maññá go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut , ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
 - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
 - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
 - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
 - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttangollun lohkojuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 600 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkovuvvojit sisdoalu ja funkšunálitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahppaneavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golot

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 100 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra báلكkážat govaheddjiide, govvideddjiide ja vuoigatvuođa-oamasteddjiide. Dán ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golot

- Dasa lassin sáhtta b) buvttadanguolun rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 40% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkovuvvojit eará golot mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat golot lágádusa viessoláigui, kanturadministratarašuvdnii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuođa-oamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdindietnasa gokčan

- Addojuvvo doarjja gitta 30 % rádjai b) buvttadanguolun massojuvvon vuovdindietnasa gokčamii ja oahpponeavvu juohkimii 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivilduvvo oahppogirjjiid nuvttá sádden skuvlaeaggáid, mas mielde lassejuohkin.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru doarjja sámi oahpponeavvuide mánáidgárddiid geavahusa váste.

4.2.2 Gelbbolašvuođa bajideapmi

Tabealla 4.2.2 Gelbbolašvuođa bajideapmi (1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaoahppiide	1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
10101	Fágalaš gelbbolašvuodalokten	1 750	800	800	800	0	0,0 %
10102	Stipeanddat alitohppui	400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Submi		3 550	4 250	4 250	4 250	0	0,0 %

4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis

Tabealla 4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis (1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10100	Stipeanda ohppiide geain lea sámeg. JS fágasuorggis	1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
Submi		1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Oažžut eanet ohppiid joatkkaskuvllain válljet sámegeiella vuosttaš giellan erenoamážit ja oahpahusa sámi gielas oppalaččat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joatkkaskuvllaid ollesáigeoahppit geain lea sámegeiella fágasuorggis

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu ollesáigeoahppit joatkkaskuvllain geain lea sámegiella fágasuorggis

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Oahppi fertet leat ollesáigeoahppi dakkár oahpposajis mas lea vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga Stáhta loatnakássas
- Skuvlla duođáštus oahppistáhtusis ja oahpahusas sámegielas biddjojuvvo mielde ohcamii
- Stipeanda máksojuvvo ollásit go dárbblaš duođáštus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juhkkajuovvo gorálaččat:
 - - ohppiide geain lea sámegiella vuosttaš giellan
 - - ohppiide geain lea sámegiella nubbin giellan
 - - ohppiide geain lea sámegiella vierisgiellan oktasašfága, prográmmafága dahje čiekŋudanprošeakta, gaskka

Ohppiide geain lea sámegiella nubbin giella, vuoliduvvo stipeanda 25 % daid ohppiid ektui geain sámegiella lea vuosttaš giellan. Ohppiide geain sámegiella lea vierisgiellan oktasašfága dahje čiekŋudanprošeakta vuoliduvvo stipeand 50 % daid ohppiid ektui geain sámegiella lea vuosttaš giellan.

Juohke giellajoavkku siskkobearde juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma nu ahte doarjjavuoigadahttojuvvon oahppit geat devdet juolludaneavttuid, ožžot ovttá mađe guhtege. Stipeanda lea eanemusat gitta 10 000 ru rádjai oahppojuvvo oahppi nammi.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 400 000 ru stipeandan sámi joatkkaskuvllaid ohppiide.

4.2.2.2 Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

Tabella 4.2.2.2 Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

(1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10101	Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi	1 750	800	800	800	0	0,0 %
Submi		1 750	800	800	800	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomeari

- Buoret gelbbolašvuoha gáiddusoahpahusa birra vuodđooahpahusa, allaskuvllaid ja universitehtaid oahpahusa ektui sámegielas dahje sámi fágain

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Vuodđoskuvllat, joatkkaskuvllat, allaskuvllat ja universitehtat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle čadahuvvon gelbbolašvuoda bajideami proševtta

Vuoruheamit 2009:s:

- Gáiddusoahpahusgelbbolašvuoda bajidandoaimbajut doarjjaortnega olahusjoavkku bargiide

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s

- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihitii dieđiheami haga.

Ráhkaduvvo čilgehus proševttas/doaibmabijus mas válddhallojuvvojit ulbmilat ja daid čađahahttivuohta

Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš eambo goluide

Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide

- Ráhkaduvvo prošektačilgehusa mas válddhallojuvvo proševtta viidodat, man galle oasseváldi, fágalaš sisdoallu ja čatnasupmi, ja olbmuid geavaheapmi geain lea eahpeformála giellagelbbolašvuohta sámegielas
- Prošekta čađahuvvo dávistettiin daid plánaide mat leat ovddiduvvon. Doarjaga geavaheami rievdeamei galgá Sámediggi leat ovdagihitii dohkkehan.

Máksineavttut:

Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošekta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo dalle go prošekta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošekta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go vejolaš prošektaraporta lea buktojuvvon.

Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošekta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhta fápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastujuvvo ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ru rádjai.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 800 000 ru doarjjan fágalaš gelbbolašvuodabajideapmái.

4.2.2.3 Stipeanda alit ohppui

Tabella 4.2.2.3 Stipeanddat alitohppui

(1000 ru)

Poasta 101	Cilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10102	Stipeanddat alitohppui	400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Submi		400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegeielat fágaolbmuid rekrutteren iešguđet fágasurggiid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Allaskuvllaid ja universitehtaid studeanttat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle juolluduvvon stipeandda vuoruhuvvon fágasurggiid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Alit oahppu sámi oahpponeavvopedagogihkas - 300 000 ru
- Ovdaskuvla- ja dábálašoahpaheaddjioahppit geain lea sámegeiella fágasuorggis - 300 000 ru
- Alit oahppu máttá-, julev- ja davvisámegeielas geain lea sámegeiella fágasuorggis - 200 000 ru
- Joatkkaoahppu boarrásiidfuolahusas - 150 000 ru
- Joatkkaoahppu psykososiálalaš váttuid eastadeami ja áhpásmahttima siskkobealde go guoská sámi mánáide ja nuoraide – 100 000 ru

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Ohcanáigemearri jagi 2009 gidđaoahppobadjái lea guovvamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcanáigemearri jagi 2009 čakčaoahppobadjái lea golggotmánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Gáibiduvvo reálagelbbolašvuohta dahje formála gelbbolašvuohta sámegeielas ohcciin geat váldet viidásat oahpu boarrásiidfuolahusas dahje eastadeamis ja áhpásmahttimis. Giellagáibádusas sáhtá spiehkastit ohcciid ektui geat bohtet guovlluin gos leat unnán sámegeiella hálli olbmot
- Stipeanda addojuvvo sidjiide geat váldet unnimusat 30 oahppočuoggá.
- Ohccit galget buktit duodáštusa máksojuvvon lohkanbadjedivadis dahje duodástit dieđiheami allaskuvlla dahje universitehta eksamenii. Galgá maiddái buktit duodáštusa ahte lea čadahan eksamana. Sámediggi sáhtá ovttá jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea váldán eksamana ja gáibidit doarjaga ollásit ruovttoluotta jus ii leat váldán eksamana
- Váldonjuolggadus lea ahte stipeanda ii addojuvvo eanet go oktii seamma ohppui seamma dásis
- Stipeanda máksojuvvo ollásit dalle go dárbbalaš duodáštus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo doarjja gitta 30 000 ru rádjai ohppui gaskal 30 ja 60 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 60 000 ru rádjai ohppui 60 dahje eanet oahppočuoggáid ovddas
- Jus ovttaskas stipeandaortnega rámma rasttilduvvo ollu gelbbolaš ohcciid geažil, juogaduvvojit várrejuvvon ruđat ovttamađe guhtiige ohcciid gaskka

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 050 000 ru doarjjan stipeanddaide alit oahpu váste.

4.2.3 Mánáidgárddit

Tabella 4.2.3 Mánáidgárddit

Poasta 102	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %

4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

Tabella 4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

(1000 ru)

Poasta 102	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %

a) 980 000 ru sirdojuvvo poasttas 102 postii 801 erenoamáš proševttaide Kvalitehtasihkkarastimii sámi mánáidgárddiin

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit sámi mánáide mánáidgárdefálaldaga sámi giela ja kultuvrra vuodul.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánáidgárddit
- Norgalaš mánáidgárddit main leat sámemánát.

Sámi mánáidgárdin oavvilduvvo dakkár mánáidgárdi mii njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárdi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárdi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegiela geavaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra. Mánáidgárddi jodihit sámi pedagogalaš bargit.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámi mánáidgárddi
- Galle norgalaš mánáidgárddi main lea fálaldat sámi mánáide.

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámi mánáidgárddit
- Sámegiela oahpahuš sámi mánáide norgalaš mánáidgárddiin
- Doarjja proševttaide ja ovddidanbargui sámi giellaoahpahuš siskkobealde

Juolludaneavttut sámi mánáidgárddiide:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Mánáidgárddi jahkeplána 2009, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čilget mo doarjja galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2008 rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje

stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

- Doarjaga ii oáččo geavahit dábálaš doibmii.
- Galgá leat unnimusat okta sámegeiela hálli bargi mánáidgárddis, gii aktiivvalaččat geavaha sámegeiela sihke mánáiguin ja ollesolbmiguin. Ohcama mielde lea vejolaš spiehkastit giellagáibádusas. Dat eaktuda ahte mánáidgárdeeaiggát ovddalgihtii lea almmolaččat almmuhan virggi.
- Mánáidgárddis dahje mánnájoavkkus galget leat unnimusat 5 máná vuollel 3 jagi dahje 10 máná badjel 3 jagi. Ohcama vuodul lea vejolaš spiehkastit mánnalogu gáibádusas jahkái hávállassii, mánáidgárddiid ektui mat ovdal leat ožžon doarjaga ja mat gaskaboddosaččat báhcet mánnalogu ráji vuolábeallái
- Bearšmánáidgárddiid ektui lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámegillii ja sámi kultuvrii, ja veahkkebargi galgá hállat sámegeiela ja mánáin galgá leat sámi duogáš

Juolludaneavttut sámegeiela oahpahussii sámi mánáide norgalaš mánáidgárddiin:

- Rabas ohcanáigemearri lea golggotmánu 15. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot.
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Mánáidgárddi jahkeplána 2009, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čilget mo doarjja galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2008 rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjaga ii oáččo geavahit dábálaš doibmii.
- Plána sámegeiela oahpahusa várás biddjojuvvo mielde ohcamis, ja das galgá leat čilgehus movt doarjja galgá geavahuvvot
- Ohccit geat ovdal leat ožžon doarjaga galget maiddái bidjat mielde guhkes áiggi plána mas oidno sámi giella- ja kulturoahpahusa progresašuvdna
- Galgá leat oktiilokaliserejuvvon sámi mánáiguin
- Gelda gozihaneiseváldin galgá duođastit ahte mánáidgárddis leat virggis sámegeielat bargit dahje ahte sii geavahit sámegeielat olbmuid giellaoahpahusas go ohcan sáddejuvvo.

Juolludaneavttut doarjagiidda proševttaid ja ovddidanbarggu várás:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjja addojuvvo mánáidgárddiide mat ožžot sierra doarjaga dahje doarjaga sámegeiel oahpahussii
- Doarjjaoažžu galgá ráhkadit prošektačilgehusea mas válddahalloyuvvo proševtta viidodat, man galle oasseváldi, fágalaš sisdoallu ja čatnasupmi, ja olbmuid geavaheapmi geain lea eahpeformála giellagelbbolašvuohhta sámegeielas
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga

- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi dan mañrjá go doarjjareive lea beaiváduvvon.
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- 50% doarjagis máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo, loahppa oassi máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja golut duodaštuvvon
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá ráhkadit loahpparaportta maid galgá sáhttit almmuhit Sámedikki oahpponeahtas.

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo ollásit go buot eavttut leat devdojuvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja sámi mánáidgárddiide:

- Vuoddomáksomearri lea gitta 70 000 ru rádjai juohke ossodaga nammii
- Bearašmánáidgárddiid vuoddomáksomearri lea gitta 45 000 ru rádjai dalle go bearašmánáidgárddis lea ovddasvástádus unnimusat guovtti ruovttus main leat sámemánáit
- Gitta 30 000 ru rádjai sámegeilat bargi nammii olles virggis, rádji bajásguvlui lea guokte sámegeilat bargi ossodaga nammii. Oasseáigevirggi nammii rehkenastojuvvo doarjja virggi sturrodaga mielde

Doarjja sámi mánáid sámegeiela oahpahussii norgalaš mánáidgárddiin:

- Doarjja addojuvvo gitta 65 000 ru rádjai jahkái juohke ossodaga nammii sámi giellaoahpahussii norgalaš mánáidgárddiin
- Doarjja rehkenastojuvvo dan mielde gallgá mánu sámegeielloahpahus bistá

Doarjja prošeavttaide ja ovddidanbargguide:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ruvnu rádjai.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 9 205 000 ru doarjja sámi mánáidgárddiide ja norgalaš mánáidgárddiide main leat sámemánáit.

4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

Tabealla 4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

(1000 ru)

Poasta 103	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
103	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	0	0	0	4 000	4 000	-
104	Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovll	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		0	0	0	6 000	6 000	-

4.3.1 Matematihka oahppogirjjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi

Tabella 4.3.1 Matematihkkagirjjiid jorgaleami ja heiveheapmi

Poasta 103	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10300	Matematihkkagirjjiid jorgaleami ja heiveheapmi	0	0	0	4 000	4 000	-
Submi		0	0	0	4 000	4 000	-

Áššis 21/08 Sámedikki oahpponeavvoovddideami strategalaš plána 2009-2012 leat ulbmilat ja strategiijat oahpponeavvuid ráhkadeapmái mearriduvvon. Okta ulmil plánas lea jorgalit ja heivehit matematihkkagirjjiid. Dán vuodul lea biddjojuvvon bargojoavku mii galgá válljet makkár matematihkkagirjjiid galget jorgaluvvot mátta-, julev- ja davvisámegilli.

Sámediggi vuorruha čuoovvovaš doaibmajuvvuid 2009:s

- Matematihkkagirjjiid 5.- 7. jahkecehkiide, jorgaleapmi davvisámegilli ja heiveheapmi sámi diliide
- Matematihkkagirjjiid 8. jahkecehkiide, jorgaleapmi davvisámegilli ja heiveheapmi sámi diliide
- Matematihka tearpmad ovddeapmi julev- ja máttasámegilli

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru matematihkkagirjjiid jorgaleapmái ja heiveheapmái.

4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resursaskuvla julevsámi guovllus

Tabella 4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resursaskuvla julevsámi guovllus

(1000 ru)

Poasta 104	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10400	Ovddasmanniprošeakta - resursaskuvla julevsámi guovll	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		0	0	0	2 000	2 000	-

Sámediggi lea 2008:s addán Divttasvuona suohkanii 70 000 doarjjan ovdaprošektii ráhkadit plána ovddasmanniprošeavtta čađaheapmái resursaskuvlla hárrái julevsámi guovllus. Dat čadahuvvo nanne dihte julevsámi oahpponeavvoráhkadeami. Ovddasmanniprošeavttain lea áigumuš joatkit 2009:s.

Ovddasmanniprošektii – resursaskuvlii julevsámi guovllus addojuvvon ruđaid hálddaša Sámediggeráđđi doaibmajuvvuid ja proševttaide maid muđui eai boađe Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiid vuollái. Lagat doarjjaevttut oidnojit sierra doarjareivves.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru ovddasmanniprošektii – resursaskuvlii julevsámi guovllus.

5 Giella

Sámegiela suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahpteáigái. Sámi kultuvrra áibbas guovddáš eaktu boahpteáigái lea ahte álbmogis lea vejolašvuotta geavahit iežas giela.

Váldomihttomearri

Buktit oidnosii ja nannet sámegiela

Oassemihhttomearit

- Bisuhit ja viidáset ovddidit dálá arenaid, ja ásahit ođđa arenaid sámegiela váste.

- Ealáskuhttit sámegiela dain guovlluin gos giella lea rašis dilis
- Ovddidit ja nannet sámegeigeavaheami guovlluin gos sámegiella lea beaivválaš giella

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sámegiela geavaheami
- Háhkát daid buoremus rámmaeavttuid sámegiela vástegulahlama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin
- Nannet ja ovddidit sámegiela sámi tearbmabarggu bokte
- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegiela sámi báikenammabarggu bokte
- Ovttasbargat Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain sámegiela doaibmaplána čađahemiin

5.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 5.1 Čoahkketabealla - Sámegiella (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	42 926	47 250	47 250	47 950	700	1,5 %
	Ohcanvuodot doarjja	3 342	4 210	4 210	6 010	1 800	42,8 %
Submi		46 268	51 460	51 460	53 960	2 500	4,9 %

2009 stáhtabušehtas várrejuvvui 5 000 000 ru doaibmaplána ovddideapmái giella várás. Plána galgá ráhkaduvvot ovttas Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain. Dan ruđas lea 1 500 000 sirdojuvvon hálddahussii ja dat galgá adnot plánabargui.

5.2 Njuolgga doarjagat

Tabealla 5.2 Njuolgga doarjagat - Sámegiella (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat	38 350	42 750	42 750	42 750	0	0,0 %
153	Vuodđodoarjja giellaguovddážiidda	4 176	4 500	4 500	5 200	700	15,6 %
154	Sámegiella lea čáffat	400	0	0	0	0	-
Submi		42 926	47 250	47 250	47 950	700	1,5 %

5.2.1 Guovttegielalašvuoda doarjagat

Tabealla 5.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielddat/suohkanat	34 537	37 650	37 650	37 650	0	0,0 %
153	Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohka	3 813	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %
Submi		38 350	42 750	42 750	42 750	0	0,0 %

Sámediggi lea 2008:s árvvoštallagohtán guovttegielalašvuoda doarjjaortnega. Sámedikki mihttomearrin lea rievdatit daid doarjagiid juolludaneavttuid mat addojuvvojit gielddaide sámegiela hálddašanguovllu siskkobeaalde 2010 bušehttajagi rájes. Rievdadeami oktavuodas berre árvvoštallat čuovvovaš eavttuid: okta vuodđodoarjja, okta molsašuddi doarjja dan vuodul galle oahppi leat vuodđoskuvllas, galle oahppis lea sámegiella vuosttaš giellan ja galle oahppis lea sámegiella nubbingiellan. Eanemusat galgá deattuhuvvot dat man ollu oahppiin lea sámegiella vuosttašgiellan.

5.2.1.1 Gielddat

Tabealla 5.2.1.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Gielddat/suohkanat

(1000 ru)

Poasta 150	Čilgehhus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 541	7 554	7 554	7 554	0	0,0 %
15001	Karášjoga gielda/Karasjok kommune	7 307	7 320	7 320	7 320	0	0,0 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	5 069	5 082	5 082	5 082	0	0,0 %
15003	Porsáŋggu gielda/Porsanger kommune	5 299	5 313	5 313	5 313	0	0,0 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 850	2 863	2 863	2 863	0	0,0 %
15005	Gáivuona suohkan/Kálfjord kommune	3 463	3 476	3 476	3 476	0	0,0 %
15008	Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune	3 008	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
15010	Snåase suohkan/Snåsa kommune	0	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
Submi		34 537	37 650	37 650	37 650	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Almmolašvuolta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Gielddat sámegiela hálddašanguovllus, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallásis lea gelbbolašvuolta sámegielas
- Gallis leat ožžon sámegieloahpahusa
- Almmuhusat, diehtujuohkin, galben, beavdegirijit, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Gallii váldojuvvo oktavuolta sámegillii
- Gallii vástiduvvo jearaldagaide sámegillii

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009. Doaibmaplána galgá sisttisdoallat doaimmaid maid vuodul ollašuhttá sámelága giellanjuolggadusaid.
- Bušeahttadárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2008 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja ii galgga geavahuvvot dábbalaš doibmii
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt guovttegielalašvuoda doarjja juogaduvvo sámegiela hálddašanguovllu gielddaide sisasáddejuvvon raporttaid ja rehketoallu vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 37 650 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu gielddaide.

5.2.1.2 Fylkkagielddat

Tabealla 5.2.1.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkanat

(1000 ru)

Poasta 150	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15006	Finnmárkku fylkkagielda/Finmark fylkeskommune	1 411	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 201	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
15009	Norlandda fylkkasuohkan/Nordland fylkeskommune	1 201	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %
15011	Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan/Nord-Trøndelag fylke	0	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
Submi		3 813	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Almmolašvuolta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu fylkkagielddat, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallásis lea gelbbolašvuolta sámegielas
- Gallis leat ožžon sámegieloahpahusa
- Almmuhusat, diehtujuohkin, galben, beavdegirjijt, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Gallii váldojuvvo oktavuolta sámegillii
- Gallii vástiduvvo jearaldagaide sámegillii

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009. Doaibmaplána galgá sistsidoallat doaimmaid maid vuodul ollašuttá sámelága giellanjuolggadusaid.
- Bušeahhtadárbu 2010 vástes sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2008 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja ii galgga geavahuvvot dábálaš doibmii
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttujuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttujuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuodit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt guovttegielalašvuoda doarjja juogaduvvo sámegiela hálddašanguovllu fylkagielddaide sisasáddejuvvon raporttaid ja rehketoalu vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 5 100 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu fylkagielddaide.

5.2.2 Sámi giellaguovddážat

Tabealla 5.2.2 Sámi giellaguovddážat

(1000 ru)

Poasta 153	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15300	Porsángu - Sámi giella- ja kulturguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15301	Gáivuotn – Sámi giellaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15302	Divtasvuodna – Árran julevsámeguovdásj	464	500	500	520	20	4,0 %
15303	Evenášši – Várdobáiki	464	500	500	520	20	4,0 %
15304	Unjárga – Isak Saba guovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15305	Deatnu – SEG	464	500	500	520	20	4,0 %
15306	Romsa – Moskavuotna/Ulsfjord	464	500	500	520	20	4,0 %
15307	Roros – Aajege sámi giella- ja gelbbolašvuodaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15308	Áltá – Áltá Sámi Giellaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15309	Loabága giellaguovddáš	0	0	0	520	520	-
Submi		4 176	4 500	4 500	5 200	700	15,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Nannet ja ovddidit ásahuvvon sámi giellaguovddážiid doaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahuvvon sámi giellaguovddážat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámezielkurssa ja eará sámeziela oahpahusfálaldaga leat leamaš
- Galle giellamovttiidan- ja giellaovddidandoaimma ja lágideami leat leamaš báikkálaš servdodagas
- Galle giellamovttiidan doaimma sámeziela ovddideapmái

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Dárkkistuvvon rehketdoallu 2008 doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja máksojuvvo guovtti oasis. Vuosttaš oasis máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Nubbi oasis máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthe eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvot ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi giellaguovddážiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 5 200 000 ru doarjjan sámi giellaguovddážiidda.

5.3. Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 5.3 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegeiella

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohús %
151	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde	1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %
152	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %
Submi		3 342	4 210	4 210	6 010	1 800	42,8 %

5.3.1 Giellaprošeavttat sámegeiella hálddašanguovllus

Tabealla 5.3.1 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde

(1000 ru)

Poasta 151	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohús %
15100	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde	1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %
Submi		1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet sámegeielgeavaheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
Ovttaskas aktevrrat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošavtta leat álggahuvvon 2009:s
- Galle prošavtta leat čađahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiella geavaheami duhkoraddangiellan
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiella geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiella geavaheami gulahallangiellan joavkkuin ja servviin
- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiella geavaheami juohkebeaivválaš eallimis
- Prošeavttat mat ovddidit sámegeielgeavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Prošeavttat mat váikkuhit sámegeiella ealáskahttima guovlluin gos sámegeiella lea heajus dilis
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiella guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat
- Oktasašprošeavttat sámi – kveana báikenamaid čohkkema ja duodašteami várás Porsáŋggu gielddas

- Juolludaneavttut

Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Ohcamat fertejit vástidit Sámedikki 2009 vuoruhemiide

Ohcama árvvoštallamis lea dehálaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu galgá čálalaččat dohkkehit juolludaneavttuid maŋemusat 3 vahku maŋŋel juolludanreivve dáhttona. Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihtii dieđiheami haga

Prošavtta/doaimma birra galgá čállit čilgehusa mas boahá ovdan ulbmil ja dan čađahanvejolašvuohta

Seamma doibmii dahje goluid liigegeavahussii ii sáhte oažžut eambbo doarjaga

Doaibma- ja investerengoluide ii oaččo doarjaga

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

Jus ovttaskas aktevrrat ohcet, de galget čállit šiehtadusa muhtun ásahusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki birra prošeavtta čadaheami oktavuodas

Máksineavttut:

Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvojit ollásit prošeaktaálggus. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli go prošeakta álgá. Loahppaoassi máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea gárvvistuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušehttajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot mañimusat jagi mañjel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oazžut mañiduvvot válmastandáhtona gitta 2 jagi mañjel juolludanreivve dáhtona, dasa ferte sierra ákkasteapmi

Doarjjaoazžu galgá buktit rehketoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhta fápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketoalu. Rehketoalu galgá sáhttit buhtastahttit registrerejuvvon gollomeroštusain

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

- Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 200 000 ru doarjjan giellaovddidandoaimbajuide sámegeiela hálddašanguovllu siskkoalbe.

5.3.2 Giellaprošeavttat olggobealde sámegeiela hálddašanguovllu

Tabealla 5.3.2 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde

(1000 ru)

Poasta 152	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15200	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %
Submi		2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet sámegeielgeavaheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásahusat ja organisašuvnnat

Ovttaskas aktevrrat

- Ulbmilolahusa eavttut:

Galle prošeavtta álggahuvvon 2009:s

- Galle prošeavtta leat čadahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami duhkoraddangiellan
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan joavkkuin ja servviin
- Prošeavttat main lea ulbmilin nannet giellafievrrideami buolvvaid gaskkas
- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis

- Prošeavttat mat ovddidit sámegeigeavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiela guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat
- Báikenammaprošeavttat Helgelánddas Nordlándda fylkkas
- Báikenammaprošeavttat Davvi-Trøndelaga fylkkas
- Báikenammaprošeavttat Lulli-Trøndelaga ja Hedemárkku fylkkain
- Oktasašprošeavttat sámi-kveana báikenamaid čohkkemii ja duodašteapmái Omasvuona suohkanis

Juolludaneavttut

Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Ohcamat fertejit vástidit Sámedikki 2009 vuoruhemiide

Ohcama árvvoštallamis lea dehálaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu galgá čálalaččat dohkkehit juolludaneavttuid maŋemusat 3 vahku maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihtii dieđiheami haga

Prošeavtta/doaimma birra galgá čállit čilgehusa mas boahá ovdan ulbmil ja dan čadahanvejolašvuohta

Seamma doibmii dahje goluid liigegeavahussii ii sáhte oažžut eambbo doarjaga

Doaibma- ja investerengoluide ii oaččo doarjaga

Jus ovttaskas aktevrrat ohcet, de galget čállit šiehtadusa muhtun ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki birra prošeavtta čadaheami oktavuodas

Máksineavttut:

Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvojit ollásit prošeaktaálggus. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli go prošeakta álgá. Loahppaoassi máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea gárvvistuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut maŋiduvvot válmastandáhtona gitta 2 jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona, dasa ferte sierra ákkasteapmi

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketoalu. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

- Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul

- Ortnege hálddaša Sámedikki doarjastivra.

- Jahkái 2009 várrejuvvo 3 810 000 ru doarjjan giellaovddideapmái olggobealde sámegeiela hálddašanguovllu.

6 Kultuvra

Máŋggabeallásaš kultureallin lea deatalaš sámi gullevašvuođa ja identitehta nannemii. Seammás váikkuha máŋggabeallásaš kultureallin ealli báikegottiide doppe gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearri

- Sámi kulturásahusaid ja museaid bisuheapmi ja viidáset ovddideapmi
- Sámi dáiddalaš ovdanbuktimiid girjái vuoda ovddideapmi ja daid gaskusteami sihkkarastin
- Movttiidahttit ja ovddidit valáštallandoaimmaid sámi álbmogii
- Sihkkarastit ja ovddidit musihkka-, girjjálašvuohta-, filbma- ja revy- ja teáhterdoaimmaid
- Viiddes kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre bibliotekafálaldat sámi geavaheddjiide
- Sihkkarastit ahte sámi museat besset oassálastit museaodastusas

Strategiijat

- Váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami aktiivvalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovddidit oktasaš sámi-kveana kulturdoaimmaid
- Nannet ja ovddidit ovtasbarggu aktevraiguin mat bargat sámi kulturovddidemiin
- Bisuhit ja ovddidit dialoga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin nannen dihte sámi kulturovdáneami rámmaeavttuid
- Sámedikki ja fylkkagiieldaid gaskasaš ovtasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovtas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte láhčit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Veahkin ásahtit sámi dáiddamusea
- Bargat dan badjelii ahte duohtandahkat ođđa teáhtervistti Beivváš Sámi Teáhterii.
- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid stuoridemiin
- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaeavttuid doaimmamii ja fágalaš ovddideapmái

6.1 Váikkuhangaskaomiat

Tabella 6.1 Čoahkketabealla - Kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	43 739	50 704	51 154	58 636	7 482	14,6 %
	Ohcanvuodot doarjja	15 667	17 395	18 145	12 771	-5 374	-29,6 %
	Sámi dáiddáršiehtadus	4 413	4 350	4 350	5 150	800	18,4 %
Submi		63 819	72 449	73 649	76 557	2 908	3,9 %

6.2 Njuolgga doarjagat

Tabella 6.2 Njuolgga doarjagat - Sámi kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
202	Sámi kulturviesut	6 434	7 206	7 206	8 642	1 436	19,9 %
204	Sámi festiválat	1 730	1 806	1 806	2 682	876	48,5 %
205	Sámi valáštallan	1 375	2 078	2 078	1 479	-599	-28,8 %
206	Sámi teáhter	14 318	15 883	15 883	16 519	636	4,0 %
207	Čájáhusbuhtadusat sámi dáiddáriidda	a) 335	335	335	0	-335	-100,0 %
208	Sámi prentosat	1 208	1 568	1 668	2 571	903	54,1 %
209	Mobila girjerádjjobálvalusat	5 407	5 907	5 907	6 145	238	4,0 %
210	Museat	12 932	15 921	16 271	20 598	4 327	26,6 %
Submi		43 739	50 704	51 154	58 636	7 482	14,6 %

a) Poasta 207 čájáhusbuhtadusat sámi dáiddáriidda sirdojuvvo postii 20201 Sámi Dáiddaguovddáš

6.2.1 Sámi kulturviesut

Tabealla 6.2.1 Sámi Kulturviesut

(1000 ru)

Poasta 202	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš-2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Divtasvuodna	1 394	1 492	1 492	1 551	59	4,0 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Kárásjohka	a) 1 346	1 600	1 600	2 504	904	56,5 %
20202	Ája Samisk Senter, Gáivuotna	927	1 094	1 094	1 138	44	4,0 %
20203	Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáš, Billávuotna	330	353	353	500	147	41,6 %
20204	Sijti Jarne, Aarborte	1 154	1 235	1 235	1 284	49	4,0 %
20205	Várdobáiki, Evenášši/Skánit	515	551	551	723	172	31,2 %
20206	Gamtofta, Ráisavuotna	36	49	49	59	10	21,6 %
20207	Pihtánsámi viessu	139	159	159	169	10	6,5 %
20208	Sámi viessu Oslo	b) 206	230	230	240	10	4,3 %
20209	Vilgesvári	26	38	38	48	10	26,9 %
20210	Lásságámmi	206	230	230	240	10	4,2 %
20211	Sáččá sámi viessu	b) 155	176	176	186	10	5,7 %
Submi		6 434	7 206	7 206	8 642	1 436	19,9 %

a) Poasta 207 čájáhusbuhtadusat sámi dáiddáriidda sirdojuvvo postii 20201 Sámi Dáiddaguovddáš

b) Poasta 20208 Oslo sámi viessu ja poasta 20211 Sáččá sámi viessu sirdojuvvojit odđa postii 213 sámi deaivvadansajit. Várdobáiki lea ožžon 150 000 ru lassáneami lágit dearvvasvuodadeaivvadeami.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit doaimma dáláš sámi kulturviesuin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dáláš sámi kulturviesut ja čoahkkananbáikkid mat leat čállojuvvo tabellii 6.2.1

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle kulturviesu ja deaivvadanbáikki leat doaimmas
- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 Rehketoallu doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvo dahje stáhtafápmuduvvo rehketdoallojárkkisteaddji duođaštit ruhtageavaheami rehketdoalu.
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Doarjja mi lea unnit go 100 000 ru máksojuvvo ollásit bušeahhtajagi álggus. Go doarjja lea badjel 100 000 ru de máksojuvvo bealli bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu go lei vurdojuvvo, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta
- Sámi Dáiddaguovddáša doarjagis várrejuvvo 340 000 ru čájáhusbuhtadussii sámi dáiddáriidda
- Doarjaga lassáneapmi Sámi Dáiddaguovddášii eaktuda ahte Sámi Dáiddaguovddáš ovdal 01.06.09 vuolláičállá šiehtadusa odđa láigovisttiid guoskevaš láigoheddjiin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi kulturviesuide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 8 642 000 ru doarjjan sámi kulturviesuide.

6.2.2 Sámi festiválat

Tabella 6.2.2 Sámi festiválat

(1000 ru)

Poasta 204	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20400	Riddu Riddu	659	688	688	688	0	0,0 %
20401	Guovdageainnu musihkkafestivála	659	688	688	846	158	23,0 %
20402	Markomeannu	206	215	215	424	209	97,2 %
20403	Karášjoga beassášfestivála	206	215	215	424	209	97,2 %
20404	Guovdageainnu filbmafestivála	0	0	0	300	300	-
Submi		1 730	1 806	1 806	2 682	876	48,5 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit dálá sámi festiválaid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahuvvon sámi festiválat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.2

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi festiválaid lohku
- Doaimmat doaimbaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Doaimbaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbu 2010 vásté sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketdoallu 2008 vásté doaimbaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštít ruhtageavaheami rehketdoalu
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaimbaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvnot ruovttoluotta
- Guovdageainnu Musihkkafestivála doarjagis várrejuvvo 130 000 ru Sámi Grand Prix CD almmuheapmái. Guovdageainnu Musihkkafestivála ii sáhte dan ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin.
- Márkomeannu doarjagis várrejuvvo 200 000 ru artistabálkkáide. Márkomeannu ii sáhte dan ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin.
- Karášjoga beassášfestivála doarjagis várrejuvvo 200 000 ru artistabálkkáide. Karášjoga beassášfestivála ii sáhte dan ulbmilii šat oheat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaimbadoarjja sámi festiválaide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 682 000 ru doarjjan sámi festiválaide.

6.2.3 Sámi valáštallan

Tabealla 6.2.3 Sámi valáštallan

(1000 ru)

Poasta 205	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
20500	Sámi Valáštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	a)	925	965	965	1004	39	4,0 %
20501	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk footballforbund		300	313	313	325	12	3,8 %
20502	Sámi Valáštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games		150	800	800	150	-650	-81,3 %
Submi			1 375	2 078	2 078	1 479	-599	-28,8 %

a) Dan lassin lea SVL-Norga ožžon juolluduvvot 600 000 ru speallanruhtan KGDas 2008:s.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja eanedit daid valáštallandoaimmaid maid Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) ja Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk footballforbund (SSL) organiserejit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) guovllusearvvit main leat doaimmat Norgga bealde. Dat leat Sámiid Valáštallanlihttu-Norga/Samenes idrettsforbund-Norge (SVL-N) ja Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk footballforbund (SSL)

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Arctic Winter Games (AWG) doarjja galgá geavahuvvot SVL oassálastima plánemii ja čuovvolemái sihke AWG valáštallan- ja kulturoasis. Doarjaga hálddaša SVL-N.
- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbu 2010 vásté sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Dárkkistuvvon rehketdoallu 2008 doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi valáštallamiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 479 000 ru doarjjan sámi valáštallamiidda.

6.2.4 Sámi teáhter

Tabealla 6.2.4 Sámi teáhter

(1000 ru)

Poasta 206	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
20600	Beaivváš Sámi Teáhter		13 700	14 615	14 615	15 200	585	4,0 %
20601	Oarjelsámi teáhter		618	1 268	1 268	1 319	51	4,0 %
Submi			14 318	15 883	15 883	16 519	636	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit ásahuvvon sámi teáhteriid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Beaivváš Sámi Teáhter ja Áarjelhsaemien Teatere

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušehtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušehttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthto eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi teáhteriidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 16 519 000 ru doarjjan sámi teáhteriidda.

6.2.5 Sámi prentosat

Tabealla 6.2.5 Sámi prentosat

(1000 ru)

Poasta 208	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20800	Gába	500	522	522	543	21	4,0 %
20801	Nuorttanáste	230	240	340	790	450	132,4 %
20802	Mánáidbláddi	-295	0	0	0	0	-
20803	Nuoraibláddi Š	773	806	806	1238	432	53,6 %
Submi		1 208	1 568	1 668	2 571	903	54,1 %

a) Ved statsbudsjettet for 2009 overførte Kultur- og kirke departementet kr 450 000 til Sametinget for forvaltningen av tilskuddet til Nuorttanáste.

b) Poasta 20803 Ungdomsbladet Š har fått en økning på kr 400 000 på bakgrunn av at de tidligere har fått driftstilskudd over Poasta 20050 Andre kulturtiltak

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi prentosiid šláddjivuodá

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi prentosat Gába, Nuorttanaste ja Š

Ulbmilolahusa eavttut:

- Almmuhuvvon prentosiid lohku ja galle siiddu leat prentejuvvon

Juolludaneavttut:

- Juolludaneaktun bláđiide Gába ja Š lea ahte govttolaš mearri almmuhuvvo buot golmma sámi čállingillii
- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketdoallu doaibmaplána vuodul maid rehketdoallodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámdediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámdediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álgogehččen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo vuorttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthtojuvvo eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.
- Doarjjaoažžu ii sáhte vuordit eanet doajaga prentosiid Gába, Nuorttanaste ja Š almmuhemiide Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnega bokte

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doarjja sámi prentosiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 571 000 ru sámi prentosiidda.

6.2.6 Girjebusset

Tabealla 6.2.6 Doarjja sámi girjebussiide

(1000 ru)

Poasta 209	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20900	Karášjohka	500	522	522	543	21	4,0 %
20901	Porsángu	500	522	522	543	21	4,0 %
20902	Guovdageaidnu	224	234	234	244	10	4,3 %
20903	Deatnu/Unjárga	1 135	1450	1450	1508	58	4,0 %
20904	Gáivuotna	547	571	571	594	23	4,0 %
20905	Julevsámi	1 188	1239	1239	1289	50	4,0 %
20906	Oarjelsámi	1 313	1369	1369	1424	55	4,0 %
Submi		5 407	5 907	5 907	6 145	238	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit buriid bibliotekafálaldagaid maiguin sámi geavaheaddjit ja earát álkít sáhttet ávkkástallat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi girjebussiid eaiggádat ja doaimmaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle girjebusse doaimmas
- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketdoallu doaibmaplána vuodul maid rehketdoallodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámdediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009

- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušehttajagi álgogehččen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttujuvvon
- Jus dorjaveavttut eai leat ollašuttujuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi girjebussiide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 6 145 000 ru sámi girjebussiid doibmii.

6.2.7 Museat

Tabealla 6.2.7 Museat

(1000 ru)

Poasta 210	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
21000	Várjjat Sámi Musea	1 547	1 619	1 619	0	-1 619	-100,0 %
21001	Deanu Musea	278	290	290	0	-290	-100,0 %
21002	Gállogietti musea	73	83	83	93	10	12,0 %
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	2 774	2 893	2 893	3 009	116	4,0 %
21004	Saemien Sitje	2 132	2 223	2 223	2 312	89	4,0 %
21005	Savio musea	227	237	237	0	-237	-100,0 %
21006	Nuortasámi musea	478	1 488	1 488	0	-1 488	-100,0 %
21007	Museaodastus	113	636	636	1 800	1 164	183,0 %
21008	RidduDuottar musea (ovdal Davveoarjesámi museasiida)	5 310	6 452	6 802	7 602	800	11,8 %
21009	Deanu ja Várjjat mucumssiida	a) og b)	0	0	5 782	5 782	-
Submi		12 932	15 921	16 271	20 598	4 327	26,6 %

a) Poasta 40001 Ceavceageggi kulturmuitosuođalus lea 125 000 ru stuoris ja poasta 40002 Nuortasámi siida kulturbirrasa 100 000 ru lea sirdujuvvon postii 21009

Deanu ja Várjjat museasiidii

b) Deanu ja Várjjat museumssiida lea doaimmas 1.1.09 rájes. Dasa gullet museat Várjjat Sámi Musea, Deanu musea, Saviomusea ja Nuortasámi musea

Ruđat mat leat várrejuvvon museaodastussii, máksojuvvojit museaide máŋŋágo Sámediggi lea dohkkehan sisasáddejuvvon mueaplánaid, ja go dat eavttut leat ollašuttujuvvon, mat bohtet ovdan ášši 06/07 vuodul Davit Nordlándda ja Romssa sámi museadoaimmaid oassečielggadeamis, ja sámediggeráđi 2004 dieđáhusas sámi museaid birra. Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit doaimma dálá sámi museain

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dat sámi museat mat leat tabeallas 6.2.7

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušehtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009. Rehketoallu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon, galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji dohkkehit jus doarjja lea badjel 150 000 ru

- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Vuolled 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušehttajagi álgoeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušehttajagi álgoeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttuuvvon.
- Jus dorjjaeavttut eai leat ollašuttuuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis várrejuvvo 125 000 ru Ceavccageadggi kulturmuutosudjalanguovllu suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan. Erenoamážit galgá dieđihit ruhtageavaheami birra hálddašanplána ektui.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis várrejuvvo 100 000 ru nuortasámi siidda kulturbirrasa suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan. Erenoamážit galgá dieđihit ruhtageavaheami birra hálddašanplána ektui.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda várrejuvvo 100 000 ru Vuonnamárkaniid hálddašcapmái ja prošekeeremii
- RidduDuottarMuseaid doarjagis, sámi vuorkádáviriid ossodagas, várrejuvvo 300 000 dálááiggi dáidagiid oastimii. Juolludeapmi 2008 bušehtas ja 2008 reviderejuvvon bušehtas sámi dáiddamusea prošekeeremii ja plánemii Kárášjohkii merkejuvvo ja jotkojuvvo 2009:s 650 000 ruvnuin.
- Meroštallannjuolggadusat:
- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi museaide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 20 598 000 ru sámi museaide.

6.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 6.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
200	Kulturovddideapmi	9 994	11 616	12 366	9 639	-2 727	-22,1 %
201	Sámi lágádusat	2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %
211	Sámi girjerádjobálvalusat	200	200	200	0	-200	-100,0 %
212	Sámi girjebussii oastin	3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %
213	Sámi deaivvadansajit	0	0	0	450	450	-
Submi		15 667	17 395	18 145	12 771	-5 374	-29,6 %

a) Poasta 211 Sámi girjerádjobálvalusat leat sirdojuvvon postii 200 Kulturovddideapmi (eará kulturdoaibmabijut)

6.3.1 Kulturovddideapmi

Tabealla 6.3.1 Kulturovddideapmi

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20000	Girjjálašvuohta	2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %
20010	Musihkkaalmmuheamit	1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20020	Govvadáidda/duodji	710	670	670	0	-670	-100,0 %
20030	Teáhterulbmilat	467	600	600	0	-600	-100,0 %
20040	Kulturdoaibmabijut mánáide ja nuoraide	1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20050	Eará kulturdoaibmabijut	2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %
20060	Sámegeielat sárggusráiddut	450	460	460	460	0	0,0 %
Submi		9 994	11 616	12 366	9 639	-2 727	-22,1 %

a) Poasta 20020 Girjjálašvuohta lea 2009:s vuoruhuvvon 13. kapihttalis Sámeálbmottfoand

b) Poasta 20020 Govvadáidda/duodji ja poasta 20030 Teáhterulbmilat sirdojuvvon postii 20050 Eará doaibmabijut. Dan lassin lea 200 000 ruvdnosaš poasta 211 sámi girjerádjovdnasat sirdojuvvon postii 20050 Eará kulturdoaibmabijut

6.3.1.1 Girjjálašvuolta

Tabealla 6.3.1.1 Doarjja sámi girjjálašvuoda ovddideapmái

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20000	Girjjálašvuolta	2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %
Submi		2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit sámi girjjálašvuoda almmuhemiid meari

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat ja eará almmuheaddjit main lea sierra fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle fágagirjjálašvuoda girjji almmuhuvvojit

Vuoruheamit 2009:s:

- Čáppagirjjálašvuolta man originálamánus lea sámegillii
- Fágagirjjálašvuolta mii lea jorgaluvvon sámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beavádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja siehtadus cálliiguin ja vejolaš govat/sárgosat leat mielddistuvvon
- Go ohcá almmuhit jorgaluvvon čáppagirjjálašvuoda, de galgá soahpamuš originálamánusa vuoigatvuodaieiggádiin leat mielde
- Ohcama mielddusin galgá leat fágalaš árvvoštallan maid olggobeale konsuleanta lea dahkan
- Dán prošeaktii ii addojuvvo šat eanet doarjja dahje vejolaš liigegoluide

Máksineavttut:

- 50 % sáhtta máksojuvvot čálalaš máksinávžžehusa vuodul go prošeakta lea álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duodaštuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat jagi maŋŋá dorjjareivve beavádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeavvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beavádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- 10 gáhppálaga gárvves buktagis sáddejuvvojit Sámedikki girjerádjui
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon

rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon.
Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

a) Čállihonorar

- Fágagirjjálašvuohta 85 000 ru

- Honorára fágagirjjálašvuođa jorgaleami ovddas, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus mas leat 2000 čállinguoskkahaga

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjiin:

Ollislaš buvttadusgoluide lohkkoujvojít teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahuslaš golut, ja doarjja rehkenastoujvvo čuovvovaččat árkká nammii (dat mearkkaša 16 siiddu):

- Dábálaš livttes barddálđat (prosa) 9 500 ru

- Teknihkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvo formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahuslaš gollun lohkkoujvojít gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš mudden ja korrektuvrra lohkan

Jietnagirjjiin:

Ollislaš buvttadusgoluide lohkkoujvvo buot buvttadeapmi ja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul,

gitta 300 000 ru rádjai

Buot buvttademiin oaivvilduvvo teknihkalaš buvttadeapmi, bádden ja mángen

c) Illustrašuvdnagolut

Illustrašuvdnamávssut šiehtaduvvojít juohke earškildilis govvaáiddáriin/illustrerejeaddjiin. Dása gullet maiddá dat olggušsiiddut maid fitnolaš illustrerejeaddjit ráhkadit.

Buvttademiide main leat ilustrašuvnnat badjel 20 % sáhtta addit gitta 20 000 ru rádjai doarjaga ilustrašuvdnagoluide. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) goluin rehkenastit gitta 75 % oppalaš gollun prentejuvvon girjjiide

Oppalaš gollun lohkkoujvojít eará golut mat lágádusas leat girjji ráhkadeapmái lassin daidda mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet earret eará leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kontorhálldahussii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuodáide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govvaredigeremii ja sullasaččaide.

e) Vuovdaleapmi ja juohkin

Dan lassin sáhtta doarjjavuostáiváldi oazžut gitta 15 % rádjai b) buvttadangoluin vuovdaleapmái ja juohkimii.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahká 2009 várrejuvvo 2 586 000 ru doarjjan sámi girjjálašvuhtii.

6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009 +/- 09-Rev 08	Erohus %
20010	Musihkkaalmmuheamit	1 918	1 900	1 900	1 900	0,0 %
Submi		1 918	1 900	1 900	1 900	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet doaibmabijut sámi musihka ovdanbuktima várás

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi musihka almmuheaddjit: lágádusat/skearrofitnodagat/registrerejuvvon doaimmahagat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi musihka almmuhemiid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- CD- almmuheamit musihkain mánáid várás
- CD- almmuheamit máttasámi musihkas
- CD- almmuheamit árbevirolaš juoigamiin
- CD- almmuheamit oskuvaš teavsttaiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot prošeaktaválddahallan mii máinnaša mo prošeavtta ovdáneapmi čatnasa guovddáš dáhpáhusaide ja man muddui prošeakta lea čađahahti. CD-almuhemiid oktavuodas galget 5 demo gáhppálaga mielddistuvvot.
- Oassin ohcamiid áššemeannudeamis bivdit olggobeale konsuleanttaid árvvoštallat ohcamiid
- CD-almuhemiid oktavuodas galget 10 gáhppálaga gárvvistuvvot CDas sáddejuvvot Sámediggái
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja namuhuvvovon buvttadeapmái dahje vejolaš liigegoluide
- Ii addojuvvo doarjja investeremiidda

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvovon, golut leat duodaštuvvovon ja prošeaktaraporta lea čállojuvovon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvovot maŋimusat jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvovot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvovon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvovon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvovon dahje stáhtafápmuduvvovon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvovon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvovon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ochat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan sámi musihkkaalmmuhemiide.

6.3.1.3 Kulturdoaibmabijut mánáid ja nuoraid várás

Tabealla 6.3.1.3 Kulturdoaibmabijut mánáide ja nuoraide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009 +/- 09-Rev 08	Erohus %
20040	Kulturdoaibmabijut mánáide ja nuoraide	1 789	1 900	1 900	1 900	0,0 %
Submi		1 789	1 900	1 900	1 900	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit iešguđetlágan kulturdoaimmaid mánáid ja nuoraid várás

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Eará kulturdoaimmaheaddjit vuosttažettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ásašusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čadahuvvon doaibmabijuid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- Dáidda- ja duodjedoaibmabijut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
- Sámi teáhterdoaibmabijut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
- Prošeavttat mat leat ovddideamen sámi mánáid ja nuoraid deaivvadansajiid
- Doaibmabijut ja prošeavttat mat ovddidit mánáid bajásšaddaneavttuid báikkálaččat sámi guovlluin
- Musihkkafálaldagat mas mánát ja nuorat leat mielde
- Spáppastallangárdážit julev- ja máttasámi guovllus

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. rádjai 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaibmabidju galgá válldahallojuvvo ja mihttomearit ja čadahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide

- Ii addojuvvo doarjja doaibma- ja investerengoluide. Dát ii gusto spáppastallangárddážiid investerendoarjagiidda
- Gierdomátkeohcamiin galgá bovdehus dahje siehtadus leat mielddusin
- Doarjja oastit sámi čáppagirjjálašvuohta máksojuvvo mañjelgihtii doarjjaoažžu máksinávžžuhusa vuodul mas háhkamat leat duodaštuvvon

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon.
- Prošeakta galgá válmastuvvot mañimusat jagi mañná doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oážžut prošeavtta válbmenbeavvi mañiduvvot gitta guvttiin jagiin mañná dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihitii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodas meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai
- Spáppastallangárddážiid bajimus dorjjarádjai lea 100 000 ru

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan kulturdoaibabijuide mánáid ja nuoraid várás.

6.3.1.4 Eará kulturdoaibmabijut

Tabealla 6.3.1.4 Doarjja eará kulturdoaibmabijuide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20050	Eará kulturdoaibmabijut	a)	2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %
Submi			2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %

a) Poasta 20020 Govvadáidda/duodji ja poasta 20030 teahterulbmilat leat sirdojuvvon postii 20050 Eará kulturdoaibmabijut

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit mánggalágan sámi kulturdoaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi ášahusat, organisašuvnnat ja sámi kulturdoaimmaheaddjit geain lea sierra fitnodat
- Eará kulturdoaimmaheaddjit vuostazettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin
- Nordlándda fylkka skuvla- ja álbmotgirjerádjju

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle čađahuvvon doaibmabijju

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámi kulturdoalut sámi álbmotbeaivvi guovvamánu 6. b. čalmmustuhttima oktavuodas
- Filmbabuvttadusaid sámi diliid birra oasseruhtadeapmi
- Heargegilvohallamiid lágideapmi
- Sámi govvaáidda- ja duodjáčájáhusat Norggas, oktan katalogaiguin ja plakáhtaiguin
- Sámi amatevrateáhter ja revyadoaimmat
- Doaibmabijut dahje prošeavttat mat ovddidit sámi girjjálašvuoda Nordlándda fylkka skuvla- ja álbmotgirjerájuid geavaheaddjiid várás
- Artistahonorárat sámi artisttaide
- Gierdomátkedoarjja Norggas sámi artisttaide
- Girkolaš álgoálbmotovttasbarggu oassálastin
- Oktasaš sámi-kvena kulturlágideamit

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigi gitta čakčamánu 1. b. 2009 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaibmabidju galgá válldahallojuvvo ja mihttomearit ja čađahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- Gierdomátkeohcamiin galgá bovdehus dahje šiehtadus leat mielddusin

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeakta galgá válmmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 793 000 ru doarjjan eará kulturdoaimbajuide.

6.3.1.5 Sámeielat govvasárggusráiddut

Tabella 6.3.1.5 Doarjja sámi govvasárggusráidduide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20060	Sámeielat govvasárggusráiddut	450	460	460	460	0	0,0 %
Submi		450	460	460	460	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámeielat govvasárggusráidduid almmuheamit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámeielat govvasárggusráidduid almmuheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle almmuhuvvon sámeielat govvasárggusráiddu

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámeielat govvasárggusráiddut
- Paraleallaalmmuheamit mátta-, julev- ja davvisámegilli

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehít doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaimbidju galgá válddallojuvvo ja mihttomearit ja čadahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaimbidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Ii addojuvvo doarjja doaimma- ja investerengoluide

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga sturrodát rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 460 000 ru doarjjan sámegielat govvasárggustráidduide.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

6.3.2 Sámi lágádusat

Tabealla 6.3.2 Sámi lágádusat

(1000 ru)

Poasta 201	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20100	Sámi lágádusat	2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %
Submi		2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %

Ohcanvuđot doarjjaortnet sámi lágádusaid várás galgá árvvoštallojuvvot 2009:s. Várrejumiit dán ortnegii eai lasihuvvo ovdalگو árvvoštallan lea loahpahuuvvon.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi lágádusaid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lágádusat mat vuosttažettiin almmuhit sámegillii

Ulbmilolahusa eavttut:

- Lágáduslohku
- Sámegielat almmuhusaid lohku
- Man ollu girjjiid ja cd:id lágádusat leat vuovdán

Vuoruheamit 2009:s:

- Ásahuvvon sámi lágádusat mat ollašuhttet juolludaneavttuid

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuuvvot
- Lágádus galgá leat registrerejuvvon Norggas ja dan váldoulbmil galgá leat vuosttažettiin sámegillii almmuhit
- Lágádus galgá leat almmuhan unnimusat 10 namahusa maŋimus golmma jagis
- Lágádusa bruttogávpejohtu galgá leat unnimusat 500 000 ru jahkái
- Almmuheamit sámegillii galget leat 75 % bruttogávpejođus
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaveavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo go revisovdnaduodaštus čájeha visogova 2008 sámegeielat álmuhemiid ollislaš girjevuttadeamis ja go revisovdnaduodaštuvvon rehketdoallu ja -raporta čájehit mo 2008 ruđat leat geavahuvvon
- *Juolludeapmi lea fámus go váidináigemearri lea nobkan ja vejolaš váidagat leat meannuduvvon.*
- Doarjja máksojuvvo ollásit dan bušehttajagis go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimusat golggotmánu 1. b. 2009

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga juohkáseapmi:

- Vuodđodoarjja
 - 15 % jahkásaš rámmas juogaduvvo ovttá mađe daidda geain lea vuoigatvuohta oážžut doarjaga ja geat ollašuttet doarjjaeavttuid
 - Doaibmadoarjja
 - 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo lágádusaide doaimma mielde, sihkkarastit ahte buvttaduvvojit eanet sámegeielat almmuheamit. Doarjaga juohkimis ferte váldit vuhtii lágádusa ollislaš sámegeielat almmuhemiid ja sámi musihkkaalmmuhemiid 2008:s. Doarjaga rehkenastimis biddjojuvvo vuodđun árkkaid lohku (mearkkaša 16 siiddu juohke árkkas) juohke gárvvistuvvon sámegeielat almmuheamis ja galle sámi musihkkaalmmuheami leat gárvvistuvvon 2008:s. Máksomearri juohke musihkkaalmmuheamis: 15 000 ru.
 - 20 % jahkásaš rámmas juogaduvvo daid lágádusaide buvttadusa mielde, mat buvttadit sámi oahpponeavvuid (Sámedikki oahpponeavoráhkadeami strategalaš plánaš áigodahkii 2009-2012 lea mearriduvvon mii dat galgá adnojuvvo sámi oahpponeavvun). Doarjaga juolludettiin vuhtiváldojuvvo lágádusa jagi 2008 sámi oahpponeavvuid ollislaš buvttadeapmi. Doarjjasturrodaga meroštaladettiin biddjojuvvo vuodđun juohke sámi oahpponeavvu árkalohku (16 siiddu juohke árkkas) mii lea gárvvistuvvon 2008:s.
 - Doarjja vuovdaleapmái ja juohkašupmái
 - 35 % jahkásaš rámmas juhkojuvvo sámi almmuhemiid vuovdaleapmái ja juohkašupmái. Juodadettiin doarjaga lágádusaide biddjojuvvo vuodđun dat proseantaoassi maid lágádus lea ožžon čuoggás b) Doaibmadoarjja
- Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra

Jahkái 2009 várrejuvvo kr 2 682 000 til samiske forlag.

6.3.3 Investerendoarjja ođđa sámi girjebussiide

Tabealla 6.3.3 Sámi girjebussii oastin

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
212	Sámi girjebussii oastin	3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %
Submi		3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %

Ruhta várrejuvvo investeremiidda daid jagiid go plánejuvvo lonuhit girjebussiid. Ođasmahttinplána mielde ii leat plánejuvvon lonuhit girjebussiid 2009:s.

6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Tabella 6.3.4 Sámi deaivvadansajit

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
213	Sámi deaivvadansajit	0	0	0	450	450	-
Submi		0	0	0	450	450	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi deaivvadansajiid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Doaimmat mat leat definerejuvvon sámi deaivvadansadjin sámediggeráđi dieđáhusas sámi ášahusovddideami birra

Ulbmilolahusa eavttut:

Daid deaivvadansajiid lohku, mat leat doaimmas

Doaimmat doaibmaplána mielde

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doaimmaide mat ožžot njuolggá doarjaga Sámedikki bušehta bokte, ii addojuvvo doarjja
- Ohcama mielddusin galgá leat doaibmaplána ja bušehtadárbu 2009 várás ja dohkkehuvvon 2008 rehketdoallu
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehít doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Máksineavttut:

- Vuollel 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušehttajagi álgogeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušehttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuhthuvvon. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusat golggotmánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštít rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehta jagi go dat juolluduvvo.
- Áigemearri ollašuhthít doarjjaeavttuid lea borgemánu 1. b. 2009. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthít eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja juogaduvvo dássálagaid daid ohcciid gaska mat ollašuhthít juolludaneavttuid

Jahkái 2009 várrejuvvo 450 000 ru doarjjan sámi deaivvadansajiide.

6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

Tabella 6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

(1000 ru)

Poasta 207	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20700	Dáiddafoanda	a)	700	700	700	700	0	0,0 %
20701	Stipeanda sámi dáiddáriidda	a)	1 813	1 750	1 750	2 100	350	20,0 %
20702	Doaibmadoarjja dáiddárorganisašuvnnaide	a)	1 550	1 550	1 550	1 750	200	12,9 %
20703	Govvadáidagiid ja dáiddaduoji oastinortnet	b)	350	350	350	350	0	0,0 %
20704	Fágalaš bagadeapmi	a)	0	0	0	250	250	-
Submi			4 413	4 350	4 350	5 150	800	18,4 %

a) Dáid poastaid hálldaša Sámi dáiddárráđđi

b) Dán poastta hálldaš Sámi Vuorká-Dávvirat

Borgemánu 19. b. 2004-mannosaš Dáiddáršiehtadusa válđošiehtadusa vuodul lea Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi šiehtadallan jagi 2009 dáiddáršiehtadusa, mii galgá leat fámus 01.01.2009 rájes 31.12.2009 rádjai. Šiehtadus ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii dohkkeheapmái, gč. dáiddáršiehtadusa 8. artihkkala.

Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi leat soahpan 5 150 000 ruvdnosaš juolludemiid ekonomalaš rámma Sámedikki bušehta bokte jagi 2009 dáiddáršiehtadussii. Dát mearkkaša 800 000 ruvdnosaš lassáneami jagi 2008 dohkkehuvvon dáiddáršiehtadusa ektui.

6.4.1 Dáiddafoanda

700 000 ru várrejuvvo ortnegii. Sámediggi lea gaskaboddasaččat dohkkehan ruđaid njuolggadusaid ja hálldašeami. Sohppojuvvui ahte ii galgga dál lasihit juolludeami dannego ruđat juogaduvvojedje vuosttaš gearddi 2008:s.

6.4.2 Stipeanda sámi dáiddáriidda

Sohppojuvvui juolludit 2 100 000 ru stipeandaortnegii sámi dáiddáriid várás. 350 000 ruvdnosaš lassáneamis vuoruhuvvo 1 (okta) bargostipeanda nuorra sámi dáiddáriidda.

6.4.3 Doaibmadoarjja sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái

Sámedikki fálaldat dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái lasihuvvo 200 000 ruvnnuin 1 550 000 ruvnnus 1 750 000 ruvdnui. Sámi dáiddárráđđi juogada ekonomalaš rámma iešguđet organisašuvnnii ja SDR:i.

6.4.4 Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet

Dán ortnegii várrejuvvo 350 000 ru. Ostojuvvon dáidda galgá biddjojuvvot boahhteáiggi sámi dáiddamuseii. Dassážiigo musea lea huksejuvvon galgá dáidda gaskaboddasaččat vurkejuvvo RiddoDuottarMuseas Kárášjogas.

6.4.5 Fágalaš bagadallan

250 000 ru várrejuvvo Sámi dáiddárráđđái 2 (guovtte) jagi geahččalanortnegin. Ortnet galgá árvvoštallojuvvo 2 (guovtte) jagi geahčen. Fágavirggi bajimus bargun galgá leat sámi dáidaga, kultuvrra ja musihka ovddideapmi.

6.4.6 Ortnet sámi čáppagirjjálašvuođa ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás.

Sohppojuvvui nammadit 3 olbmo bargujoavkku mii galgá geahčadit ortnega mii sihkarastá ahte almmuhuvvon sámi čáppagirjjálašvuohta ja musihka lea fidnemis. Bargujoavkkus galget leat 2 (guokte) lahtu dáiddárorganisašuvnnain ja 1 (okta) sámedikkis. Sámediggi gohčču vuosttaš čoahkkimii 38. vahkus.

Sámi dáiddárráđđi hálddaša dáiddafoandda, stipeandda sámi dáiddáriidda ja doaimbadoarjaga sámi dáiddárganisašuvnnaide.

Sámi Vuorká-Dávvirat hálddaša sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnega.

7 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat stabiila ássamiin ja juohkelágan ealáhusaiguin lea Sámedikki guovddáš mihttomearri. Árbevirolaš ealáhusbarggu ferte sihkkarastit, ja ođđa ealáhusaide addit ovdánan-vejolašvuodaid.

Váldomihttomearri

- Nana ja ealli servodagat stabiila ássamiin ja juohkelágan ealáhusaiguin

Oassemihhtomearri

- Bisuhit ja ovddidit ealáhuseallima sámi guovlluin
- Suodjalit ja ovddidit mariidnaealáhusaid ávnnaslaš vuodđun ássamiin ja barggolašvuhtii sámi guovlluin
- Bisuhit eanadoalu deatalaš kulturguoddin ja barggaheaddjin sámi guovlluin
- Ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnáhahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuidd
- Ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoallu

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte váikkuhit juohkelágan ealáhusaid ja doarjjaruđaid buori juohkima sohkkabeliid gaska
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte addit nuorra ásaheddjiide vejolašvuoda álggahit iežaset doaimma
- Oktiortnet váikkuhangaskaomiid ovttrasáđiid báikkálaš ja regionála eiseválddiiguin
- Bisuhit ja viidáset ovddidit gulahallama guovddáš ja regionála eiseválddiiguin nannen dihte rámmaeavttuid sámi ealáhusovddideapmái
- Láhčit gelbbolašvuodaovddideami ja innovašuvnna ovttasbarggu bokte gelbbolašvuoda- ja máhtolašvuoda-birrasiguin
- Ovttasbarggu bokte relevánta oasehasaiguin váikkuhit dan ahte ealáhusovddidanbargu šaddá enet boahhteáiggiváikkueaddjin ja ahte vuodđudeaddjit čuovvoluvvojit buorebut

7.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 7.1 Čoahkketabealla - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolga doarjagat	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
	Ohcanvuot doarjja	13 827	14 931	15 631	16 131	500	3,2 %
	Árvoháhkkanprográmma	0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %
	Duodješiehtadus	8 669	8 760	4 760	9 210	4 450	93,5 %
Submi		24 505	30 575	27 275	33 850	6 575	24,1 %

7.2 Njuolga doarjja

Tabealla 7.2 Njuolga doarjagat - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
301	Duodjeásahusat	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
Submi		2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %

7.2.1 Duodjeásahusat

Tabella 7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Poasta 301	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30100	Duodjeinstituhtta	a)	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
Submi			2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %

a) 500 000 ru doarjagis Duodjeinstituhttii merkejuvvo bagadeaddjivirgái duojs

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit aktivitehta Duodjeinstituhttas ovddidan dihte duodjeealáhusa viidáseappot

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duodjeinstituhtta

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána mielde

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána jahkái 2009 sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbbut jahkái 2010 sáddejuvvojit Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketdoalodárkkisteaddji duodástan 2008 rehketdoallu doaibmaplána ektui, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi 50 % máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttuuvvon
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon
- Doarjagis Duodjeinstituhttii, merkejuvvo 500 000 ru duoji bagadanvirggiide
- 50 000 ru várrejuvvo daid lassigoluide mat bohtet das go stivrra lahttolohku stuoriduvvo ja go Duojáriid ealáhussearvi oažžu stivrra

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima Duodjeinstituhttii.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 509 000 ru Duodjeinstituhttii.

7.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 7.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
300	Ealáhusovddideapmi	13 827	14 931	15 631	16 131	500	3,2 %
Submi		13 827	14 931	15 631	16 131	500	3,2 %

7.3.1 Ealáhusovddideapmi

Tabealla 7.3.1 Ealáhusovddideapmi

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30030	Mággabealat ealáhuseallin	a)	9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000	-14,3 %
30000	Mariidna ealáhusat		144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
30010	Eanadoallu		3 666	4 449	4 449	4 449	0	0,0 %
30040	Interreg		668	0	0	0	0	-
30070	Álggaheaddjiidstipeanda	a og b)	0	0	0	1 500	1 500	-
Submi			13 827	14 931	15 631	16 131	500	3,2 %

a) 1 000 000 lea sirdojuvvon poasttas 30030 Mággabealat ealáhuseallin postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda.

b) 500 000 ru lea sirdojuvvon poasttas 30060 Árvoháhkkanprográmma postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda.

Váikkuhangaskaomiid oppalaš olahusjoavkun mat leat várrejuvvon ealáhusovddideapmái, lea sámi álbmot Norggas ja olles álbmot geografalaš doaibmaguovllus. Ealáhusovddidanruđaid sáhtta maiddái addit sámi álbmogii, sámi kulturvuđot ealáhusaide olles riikkas ja doaibmabijuide mat leat vuolggahuvvon sámi boazodoalus.

2009:s lea geografalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon guoskat olles Rivttáid suohkanii ja Gáŋgaviikka gildii.

Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaimaguvlui gullet dát báikkít:

2011 Guovdageaidnu

2012 Áltá, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0101 Stierdná
- 0102 Sievju
- 0103 Uhcca Liidnevuotna
- 0104 Stuora Liidnevuotna
- 0105 Gámavuotna
- 0106 Fielvuotna
- 0107 Nyvoll
- 0108 (Stuora) Girenjárga
- 0110 Latni
- 0201 Lákkonjargeahči
- 0202 Dáhppeluokta/Vuojatluokta (Rivargohppi)
- 0203 Lákkovuonbahta
- 0204 Dálbmeluokta
- 0205 Vasbotnelv

2014 Láhppi

2017 Fálesnuorri

2018 Muosát, čuovvovaš vuodđobiirret

- 0119 Muorral(vuotna)
- 0120 Vuotkevuotna (Uhcca-vuonaš)
- 0121 Muotki
- 0122 Gunnarnes
- 0123 Tuffjord
- 0124 Fávle-lžžát

2019 Máhkarávju (Nordkapp), čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0113 Oarjjábealli-Vuotnabađaguovlu
- 0114 Nuortaváhkeguovlu
- 0115 Goaskinvákke - Ráktionjár-guovlu
- 0117 Skuohttanjárga
- 0118 Mannskarvik-Reaipváhki (Ráiváhki)
- 0119 Spierttanjárga (Spierta)
- 0200 Geaissavearra
- 0201 Geaissavearra
- 0202 Kniskkárnjárga
- 0203 Duvavuotna (Irivuotna)
- 0204 Magerøystua
- 0205 Finnvik
- 0206 Váttavuotna (Váttavuonaneret)
Bygda sarnes

2020 Porsáŋgu

2021 Kárášjohka

2022 Davvesiida, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0103 Dáigevuotna
- 0104 Gihppovuotna
- 0105 Dorskášvuotna/Beahkkervuotna
- 0106 Davvesiida
- 0107 Idjavuotna
- 0108 Irgevuotna/Áttamvuotna
- 0109 Lagesvuonbahta/Gussanjárga
- 0110 Šeste (Čiesti)/Godviknes
- 0111 Váttesbákt-seaibbuš
- 0112 Gappatvárrí
- 0113 Eretoaivvit
- 0114 Vuonjalráššá

2023 Gáŋgaviika

2025 Deatnu

2027 Unjárga

2030 Máttá-Várjjet, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0101 Buođgáibeaski
- 0102 Reais(a)vuonna
- 0103 Spurvnes /Sállam
- 0104 Njávdam
- 0402 Lávvonjárga
- 0403 Juranjohka
- 0404 Ruovdevuonna
- 0405 Vuorjám(johka)
- 0503 Čoalbmějávri
- 0504 Máiddet/Skrotnes
- 0505 Bajit Báhcceveadji

1902 Romsa, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 3301 Čie(k)ŋalluokta
- 3302 Leaibedievvá
- 3303 Moskaluokta
- 3304 Moskavuodi
- 3305 Rivnnje/Vuotnasiida
- 3306 Suortu (davit/siskit)
- 3307 Várpenjárga
- 3308 Su(o)rgomohkki
- 3309 Guohcavuopmi
- 3310 Ullsfjordmoane -

1913 Skánit (viiddiduvvon olles suohkanii)

1919 Rivttát

1920 Loabát (viiddiduvvon olles suohkanii)

1925 Ráisavuotna, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0101 Gumpedallá
- 0102 Øvre Bakkejord
- 0103 Skuoddovuodi
- 0104 Smørsgård
- 0201 Lurruaorda/Ráb-oassa
- 0207 Boazojohka
- 0208 Áisajávri

1938 Ivgu

1939 Omasvuotna

1940 Gáivuotna

1943 Návuohtn

1805 Nárviika, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0102 Hearjjak
- 0109 Áravuopmi
- 0110 Jogasiida/Eanosiida
- 0111 Luodnegohpie

1849 Hábmer, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0116 Strávnjunnie
- 0117 Vædtja (Veaggovárrí)
- 0118 Jávresoalgge
- 0119 Grensefjellene – Rádjevárrit

1850 Divtasvuodna

1853 Evenášši, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0109 Evenáššmárku
- 0110 Gállogieddi
- 0111 Leairusaide/Osmárkku
- 0114 Leangáviika/ Duorgga (Snubba))
- 0117 Veaggo

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

Sámi álbmot Sáččas ja muđui Leanggaviikka suohkanis

78 siidu 309 siiddus

Máttasámi guovllu sámi álbmot

Ohcanvuđot doarjagiid geografalaš doaimmavuovlu ealáhusovddideapmái ii guoskka duoji ealáhusšiehtadussii.

Boazodoallošiehtadallamiin lávejit jahkásaččat addit 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot boazodoalu lassiealáhusaide.

Eanandoallošiehtadallamiin lávejit jahkásaččat addit 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot eanadoalu ealáhusdoibmii.

7.3.1.1 Juohkelágan ealáhusat

Tabella 7.3.1.1 Mánngabealat ealáhusallin

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30030	Mánngabealat ealáhusallin	a)	9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000 -14,3 %
Submi			9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000 -14,3 %

a) 1 000 000 ru lea sirdojuvvon postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ásahit ja ovddidit bargosajiid juohkelágan ealáhusaid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit geat leat nissonolbmot
- Fitnodagat ja ásaheaddjit priváhta bálvalusaid, huksen- ja rusttegiid, mátkeealáhusaid ja eará bálvalan- ja smávvaindustriija siskkobealde
- Boazodoallit geat háliidit ásahit dahje viidáset ovddidit lassiealáhusaid boazodoalu oktavuodas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 40 % doarjagis addojuvvo nissonealáhusdoliide
- Man ollu doarjja addojuvvon ođđaásahemiide
- Man ollu doarjja addojuvvon gelbbolašvuoda ovddideapmái, investeremiidda ja buvttavddideapmái
- Man ollu doarjja addojuvvon boazodoalu lasseealáhusaide

Vuoruheamit 2009:s:

- Gelbbolašvuoda bajideapmi ja buvttavddideapmi
- Investeremat mat váikkuhit ollu fitnodatovddideapmái
- Buvttavddideapmi ja investeremat boazodolliid lasseealáhusain
- Buvtta- ja márkanovddideapmi mátkeealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallami, doaimmavuđot goluide, doaimmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojoriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánsaid lágideapmái ja doaimmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009:s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide

- Ohcamiid árvvoštallamis lea deatlaš árvvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja prošeavttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide
- Vuolimuš doarjjarádjji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Vuolimuš doarjjarádjji prošeavttaide dahje doaibmabijuide duodjealáhusa siskkoabealde lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go dát supmit máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktojuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddá duodaštit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja prošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta buktojuvvon
- Doarjaga oktavuodas prošeavttaide galgá buktojuvvo rehketdoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mi čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoallu galgá dávistit dohkkehuvvon gollomeroštallamii.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % radjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadangálduiguin
- Stuorámus doarjja lea 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 6 017 000 ru doarjjan iešguđege lágan ealáhusaide.

7.3.1.2 Mariidnaealáhusat

Tabealla 7.3.1.2 Mariidna ealáhusat

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30000	Mariidna ealáhusat	144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
Submi		144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddideapmi ja stuorát barggolašvuohta mariidnaealáhusaid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit ja ásaheaddjit mariidnaealáhusaid siskkobealde

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 4 doarjaga addojuvvon ásaheaddjiide geat leat vuolled 30 jagi
- Man ollu doarjja addojuvvon bivdofatnasiidda mat leat vuolled 25 jagi
- Unnimusat 4 doarjaga ealáhusdoliide geat leat nisssonolbmot
- Man ollu doarjja addojuvvon vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Man ollu doarjja addojuvvon ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Doarjja bivdofatnasiid oastimii mat leat vuolled 25 jagi.
- Doarjja vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvo botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonuhallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvvoštallamis lea deatalaš árvvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjaga oktavuodas bivdofatnasiidda galgá doarjjaoažžu leat registrerejuvvon Guolástusmanntállas.
- Doarjaga oktavuodas gádderusttegiid, galgá dain leat dohkkehuvvon vuostáiváldin- ja oastinduodaštus.
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Vuolimuš doarjjarádjji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 30 000 ru máchahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođáštus lea buktojuvvon. Gustovaš duođáštus lea duođáštus bänkkuš, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddái duođáštit bänkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja proševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut duođáštuvvon ja prošektaraporta čállojuvvon
- Doarjaga oktavuodas proševttaide galgá buktojuvvo rehketdoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođáštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon.
- Prošekta galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošekta oažžut guhkit gárvvistanáiggi gitta guokte jagi rádjai mañña doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru, ja gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 150 000 ru geavahuvvon fatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 165 000 ru doarjjan mariidnaealáhusaide.

7.3.1.3 Eanandoallu

Tabealla 7.3.1.3 Eanandoallu

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehush	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30010	Eanandoallu	3 666	4 449	4 449	4 449	0	0,0 %
Submi		3 666	4 449	4 449	4 449	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit barggolašvuoda ja doallostruktuvrra dálá dásis

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

82 siidu 309 siidus

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Aktiivvalaš doallodoallit iežaset doaluin
- Ásaheaddjit geat háliidit álggahit iežaset doalu

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu doallodoallit geat ožžot doarjaga
- Man ollu ođđaásaheaddjit geat ožžot doarjaga
- Unnimusat 10 doarjaga ealáhusdollide geat leat nissonolbmot
- Ahte huksenprográmma lea álggahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Ođđahuksemat ja doaibmavisttiid viidát earáhuhttin
- Eanadoallomašinnat ja -reiddut reaidoserviide. Nissonolbmot ja nuorat mat leat vuolle 35 jagi, sáhttet ohcat doarjaga bođumašinnaide- ja reaidduide

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovážži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemeari ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjja ii addojuvvo seamma ohccái mášiinnaid ja reaidduid oastimii ovdalgo lea gollan vihtta jagi dan rájes go maŋimusat oaččui doarjaga.
- Mášiidna- ja reaidoserviin galget leat njuolggadusat ja unnimusat guokte doallodoalli. Ohcci gii oažžu doarjaga sáhtta leat lahttun dušše ovttá reaidorieggás
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja prošeavttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.
- Vuolimus doarjjaráđji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 30 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksujuvvo ollásit dalle go gustovaš duođaštus lea buktojuvvon. Gustovaš duođaštus lea duođaštus bálkkus, fápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddá duođaštut bálkkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjaga máksima ovddas doaibmavisttiide, galgá gárvisduođaštus buktojuvvo.

- Doaibmabidju galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkovuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat 300 000 ru ja gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis eará doaibmabijuide go mášiidnarieggáide ja reaiduide. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Eanemusat 100 000 ru ja gitta 50 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis mášiidnarieggáid mášiidna- ja reaidoinvesteremiidda.
- Eanemusat 50 000 ru ja gitta 25 % rádjai ovttaskas ohcciid mášiidna- ja reaidoinvesteremiidda.
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru. Das sáhtá spiehkastit go guoská doaibmavisttiid investeremiidda ovttasbargodoaibmabijuid/oktasádoaimma oktavuodas
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 449 000 ru doarjjan eanandollui.

7.3.1.4 Álggahanstipeanddat

Tabella 7.3.1.4 Álggaheaddjiidstipeanda

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30050	Álggaheaddjiidstipeanda	a)	0	0	0	1 500	1 500 -
Submi			0	0	0	1 500	1 500 -

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon lotnolasealáhusaidda poasttas 30060 ja 1 000 000 ru manggabealat ealáhuseallima poasttas 30030

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Odda gávpejurdagiid ovddideapmi ja odđa doaimmaid ásaheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Olbmot geat háliidit ovddidit ja ásahit iežaset doaimma

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 40 % álggahanstipeanda addojuvvon nissonásaheddjiide.
- Unnimusat 10 % álggahanstipeanda addojuvvon olbmuide vuolled 30 jagi.
- Unnimusat guokte álggahanstipeandda addojuvvon meahcceealáhusoaimmaide.
- Man ollu álggahanstipeanda addojuvvon mátkeealáhusoaimmaide lotnolagaid eará ealáhusaiguin.

Vuoruheamit 2009:s:

Smávítlágan biebmobuvttadeapmi

Álggaheaddjit geat álggahit meahccealáhusdoaimmaid ja mátkcealáhusdoaimmaid lotnolagaid eará ealáhusaiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009
 - Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
 - Ohcama árvoštallamis lea deatlaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo
 - Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
 - Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
 - Álggahanstipeandda sáhhtá addit gitta ovtta jahkái
 - Álggahanstipeanda sáhhtá addojuvvot plánemii ovdal fitnodatásaheami ja ieš ásaheapmái.
 - Stipeanda sáhhtá addojuvvot muhtun muddui eallingoluide (iežas bálkái), konsuleanttaveahkkái, márkaniskkadeapmái, oahpahussii, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, unnit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseptaovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Doarjja ii guoskka divatgoluide jna. almmolaš ásaheami
 - Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Máksineavttut:
- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa mielde stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25% máksojuvvo dalle go prošektaraporta ja dohkálaš duodašteapmi lea buktujuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bálkái, fápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis. Čađahuvvon investeremiid sáhhtá maiddái duodaštit bálkái aláhusain mas guittegat leat mielde. Prošektaraporta ferte ráhkaduvvot prošektaplánii ja mearrádusa eavttuide dávistemiin.
 - Prošekta galgá gárvvistuvvot stipeandaáigodaga rámma siskkobealde nugo mearriduvvo doarjjareivves. Erenoamáš diliin sáhhtá oažžut proševtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošekta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhhtá ohcat

Álggahanstipeandda meroštallannjuolggadusat:

- Sáhhtá addojuvvot eanemusat 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai.
- Iežas bálkái sáhhtá leat gitta 12 000 ru mánnui. Iežas bálkái sáhhtá unniduvvot jus stipeandaoažžus lea eará dias stipeandaáigodagas.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru álggahanstipendi.

7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabella 7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %
30061	Duodji - fidnoahppoortnet	0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	0	0	0	1 350	1 350	-
Submi		0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %

2009 stáhtabušehtas lea várrejuvvon 8 500 000 ru lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmii. Dien supmis lea sirdojuvvon 900 000 ru hálldahussii dán prográmma hálddašeami várás ja 600 000 ru lea sirdojuvvon erenoamáš prošeavttaide prográmma fágalaš foruma várás. Dasa lassin lea 500 000 ru sirdojuvvon postii 301 Duodjeinstituhtta duoji bagadanvirggiid várás ja 500 000 ru lea sirdojuvvon postii 30050 álggahanstipeanda.

Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma geografalaš doaibmaguovlu lea seamma go mii lea lotnolasealáhusaid ohcanvuđot doarjagiid várás mat leat Sámedikki 2009 bušehtadokumeanttas, kapihttalis 7.3.1.

7.4.1 Lotnolasealáhusat – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabella 7.4.1 Lotnolasealáhusat - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %
Submi		0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ceavzilis lotnolasealáhusdoaimmat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Bargit geat háliidit buohtalastit vuoddoealáhusaid mátkeealáhusdoaimmain ja smáviltágan biebmobuvttadusain
- Meahcásteaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- 4 meahcceealáhusdoaimma leat ásahuvvon
- 4 mátkeealáhusdoaimma lotnolagaid eará ealáhusaiguin
- 3 smáviltágan biebmobuvttadeaddji
- 1 vuostáiváldinrusttet meahcebuktagiid várás
- 1 gelbbolašvuoda bajideaddji kursa meahcceealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Buvttaovddideapmi ja meahcebuktagiid kvalitehta sihkkarastin
- Vuovdin- ja márkandoaibmabijut meahcceealáhusaid siskkobealde
- Sáivačáhceguliid biebman
- Vásihusvuđot mátkeealáhusdoaimmaid ovddideapmi
- Smáviltágan biebmobuvttadeapmi
- Meahcebuktagiid vuostáiváldinrusttegat
- Gelbbolašvuoda buorideapmi meahcceealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojerriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiida, kurssaid, semináraid ja konferánsaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvoštallamis lea deatalaš árvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovdalgihtii dieđiheami haga
- Ferte leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.
- Doaibma mii čuoheá negatiivvalaččat nu unnán go vejolaš lundui, kultuvrii ja birrasii.
- Meahcedoaimmat mat dávistit sámi luonddugeavaheapmái
- Mátkealáhusat main deattuhuvvojit vásihusat ja ekoturisma
- Vuolimuš doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 20 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođaštus lea buktojuvvon. Gustovaš duođaštus lea duođaštus bárkkus, fápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddjis. Investermiid mat leat čađahuvvon sáhttá maiddái duođaštit bárkkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja proševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut duođaštuvvon ja prošektaraporta čállojuvvon
- Doarjaga oktavuodas proševttaide galgá buktojuvvo rehketoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duođaštit rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoallu galgá dávistit dohkkehuvvon gollomeroštallamii.
- Prošekta galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhttá prošekta oažžut guhkit gárvvistanáiggi gitta guokte jagi ráđjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdalgihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhttá oheat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 40 % radjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Meahccealáhusaid ásaheami oktavuodas sáhtta addit doarjaga gitta 50% rádjai. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadangálduiguin
- Stuorámus doarjja lea 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Unnimus doarjja lea 20 000 ru.
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Sámedikki doarjjastivra hálddaša Sámedikki ruđaid lotnolasealáhusaide.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 150 000 ru lotnolasealáhusaide.

7.4.2 Duodji – fidnooahppiortnet – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.2 Duodji - fidnooahppoortnet - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30061	Duodji - fidnooahppoortnet - árvoháhkkanprográmma	0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
Submi		0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomeari:

- Rekrutterema sihkkarastin duodjeealáhusii

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Boazodoalu oahppokantuvra

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefidnooahppit

Juolludaneavttut:

- Fidnooahppišiehtadusa galgá Yrkesopplæringsnemnda leat dohkkehan
- Fidnooahppišiehtadusat eai sáhte bistit guhkit go guokte jagi, spiehkastahkan leat permišuvnnat mat addojuvvojit áhpehisvuoda ja buozalmasvuoda geažil. Erenoamáš oktavuodain sáhtta šiehtadusaid guhkidit gitta golmma jagi rádjai. Dan ferte fylkkagiela dohkkehit. Fidnooahppi bálká lea dattetge ráddjejuvvon dasa mii vástida guovtti jagi oahppanáiggi.
- Fidnooahppiin galgá leat teorehtalaš duodjegelbbolašvuoha dahje gelbbolašvuoha sullasaš fágain ovdalga fidnooahppišiehtadusa sáhtta dahkat.
- Fidnooahppiid vällje sierra sisaváldinnammagoddi mas leat golbma lahtu
- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañimustá njukčamánu 1. b. 2009
- Jagi 2008 rehketoallodárkkisteaddji duodaštan rehketoallu mii dávista doaibmapláni, sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2009.
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána mielde, sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2009.
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušehttajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjja-eavttut leat ollašutttojuvvon ja šiehtaduvvon fidnooahppišiehtadusaid vuodul.
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašutttojuvvon borgemánu 1. b. 2009 rádjai, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit ahte oažžu doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Juohke fidnoahppi nammii addojuvvo fidnoahppifitnodahkii 100 000 ru doarjjan fidnoahppiid báلكká várás
- Fidnoahppiortnega hálldašeami várás addojuvvo 100 000 ru vuosttaš fidnoahppi ovddas, ja dasto addojuvvo 100 000 ru lassin juohke goalmát fidnoahppi ovddas. Oktiibuot sáhtttá addit 500 000 ru 10 fidnoahppišiehtadusa hálldašeami várás.
- Eanemusat sáhttet 2009:s áсахuvvot 5 ođđa fidnoahppišiehtadusa

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru Duodji – fidnoahppiortnega várás lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	0	0	0	1 350	1 350	-
Submi		0	0	0	1 350	1 350	-

Áššis 10/08 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmačilgehus ja sámi mátkeealáhusat, leat vuoruheamit árvoháhkkanprográmma várás mearriduvvon. Sámediggi vuoruha čuovvovaš doaibmabijuid 2009:s

- Diehtujuohkin árvoháhkkanprográmma birra
- Álggahanoahpahusa viidáset joatkin ja čuovvoleapmi, heivehuvvon sámegielaláš lotnolasealáhusbargiide
- Vuovdin- ja márkanbargu meahccealáhusaid siskkobealde
- Árvvoštallat dárbbasuvvo go gelbbolašvuodafierpmádat lotnolasealáhusaid várás (čielggadus ja seminára)
- Ovttasbarggu ja fierpmádaga álggaheapmi sámi mátkeealáhusoasálaččaid gaskka
- Kvalitehta sihkkarastin fievruid geavaheami oktavuodas mátkeealáhusoktavuodas
- Eanet bivdit njurjuid Porsáŋgguvuonas, Lágessvuonas ja Deanuvuonas buoridan dihte báikkaláš guollenáli ja -kvalitehta ja dasto suodjalan dihte mearrasámi duoji ja árbevieruid
- Vásihusturisma láchčin dainna lágiin ahte das deattuhuvvo eaktivuohta ja jáhkehahttivuohta

Ruđaid hálldaša Sámediggeráđđi.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 350 000 ru čielggadanprošeavttaide ja eará doaibmabijuide – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.5 Duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus for duodji

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan	0	0	0	300	300	-
30027	Čálgoortnegat	6	320	320	200	-120	-37,5 %
30028	Duoji fága- ja ekonomijjalávdegoddi	143	200	200	200	0	0,0 %
30022/24	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs	450	540	540	550	10	1,9 %
30025/26	Sámi duodjeorganisašuvnnat	1 500	1 500	1 500	1 560	60	4,0 %
Submi		8 669	8 760	4 760	9 210	4 450	93,5 %

Ortnegat gusket olles riikii sorjankeahtta Sámedikki ruđaid doaibmaguovllus ealáhusovddideapmái. Juohkin sierra poasttaid gaskka sorjá ealáhusšiehtadusa šiehtadallamiid šiehtadallanbohtosis.

Duodješiehtadusa ulbmil:

- Ealáhusvuđot duoji ovddideapmi mas lea buoret gánnáhahttivuohta ja iešráhkaduvvon gálvvuid vuovdin
- 2009:s galgá doaibmadoarjjaortnet evaluerejuvvot. Evalueren galgá leat gárvvis ovdalگو duodješiehtadallamat álggahuvvojit.

Sámedikki duodjeruđaid hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

7.5.1 Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.1 Doaibmadoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %
Submi		-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Iešráhkaduvvon gálvvuide buoret johtu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaolbmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga oázžuneavttuid

Doarjjaeavttut:

- Ohcci galgá deavdit Sámedikki jienastuslohkui čálihanavttuid, muhto ii dárbbas leat čálihan iežas jienastuslohkui. Erenoamáš oktavuodain sáhtta dán gáibádusas spiehkastit.
- Lea ovttaolbmofitnodat ja lea čálihuuvvon monsadvatlohkui.
- Iešráhkaduvvon dujiid vuovdin sámi kultuvrra ja árbevieruid vuodul unnimusat 50.000 ru ovddas mas ii leat mielde momsá.
- Ieščilgehusain duodástit ahte sus lea reálagelbbolašvuohta ja/dahje duodáštus formála gelbbolašvuođas sámi duojs
- Ohccit geat ožžot doaibmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbaslaš dieđuid ekonomalaš raportta ráhkadeami bokte.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefitnodagat organiserejuvvon ovttaolbmofitnodahkan

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea golggotmánu 25. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai realitehtameannuduvvo
- Doarjjaoázžu galgá deavdit doaibmadoarjaga eavttuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat, ja gáibádusain mat leat addojuvvon Sámedikki 2009 bušehtadokumeantta kapihttalis 3.2 ohcanvuđot doarjagat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 150 000 ru.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 300 000 ru doaibmadoarjjan duojáriidda.

7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjja	7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %
Submi		7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit duodjefitnodagaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duojárat iežaset doaimmain
- Duodjedoaimmaid álggaheaddjit
- Duodjeorganisašuvnnat ja oassálaštit geat leat mielde ovddideamen duodjealáhusa (oktasašprošeavttat)
- Oahppit
- Jo1 oahppit geat váldet Design og hândverk, ja geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte duodji oahppoplána – oahppu oahppofitnodagas gelbbolašvuodamihttomeriid.
- Jo2 oahppit geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte duodji oahppoplána – oahppu oahppofitnodagas gelbbolašvuodamihttomeriid
- Jo2 oahppit geat váldet Design og hândverk joatkkaskuvllas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon ođđaálggaheddjiide
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon investeremiidda
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon fitnodatovddideapmái
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon gelbbolašvuoda bajideapmái
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon duojáriidda

Vuoruheamit 2009:s:

- Gelbbolašvuoda bajideami doaibmabijut álggaheaddjiid ja ásahuvvon doaimmaheaddjiid várás
- Investeremat ja doaibmabijut mat váikkuhit fitnodatovddideapmái
- Ovddidanprošeavttat duodjealáhusa várás
- Mearkagálvoovddideami joatkin
- Vuovdin- ja vuovdalandoaibmabijut
- 100 000 ru várrejuvvo duodjestipeandan daidda oahppiide geat váldet joatkkaoahpu

Dáid doaimmaide ii addojuvvo doarjja 2009:s:

- Bajásdoallamii, goluide mat čatnasit doaimmaheapmái, doaibmabijuide mat rievdadit gilvohallandili, mobiila fievruid ja jorriide, láigovisttiide, rádjovisttiide, visttiid ja opmodagaid oastimii, leasemii, buhtes lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágidemiide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojat almmolaš bušehttaoasttain

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearit leat guovvamánu 1. b., cuoŋománu 1. b. ja čakčamánu 1. b. 2009
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo guoskevaš oahppu ja fidnovásáhusat
- Vuodđuduvvon doaimmat galget leat logahallojuvvon Brønnøysundregistariidda.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja prošeavttaide mat leat jo ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin, dahje vejolaš lassegoluide.
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjaga vuolimusa ráđji lea 20 000 ru. Vuollem 20 000 ruvdnosaš doarjjaohcamat máhcahuvvojit almmá meannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit go dohkálaš duodaštus lea sáddejuvvon. Dohkálaš duodaštus lea duodaštus bálkkus, autoriserejuvvon rehketoallis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddjis. Bálkkočáláhus oktan mielddistuvvon fakturaiguin sáhtá maid leat duodaštussan dasa ahte investeremat leat čađahuvvon.
- Prošeaktadoarjagiid oktavuodas máksojuvvo 50 % go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeaktadoarjagiid oktavuodas galgá leat rehketoallu mii čájeha ruhtageavaheami mihttomeriid ja eavttuid ektui. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá rehketoalut leat registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji leat duodaštan
- Doaibmabidju galgá lea válmmas maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš dilii sáhtá doaibmabidju válbmema oažžut maŋiduvvot gitta 2 jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dán ferte erenoamážit čilget. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemearis, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii deađiheami.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašemi ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtá oažžut gitta 50 % doarjaga dohkkehuvvon gollomeroštusas. Eanemus doarjja lea 300 000 ru.
- Buvttaovddideami oktavuodas sáhtá váldit mielde gitta 12 000 ruvdnosaš birgengoluid mánnui ja doarjjameari lea gitta 60 % gollomeroštusas
- Jahkasaš stipeandarámma nuoraide geain lea duodji, juogaduvvo luohtta sin gaskkas geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet juolludaneavttuid. Juohke oahppi sáhtá oažžut eanemusat 10 000 ru stipeandan jahkái.
- Go lea dakkár ovtasbargodoaibmabidju mas lea stuorra mearkkašuámi báikkálaš sámi álbmogii, de lea eanemus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeaktaruhtadeapmái man gollomeroštus lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasbargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Go ruhtaduvvo ovtas eará almmolaš ruhtadanortnegiiguin, de uhciduvvo Sámedikki ruhtadeapmi, nu ahte almmolaš ruhtadeapmi ii šatta badjel 60 %.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 100 000 ru investeren- ja ovddidandoarjjan duojáriidda.

7.5.3 Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan

Tabealla 7.5.3 Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan	0	0	0	300	300	-
Submi		0	0	0	300	300	-

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá doaibmadoarjjaortnet árvvoštallojuvvo 2009:s.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru doaibmadoarjjaortnega árvvoštallamii.

7.5.4 Čálgoortnegat - duoji ealahusšiehtadus

Tabealla 7.5.4 Čálgoortnegat - duoji ealahusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30027	Čálgoortnegat	6	320	320	200	-120	-37,5 %
Submi		6	320	320	200	-120	-37,5 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Bisuhit bargonávccalaš duojáriid čálgoortnegiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaoibmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga eavttuid
- Olahusjovkui beassá go čuovvovaš gáibádusat leat devdojuvvo:
- Ohcci galgá deavdit gáibádusaid beassat čálihuuvot Sámedikki jienastuslohkui, muhto ii dárbbáš leat čálihuuvon jienastuslohkui. Earenoamáš dilálašvuodain sáhtta spiehkastuvvot dán gáibádusaid.
- Ohcci galgá eiggáduššat ovttaoibmofitnodaga ja leat logahallojuvvo laseárvodivatregistarii
- Leat vuodán iežasduddjojuvvo dujiid mat leat vuodduuvvo sámi kultuvrii ja árbevieruide, unnimusat 50 000 ru ovddas earret laseárvodivada.
- Ohcci galgá iežasdieđáhusain duodáštít ahte lea reálagelbbolašvuhta ja/dahje formálalaš gelbbolašvuhta sámi duojis

Ulbmilolahusa eavttut

- Váhnenruhtadoarjagiid lohku riegádahttima dahje adopšuvvna oktavuodas
- Doarjagiid lohku lassebálkkašumi ruovttoluottamáksimii álbmotodjui

Juolludaneavttut

- Doarjjavuostáiváldi ferte leat registrerejuvvo ahte son deavdá juolludaneavttuid
- Váhnenruhtadoarjaga ohcan ferte sáddejuvvo sisa maŋemusat 6 mánu maŋjel riegádahttima dahje adopšuvvna
- Doarjja ii addojuvvo duojáriidda geat ožžot buohcanruđaid eará almmolaš ortnegiid vuodul

Meroštallannjuolggadusat:

- Váhnenruhtadoarjja gitta 30 000 ru. Rádji goas sáhtta addit váhnenruhtadoarjaga, loktana 5G:i (1G= 70 256)
- Dan buohcanruđaortnega lassebáلكkašumi ruovttoluottamáksin, maid Riiكkaoadjodoaimmahat mearrida

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahká 2009 várrejuvvo 200 000 ru duojáríid čálgoortnegiidda.

7.5.5 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi – duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5.5 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30028	Fága- ja ekonomiijalávdegoddi	143	200	200	200	0	0,0 %
Submi		143	200	200	200	0	0,0 %

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá fágálávdegoddi mearridit ohcamiid beassat logahallojuvvot duodjeregistarii. Viidáseappot galgá ekonomiijalávdegoddi meroštallat duodjealáhusa ekonomaláš vuodđudusa.

Jahká 2009 várrejuvvo 200 000 ru duoji fága- ja ekonomiijalávdegoddái.

7.5.6 Sámi duodjeorganisašuvnnat – ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5.6 Sámi duodjeorganisašuvnnat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 303	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30025	Duojáriid Ealáhus Searvi	450	450	450	468	18	4,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 050	1 050	1 050	1 092	42	4,0 %
Submi		1 500	1 500	1 500	1 560	60	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit duodjegávvuid gávpejođu ja čálmustahttit kvalitehtaduoji.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi gávpeorganisašuvnnat/fitnodagat mat vuvdet dujiid

Ulbmilolahusa eavttut:

- 3 sámi gávpeorganisašuvnna mat vuvdet dujiid

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b.2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Sirddekahtes duodjegávppit mat leat doaimmas birra jagi ja mat vuvdet sámi dujiid
- Doaimmat galget leat logahallojuvvot Brønnøysundregistariin
- Galgá ráhkaduvvot doaimmaplána ja Sámediggi galgá dan dohkkehit
- Doaimmat mat ožžot doaimmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas eai sáhte oážžut doarjaga dan ortnega bokte

- Máksineavttut:
- 50 % doarjagis máksjuvvo go máksinávžžuhus boahtá, loahppaoassi máksjuvvo go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 rádjái lea gárvvistuvvon ja sáddejuvvon Sámediggái. Mañemus máksinávžžuhus galgá ovdanbuktojuvvon mañemusat golggotmánu 1. b. 2009.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtaautoriserejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

- Meroštallannjuolggadusat:
- Rámma juogaduvvo ovtta mađe doarjjavuogadahttojuvvon ohcciid gaskkas. Muhto ovttaskasohccit eai sáhte oazžut eambbo go 200 000 ru doarjaga.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 550 000 ru sámi gávpeorganisašuvnnaide.

Sámediggi mearrida juolludaneavttuid ovttrasáđiid duodjeorganisašuvnnaiguin.

7.5.7 Sámi duodjeorganisašuvnnat - njuolgga doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.7 Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs

Poasta 758	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
75800	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs	a)	450	540	540	550	10 1,9 %
Submi			450	540	540	550	10 1,9 %

a) 2009 šadde doarjagat sámi gávpeorganisašuvnnaide oheanvudot. Dm. ahte sii geat ovdal ožžo doarjaga gávpeorganisašuvnnaide, feritejit ohcat doarjaga

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit Duojaríid Ealáhussearvvi ja Sámiid Duodji OS doaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duojaríid Ealáhus Searvi ja Sámiid Duodji OS

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána ja bušeahta mielde

Juolludaneavttut:

- Gáibádusat mat leat mearriduvvon Sámedikki 2009 bušeahtadokumeanttas, kapihtal 3.1 njuolggo doarjagat

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjjajuogadeami sámi duodjeorganisašuvnnaide ealáhusšiehtadusa šiehtadallanbohtosa vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 560 000 ru sámi duodjeorganisašuvnnaide.

8 Birasgáhtten ja kultursuodjalus

Sámi servodagain lea lagašvuohta lundui ja birrasii. Boahtteáiggi biras- ja kulturbarggus fertedeattuhit ceavzilis ja birasseasti ovddieami iežamet árbevieruid vuodul. Sámi kulturmuittut leat deatalaččat sámi historjja duodašteapmái. Kulturmuittut duodaštut mo sápmelaččaid oktavuoha lea leamaš eanadahkii ja lundui ja mo sii leat ávkkástallan dainna áiggiid čađa. Dát guoská maiddái eanadaga ja luonddu mearkkšupmái ekonomalaš, sosiála ja oskkoldat dilálašvuodaide.

Váldomihttomearri

- Sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuodđosa ja suodjalit sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid

Oassemihhttomearit

- Duodaštut ja gaskkustit sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid
- Oainnusin dahkat sámi árbedieđu

Strategiijat

- Árijalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet sámi árbedieđuid ja sámi kulturmuittuid fuolaheami ja suodjaleami vuodđosa
- Bisuhit ja viidáseappot ovddidit gulahallama ja ovttasbarggu guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará oassálastiiguin, nannen dihtii sámi kultur- ja birasgáhttema rámmaevttuid
- Ovttasbargošiehtadusaid bokte fylkkagielddaiguin nannet sámi kulturmuittosuođjalusa
- Fuolahit sámi beroštusaid lagaš gulahallama ja ovttasbarggu bokte gielddaiguin kulturmuittolága, plána- ja huksenlága ja eará guoskevaš mearrádusaid vuodul
- Gulahallama bokte allaskuvllaiguin, dutkanásahusaiguin ja universitehtaiguin bargat dan ala ahte buoridit sámi kulturmuittosuođjalusa ja árbedieđuid dutkama
- Sierra biras- ja dálkkádatdieđáhusain čalmmustuhttit sámi árbevirolaš geavaheami hástalusaid

8.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 8.1 Čoahkketabealla - Sámi birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	0	1 000	1 000	0	-1 000	-100,0 %
	Ohcanvuodot doarjja	543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %
Submi		543	3 452	3 452	2 000	-1 452	-42,1 %

8.1.1 Dutkan ja duodašteapmi sámi rádjalošsajohtalusa birra nuppi máilmmisoađi áiggi

Divttasvuona rádjalošsajaid birra dutkama ja duodašteami áigumuš lea čalmmustahttit ja duodaštut sámi álbmoga árjja 2. máilmmisoađi áiggi oppalaččat ja Divttasvuona rádjalošsajaid árjja erenoamážit.

Gielda- ja guovlodepartemeanta dovvdahii st.proposišuvnnas. nr. 1 (2005-2006) ahte galggai álggahuvvot dutkan ja duodašteapmi Divttasvuona rádjalošsajaid birra. Jagi 2006 stáhtabušehta lasseproposišuvnnas várrejuvvui 1 000 000 ru 2006 várás dán áigumuššii. Doaimma čadnojuvvo Árran julevsámi guovddáži. Sámediggi áigu Árraniin ságaškušat doaimma sisdoalu, mo ruđat galget geavahuvvot ja mo barggu sáhtta ovddidit.

2008:s juolludii Sámediggi 1 000 000 ru dán áigumuššii. Prošeakta lea maŋnonan álgoplánaid ektui. Dan geažil eai juolluvuvvo ruđat dán áigumuššii 2009:s.

8.2 Ohcanvuđot doarjagat

8.2.1 Kulturmuutosuodjalus

Tabealla 8.2.1 Kulturmuutosuodjaleapmi

(1000 ru)

Poasta 400	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
40000	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %
Submi		543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Suodjalit, fuolahit ja čalmmustuhttit sámi kulturmuittuid ja -birrasiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Kulturguovddážat, museat ja sámi organisašuvnnat

Sámi kulturmuittuid eaiggádat ja geavaheaddjit ovttasbarggus kulturguovddážiiguin, museaiguin dahje sámi organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

Sámi kulturmuittologahallamiid lohku 2008:s Askeladdenis (guovddáš kulturmuittodiehtovuodus)

Álggahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaibmajuid lohku

Čadahvonn ođastan- ja sihkkarastindoaibmajuid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

Automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid registreren

Rašis ja áitojuvvon sámi kulturmuittuid sihkkarastin ja ođasteapmi

Vuoruhansurggiid siskkovalde vuoruhuvvojit proševttat máin lea dihtomielaš sohkabealperspektiiva, ovddemužži.

Juolludaneavttut:

Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide

- Ohcama árvvoštallami lea deatlaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Registrenproševttaide galgá Askeladdena, SEFRAKa dahje Sámedikki registrerenskovvi geavahuvvot

Kulturmuittut galget registrerejuvvot digitála, omd. GPS:in dahje giehta-PC:in (pda:in)

Sámediggi galgá sáhttit oažžut buot registrerenávdnasiid ja maiddái loahpparaportta, digitála hámis

Sihkkarastinproševttat galget duodaštít dárbbalaš gelbbolašvuoda čadahepmái ja sáddet

loahpparaportta oktan dilleárvvoštallamiin maŋŋá čadaheami

Go priváhta eaiggádat ohcet ovttas almmolaš ášahusaiguin dahje museaiguin, de fertejit

geavahanvuogiatvuodát kulturmuittuide leat čielggaduvvon

Eanet doarjja dán prošehtii dahje vejolaš lassegoluide ii addojuvvo

Kulturmuittuid registreren ferte dahkkojuvvot guoskevaš eanaeaiggádiid mieđihemiin. Geassemánu 9.

b. 1978-mannosaš lága nr. 50 vuodul kulturmuittuid birra ii galgga registreren ja duodašteapmi mange

láhka duohtadit kulturmuittuid. Dát guoská maiddái geahččalanroggami ja sullasaš registrerenvugiide.

Dákkár iskamiidda ferte ohcat lobi Riikkaantikváras (gč. kml. § 8)

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođastuvvon ja prošeaktaraporta lea čállojuvvon
- Prošeakta galgá válmastuvvot mañimusat jagi mañña doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oázžut prošeavtta válbmenbeaivvi mañiduvvot gitta guvttiin jagiin mañña dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođastit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja gitta 50 % rádjai dohkkehuvvon oktasašruhtadanguin, evemusat 200 000 ru

Doarjja gitta 70 % rádjai dohkkehuvvon goluin go Sámediggi lea áidan ruhtadeaddji, eanemusat 150 000 ru

Ásahusat ja organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtas, eai oáččo dábálaččat doarjaga hálddahusgoluide dán ortnegis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan kulturmuutosuodjaleapmái.

9 Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan

Guovddáš ulbmil Sámedikki barggus oččodit dáseárvosaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid lea lasihit dieđu ja áddejumi sámi bálvalusdárbbasaaddji dárbbuin ja vuoigatvuodain.

Váldomihttomearri

Dássasaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusat sámi álbmogii, nugo muđui álbmogis leat

Oassemihttomearri

Dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalus mas lea vuodđun sámi giella ja kultuvra

Sámi giella- ja kulturgelbbolašvuohta dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš bargiin buot dásiin

Strategiijat

Gulahallamiin ja ovttasbargguin guovddáš eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldaga hábmemis ja čađaheamis Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkkinn heivehit dakkár dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđuduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin

9.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 9.1 Čoaŋkketabealla - Sámi dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Oheanvuodot doarjja	3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %
Submi		3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %

9.2 Ohcanvuđot doarjagat

9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

Tabealla 9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

(1000 ru)

Poasta 450	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
45000	Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat	a)	3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150	-26,1 %
Submi			3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150	-26,1 %

a) 1 000 000 ru lea sirdojuvvon poasttas 450 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat 12. kapihttali eará doaibmabijut (dutkan-, duodaštan- ja čielggadanrudat)

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Buoret láchčojuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalus sámi geavaheddjiide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Ovttaskas aktevrat mat gullet dutkan- ja oahpahasásahusaide

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošeaktabohtosa leat álggahuvvon organisašuvnna/ásahusa plánain
- Galle ovddiduvvon metodaprošeavtta leat álggahuvvon ásašusa/organisašuvnna doaimmas
- Galle álggahuvvon doaibmabiju leat iešguđet prošeavttaid siskkobealde
- Galle metoda- ja fágaovddidanprošeavtta leat čadašuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat ovddidit sámi giella- ja kulturmáhtolašvuoda dálá dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusain
- Metodaovddidanprošeavttat
- Prošeavttat main leat konkrehta doaibmabijut bistevaš láchčima várás
- Prošeavttat mat ovddidit buriid reaiduid maiguin mihtidit ja sihkkarastit kvalitehta sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldagain
- Ráhkadit buohcciide heivehuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš girjjálašvuoda mii lea vuodđuduvvon sámi gillii ja kultuvrii. Girjjálašvuoda dahje gihppagiid jorgalahttin sámegeillii ii leat vuoruhuvvon.
- Ovdaprošeavttat dutkanideaide ja prošeaktaevttohusaid ovddideapmái
- Bajábeale namuhuvvon prošeavttat main leat máŋga ruhtadeaddji, vuoruhuvvojit
- Juolludaneavttut
- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b.2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Ohcan galgá čállojuvvo Sámedikki ohcanskovvá
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Metoda- ja ovdaprošeavttat galget leat čadnojuvvon dutkan- dahje oahpahasásahussii
- Doarjja ii addojuvvo doaimmaide mat adnojuvvojit ásašusa/organisašuvnna dábálaš doaibmabargun, dahje lága bokte geatnegahtton bargun.

- Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mii válddahallá prošeavtta ulbmila, oassálastiid logu, fágalaš sisdoalu ja čatnaseami, johtuplána čadnojuvvon guovddáš dáhpáhusaide, prošeavtta čadahanvejolašvuoda, ja prošeavtta bohtosiid gaskkusteami.
- Ii addojuvvo doarjja prošeavttaide mat leat juo čadahuvvon

Máksineavttut:

- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot mañimusat jagi mañña doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi mañiduvvot gitta guvttiin jagiin mañña doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvon doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 100 000 ru ,de máksojuvvon 75 % doarjagis go prošeakta álggahuvvo. Loahppaoassi máksojuvvon go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea gárvvistuvvon. Doarjagat mat leat vuollel 100 000 ru máksojuvvon ollásit prošeaktaálggus.
- Doarjjaoazžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštít rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvon vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, eanemusat 500 000 ru.
- Prošeaktaruđaid juolludeami oktavuodas dearvvašvuoda- ja sosiálabargiid oahpahusa várás sámegeias ja kulturipmárdusas, suohkaniidda mat leat sámegeia hálddašanguovllus, eaktuduvvo ahte suohkan gokčá 50 % prošeaktagoluin.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvon 3 250 000 ru dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttaide.

10 Sámi organisašuvnnat

Demokrátalaš servodat lea sorjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láchit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

10.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 10.1 Čoahkketabealla - Sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuodot doarjja	2 809	4 107	4 107	4 351	244 5,9 %
	Submi	2 809	4 107	4 107	4 351	244 5,9 %

10.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 10.2 Ohcanvuđot doarjja - Sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
750	Sámi váldoorganisašuvnnat	1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
754	Sámi politihkalaš bellodagat	0	250	250	250	0	0,0 %
755	Sámi rájáidrasttiedaddjiorganisašuvnnat	466	556	556	350	-206	-37,1 %
756	Sámi kulturorganisašuvnnat	a) 142	350	350	350	0	0,0 %
757	Sámi ealáhusorganisašuvnnat	b) 250	500	500	500	0	0,0 %
758	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	c) 0	0	0	300	300	-
759	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoadi soadi geažil	d) 0	0	0	150	150	-
Submi		2 809	4 107	4 107	4 351	244	5,9 %

a) Poasta 756 Sámi kulturorganisašuvnnat lea rievdaduvvon ohcanvuđot ortnegin ja sirdojuvvon 6. kapihttalis Kultuvra kapihttalii Sámi organisašuvnnat

b) Poasta 757 Sámi ealáhusorganisašuvnnat lea sirdojuvvon 7. kapihttalis Sámi organisašuvnnat

c) Poasta 758 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat lea odda ortnet 2009 rájes

d) Poasta 759 Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoadi soadi geažil, lea odda ortnet 2009 rájes.

10.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75000	Sámi váldoorganisašuvnnat	1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
Submi		1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámedikihkalaš váldoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organišuvnnat fertejt duodaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 500 lahtu mat leat máksán lahtovuoda, ja ahte ledje lahtut unnimusat 3 fylkkas. Juohke báikkálaš searvvis galget leat unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahtovuoda
- Juohke gielddas sáhtta registreret 3 báikkálaš searvvi jus okta dain lea nuoraidsearvi
- Organišuvnna lahttomáksu ii galgga leat eahpegorrelaš unni
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai leat doarjjavuogidahttojuvvon dán ortnega bokte
- Máksineavttut:
- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmánu 1. b. 2009

- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođašit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi goas dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaides, mat ollašuttet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 70 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 451 000 ru sámi válдоorganisašuvnnaide.

10.2.2 Sámi politihkalaš bellodagat

Tabealla 10.2.2 Sámi politihkalaš bellodagat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
75400	Sámi politihkalaš bellodagat	0	250	250	250	0,0 %
Submi		0	250	250	250	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomeari:

- Sáme politihkalaš bellodagaid ásaheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sáme politihkalaš bellodagat mat leat registrerejuvvon Brønnøysundda bellodatregisttaris

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sáme politihkalaš bellodagaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Bellodagas galgá leat sámi ulbmilparagrafa ja galgá leat registrerejuvvon Brønnøysundda bellodatregisttaris
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- 250 000 ruvdnosaš vuodđodoarjja sihkkjuvvo jus bellodagat mat leat ovddastuvvon Sámedikkis ožžot oktiibuot eará doarjaga badjel 250 000 ru

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvonkr 150 000
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin, maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđodoarjja ohcama mielde, gitta 250 000 ru rádjai

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 250 000 ru sámi politihkalaš bellodagaide.

10.2.3 Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnat

Tabealla 10.2.3 Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta 755	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
75500	Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat	466	556	556	350	-206 -37,1 %
Submi		466	556	556	350	-206 -37,1 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertjit duodaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahtovuoda, ja ahte ledje lahtut guovtti riikkas Sámis
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahtadárbu. Bušeahtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 nammii lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 350 000 ru sámi rájárastá organisašuvnnaide.

10.2.4 Sámi kulturorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.4 Sámi kulturorganisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta 756	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %		
75600	Sámi kulturorganisašuvnnat	a)	142	350	350	350	0	0,0 %
Submi			142	350	350	350	0	0,0 %

a) 2009 rájes šaddá doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide ohcavudot. Dm. ahte sii geat ovdal ožžo doarjaga dán poasttas, dál fertejit ohcat doarjaga.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi kulturorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kulturorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Sámi museasearváii ii guoskka eaktu lahttologu ektui
- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat leat daid organisašuvnnaid báikkálaš searvvit, mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušeahtas
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahtadárbu. Bušeahtadárbbut galget dávistit doaibmapláni

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Čoahkkingirji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

104 siidu 309 siidus

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 350 000 ru sámi kulturoorganisašuvnnaide.

10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Poasta 757	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75700	Sámi ealáhusorganisašuvnnat	250	500	500	500	0	0,0 %
Submi		250	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Ealáhusorganisašuvnnain fertejit 31.12.07 muttus leat unnimusat 40 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja lahtut unnimusat guovtti fylkkas
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte

Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtalaš bušehtaid bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji duodaštit rehketoalulu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid, ja juogaduvvo gorrelogu mielde organisašuvnnaide mat barget riikavuđot ealáhusaid ovddas ja organisašuvnnaide mat barget mearravuđot ealáhusaid ovddas

b) Doaibmadoarjja

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorrelaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 500 000 ru sámi ealáhusorganisašuvnnaide.

10.2.6 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.6 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Poasta 758	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %		
75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	a)	0	0	0	300	300	-
Submi			0	0	0	300	300	-

a) Poasta 759 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat lea odđa ortnet 2009 rájes.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldákkisteaddji duođaštit rehketoalulu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorrelaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru sámi dásseárvoorganisašuvnnaide.

10.2.7 Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Tabella 10.2.7 Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil

Poasta 759	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
759	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil	0	0	0	150	150	-
Submi		0	0	0	150	150	-

Doarjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit sámi organisašuvnnaid mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi organisašuvnnaid lohku mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duodaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahtadárbu. Bušeahtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea bukttojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009

- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ochat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

- Jahkái 2009 várrejuvvo 150 000 ru sámi organisašuvnnaide mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiguin

11 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabealla 11.0 Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Váikkuhangaskaoamit maid Sámediggeráđdi hálldaša	4 286	4 725	4 975	4 400	-575	-11,6 %
	Váikkuhangaskaoamit maid Čoahkkinjodihangoddi hálldaš	2 500	2 750	2 750	4 860	2 110	76,7 %
Submi		6 786	7 475	7 725	9 260	1 535	19,9 %

11.1 Váikkuhangaskaoamit Sámediggeráđi geavahussii

Tabealla 11.1 Váikkuhangaskaoamit maid Sámediggeráđdi hálldaša

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
500	Regionála ovddideami ruđat	3 456	3 400	3 550	3 150	-400	-11,3 %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	0	150	150	150	0	0,0 %
502	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	550	525	625	1 100	475	76,0 %
503	Dásseárvodoaibmabijut	280	650	650	0	-650	-100,0 %
Submi		4 286	4 725	4 975	4 400	-575	-11,6 %

11.1.1 Regionála ovddideapmi

Tabealla 11.1.1 Regionála ovddideapmi

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
500	Regionála ovddideapmi	3 456	3 400	3 550	3 150	-400	-11,3 %
Submi		3 456	3 400	3 550	3 150	-400	-11,3 %

Sámediggi lea dahkan ovttasbargošiehtadusaid Finnmárkku, Romssa, Norlándda, Davvi-Trøndelága, Mátta-Trøndelága ja Hedmárkku fylkkagielddaiguin. Šiehtadusaid ulbmilin lea nannet ja buktit oidnosii sámi giela, kultuvrra ja servodateallima ovttasbargguin fylkkagielddaiguin. Ovttasbargošiehtadusain leat oktasaš doaibmabijut ollu servodatsurggiin. Sámediggi áigu oččodit ovttasbargošiehtadusa maiddái Oslo gielddain.

Regionála ovddidanruđat leat ruđat maid sámediggeráđdi hálldaša doaibmabijuide ja prošeavttaide mat ruhtaduvvojit ovttas fylkkagielddaiguin. Lágat doarjjaevttut bohtet ovdan sierra doarjareivves.

Ovttasbargošiehtadusaid fylkkagiellaiguin, rámma siskkobealde sáhtta Sámediggi ovttasráđiid šiehtadusbeliiguin vuolggaht ja álggaht inkubáhtor/bagadeaddjidoaimma ovddasmanniproševttaid smávit ealahusaid várás.

Sámediggeráđdi hálldaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 150 000 ru regionálaovddideapmái.

11.1.2 Friija váikkuhangaskaoomit

Tabealla 11.1.2 Friija váikkuhangaskaoomit

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
501	Friija váikkuhangaskaoomit	0	150	150	150	0	0,0 %
Submi		0	150	150	150	0	0,0 %

Friija ruđat leat ruđat maid sámediggeráđdi geavaha doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Lágat doarjjaevttut ovdanbohtet sierra doarjareivves.

Sámediggeráđdi hálldaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 150 000 ru friija váikkuhangaskaomiide.

11.1.3 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Tabealla 11.1.3 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

(1000 ru)

Poasta 502	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
502	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	550	525	625	1 100	475	76,0 %
Submi		550	525	625	1 100	475	76,0 %

Riikkaidgaskasaš eamiálbmotovttasbargu lea čoavdda eamiálbmogiid eallima nana ceavzilis ovdáneami sihkarastimii. Olmmošvuoigatvuođat galget sihkarastojuvvot nu ahte eamiálbmogat duohtavuodas besset mearridit iežaset ovdáneamis. Dát lea erenoamáš relevánta dálkkádatrivdamiid ektui maid ferte čoavdit riikkaidgaskasaš šiehtadusaid dahkama ja daid aktiivvalaš čuovvoleami bokte nationála dásis.

Riikkaidgaskasaš doaibmabijut leat ruđat maid sámediggeráđdi sáhtta geavahit doaibmabijuide ja proševttaide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lágat doarjjaevttut ovdan bohtet sierra doarjareivves.

Ollislaš rámmas mii lea 250 000 ru sirdojuvvo 250 000 ru Barents eamiálbmotkantuvrii Luujávrris dohkkehuvvon doaibmaplána ektui. Lágat doarjjaevttut ovdan bohtet sierra doarjareivves.

Ollislaš rámmas várrejuvvo 700 000 ru sámi regionála ruhtadeapmin proševttaide Interreg 2007 – 2013 oasseprográmmas Sápmi.

Sámediggeráđdi hálldaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 100 000 ru riikkaidgaskasaš doaibmabijuide.

11.2 Váikkuhangaskaoamit čeahkkinjođihangotti geavahussii

Tabella 11.1.4 Dásseárvodoaimbajut

(1000 ru)

Poasta 503 Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
503 Dásseárvodoaimbajut	280	650	650	0	-650	-100,0 %
Submi	280	650	650	0	-650	-100,0 %

11.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut

Doarjaortnega ulbmil:

- Bures organiserejuvvon politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus dakkár joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievadan 27.05.07

Juolludaneavttut:

- Doarja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golgotmánu 1. b. 2009
- Ruđaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki čeahkkinjođihangodái ovdal cuoŋománu 1. b. 2010
- Muđui gusket njuolggadusat ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, mat leat mearriduvvon 10.02.94 ja rievdaduvvon 27.05.07

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 5 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda joavkkuide mat lea registrerejuvvon Sámedikkis, geahča njuolggadusaid ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievadan 27.05.07

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 95 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiidda.

Sámedikki čeahkkinjođihangoddi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 872 000 ru Sámedikki politihkalaš joavkkuide.

11.2.2 Opposišuvnna bargoeavttut

Doarjaortnega ulbmil:

- Sámedikki opposišuvnna bargoeavttuid buorideapmi

Doarjaortnega olahusjoavku

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus dakkár joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievadan 27.05.07, ja mat leat meroštallan iežaset leat oassin opposišuvnnas.

Juolludaneavttut:

- Doarja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golgotmánu 1. b. 2009

- Ruđaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki čoahkkinjođihangodái ovdal cuoŋománu 1. b. 2010
- Muđui gusket njuolggadusat ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, mat leat mearriduvvon áššis 52/06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta joavkkuid gaska mat leat Sámedikki opposištuvnnas

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiid nammii daidda joavkkuide mat leat opposištuvnnas

Sámedikki čoahkkinjođihangoddi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 988 000 ru opposištuvnna bargoeavttuid várás.

11.2.3 2009 Sámediggeválgga listtat

Doarjjaortnega ulbmil:

- Vejolašvuotta listtaide searvat sámediggeválggi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dat listaevttohusat maid Sámedikki válgalávdegoddi dohkkeha Sámediggeválgga lálkaásahusa § 32 mielde, mii lea mearriduvvon juovlamánu 10. b. 2004-mannosaš gonagaslaš resoluštuvnnain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Listaevttohusaid lohku sámediggeválggas

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal borgemánu 10. b. 2009
- Doarjja máksojuvvo oktanaga
- Bellodagat dahje organisaštuvnnat mat bidjet listtaid guovtti dahje eanet válgabiirriin, galget sáddet oktasaš máksinávžžuhusa buot iežaset listtaid ovddas

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja máksojuvvo luohtta dohkkehuvvon listtaid gaska

Jagis 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru ulbmilii.

12 Eará doaibmabijut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Tabella 12.0 Eará doaibmabijut

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
700	Sámiide guoski statistihkka Norggas	300	300	300	0	-300	-100,0 %
800	Konferánsat	644	750	750	1 150	400	53,3 %
850	Bálkkašumiid geigen	156	100	100	200	100	100,0 %
860	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duođ.prošeavttat	0	0	0	2 600	2 600	-
899	Árvvoštallamat	1 610	500	500	500	0	0,0 %
Submi		2 710	1 650	1 650	4 450	2 800	169,7 %

a) Prošeakta sámiide guoski statistihkain Norggas loahpavuovui 2008:s.

Sámiide guoski statistihkkaprošeakta lea loahpahuvvon 2008:s. Sámediggi áigu bargat dan badjeli ahte sámi guoski statistihka buvttadeapmi institušonaliserejuvvo ja šaddá bissovaččat ásahuvvon doaibman. Dán lea Sámediggi mearridan áššis 10/06 Sámiide guoski statistihkka Norggas.

12.1 Konferánsat Sámedikki oktavuodas

Tabealla 12.1 Konferánsat

(1000 ru)

Poasta 800	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
80001	Nuoraidkonferánsa	73	300	300	300	0	0,0 %
80002	Mánidgárde- ja skuvlakonferánsa	293	300	300	300	0	0,0 %
80003	Dásseárvokonferánsa	0	0	0	0	0	-
80004	Konferánsa gielddaiguin ja fylkkageilddaiguin	0	150	150	150	0	0,0 %
80005	Girjerádjokonferánsa	84	0	0	100	100	-
80007	Dearvvašvuoda- ja sosiálaseminára	194	0	0	300	300	-
Submi		644	750	750	1 150	400	53,3 %

12.1.1 Nuoraidkonferánsa

Ulbmilin lea movttiidahttit nuoraid searvat servodatbargguide. Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi searvá nuoraidkonferánsa plánemii, čadaheapmái ja evalueremii. Nuoraidkonferánsa lágiduvvo iešguđege geográfalaš guovlluin Sámis.

Jagis 2009 várre Sámediggi 300 000 ru dán ulbmili.

12.1.2 Mánidgárde- ja skuvlakonferánsa

Ovttas Suomain ja Ruotain dollojuvvo oktasaš davviriikkalaš mánidgárde- ja skuvlakonferánsa 2009:s. Eaktun dán lágan lágidemiid čadaheapmái lea dat ahte ovdagihtii lea čielgasit šiehtaduvvon riikkaid gaska movt ekonomii ja bargu juogaduvvo.

Sámediggi fievrrida ruđaid olggobeale oasálažžii mii galgá plánet ja čadahit konferánsa.

Dán konferánsii várrejuvvo 300 000 ru.

12.1.3 Konferánsa gielddaiguin ja fylkkagielddaiguin

Konferánsa ulbmilin lea nannet Sámedikki sajádaga servodatovddideamis sámi guovlluin.

Dán konferánsii várrejuvvo 150 000 ru.

12.1.4 Girjerádjokonferánsa

Ovttas Norgga girjerádjoseriviin dollojuvvo sámi girjerádjokonferánsa 2009:s.

Dán konferánsii várrejuvvo 100 000 ru.

12.1.5 Dearvvašvuoda- ja sosiálakonferánsa

Sámediggi fievrrida ruđaid olggobeale oasálažžii konferánsa čadaheapmái.

Dán konferánsii várrejuvvo 300 000 ru.

12.2 Báلكkašumiid ja stipeanddaid juohkin

Tabella 12.2 Báلكkašumiid ja stipeanddaid geigen

(1000 ru)

Poasta 850	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
85001	Dásseárvobáلكkašupmi	34	0	0	0	0	-
85002	Giellamovttiidanbáلكkašupmi	0	0	0	100	100	-
85003	Valáštallanbáلكkašupmi nuoraide	122	100	100	100	0	0,0 %
Submi		156	100	100	200	100	100,0 %

12.2.1 Giellamovttiidahttinbáلكkašupmi

Báلكkašumi sáhtta juohkit ovttaskas olbmuide, organisašuvnnaide dahje ášahusaide mat earenomážit leat bargan seailuhit, nannet ja ovddidit sámegiela. Báلكkašupmi galgá leat mielde loktemin sámegiela stáhtusa.

Giellamovttiidahttinbáلكkašupmin lea dáiddadiploma ja 50 000 ruvdnosaš ruhtasubmi.

Vuodustuvvon evttohasevttohus sáddejuvvo Sámediggái ovdal čakčamánu 30. b. 2009. Báلكkašumi vuoti almmuhuvvo ja báلكkašupmi geigejuvvo Sámedikki dievasčoahkkima oktavuodas skábmamánu 2009.

Giellamovttiidahttinbáلكkašumi geigema oktavuodas ferte máksit goluid báلكkašumi almmuheapmái, mátkái ja orrumii, giellastivrra čoahkkimii jnv. Ollislaš golut báلكkašumi geigemii leat 50 000 ru.

Dán ulbmili várrejuvvo 100 000 ru 2009:s.

12.2.2 Nuoraide valáštallanstipeanda

Nuoraide valáštallanstipeanda ulbmilin lea movttiidahttit nuorra valáštalliid ángiruššat valáštallamiin. Juhkkojuvvojit guokte 50 000 ruvdnosaš stipeanda. Stipeanda addojuvvo ovttaskas valástallái. Sii geat ožžot stipeanda, fertejit leat gaskal 16 ja 25 jagi dan jagi go stipeanda juhkkojuvvo.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđdi.

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 100 000 ru.

12.3 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duođastanprošeavttaide

Tabella 12.3 Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duođ.prošeavttat

(1000 ru)

Poasta 860	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
86000	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duođ.prošeavttat	0	0	0	2 600	2 600	100,0 %
Submi		0	0	0	2 600	2 600	-

Eanaš politihkalaš mearrádušat servodagas dahkkojuvvojit bohtosiid vuodul mat bohtet dutkamis, duođastemiin ja čielggadusain.

Sámi servodahkii ja sámiid álbtoválljenorgánii, Sámediggái lea hástalussan dat go lea unnán dutkan ja duođasteapmi sámi servodatdiliid birra. Dutkan ja statistihkka mii čájeha dárbbuid, dárborievdamiid, kvalitehta ja ulmilolahusaid iešgudege servodatdoaimbajuid ektui ferte leat olámuttus boahtteáiggi mearrádušaide mat gusket sámi servodatovddideapmái.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duođastanprošeavttaide, dáid bálvalusaid ferte oastit Sámedikki mearrádušaid vuodul ja daid dárbbuid vuodul maid sámediggeráđdi atná dárbbun áššemeannudeami ja hálddašemi oktavuodas.

Dárbbut:

Tearbmaproševttat mat álggahuvvojit Sámedikki mearridan 2009 – 2012 strategalaš plána mielde oahpponeavvuid ráhkadeapmái

Čielggadanproševttat mat gusket oahpponeavvoráhkadeami organiseremii boahpteáiggis, álggahuvvon Sámedikki mearridan 2009 – 2012 strategalaš plána čuovvoleapmái oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas

- Proševttat maid ulbmilin lea ovddidit reaiduid sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid kvalitehta mihtideapmái ja sihkkarastimii
- Čielggadanproševttat mat gusket Sámediggái skuvlaeaiggádin, álggahuvvon Sámedikki ášši 008/08 mearrádusa mielde, Sámi joatkkaoahpahusa čuovvoleapmái – stáhta sámi joatkkaskuvllaid hálddašanmálla

Sámi vuoigatvuodalávdegotti ja Riddoguolástanlávdegotti barggu čuovvoleapmái ja dasto odđa resursalágaid ja plána- ja huksenlága ja mineráallága čuovvoleapmái.

Sámedikki ohcanvuđot ealahusovddidandoarjaga čuovvoleapmái ja árvoštallamii

Jagis 2009 várrejuvvo 2 600 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duodaštán-proševtaide.

12.4 Árvoštallamat

Tabealla 12.4 Árvoštallamat

(1000 ru)

Poasta 899	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
89900	Doarjjaruđaid árvoštallan	1610	500	500	500	0	0,0 %
Submi		1 610	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaruđaid árvoštallan ođasmahttinplána áigodagas 2009-2010:

Poasta	Doarjjaruđat	Jahki
200	Kulturovddideapmái	2009
750-759	Sámi organisašuvnnaide	2010
102	Doarjja sámi mánáidgárddiide	2010

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 500 000 ru.

13 Sámeálbmotfoanda

Jahkásaš buvttadeapmi/reanttuid geavaheami mearrideapmi bušehtas dahkkojuvvo mearrádusa vuodul vuoruhemiid ja áŋgiruššansurggiid hárrái válgaáigodagas, geahča ášši 59/07.

13.1 Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.1 Čoahkketabealla - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	0	5 800	5 800	9 600	3 800	65,5 %
	Ovvdian-, čielggadan- ja duodaštánruđat	0	4 200	4 200	4 600	400	9,5 %
Submi		0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %

a) Áššis 25/08 lea várrejuvvon 16 000 000 ru Sámeálbmotfondii 2009:s. Dain lea 1 800 000 ru sirdojuvvon hálddahussii hálddašan dihtii Sámeálbmotfoandda reanttuid

13.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

Tabella 13.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	0	800	800	1 600	800	100,0 %
60030	Girjjálašvuohta	0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %
Submi		0	5 800	5 800	9 600	3 800	65,5 %

13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

Tabella 13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %
Submi		0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Oažžut eambbogiid geavahit sámegiela

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas ohccit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat 2009:s
- Man ollu čadahuvvon prošeavttat

Vuoruheamit 2009:s

- Leairaskuvla sámegilli, movttiidahttit sámegiela geavaheami ja oainnusmahttit sámi kultuvrra girjái vuoda
- Giellalávgunprošeavttat mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide
- Sámi tearpmat ovddideapmi (fágaterminologijja ja fágadoahpagat):
 - Julev- ja máttasámegiella: servodatfágatearpmat
 - Davvisámegiella: luonddufágatearpmat
- Báikenammaprošeavttat julev- ja davvisámi guovlluin
- Giellaealáskuhttinprošeavttat

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjaréivve dáhttona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkovuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válddahallovvojit ulbmilat ja daid čadahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Doaibma- ja investerendoarjja ii addojuvvo
- Jus ovttaskas ohccit ohcet, de galgá leat čálalaš šiehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki hárrái go guoská prošeavtta čadaheapmái

Terminologijaproševttaid, sihke tearpmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat tearbmabarggu várás čuvvojuvvot. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit, galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošekta lea loahpahuuvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijaproševttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkamii ja dasto diedihit bohtosiid birra

Terminologijaproševttaide gáibiduvvo oahppu sámegeielas unnimusat vuodđofága dásis dahje bachelor-dásis

Báikenammaproševttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleanta-bálvalus lea ráhkadan, čuvvojuvvot. Kopiija dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuuvon ávdnasiin galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošekta loahpahuuvvo. Sámediggi addá doarjaga báikenammaproševttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuuvon ávdnasiid beaivválaš barggus báikenamaiguin, logaldallamiin, čállošmiin, dutkamiin ja sullasaččain.

Jus ovttaskas ohcci ohcá, de galgá leat čálalaš šiehtadus ásaheamis dahje organisašuvnnain fágalaš veahki hárrái go guoská proševtta čadaheapmái

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru, máksojuvvo ollislaččat dalle go prošekta álggahuuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru, máksojuvvo dalle go prošekta álggahuuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošekta lea čadahuuvon, golut leat duodaštuvvon ja go prošektaraporta lea buktojuvvon.
- Prošekta galgá álggahuuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi mañná doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošekta oazžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai mañná doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoazžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošektačilgehusa vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru doarjjan giellaovddidandoaimbajuide.

13.2.2 Árbiediehtu - duodašteapmi ja gaskkusteapmi - sámeálbmotfoanda

Árbiediehtu lea deatalaš oassi sámi kultuvrras ja identehtas. Árbiediehtu čatnasa earret eará iešgudege geavahanmálliide ja luondduresurssaid hálddašeamái. Dát vásihusvuđot máhttu gaskkustuvvo boarráset buolvvain nuorat buolvvaide, njálmmálaš čilgemiid ja geavatlaš hárjehallama bokte.

Tabella 13.2.2 Árbiediehtu - Duodašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60020	Árbiediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanproševttat	0	800	800	1 600	800	100,0 %
Submi		0	800	800	1 600	800	100,0 %

Doarjjaortnega ulbmil:

Čoahkkingirji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

116 siidu 309 siidus

- Árbedieđuid duođašteapmi ja gaskkusteapmi luonddu suodjaleami ja geavaheami oktavuodas

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásahusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas ohccit ovddimuštá ovttasbargguin almmolaš ja priváhta ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat ja doaibmabijut

Vuoruheamit 2009:s

- Prošeavttat mat kártejit árbedieđuid luondduresurssaiguin ávkkástallama oktavuodas
- Prošeavttat mat váikkuhit sámi álbmotmedisiinna duođašteami ja bisuheami
- Prošeavttat mat duođaštit sámi meahcegeavaheami ja ealáhusbarggu historjjálaš perspektiivvas
- Prošeavttat mat duođaštit movt nissonolbmot geavahedje ja gaskkustedje árbedieđuid luonddu ráhkadanávdnasiid muohkadeami oktavuodas

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehít doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válldahallojuvvojit ulbmilat ja daid čađahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Doaibma- ja investerendoarjja ii addojuvvo

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođaštuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duođaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

•

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru doarjjan duodástan- ja gaskkustanprošeavttaide árbedieđuid ektui.

13.2.3 Girjjálašvuhta - sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2.3 Girjjálašvuhta - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60030	Girjjálašvuodaprošeavttat	0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %
Submi		0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Lasihit sámi girjjálašvuoda almmuhanlogu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágáduusat ja eará almmuheaddjit iežaset fitnodagain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi girjjálašvuhta almmuhuvvo

Vuoruheamit 2009:s

- Čáppagirjjálašvuhta mas vuodđománus lea sámegillii
- Čáppagirjjálašvuhta jorgaluvvon sámegillii
- Jietnagirjjit sámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkoujuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Ohcama mielde galgá leat gárvvistuvvon mánus ja siehtadus girječálliguin ja vejolaš govaheddjiiguin
- Ohcama oktavuodas jorgaluvvon girjjálašvuoda almmuheapmái galgá leat siehtadus vuodđománusa vuoigatvuodaoamasteddjiin mielde
- Ohcama oktavuodas jietnagirjji almmuheapmái galgá leat siehtadus vuodđománusa vejolaš vuoigatvuodaoamasteddjiin mielde
- Mánus maid olggobeale konsuleanta lea fágalaččat árvoštallan, galgá leat mielde ohcamis
- Ii addojuvvo eanet doarjja dán prošeaktii dahje vejolaš liigegoluide

Máksineavttut:

- 50 % sáhtta máksit čálalaš ávžžehusa mielde dalle prošeakta lea álggahuvvon. Loahppaoassi 50% máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duodástuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa sihkkoujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

- 10 gáhppálaga gárvvves buktagis sáddejuvvojit Sámedikki girjerádjui
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Girječállibálkkáš

Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru

Divttat, nektosat 75 000 ru

Girjjit smávvamánáid várás 55 000 ru

Bálkkášat čáppagirjjálašvuoda jorgaleapmái, gitta 1 000 ru rádjai siiddu nammii 2000 guoskkahagain.

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjit:

Ollislaš buvttadangollun lohkkójuvvojit teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahusgolut , ja doarjja rehkenastojuvvo čuoovvoččat árkká nammii (d.m. 16 siiddu):

- Dábálaš livttes barddáltagat (prosa) 9 500 ru

- Váddáset teaksta (lyriikka ja neaktosat) 11 000 ru

Jus bajábeali máksomearit eai leat doarvái ollislaš buvttadangoluid ektui, de sáhtta ohcci ovddidit ohccojuvvon prošeaktadoluid visogova. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Jietnagirjjit:

Ollislaš buvttadangollun lohkkójuvvo visot buvttadus ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama mielde, gitta 300 000 ru rádjai.

Jus bajábeali máksomearit eai leat doarvái ollislaš buvttadangoluid ektui, de sáhtta ohcci ovddidit ohccojuvvon prošeaktadoluid visogova. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Visot buvttadusain oaivvilduvvo teknihkalaš buvttadeapmi, lohkan ja mángen.

c) Govahangolut

Govahangolut šiehtaduvvojit juohke eaŋkil dáhpáhusas govvadáiddáriin/govaheddiin. Dát guoská maiddá olggošsiidduide maid fitnolaš govaheadjit leat dahkan.

Buvttademiide main illustrašuvnnat lea badjel 20 % sáhtta addit doarjaga gitta 20 000 ru rádjai govahangoluide. Daid ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golut

Dan lassin sáhtta b) čuoggá goluid rehkenastit gitta 75 % rádjai oppalaš gollun prentejuvvon girjjiid oktavuodas ja gitta 40 % rádjai jietnagirjjiid oktavuodas.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

119 siidu 309 siidus

Oppalaš gollun lohkkovuvvojit eará golut mat lágádusas leat girji ovddideapmái, earret daid goluid mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat lágádusa viessoláigogolut, golut kanturhálldahussii, mátkiide, olggobeale konsuleanttaid geavaheapmái, vuoigatvuođaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govvaridigeremii ja sullasaččaide.

e) Márkanfievrrideapmi ja juohkin

Dan lassin sáhtttá doarjjaoažžu oažžut gitta 15 % rádjai čuoggás b) buvttadangollun vuovdaleapmái ja juohkimii.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jagis 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii – sámeálbmotfoanda.

13.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duođaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duođaštanruđat - Sámeálbmotfoanda (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
601	Giellaprográmma	0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
602	Árbedieđu duođašteapmi ja gaskkusteapmi	0	1 200	1 200	1 600	400	33,3 %
Submi		0	4 200	4 200	4 600	400	9,5 %

13.3.1 Giellaprográmma

Tabealla 13.3.1 Giellaprográmma - Sámeálbmotfoanda (1000 ru)

601	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60100	Giellaprográmma	0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Submi		0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

Sámediggi lea 2008:s álggahan giellaprográmmabarggu. Dán prográmmas leat sierralágan ulbmilat sámegeiela nannema ja ovddideami vástte ja lea dárbu čuovvolit prográmma iešguđege doaibmabijuid.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 3 000 000 ru.

13.3.2 Árbedieđuid duođašteapmi ja gaskkusteapmi

Tabealla 13.3.2 Árbedieđu duođašteapmi ja gaskkusteapmi (1000 ru)

Poasta 602	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60201	Ovddasmanniprošakta Árbedieđu, kártema, fuolaheami ja geavaheami l	0	0	0	650	650	
60202	Registara ovddideapmi árbedieđu hálldašeamii várás	0	0	0	950	950	-
Submi		0	1 200	1 200	1 600	950	79,2 %

Sámi árbedieđut leat deatalaččat boahttevaš buolvvaide. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte ráhkaduvvo vuohki boares olbmuid dieđuid ja vásáhusaid duođašteapmái, suodjalan ja gaskkustan dihte dan boahttevaš buolvvaide. Ulbmilin lea oažžut sadjái árbedieđuid diehtovuđot hálldašeamii man bokte gozihuvvojit rievttálaš, ehtihkalaš, metodalaš ja tehnikkalaš bealit. Eaktuduvvo ovttasbargu mávssolaš fágabirrasiiiguin, sámi giella- ja kulturguovddážiiiguin, ja sámi árbedieđuid guoddiiguin.

Ortnega hálldaša Sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru dán ulbmili.

14 Politihkalaš dási doaibmagolut

Tabella 14.1 Politihkalaš dási doaibmagolut

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
1010 Sámedikki dievasčoahkkinn	8 887	9 000	9 000	9 300	300	3,3 %
1110 Sámedikki čoahkkinjodihangoddi	882	1 250	1 250	1 200	-50	-4,0 %
1120 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi	161	361	361	200	-161	-44,6 %
1310 Sámi parlamentáralaš ráđđi	649	1 200	1 200	500	-700	-58,3 %
1410 Sámedikki doarjjastivra	880	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
1510 Sámediggeráđđi	7 144	6 235	6 435	7 200	765	11,9 %
1610 Sámedikki giellastivra	223	350	350	350	0	0,0 %
1620 Sámi giellalávdegoddi	880	1 000	1 000	500	-500	-50,0 %
1910 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPI)	263	325	325	325	0	0,0 %
1920 Sámediggeváлга - fágálávdegoddi	200	0	0	0	0	-
Submi	20 169	20 721	20 921	20 575	-346	-1,7 %

14.1 Sámedikki dievasčoahkkinn

Dán bušeahtas leat ruđat Sámedikki dievasčoahkkimii, fágálávdegottiide ja joavkkuide.

Dan vuodul go 2009 lea válgajahki, dollojuvvojit eanet go golbma lávdegoddečoahkkima dán jagi. Daid ruđaid maid Sámediggi seastá dás, geavahuvvojit dattetge goluid gokčamii mat leat odđa sámedikki rahpama oktavuodas.

Jagis 2009 várrejuvvo 9 300 000 ru Sámedikki dievasčoahkkimii.

14.2 Sámedikki čoahkkinjodihangoddi

Čoahkkinjodihangotti bušehtii várrejuvvo ruhta dievasčoahkkinjodiheddji bálkái ja čoahkkinjodihangotti buhtadusaide ja mátkegoluide čoahkkindoaimmaid várás mat leat lassin dievasčoahkkimiidda, oktiibuot 1 005 000 ruvnnuin. Dan lassin bisuhuvvo ortnet mas leat ruđat fágálávdegottiid geahčademiide ja gulaskuddamiidda, muhto dan geažil go 2009 lea válgajahki, de unniduvvo submi 200 000 ruvnnus 100 000 ruvdnui.

Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 17/06 Njuolggadusat ruđaid geavaheapmái Sámedikkis politihkalaš joavkkuide, meroštallojuvvo 50 000 ru joavkoruđaid ja ruđaid opposišuvnna bargoeavttuid hárrái rehketdoalodárkkisteaddji dohkkeheapmái.

14.2.1 Buhtadus lahttui ja várrelahttui maid Sámediggi lea nammadan FEFO bearráigeahččanlávdegoddái

Sámediggi nammada finnmárkkulága § 16 mielde lahtu ja persovnnalaš várrelahtu Finnmárkkuoopmodaga bearráigeahččanlávdegoddái, nu dahket maiddái Finnmárkku fylkkagiella ja Gonagas. Buhtadusa lahtuide ja várrelahtuide galgá máksit dat orgána mii lea nammadan lahtuid.

Artihkkalis 5 mañimuš teakstaoasis Finnmárkkuoopmodaga bearráigeahččanlávdegotti ektui ovttasbargošiehtadusas Finnmárkku fylkkagiella ja Sámedikki gaska, dahkkojuvvon skábmamánus 2007 ja mii bođii fápmui njukčamánus 2008, bohtá ovdan ahte oasehasat leat ovttaoavilis das ahte dát buhtadus jahkásáčat lea 35 000 ru lahttui ja 10 000 ru várrelahttui.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 200 000 ru Sámedikki čoahkkinjodihangoddái.

14.3 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Golmma mañimuš jagi vásáhuslogut čájehit ahte bearráigeahččanlávdegotti doaibma lea mealgat unnit go eaktuduvvon dáid jagiid bušeahtain. Dan geažil unniduvvo dát maiddái bušeahtas mealgat.

Jagis 2009 várrejuvvo 200 000 ru bearráigeahččanlávdegoddái.

14.4 Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR)

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea ovttasbargoorgána Ruota, Suoma ja Norgga sámedikkiid gaskka ja Ruošša beale sámiin lea bissovaš ovddastus. Sámediggái Norgga bealde juolluduvvo 500 000 ru SPR:ii Norgga stáhtabušehtas. Iešgudege sámedikkiid mákset iežaset delegašuvnnaid goluid SPR-čoahkkimiidda searvamii ja eará ovddastussii. 2009:s doallá Bissovaš forum stivračoahkkima Norggas, man oktavuodas SPR Norgga bealde lea lágideami isit.

Jagis 2009 várrejuvvo 500 000 ru Sámi parlamentáralaš ráđi doibmii.

14.5 Sámedikki doarjjastivra

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru Sámedikki doarjjastivrui.

14.6 Sámediggeráđđi

Poasttas máksojuvvo bálkái presidentii ja várreprezidentii, golmma ráddelahttui olles virggis mii lea 90 % várreprezidentta bálkkás, ja dasto politihkalaš ráđdeaddi ja diehtujuohkinráđdeaddi bálkái olles virggiin.

Prezidentta bálkái čuovvu ráđdehuslahtuid bálkká mas gessojuvvo eret 150 000 ru.

Várreprezidentta bálkái čuovvu stuorradiggeáirasiid buhtadusa.

765 000 ruvdnosaš lasáhusas lea bálkái- ja haddegoaŋgun ja Sámediggeráđi diehtujuohkinráđdeaddi bálkái.

Jagis 2009 várrejuvvo 7 200 000 ru sámediggeráđđái.

14.7 Sámedikki giellastivra

Jagis 2009 várrejuvvo 350 000 ru Sámedikki giellastivrui.

14.8 Sámi giellalávdegoddi

Ruhta mii várrejuvvo galgá ovttas Ruota ja Suoma sámedikkiid ruđaiguin mannat sámi giellalávdegotti doibmii.

Jagis 2009 várrejuvvo 500 000 ru Sámi giellalávdegoddái.

14.9 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Jagis 2009 várrejuvvo 325 000 ru Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddái (SNPL).

15 Hálddahusdási doaibmagolut

Tabealla 15.1 Hálddahusa doaibmagolut

(1000 ru)

Poasta 01	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
-	Hálddahusa doaibmagolut	61 666	74 318	75 518	82 010	6 492	8,6 %
-	Erenoamáš proševttat	6 929	7 150	7 821	9 850	2 029	25,9 %
Submi		68 595	81 468	83 339	91 860	8 521	10,2 %

15.1 Hálddahusa doaibmagolut

Sámedikki bušehttarámma lea lasihuvvon 110 miljon ruvnnuin viđa manjimus jagis, mii vástida dan ahte bušehttarámma lea duppalastojuvvon 2008 reviderejuvvon bušehta ektui. Jagiid 2003 ja 2008

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

122 siidu 309 siidus

bušehttarámmat leat 206 ja 316 miljon ruvno. Dát speadjalastá maiddá dan ahte Sámedikki doaimmat leat lassánan mealgat. 2009 bušehtta čájeha strategiijaid bokte makkár doaimmat dat leat iešguđege politihkkasurggiide ja váikkuhangaskaomiid hálddašeapmái.

Aktiivvalaš politihkalaš bargu politihka ovddidemiin ja čuovvolemiin, eanet hálddašandoaimmat ja stuorat vuordámušat sámi servodagas gáibidit eanet resurssaid ja alla fágalaš gelbbolašvuoda ollu surggiin.

Jagis 2009 várrejuvvo 91 860 000 ru hálddahusa doaibmagoluide.

15.2 Erenoamáš prošeavttat

Tabealla 15.2 Erenoamáš prošeavttat

(1000 ru)

801	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
-	Buoret bálvalus geavaheaddjiide	367	100	100	1 200	1 100	1100,0 %
-	Vuoigatvuoda- ja resursahálldašanlágat ja eará láhkaproseassat	844	550	921	0	-921	-100,0 %
-	Geográfalaš diehtujuohkinvuogádat - GIS a)	675	675	675	0	-675	-100,0 %
-	Kvalitehtaovddideapmi vuoddoohpahas - oahppoplánat	1800	2 000	2 000	2 300	300	15,0 %
-	Sámi korrekturaprográmma - Divvun	3243	2 600	2 600	0	-2 600	-100,0 %
-	Vistesuodjalanprošeavttat (Sámi huksehusat Sirmás)	0	250	250	300	50	20,0 %
-	Árvoháhkkanprográmma	0	975	975	600	-375	-38,5 %
-	Njávdáma Ortodoksa hávdesadji nuortasámišiidas	0	0	300	1 500	1 200	400,0 %
-	Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin b)	0	0	0	1 050	1 050	-
-	2009 válga	0	0	0	2 900	2 900	-
Submi		6 929	7 150	7 821	9 850	2 029	25,9 %

a) Sirdojuvvon hálddahusa dábaláš bušehtti

b) 980 000 ru lea sirdojuvvon poassta 102 Doarjja sámi mánáidgárddiide postii 801 erenoamáš prošeavttat - Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin. Dan lassin lea 70 000 ru sirdojuvvon hálddahusas dán postii

15.2.1 Buoret bálvalus geavaheddjiide

Dárbu lea buoridit diehtujuohkima Sámedikki doaimma birra min geavaheddjiid ektui. Sámedikki neahttasiidu galgá 2009:s ođasmahttojuvvo nu ahte dat doaibmá ođđaáigásaš bálvalususkádahkan jienasteddjiide ja eará geavaheddjiide.

Oassin dán ođđa doaibmabijus álggahuvvo 2009:s prošeakta elektrovnnalaččat vuostávdit doarjjaohcamiid. Prošeavtta ulbmilin lea earret eará álkiduhttit ohcciide go galget ohcat doarjaga. Dan lassin beavttálmahtta čovddus siskkáldas áššemeannudeami.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 200 000 ru bálvalusaid buorideapmái geavaheddjiid vástet.

15.2.2 Kvalitehta ovddideapmi vuoddoohpahas - oahppoplána

Máhttoloktema – sámi atnuiváldima oktavuodas jotkojuvvo bargu ođđa oahppoplánaid ovddidemiin.

Čuovvovaš doaimmat vuoruhuvvojit 2009:s

Kvalitehta ovddideapmi vuoddoohpahas – 5 oahppoplána duojs Jo3/oahpahas fitnodagas Jus olggobeale ruđat eai ohccojuvvo/juolluduvvo: Daid doaibmabijuid čuovvoleapmi mat leat dovddahuvvon Sturradiggediedáhusas nr. 31 (2007-2008) Kvalitehta birra skuvllas, heivehuvvon sámi skuvllaide, earret eará ráhkadit rávvejeaddji oahppoplánaid sámegeilas, dárogeilas ohppiide geain sámegeilla lea vuosttaš giellan ja eará parallealla dásseárvosaš oahppoplánaid

Dievasmahttit departemeantta evttohusa mo bargat báikkálaččat oahppoplánaiguin bagademiin mo lágidit sámegeiloahpahusa

Oahpponeavvodiehtovuoddooprošeavtta čuovvoleapmi

Jagis 2009 várrejuvvo 2 300 000 ru dán ulbmili.

Čoahkkingirji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

123 siidu 309 siidus

15.2.3 Sámi korrektuvraprográmma elektrovnnalaš teakstameannudeami várás – Divvun II

Máttasámegiella lea garra deattu vuolde, ja dan geavahit dušše moadde čuođi olbmo. Deatalaš doaibmabidju máttasámegiella nannemis lea addit maiddái máttasámegiella geavaheddjiide dihtorreaidduid veahkkin riektáčállima várás. Danne jotkojuvvo prošeakta Divvun II 2010 rádjai.

Dasto galgá 2009:s čielggaduvvot molssaktosaš doaibma, bajásdoallan, ovddideapmi ja boahhteáiggi ášahusoktavuohta.

2009:s ii leat dárbu sierra juolludussii danne go mü geavahit ovdal várrejuvvon ruđaid Divvun II doibmii 2009:s.

15.2.4 Vistesuodjalanprošeavttat

Prošeakta čuovvola Sámedikki 2003 vistesuodjalanplána, Sámi huksehusaid suodjaleapmi ja hálddašeapmi. 2009:s vuoruhuvvo Sirbmá-prošeavtta loahpaheapmi ja vistesuodjalanplána viidáset čuovvoleapmi

Jagis 2009 várrejuvvo 300 000 ru Sámedikki huksensuodjalanplánaprošeavttaide.

15.2.5 Árvoháhkkanprográmma

Fágalaš forum galgá addit árvalusaid prográmmii ja lonuhallat dieđuid almmolaš doaibmabijuid hárrái. Ovddidanforumis leat sámi ealahusorganisašuvnnat ja dat galgá sihkkarastit sámi dimenšuvnna ja sámi luondduáddejumi ovddidanbarggus.

Jagis 2009 várrejuvvo 600 000 ru erenomaš prošeavttaide ja fága- ja ovddidanforumii.

15.2.6 Njávdáma ortodoksa hávdesadji nuortalašgilis

2008:s álggahuvvui proseassa oastit guovllu nu ahte gohttenšillju ii šat leat hávdesajis. Ruđat mannet guovllu oastimii ja geofysihkalaš iskkademiide.

Sámediggi bivddii konsultašuvdnačoahkkimis Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain miessemánus 2008 ruđaid Njávdamii gullelaš dákkeriggeávdnasiid hávdádeapmái.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru oastit guovllu gos lea Njávdáma ortodoksalaš hávdeana nuortalaš gilis.

15.2.7 Kvalitehta ovddideapmi sámi mánáidgárddiin

Mánáidgárddiid rámma-plána mielde galget mánáidgárddit leat oahppanorganisašuvnnat mat leat rustejuvvon deaividit odđa gáibádusaiguin ja hástalusaguin. Mánáidgárddiid kvalitehta ferte ovddidit oktilaččat.

Čuovvovaš doaimmat vuoruhuvvojit 2009:s

- fierpmádatčoahkkimat
- ráhkadit bagadusa sámegeala ja sámi kultuvrra várás norgalaš mánáidgárddiin
- kvalitehta ovddideapmi sámegeala ektui mánáidgárddiin

Jagis 2009 várrejuvvo 1 050 000 ru kvalitehta ovddideapmái sámi mánáidgárddiin.

15.2.8 Sámediggeválgga 2009

Ruđat galget mannat válgii ráhkkanepmái ja dan čađaheapmái daid doaimmaid ektui mat leat mearriduvvon lágas ja láhkaásahusain. Dat leat Sámedikki jienastuslogu hálddašeapmi, Sámedikki válgalávdegotti čállingoddedoaimmat, diehtujuohkin gielddaide ja lohkansámeválgastivrraide, mielde

maidái evaluerenseminára maŋŋá vágga, láhkageatnegahttojuvvon almmuheapmi, válgakoarttaid ráhkadeapmi ja sádden ja eará ovddastus vágga oktavuodas, earret eará válgakonferánssaide searvan. Dan lassin lea dárbu ođasmahttit prográmmagávvu sámediggeválgga čađaheami várás.

Jagis 2009 várrejuvvo 2 900 000 ru 2009 sámediggeválgga várás.

16 Bušeahttadárbbut 2010:s

16.1 Álggahus

Go ráđdehus 2009 stáhtabušeahntas lea unnán ruđa lasihan sámi ulbmiliidda de čájeha dat ahte lea dárbu ásahttit álbmotrievttálaččat dohkálaš bušeahttadagaldumiid ráđdehusa ja Sámedikki gaskka. Dálá bušeahttadagaldumiid bokte ii leat vejolaš ollašuttit vuoigatvuođa mearridit sámi álbmoga ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdáneami. Dárbbasuovvo ortnet Sámedikki ja guovddáš eiseválldiid gaskka mii addá Sámediggái ollu stuorát vejolašvuođa bidjat eavttuid Norgga sámedipolitiikkii. Sámediggi ferte beassat duohta šiehtadallanposišuvdnii go guoská bajimuš ekonomalaš rámmaide Sámedikki doaimma várás.

Sámediggi vuordá ahte jagi 2010 bušeahnta dássešii nationála áŋgiruššamiid. Dan lassin vurdojuvvo ahte bušeahnta lasihuvvo daid bušeahttadárbbuid ektui mat leat namuhuvvon vuollelis.

2009 stáhtabušeahnta rámma vuodul lea Sámediggi válljen vuoruhit ovttaskas surggiid 2010-bušeahntas. Vuoruhuvvon suorggit leat juhkkajuovvon ovttaskas váldosurggiide ja daidda lea meroštallojuvvon lasáhusdárbu. Vuoruhuvvon lea čuovvovaččat:

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	Dept.	Bud 2009
100	Oahpahus ja dutkan	MD/BSD	10 000
150	Giella	MD/KGD/BSD	13 000
200	Kultuvra	KGD	30 000
300	Ealáhus	BSD/GGD/GRD/ED/EDD	8 000
400	Birasgáhtten ja kultursuodjalus	BD/KGD	6 000
450	Dearvvašvuođa- ja sosiálaáŋgiruššan	DFD	3 000
550	Riikkaidgaskasaš oktiigullelašvuohta ja álgoálbmotpoli	OD	2 000
Submi			72 000

BSD	Bargo- ja searvadahttindepartemeanta	GGD	Giella- ja guovlodepartemeanta
MD	Máhttodepartemeanta	EDD	Eanadoalodepartemeanta
BD	Birasgáhttindepartemeanta	OD	Olgoriikadepartemeanta
KGD	Kultur- ja girkodepartemeanta	GRD	Guolástus- ja riddodepartememeanta
DFD	Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeanta	ED	Ealáhusdepartemeanta

16.2 Oahpahus ja dutkan

Stuorra dárbu lea buoridit kapasitehta sámi oahpponeavvuid buvttadeamis, sihke mánáidgárddiide, vuodđoskuvllaide ja joatkkaoahpussii. Dárbu lea ráhkadit sihke ođđa oahpponeavvuid ja dálá oahpponeavvuid jorgalit sámegeilli.

Sámedikki 2009 – 2012 oahpponeavvuid ráhkadeami strategalaš plána vuodul šaddet sámi oahpponeavvut nuvttá olámuddui jagi 2009 rájes. Áigumuššan livččii maidái friijaoastit oahpponeavvuid girječálliid. Ulbmilin lea nannet sámi oahpponeavvobuvttadeami. Sámedikki 2010 bušeahnta ferte nannejuvvot dán áŋgiruššama čađahepmái.

Ain dárbbášuvvo ruhta Mánáidgárdeloktema ja Máhttoloktema – sámi čuovvoleapmái. Dárbu lea ovddidit gelbbolašvuoda mánáidgárddiid bargiid gaskkas ja oahpaheddjiid gaskkas olles vuoddo-oahpahusas. Dasto fertejit álggahuvvot doaibmabijut maiguin movttiidahttit sámegeielagiid váldit oahpaheaddjioahpu mii addá gelbbolašvuoda oahpahit mánáidgárddiin, vuoddoskuvllain ja joatkkaohpahusas.

Eallinvuoddu ja servodateallin sámi guovlluin rievdá otne johtileappot ja eanet viidábut go goassige ovdal. Dát buktá stuorra máhttogáibádusaid vai sáhttá váikkuhit iežas eallindili. Go galgá sáhttit riektá válljet de dárbbáhit máhtolašvuoda, ja máhtolašvuodta mii gaskkustuvvo ja man birra ságastallojuvvo almmolaš sajiin, lea áibbaš deatalaš boahhtevaš sámi servodatovddideapmái. Sámi dutkan lea hui deatalaš ja sámiid iežaset ášahusat dan várás fertejit nannejuvvo.

Jagi 2010 meroštallojuvvo dárkun 10 000 000 ru.

16.3 Giella

Sámediggi áigu oččodit eanet gielddaid sámegeiela hálddašanguovlun. Ulbmilin lea ahte Loabága suohkan Romssas laktojuvvo 2009:s. Danne lea dárbu nannet Sámedikki guovttegeielatvuoda doarjaga rámma gielddaide ja fylkkagielddaide.

Dasto lea dárbu vuogádahttit sámi báikenamma- ja tearbmabarggu. Dat lea vuoruhuvvon doaibma Sámedikkis jagis 2010.

Bargu sámi čálamearkkaid geavaheami láchčimiin almmolaš registariin ja digitála kárttain ferte vuoruhuvvot. Dat guoská earret eará álbmotregistarii, Brønnøysundregistariidda ja Stáhta kártadoaimmahaga bálvalusaide. Dárkun 2010:s meroštallojuvvo 8 000 000 ru.

Stuorra oassi sámi álbmogis ii leat goassige beassan oahppat sámegeiela, ja danne sii leat analfabehtat iežaset eatnigielas. Dárbu lea álggahit divvut dán, ja Sámediggi áigu vuoruhit dan. Sámediggi lea álgimin bargat giellaprográmmain man oassin lea alfabetiserenprográmma. Sámediggi áigu 2009:s vuoruhit alfabetiserenprográmma álggaheami, muhto oaidná ahte dat lea stuorra bargu nu ahte guovddáš eiseválddit ja eará guoskevaš oasálaččat fertejit leat nannoseappot mielde ovttasbargo-oasálažžan. Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 5 000 000 ru ovttá alfabetiserenprográmma čuovvoleapmái.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 13 000 000 ru.

16.4 Kultuvra

Sámediggeráđi sámi ášahusdieđáhusa ulbmilin lea ahte sámi ášahusat galget leat guovddáš oasálaččat ja eavttuid biddjit sámi servodat- ja demokratiijaovddideamis. Dálá kulturásahusaide fertejit addojuvvot rámmaeavttut mat addet ovdánanvejolašvuodaid. Jagis 2009 ferte vuoruhit stuorát juolludusa sámi kulturásahusaide vai dat sáhttet gozihit ja ovddidit doaimmaideaset.

Ruhtadeapmi dálá kulturviesuid doibmii lea ollu bázahallan. Sámi kulturásahusat dárbbáhit danne ruđaid earret eará dasa ahte bajásdoallat visttiid.

Ášahusdieđáhusas leat čuovvovaš ođđa visttit vuoruhuvvon sámi ášahusaide.

Sámi dáiddamusea

Várdobáiki sámi guovddáš

Beivváš sámi teáhter

Dieđáhusas boahdá ovdan dasto ahte mii leat positiivvalaččat ođđa visttiid viessoláigoruhtadeapmái dihto eavttuid mielde.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

126 siidu 309 siidus

Sámi nationála teáhterii, Beaivváš sámi teáhterii, ferte dasto sihkkarastojuvvot vuodđu vai teáhteris lea vejolašvuohta bálvalit olles sámi ássanguovllu. Dasa ferte danne vuoruhit ruđa. Dasto lea dárbu oppalaččat nannet sámi lávdedáidaga buvttadeami ja gaskkusteami.

Museaodastus galgá plána mielde loahpahuvvot 2009:s. Sámi museat leat ollašuhhtán ođastusa áigumušaid. Museaide lea ain dárbu lasihit doaibmadoarjaga 2010:s vai sáhttet nannet bargguset museaid museafágalaš hástalusaiuin.

Etnomusihkkaguovddáš lea doaibmabidju mii lea mielde ovttasbargošiehtadusas Sámedikki ja Finnmárkku fylkkagieldda gaskka. Oasehasat áigot árvoštallat etnomusihkkaguovddáša ásaheami, ja áigot aktiivvalaččat bargat luđiid ja eará sámi musihka gaskkusteami ektui skuvllain Finnmárkkus. Guovddáša ásaheapmái dárbbášuvvojit ruđat.

Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš dárbbáša doaibmadoarjaga sámi filbmabarggu/buvttadeami viidáset ovddideapmái nugo ráđđehusa davviguovlostrategiija ulbmilin lea.

Sámediggi oaidná ahte lea dárbu ásahit oastinortnegiid sámi girjjálašvuođa ja musihka várás jagi 2010 bušehtas. Dát lea deatalaš dan ektui vai sámi girjjálašvuohta ja musihka livččii eanet olámuttos álbmogi.

Meroštallojuvvo ahte dárbu 2010:s lea 30 000 000 ru.

16.5 Ealáhusat

Sámedikki doarjaortnegat ealáhusovddideapmái dorjot smávvalágan doaimmaid ollu eanet go eará almmolaš doarjaortnegat. Váikkuhangaskaoamit váikkuhit bargosajiid ásaheami kapitálageanohis smávva servodagain. Sámedikki ortnegiid bokte ožžot dát smávva servodagat kapitála maid muđui livččii lean váttis oazžut. Nissonolbmuid ealáhusvuodđudusat leat dájvja smávva vuodđudusat, ja Sámedikki váikkuhangaskaoamit leat hui deatalaččat vai eanet nissonolbmot servet vuodđudusaide sámi smávva servodagain. Sámediggi lea mielde bisuheamen ássanminstara ja barggolašvuođa sámi báikegottiin. Ealli smávva servodagain lea posiitiivvalaš váikkuhus stuorraservodahkii.

Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaoapmeortnegiidda bohtet ollu ohcamat. Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geografalaš doaibmaguovlu lea viiddiduvvon mañimuš jagiid. 2009:s lea geografalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon guoskat olles Gárgaviikka gildii ja Rivttáid suohkanii. Rámmajuolludus Sámediggái ii leat lassánan nu ahte dávistivččii dán viiddideapmái. Sámedikki áigumuššan lea viiddidit guovllu vel eanet 2010:s addin dihte sámi smávva servodagaide ovdánan- ja ahtanuššanvejolašvuođa. Jus viiddideamis galggaš leat ealáhuspolitihkalaš beaktu, de ferte Sámediggi nannet váikkuhangaskaomiid ja resurssat Sámediggái fertejit lasihuvvot vai sáhtta čadahit offensivva ealáhuspolitihka váikkuhanguovllus. Danne lea dasa dárbu nannet bušehta.

Nugo Stuorradikki gielda- ja hálddašanlávdegoddi áigu, de áigu maiddá Sámediggi bargat dan badjeli ahte boazodoallu oazžu daid seamma divatovduid investeremiidda ja doaibmaneavvuidda geavaheapmái ealáhusas nugo eará vuodđoealáhusain ge leat.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárbus 8 000 000 ru.

16.6 Birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Sámediggi lea 2009 bušehtaárvalusastis meroštallan ahte lea dárbu lasihit vihtta miljojnna birasgáhttemii ja kultursuodjaleapmái. Birasgáhttendepartemeantta 2009 bušehta lea nannejuvvon 24,7 %:in. Poastta 50 rámma 2009:s Sámediggái ii gal leat álggage nannejuvvon.

Sámi kultuvrra, ealáhusbarggu ja servodateallima luondduvuđđosa sihkkarastima lea deatalaš vuhtii váldit buot areálaplánemiin ođđa plána- ja huksenlága mielde. Dasto lea Sámediggái addojuvvon vuostálastinváldi plánaid oktavuodas mat leat viehka deatalaččat sámi beroštumiide. Vurdojuvvo ahte ođđa láhka boahtá fápmui 01.07.09. Čuovvolan dihte dán ođđa válldi ferte Sámediggi sihke hábmet einnostahtti njuolggadusaid sámi beroštumiid goziheapmái areálaplánemis ja ovddidit dárbblaš fágalaš kapasitehta čuovvolit konkrehta areálaplánaáššiid ja hálddašandoaimmaid dan oktavuodas. Dát buktá lassebarggu Sámediggái. Dán lea Sámediggi maiddái deattuhan go meannudii ođđa plána- ja huksenlága, ja dovddahan dan Birasgáhttentdepartementii.

Kulturmuittuid suodjaleami oktavuodas leat áššit lassáneamen. Dađistaga gáibiduvvo ahte mii galgat eanet searvat ja fágalaččat čuovvolit.

Sámediggái lea addojuvvon resursagáibideaddji rolla konsultašuvdnaoasehassan golmma dásis buot suodjalanplánabargguin. Evttohusat álbmotmehcciid hárrái sámi guovlluin leat lassánan. Álbmotmeahcit mielddisbuktet sierra hástalusaid mat čatnasit sámi meahcegeavaheapmái, ja sámi ealáhuaide nugo boazodollui. Danne lea dárbu nannet Sámedikki barggu suodjalanplánaiguin.

Dálkkádatrivedamiin, biologalaš šláddivuođa massimis ja birasnuoskkideamis leat váikkuhusat eamiálbmogiid ealáhusaide, kultuvrii, dearvvašvuhtii ja eallineavttuide ja dieinna lágiin maiddái servodateallimii. Dárbu lea eanet deattuhit dáid vuođđohástalusaid. Mii dárbbášit buoridit máhtolašvuođa daid rievdadusaid ja doaibmabijuid hárrái, mat sáhttet álggahuvvot rievdamiid gáržžideapmái, ja dasto geahčadit sierralágan heivehanstrategiijaid.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 6 000 000 ru.

16.7 Dearvvašvuođa- ja sosiálaáŋgiruššamat

Ollu stuorra hástalusat leat bálvalusfálaldagaid ovddideami ja kvalitehta sihkkarastima siskkobealde sámi buohccide. Daid hástalusaid ektui leat guovddáš eiseválddit ja Sámediggi ovttaoaivilis. Oktilis dárbu lea nannet resurssaid dásseárvosaš fálaldagaid ovddideapmái.

Váilu statistihka ja dutkan buori mearrádusvuođu oazžumii dearvvašvuođa- ja sosiálabarggu siskkobealde.

Stuorra dárbu lea nannet máhtolašvuođa mánáidsuodjaleamis sámi mánáid giela ja kultuvrra hárrái. Dán ferte dahkat sámi mánáid vuoigatvuođaid sihkkarastima dihtii. Ferte ovddidit doaibmabijuid čielggadan dihte movt sámi mánáid vuoigatvuođat galget gozihuvvot.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 3 000 000 ru.

16.8 Riikkaidgaskasaš solidaritehta ja eamiálbmotpolitihka

Sámediggi áigu aktiivvalaččat searvat riikkaidgaskasaš bargui eamiálbmotáššiiiguin. Jagi 2009 bušeahttaárvalusas lea Sámediggi meroštallan ahte dárbu lea lasihit 2 000 000 ru bargui riikkaidgaskasaš solidaritehtain ja eamiálbmotpolitihkain. Juolludus dán ulbmili ii leat nannejuvvon jagi 2009 stáhtabušehtas.

Go galgá sáhttit leat dohkálaš fokus riikkaidgaskasaš áššide, de lea dárbu nannet dán poastta jagi 2010 bušehtas.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 2 000 000 ru.

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus:

Álggahus

Bušehtta 2009 lea Sámedikki deataleamos politihkalaš stivrendokumeanta boahte jagi.

Sámedikki višuvdna lea “Mánngabealát servodat huksejuvvon sámi árvvuidd, vuoddeaddji olmmošvuoigatvuodaid ja riikkaidgaskasaš oktiigullevašvuoda ala.”

Vuodđun Sámediggeráđi bušehttaevttohusii leat mearriduvvon oasseplánat, diedáhusat, sierra mearrádusat, jahkeraporteremat, ovttasbargošiehtadusat, árvalusat guoskevaš oasálaččain ja registrerejuvvon dárbbut.

Dasto lea maid vuodđun Sámedikki jahkásaš bušehttavuoruhemiide stuorradiggediedáhus nr 1 stáhtabušehtta, juolludusat sámi ulbmiliidda – Sámediggi.

Plána- ja finánsalávdegoddi lea leamaš rabas árvalusaide bušehta meannudeami oktavuodas.

Mearkkašumit:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen ja Gunn Britt Retter (NSR/SáB), Bargiiddbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb lahtut) Wiebke Synnøve Slåtsveen, Sten Erling Jønsson, Hilde Anita Nyvoll ja Egil Olli, Sámeálbmotbellodaga (SáB) lahttu Terje Tretnes ja Finnmarkslista (FIN) lahttu Toril Bakken Kåven, lea duhtavaš go riikkaidgaskasaš bargu galgá nannejuvvot, nugo boahťa ovdan poasttas 16.8. Sámiide Norggas lea beare ávkin searvat stuorát riikkaidgaskasaš doaimmaide. Sihke Norgga olgoriikapolitihkalaš barggu ektui ja dan barggu ektui maid Sámediggi ieš sáhtťa dahkat dán suorggis. Mánnga riikkaidgaskasaš ja multinationála forat ságastallet ja meannudit áššečuolmmaid main lea stuorra mearkkašupmi eamiálbmogiidda. Sámedikkis ja sámiin lea ollu maid oahppat min oappáin ja vieljain eará eamiálbmogiid gaskkas, seammás go min bargu várra sáhtťa leat ávkin daidda. Ollu forat nugo ON vuollásaš orgánat, Eurohparáđđi, EU, Davviriikkaid Ráđđi ja Árktalaš Ráđđi guorahallet ja meannudit áššiid mat leat deatalaččat eamiálbmogiidda. Dán oktavuodas berre leat lunddolaš ahte mii bargat vai min jietna boadášii gullosii. Danne bivdá lávdegoddi Sámediggeráđi árvoštallat dáid ja eará guoskevaš áššiid ja vejolaččat láchit boahťeáiggis riikkaidgaskasaš ángirusšamiid maidđái meaddel dan nannema mii lea 2009 bušehttaevttohusas.

Lávdegoddi bivdá čoahkkinjodihangotti ovddidit boahťe čoahkkimii, Sámedikki politihkalaš dási ođasmahttojuvvon njuolggadusaid, man oktavuodas smávit joavkkut oččošedje buoret bargoeavttuid. Lávdegoddi oaivvilda ahte Sámedikkis galgá leat proaktiiva rolla dan ektui ahte oazžut buriid prošeaktaohcamiid ohcanvuodot doarjagiid siskkobeaide.

Lávdegotti unnitlobku Bargiiddbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) lahtut ja Finnmarkslista (FIN) lahttu oaivvildit ahte duodjeealáhusšiehtadusa ođasmahttima oktavuodas ja go šiehtadusat viidáset meannuduvvojit, de ferte bidjat ulbmilin dan ahte ovddidit ceavzilis ja gánnáhahtti ealáhusa almmá ovttaskas fitnodatvugiid govssahallama, ja dainna ulbmilin ahte ovddiduvvo ceavzilis ja gánnáhahtti duodjebuvttadus.

Evttohus:

Bargiiddbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) ja Finnmarkslista (FIN) evttohus:

Evttohus 1

6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

Máksineavttut kuvlačuokkis 2

Okta jahki sihkkoujvvo ja sadjái biddjoujvvo guokte jagi

6.3.2 Sámi lágádusat

Meroštallannjuolggadusat čuokkis b. Doaibmadoarjja

Maŋimuš cealkka vuosttaš teakstaoasis

Máksomearri musihkkaalmmuhemiide, 15 000 ru sihkkoujvvo.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

129 siidu 309 siidus

7. 3.1.3 Eanandoallu

Vuoruheamit kuvlačuoggás 2

Ođđa mañimuš cealkka:

Doarjjastivra sáhtta sierra árvvoštallat ovttaskas ohcciid geat leat badjel 35 jagi.

8.1.1 Dutkan ja duodašteapmi sámi rádjaloovssajohtalusa birra Divttasvuonas

Nuppi teakstaosis sihkkovuvvo mañimuš cealkka.

Ođđa mañimuš teakstaosis:

Rámmašiehtadusa ektui lea Sámediggi geatnegas ruhtadit proševtta golbma jagi, 1 000 000 ruvdnosá jahkásaš juolludusain

Loahppa submi 1 000 000 ru juolluduvvo Sámedikki 2009 reviderejuvvo bušeahtas.

12.3 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodaštanproševttaide

Dárbbut:

Ođđa cealkka

Proševttat maid ulbmilin lea ovddidit kvalitehta sihkkarastinvuogádagaid heivehuvvo sámi vuoddoahpahussii.

Evttohus 2

Čuokkis 6.3.1.1.

Jahkelohku rievdaduvvo leat guokte nugo ovdal. Nuppi siiddus máksineavttuid vuolde.

Poasta 4.3.2.

Ovddasmanniprošeka – resursaskuvla julevsámi guovllus

Ođđa teaksta ovdal ”Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.”:

Sámediggi eaktuda juolludeami oktavuodas ovddasmanniprošektii prošekaáigodagas ahte ohcci veahkeha Máske skuvlla, sihke fágalaččat ja resurssaid dáfus.

7. Ealáhusat

Lasáhus, oassemihttomearri:

Ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoallu ja meahcásteapmi.

7.3.1. Ealáhusovddideapmi

Ođđa mañimuš teakstaosis:

1 000 000 ru vuoruhuvvo ealáhusovddidanproševttaide olggobealde geográfalaš doaibmaguovllu.

7.3.1.1. Juohkelágan ealáhusat

Poasta 30030: Juohkelágan ealáhusat, unniduvvo 2 miljon ruvnuin.

Ođđa poasta 30035: Meahcceealáhusat 1 000 000 ru

Ođđa poasta 30040: Duodji olggobealde ealáhusšiehtadusa 1 000 000 ru

(sáivačáhcebidu, muorje-, urtasiid- ja guobbariid čoaggin, muorrabuvttadeapmi ja eará meahccevuođot ealáhusat main eai leat doarjjaortnegat boazodoalu, duoji ja eanadoalu bokte)

Olahusjoavku, lassečuokkis:

Meahcceealáhusbargit geat leat vuodđudan- ja viidásetovddidanmuttus ceavzilis bargosajiid ásaheami ektui maid vuolggasadjin leat meahcceresurssat

Duojárat geain lea eará fitnodatvuohki go ovttaolbmofitnodat, ja geat nu báhcet olggobeallái duodjeealáhusšiehtadusa.

Vuoruheamit 2009:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

130 siidu 309 siiddus

Lassečuokkis:

Buvttaovddideapmi ja investeremat meahcceealáhusas sin várás geat báhcet olggobeallái juo ášahuvvon doaibmadoarjjaortnegiid. 1 000 000 ru.

Doaibmadoarjja duojáridda mat báhcet olggobeallái duodjealáhusšiehtadusa. 1 000 000 ru. Muđui galget eavttut mat gusket duodješiehtadussii čuvvojuvvot.

7.2.1.1., 7.2.1.2. ja 7.2.1.3. Juohkelágan ealáhusat, mariidnaealáhusat ja eanandoallu

Máksineavttut:

Mañimuš čuoggás sihkkojuvvo nubbi cealkka ”Erenoamáš oktavuodain” ja sadjái biddjojuvvo ”Ohcama mielde”, ja sátni ”sierra” sihkkojuvvo mañimuš oasis.

7.3.1.3. Eanandoallu

Postii lasihuvvo 350 000 ru.

Ođđa kuvlačuokkis ulbmilolahusa eavttuid vuollái:

350 000 ru várrejuvvo stáhtalaš mielkeeriid oastimii muhto ii friija márkanis 2009:s. Jos bohtet ollu ohcamat, de galget sii geain lea unnimus mielkeearri vuoruhuvvot. Ovttaskas doalut galget vuoruhuvvot.

Ruhta: poasta 801 ja poasta 15.2. unniduvvojit 350 000 ruvnnuin. 200 000 ru váldojuvvo buoret bálvalus geavaheddjiide, 100 000 ru kvalitehta ovddideamis skuvllain, 50 000 ru váldojuvvo kvalitehta ovddideamis mánáidgárddis.

Rievdadusevttohus nuppi kuvlačuoggái jagi 2009 vuoruhemiid vuolde:

Eanadoallomašinnat ja –reaidut ovttaskas ohcciide ja reaidoserviide. Loahppa sihkkojuvvo.

Juolludaneavttut:

Vuosttaš kuvlačuokkis, submi rievdaduvvo eanemusat 400 000 ru.

10.2.5. Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Lasseavttut:

Goalmmat sáhčuokkis. Lasáhus: unnimusat 20% lahtuin galgá leat ealáhusdianas. Golmma jagi álggahanmutter sáhtá dás spiehkastit.

Poasta 11.1.1. Regionala ovddideapmi

Poasta 501: Lasihuvvo 400 000 ruvnnuin. Váldojuvvo poasttas 01, hálldahusa doaibma.

15.2.5. Árvoháhkkanprográmma

Sierra proševttaide unniduvvo 150 000 ru ja biddjojuvvo lotnolasealáhusfondii. 300 000 ru lea doarjjan sámi mátkéaláhussearvái Guovdageainnu suohkanis. Biddjojuvvo njuolga ráđi geavahussii, ođđa 11.1.4. čielggadanproševttaide biddjojuvvo 150 000 ru postii 12.3.

Ođđa čuoggát kapihttali 12.3., dutkan ja čielggadeamit.

Proševttaid čađaheapmái maiguin nannejuvvojit dáloniid vuoigatvuodát.

200 000 ru várrejuvvo:

Prošekta resursaskuvllat smávva sámi gilážiin, plánemii mat galgá veahkehit gávdnat guhkes áiggi ja oadjebas čovdosiid resursaskuvllaide smávva gilážiin distrivrrain (omd. Gádde-Iččát, Porsángu, Láhpoluoppal, Beahceduolban, Elvevoll)

Kap. 10.2.7

Oahpu massán, lasihuvvo 50 000 ruvnnuin, 200 000 ruvndui. Váldojuvvo poasttas 01 hálldahusa doaibma.

Ođđa poasta kapihttala 6.2.2. Festiválat vuollái:

Poasta 20 405 Guovdageainnu beassášfestivála 200 000 ru, seamma doarjja go Kárášjohkii
Váldojuvvo poasttas: hálldahusa golut, poasta 01

Ođđa kapihtal 11.1.4:

Doarjjan márkanfievrrideapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas.

Ulbmil: Váikkuhit árjjalaččat dan ahte sámi mátkeealáhusovddidanprošeavttat Guovdageainnu suohkanis čađahuvvojit.

Olahusjoavku: Guovdageainnu suohkana mátkeealáhussearvi.

Vuoruheamit:

Guovdageainnu suohkana mátkeealáhussearvi.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru. Sámediggeráđđi hálldaša ortnega. Lagat doarjjaevttut bohtet ovdan sierra doarjjaevttut.

Norgga sámiid riikasearvi (NSR) ja Sámeálbmotbellodaga (SáB) evttohus

Evttohus 3

EVITTOHUS RIEVDADIT JUOLLUDUSAID: nannet čuovvovačča:

Tabealla 4.2.1.1 Vuodđooahpahusa dábalaš oahpponeavvut

Nannejuvvo: 3 000 000 ruvnnuin

Ođđa juolgenohta tabellii: a) 3 000 000 ru várrejuvvo oahpponeavvuid ođđabuvttadeapmái.

Ođđa čuokkis vuoruhemiid vuolde 2009 várás:

- Oahpponeavvut sámegeielas nubbigiellan 1.-2. luohkáide

Sáhtta várrejuvvot eanet ruhta dáláš oahpponeavvuid áigejuovdilastimii ja heiveheapmái, earret eará sámegeielas vuosttašgiellan.

Tabealla 5.2.2 sámi giellaguovddážit

Juohke giellaguovddáš oazžu 300 000 ru eanet X9 2 700 000

Ođđa teaksta tabealla vuollái:

Ođđa giellaguovddážit mat bohtet dáláš dássái sáhttet oazžut lasáhusa guokte jagi maŋŋá bajimus rámma rádjai. Dát guoská otnáš nammii Loabágii. Sámediggi ávžžuha sámi giellaguovddážiid vuoruhit rávisolbmuid oahpahusa sámegeielas.

Tabealla 6.2.1 Sámi kulturviesut

Vilgesvárra sirdojuvvo poasttas 6.2.1. Sámi kulturviesut postii 6.2.7. Museat

Lasáhus Vilgesvárrái poasttas 6.2.7. Museat 45 000

Ođđa poasta 20212 Alttá Siida 400 000

Postii 20208 Oslo sámi viessu lasihuvvo 50 000

Postii 20207 Bihtánsámi viessu 40 000

Tabealla 6.2.2

Ođđa poasta 20405: Beaveálgu Ráhkás 150 000

Tabealla 6.2.3 valástallan

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

Postii 20502: SVL Arctic Winter Games, lasihuvvo 20 000

Tabealla 6.2.7 Museat

Poasta 21010 Várjjat sámi musea 200 000

Odđa juolgenohta c) Doarjja várrejuvvo Vuonnamárkaniid várás

Tabealla 6.3.1 Kulturovddideapmi

Postii 20000 lasihuvvo 300 000

Postii 20010 lasihuvvo 400 000

Tabealla 6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Postii 213 lasihuvvo 300 000

Tabealla 6.3.1.4 Eará kulturdoaimmabijut

Postii 20050 Eará kulturdoaimmabijut lasihuvvo 100 000

Tabealla 7.3.1.2. Mariidnaealáhusat

- Postii 30000 lasihuvvo 1 000 000

Odđa kuvlačuokkis eavttuid vuollái:

- Doarjja galgá geavahuvvot guolásteddjiide geat leat vuollel 35 jagi (2009) geat ostet bivdofatnasiid ja bivdoeriid

Odđa kuvlačuokkis 2009 vuoruhemiid vuollái

- Nuoraid rekruteren guolástussii 2009:s

Tabealla 7.3.1.3. Eanandoallu

Postii 30010 lasihuvvo 350 000

Odđa kuvlačuokkis ulbmilolahusa eavttuid vuollái

- Ruđat 350 000,- ru várrejuvvo stáhta mielkeeriid oastimii ja ii friija márkaniis 2009:s

Odđa kuvlačuokkis vuoruhemiid vuollái

- Jos leat ollu ohccit, de vuoruhuvvojit sii geain leat unnimus earit. Ovttaskas doalut galget vuoruhuvvot.

Rievdadus nuppi kuvlačuoggás 2009 vuoruhemiid vuolde.

Eanadoallomašinnat ja –raiddut ovttaskas ohcciiide ja reaidoserviide. Loahppa sihkkojuvvo.

Tabealla 9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

Postii lasihuvvo 1 000 000

Odđa čuokkis vuoruhemiide:

- 500 000 ru várrejuvvo kártet movt veahkkeapparáhta áimmahuššá, min vuorraset sámiid geat ássat Máttá-Norggas, dalle go sii bohtet dan dássái eallimis ahte fárrejit boares olbmuid dáluide/ásahusaide.
- 500 000 ru várrejuvvo eastadeaddji doaimmabijuide dearvvašvuoda siskkobealde

Odđa čuoggát vuoruhemiid vuollái:

- Nuorat ja psykálaš dearvvašvuolta
- Gárrenávnnas- ja speallansortjasvuolta

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

133 siidu 309 siidus

- Pasieantajoavkkut bissovaš dávdain

Tabealla 10.2 Ohcanvuodot doarjagat

Ođđa poasta 760 Sámi nuoraidorganisašuvnnat mat leat vuodđuduvvomin 150 000

Doarjjaortnega ulbmil

- Visotsámi nuoraidorganisašuvnna ásaheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Sámi nuorat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Visotsámi nuoraidorganisašuvnnaid lohku
- Mearrádusat

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin lea cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat mat sáddejuvvojit maŋŋá dien dáhtona eai realitehta meannuduvvo.
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte sis leat lahtut guovtti riikkas Sámis.
- Ráhkaduvvo doaibmaplána ja bušeahtadárbu. Bušeahtadárbbut fertejit dávistit doaibmapláni.
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnegis.

Máksineavttut:

- 50 % juolludusas máksojuvvo ávžžuhusa mielde, ja loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doaibmaplána ja 2009 bušeahta leat buktojuvvon. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimuštá golggotmánu 1. b. 2009
- Rehketoalu ruđaid geavaheamis galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon revisora duođaštit jos doarjja lea badjel 150 000 ru.
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahtajagis go dat juolluduvvo.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo dássálaga daid organisašuvnnaid gaska mat devdet juolludaneavttuid.

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat miellahttologu mielde.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jagis 2009 várrejuvvo 150 000 ru visotsámi nuoraidorganisašuvnnaide.

Poasta 10.2.7 Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán áššiiguin

Lasáhus olahusjovkui:

- Gielddat mat fálet bagadanbálvalusa sámiide geain leat čállin- ja lohkanválttisvuodát.

Lasáhus ulbmilolahusa eavttuide:

- Gielddaid lohku mat fálet bagadanbálvalusa sámiide geain leat čállin- ja lohkanválttisvuodát.

Rievdadus juolludaneavttuin:

Cealkka: Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni, šaddá goalmát kuvlačuokkisin.

Cealkka: Organisašuvnnat fertejit duodaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, šaddá njealját kuvlačuokkisin.

Cealkka: Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte, šaddá viđát kuvlačuokkisin

Postii lasihuvvo 1 000 000

Tabealla 11.1.3. Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Ođđa poasta 503 Rájárástá ovttaskasgaskka Sírpmá ja Ohcejoga skuvlla gaskka 250 000

Tabealla 12.0 Doaibmabijut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Ođđa tabealla 12.5: Sámi nuoraidfoanda 250 000

Doarjjaortnega ulbmil:

- Movttiidahttit sámi nuoraid vai sii ieža sáhttet leat mielde dagaheamen doaimmaid iežaset lagas birrasis.
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Nuoraidorganisašuvnnat, nuoraidsearvvit ja ovttaskas nuorat
-

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čadahuvvon proševttaid/doaibmabijuid lohku

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigemearri gitta juovlamánu 1. beaivái Sámedikki nuoraidfoanddas.
- Sámediggi ráhkada sierra ohcanskovi www.samediggi.no:i, nu ahte internehta bokte lea vejolaš sáddet ohcama ja raportta.
- Ohcamis galgá leat proševtta/doaibmabiju válddahallan ulbmiliin ja čadahahttivuođain.
- Juolludusat proševttaide maid nuorat leat ráhkadan, nuoraid várás ja nuoraiguin.
- Nuorran meroštallojuvvo gitta dan rádjai go deavdá 26 jagi
- Juohke organisašuvdna/searvi/ovttaskas nuorra sáhtta vuostáiváldit doarjaga eanemusat guovtti prošektii jahkái.

Máksineavttut:

- Doarjja addojuvvo gitta 10 000 ru rádjai ja máksojuvvo ollásit dalle go prošekta álggahuvvo. Prošekta galgá gárvvistuvvot mañimuštá jagi mañná doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošekta oážžut mañiduvvot gárvvistanáigemeari gitta guovtti jagi rádjai mañná doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot.
- Jos prošekta ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeeriid siste, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdalgihtii dieđiheami haga.

Jahkái 2009 várrejuvvo 250 000 ru Sámedikki nuoraidfondii.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

135 siidu 309 siidus

Oktiibuot 11 705 000

Doarjagii váldojuvvo ruhta čuovvovaččat:

Tabealla 6.2.1	Poasta 20201 Sámi Dáiddaguovddáš	100 000	
Tabealla 6.2.3	Poasta 20500	100 000	
Tabealla 7.3.1.4	Poasta 30050 Álggahanstipeanda	250 000	
Tabealla 7.4	Poasta 30062 čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut		250 000
Tabealla 11.1.3	Poasta 502 riikkaidgaskasaš doaibmabijut	850 000	
Tabealla 12.3	Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duodaštanprošeavttat	1 500 000	
Tabealla 14.6	Sámediggeráđđi	765 000	
Tabealla 15.1	Hálddahusa doaibmagolut	4 800 000	
Tabealla 15.2	Sierra prošeavttat	2 540 000	
	2 prošeavtta mat biddjojuvvojit bistevažžan, (earáláhkai geavaheapmi)		550 000

Oktiibuot 11 705 000

RIEVDADUSEVTTTOHUSAT TEAVSTTAS

3.2. Ohcanvuđot doarjagat

Goalmmát teakstaoasi, vuosttaš cealkagis evttohuuvvo cealkka viiddiduvvot ná:

.....Doarjjastivrra evttohusa mielde. Cealkka šaddá dalle: Sámediggeráđis lea fápmudus earáláhkai geavahit gitta 20 % rádjai várrejuvvon ruđain bušeahas ovttaskas ohcanvuđot ulbmili, Doarjjastivrra evttohusa mielde.

KAPIHTAL 4 OAHPAHUS

4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđoahpahussii/ 4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut/ 4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Odđa kuvlačuokkis Juolludaneavttuid vuollái:

”Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbblaš meari oahpponeavvuid skuvllaide”

Sadjai biddjojuvvo:

Doarjjaoažžu lea geatnegas buktit lagabuidda mearriduvvon meari gárvvisin buyttaduvvon oahpponeavvuin Sámediggái oahpponeavvuid sisaoastinortnegii. Haddi gáhppála nammii mearriduvvo sisaoastinortnega gustovaš máksomearrái odđa norgga áššeprosa ektui.

Kuvlačuokkis sihkkojuvvo e) Meroštallannjuolggadusaid vuolde:

e) buyttadanguolun massojuvvon vuovdindietnasa gokčamii

4.2.2.1. Stipeanda ohppiide geain lea sámegeiella joatkkaskuvlla fágasuorggis

Olahusjoavkku rievdadeapmi doarjjaortnegis:

- Joatkkaskuvllaid oahppit geain lea sámegeiella fágasuorggis (ollesáigeoahppit sihkkojuvvo)

Rievdadus ulbmilolahusa eavttuin

- Man ollu oahppit joatkkaskuvllain geain lea sámegeiella fágasuorggis (ollesáigeoahppit sihkkojuvvo)

Teavstta rievdadeapmi kuvlačuoggás golbma juolludaneavttuid vuolde

- Oahppi ferte leat oahppi dakkár oahpposajis.....(ollesáigeoahppi sihkkojuvvo)

4.2.2.2. Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

Rievdadus juolludaneavttuin, kuvlačuoggás 5:

- "Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná:
- " Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

4.2.2.3. Stipeanda alit ohppui

Vuoruheamit 2009:s

Kuvlačuokkis golbma rievdaduvvo leat ná: davvisámegiella lasihuvvo.

- "Alit oahppu mátta-, julev- ja davvisámegielas. Mátta-, julev- ja davvisámegiela vuoruhuvvojit olggobealde hálddašanguovllu" –200 000 ru

Ođđa kuvlačuokkis

- Alit oahppu luonddudiehtagis

4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

Rievdadus juolludaneavttuin, kuvlačuokkis 4

" Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

KAPIHTAL 5 GIELLA

Tabealla 5.1.váikkuhangaskaoamit.

Čuovvovaš cealkka tabealla vuolde sihkkovuvvo: *Dan ruđas lea 1 500 000 ru sirdovuvvon hálldabussii ja dat galgá adnot plánabargui.*

5.2.1.1. gielddat

rievdadus ulbmilolahusa eavttuin: "Gallásis lea gelbbolašvuoha sáme gielas" rievdaduvvo leat ná:

- Man ollu proseantta bargiin lea gelbbolašvuoha sáme gielas

Ođđa kuvlačuokkis:

- Man ollu siiddut čállojuvnon sáme giellii.

5.2.1.2 Fylkkagielddat

Rievdadus ulbmilolahusa eavttuin: "Gallásis lea gelbbolašvuoha sáme gielas " rievdaduvvo leat ná:

- Man ollu proseantta bargiin lea gelbbolašvuoha sáme gielas

Ođđa kuvlačuokkis:

- Man ollu čoahkkimat dulkafálaldagain

5.3.1 Giellaprošavttat sáme giela hálddašanguovllus

Maŋimuš kuvlačuokkis 2009 vuoruhemiid vuolde sihkkovuvvo.

Ođđa kuvlačuokkis 2009 vuoruhemiide:

- Báikenammaprošavttat
- Doaibmabijut rávisolbmuid sámi giellagelbbolašvuoda bajideapmái

Rievdadus juolludaneavttuin:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná:
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.”
- Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihiti dieđiheami haga. Cealkka sihkkovuvvo.

Maŋimuš cealkka juolludaneavttuid vuolde rievdaduvvo leat ná:

Jos ovttaskas aktevrat obcet, de galget čállit siehtadusa muhtun ásabusain dahje organisašuvnnain go guoská prošeavtta čadabeapmái.

5.3.2 Giellaprošeavttat olggobealde sámegeala hálddašanguovllu

Rievdadusat jagi 2009 vuoruhemiin:

Njeallje maŋimuš kuvlačuoggá sihkkovuvvojit.

Ođđa kuvlačuokkis:

- Báikenammaprošeavttat

Rievdadusat juolludaneavttuin:

- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná:
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.”

-

Maŋimuš cealkka juolludaneavttuid vuolde rievdaduvvo leat ná:

Jos ovttaskas aktevrat obcet, de galget čállit siehtadusa muhtun ásabusain dahje organisašuvnnain go guoská prošeavtta čadabeapmái.

KAPIHTAL 6 KULTUVRA

6 Kultuvra

Strategiijat

Ođđa kuvlačuokkis:

- Oččodit girjebusse Davit-Nordlándii/Lulli-Romsii.

Poasta 6.2.1. Sámi kulturviesut

Lasáhus tabealla 6.2.1 vuollái: juolgenohta c Postii 20204:

Sámediggi dáhkida jos Nordlándda fylkkasuohkan unnida doaibmadoarjaga Sijte Jarngi 2009:s.

Poasta 6.2.2 Sámi festiválat:

Rievdadus juolludaneavttuin:

Maŋimuš kuvlačuokkis sihkkovuvvo (doarjagiid várrema birra festiválaide)

6.3.1.1 Girjjálašvuohta

Ulbmilolahusa eavttut

Ođđa kuvlačuokkis:

- Galle čáppagirjjálašvuođa girjji almmuhuvvojit.

Vuoruheamit 2009:s

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

138 siidu 309 siidus

Ođđa kuvlačuoggát:

- Čáppagirjjálašvuohta main vuodđomanus lea mátta-, julev- dahje davvisámegillii.
- Mánáid- ja nuoraid girjjálašvuohta main vuodđomanus lea mátta-, julev- dahje davvisámegillii.
- Sámi girjjálašvuohta dárogillii
- Jietnagirjjit sámegillii
- Áššeprosa sámegillii

Juolludaneavttut:

"Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

"Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus čálliguin ja vejolaš govat /sárgosat mielddistuvvon"

Rievdaduvvo leat ná : Ohcama mielde galgá čuovvut mánus ja šiehtadus čállin.

Máksineavttut:

Cealkka "Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo....." sihkkojuvvo ja sadjái biddjojuvvo" Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot mañimusat guokte jagi mañná doarjjareivve beaivádeami"

Rievdadusat meroštallannjuolggadusain

a)čállihonorar:

Čuovvovaš čuoggát lasihuvvojit:

- Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru
- Divttat, nektosat, áššeprosa 75 000 ru
- Smávva mánáid girjjit 55 000 ru

6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lasáhus cealkagii: Eará aktevrrat mat barget sámi musihkain

Cealkka šaddá dalle: Sámi musihka almmuheadjit: lágadusat/skearffitnodagat/registrerejuvvon doaimmahagat/ eará aktevrrat mat barget sámi musihkain

Vuoruheamit:

Ođđa kuvlačuoggát, lasáhus

- CD-almmuheamit šángariid siskobealde sámi pop/rock
- Sámi Grand Prix CD-almmuheamit

Juolludaneavttut:

"Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

Máksineavttut:

Cealkka "Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo....." sihkkojuvvo ja sadjái biddjojuvvo" Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot mañimusat guokte jagi mañná doarjjareivve beaivádeami"

6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás

Ođđa kuvlačuokkis:

- Olggustallandoaimbajut mánáide ja nuoraide gilážiin

Juolludaneavttut:

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

6.3.1.4 Eará kulturdoaimbajut

Rievdadus poasttas 20050 Eará kulturdoaimbajut rievdaduvvo leat 1 893 000 ru

Ođđa poasta 20051 ásahuvvo, sámi álbmotbeaivi 500 000 ru

Ođđa poasta 20052 ásahuvvo: Heargevuodjimiid lágideamit 500 000 ru

Doarjjaortnega mihttomearri:

Lasáhus, kuvlačuokkis.

- Ásahit ja ovddidit doaimmaid sámi deaivvadansajiid ektui

Jagi 2009 vuoruheamit:

Kuvlačuokkis 1, 3 ja 10 sihkkovuođit

Njealját kuvlačuoggás sihkkovuođit: Norggas

Gávccát kuvlačuoggás sihkkovuođit: Norggas

Ođđa kuvlačuokkis.

- Rájárástá deaivvadansajit nuoraide, geahča evttohusa SPR nuoraidkonferánsas Roavvenjárjggas.

Lasáhus kuvlačuoggá 4:ja dáiddáriid gelbbolašvuoda bajideapmi.

6.3.1.5 Sámegeilat govvasárggusráiddut

Juolludaneavttut.

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

6.3.2 Sámi lágádusat

Juolludaneavttut.

5. kuvlačuokkis: Čuovvovaš sihkkovuođit: marjimuš golmma jagis.

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

Meroštallannjuolggadusat:

Čuovvovaš cealkka sihkkovuođit. Máksomearri juohke musihkkaalmmuheamis: 15 000 ru

Juolludaneavttut.

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

Poasta 6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Ođđa teaksta doarjjaortnega olahusjoavkku vuollái:

Sámi deaivvadansajit mat eai oaččo bissovaš doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahtas.

KAPIHTAL 7 EALÁHUSAT

7.3.1.1 Juohkelágan ealáhusat

Doarjjaortnega mihttomearri: ođđa kuvlačuokkis.

- Bargosajiid bisuheapmi

Ulbmilolahusa eavttut:

Ođđa kuvlačuoggát:

- Man ollu doarjja addojuvvon bargosajiid bisuheapmái
- Álggahanstipeanda addojuvvon nuoraide álggahanmuttus boazodoalus

Jagi 2009 vuoruheamit:

Kuvlačuoggás 2, sihkkojuvvo: ollu:

Cealkka šaddá dalle: investeremat mat váikkuhit fitnodatovddideapmái

Ođđa kuvlačuoggát:

- Smávitlágan biebmobuvttadeapmi sámi árbevieruid oktavuodas
- Nuorat geat áigot álggahit boazodoalu siskkobearde

Juolludaneavttut:

Cealkka sihkkojuvvo:

- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodatekonomalaš gánnáhahttivuhtii.

Mañimuš kuvlačuokkis rievdaduvvo leat ná: Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 15 000 ru. Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide duodjeealáhusa siskkobearde lea 15 000 ru.

7.3.1.3 Eanandoallu

Doarjjaortnega olahusjoavku. Ođđa kuvlačuokkis.

- Ekologalaš doalloallit

Juolludaneavttut

- lasáhus guđát kuvlačuoggái: Erenoamáš oktavuodain sáhtta gáibádusas ahte galget leat guokte dahje eanet aktiivvalaš doalloallit spiehkastit.

" Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalgo guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid."

7.3.1.4 Álggahanstipeanddat

Vuoruheamit

- Ásaheadjit priváhta bálvalusaid, huksemiid ja rusttegiid, mátkeealáhusaid- ja eará bálvalus- ja smávvaindustiija siskkobearde

7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

141 siidu 309 siiddus

Lasáhus teakstaossái, maŋŋá vuosttáš linjá:

Boazodoalu árbevirolaš vuoigatvuodát ja boares vierut galget nannejuvvot. Bargat dan badjelii ahte nannet árvoháhkama go guoská bohccobirgui, duodjái ja mátkeealáhusaide.

7.4.1 Doarjjaortnega olahusjoavku

- Bargit geat háliidit bargat lotnolasaiguin vuodđoealáhusaid ja eará doaimma gaskka.
- Sámi mátkeealáhusaktevrrat geat háliidit geavahit meahci, maiddá vuotnaguovlluid, resursan mátkeealáhusoktavuodas.

Eavttut

- Rievdadit nuppi kuvlačuoggá leat ná * 4 mátkeealáhusdoaimma, juogo lotnolagaid eará ealáhusaiguin dahje lotnolagaid meahci geavahemiin mátkeealáhusoktavuodas.

Jagi 2009 vuoruheamit.

- Lasáhus njealját kuvlačuoggái: ...sámi kultuvrra vuodul.
- Sámi mátkeealáhusprošeavttat Guovdageainnu suohkanis, ovddasmanniprošeakta nannet sámi mátkeealáhusáŋgiruššamiid, mearriduvvon strategiija-, márkan- ja doaibmabidjoplána ektui “Mátkeealáhusovddideapmi Guovdageainnus”;
- Sámi destinašuvdnabargu Sis-Finnmárkkus, ovddasmanniprošeakta nannet sámi mátkeealáhusáŋgiruššamiid.

Juolludaneavttut:

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: “Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhitta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.”

Maŋimuš kuvlačuokkis rievdaduvvo leat ná: Vuolimus doarjjarádji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat vuollel 15 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehta meannudeami haga.

7.3.1.2 Mariidnaealáhusat

Jagi 2009 vuoruheamit.

Ođđa kuvlačuokkis:

- Nuoraid rekrutteren guolástussii 2009:s.

Ulbmilolahusa eavttut:

Ođđa kuvlačuokkis

- Man ollu doarjja addojuvvon nuoraid rekrutteremii

Juolludaneavttut:

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: “Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhitta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.”

7.4.3 čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprogramma

Vidát kuvlačuokkis rievdaduvvo leat ná:

- Ovttasbarggu ja fierpmádaga álggaheapmi sámi mátkeealáhusaktevrraid gaska olles sámi ássanguovllus.

7.5 Duoji ealáhusšiehtadus

7.5.2. Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ođđa kuvlačuokkis.

- Rekrutteret eanet duojáriid.

Jagi 2009 vuoruheamit:

Ođđa kuvlačuokkis:

- Kurssat

”2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovazžii:”

Kuvlačuokkis 1, sihkkojuvvo: ”kurssat”

Juolludaneavttut:

" Doarjjaoažžu galgá ovdalگو golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes... jna rievdaduvvo leat ná: "Doarjjaoažžu galgá ovdalگو guhtta vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid.”

Tabealla 7.5.6 Sámi duodjegávppi organisašuvnnat – ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.6 rievdadus juolgenohtas a) sihkkojuvvo "vuovdinorganisašuvnnaide". Lasihit "njuolga.. dál" ja "Vuovdinorganisašuvnnat vuoruhuvvojit ortnegis".

Cealkka šaddá dalle ná:

a) Jagi 2009 rájes lea doarjja vuovdinorganisašuvnnaide biddjojuvvon duoji ealáhusšiehtadusa vuollái ja lea šaddan ohcanvuđot ortnegin. Dat mearkkaša dan ahte dat geat ovdal ožžo njuolga doarjaga fertejit dál ohcat doarjaga.

8.1.1 Dutkan- ja duodašteapmi sámi rádjálovssajohtalusa birra Divttasvuonas

Rievdadusat teavsttas:

Nuppi teakstaoasis sihkkojuvvo maŋimus cealkka: "Sámediggi áigu Árraniin ságaškuššat doaimma sisdoalu, movt ruđat galget geavahuvvot ja mo barggu sáhttá ovddidit."

Goalmmát teakstaoasis bisuhuvvo vuosttaš cealkka "2008:s juolludii Sámediggi 1 000 000 ru dán áigumuššii." Loahppaoassi teavsttas sihkkojuvvo ja dan sadjái biddjojuvvo: "Juolludusain jotkojuvvo 2009:s ovtta miljon ruvnnuin 27.04.2007 šiehtadusa goalmmát čuoggá mielde Sámedikki ja Árrana gaska.

KAPIHTAL 10 Sámi organisašuvnnat

Tabealla 10.2.5. Sámi ealáhusorganisašuvnnat

10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Juolludaneavttut:

Ođđa kuvlačuokkis

- Mearrasámi ealáhusorganisašuvdna Bivdi lea huksejuvvomin ja dasa fertte addojuvvot doarjja.

KAPIHTAL 11 EARÁ VÁIKKUHANGASKAOAMIT

11.1.3. Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Rievdadus nubbin maŋimuš cealkagis tabealla 11.1.3 vuolde. sihkkojuvvo: ”Sámediggeráddi”

Ođđa teaksta: Ortneha hálddaša SPR-N

Tabealla 11.2.1. Politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Juolludaneavttut

Rievdadus kuvlačuoggás 2, rehketoallu sihkkojuvvo, ođđa teaksta:

- Gáibiduvvo raporta ruđaid geavaheamis mii sáddejuvvo Sámedikki čoahkkinjođihangoddái maŋimuštá cuoŋománu 1. b. 2010.

Lasáhus kuvlačuoggái 3, maŋŋá vuosttaš cealkaga:

- Njuolggadusat Sámedikki ruđaid geavaheamis ovddiduvvojit sierra áššin miessemánus 2009 ođđa politihkalaš meannudeapmái.

Tabealla 11.2.2. Opposišuvnna bargoeavttut

Juolludaneavttut

Rievdadus kuvlačuoggás 2, rehketoallu sihkkojuvvo, ođđa teaksta:

- Gáibiduvvo raporta ruđaid geavaheamis mii sáddejuvvo Sámedikki čoahkkinjođihangoddái maŋimuštá cuoŋománu 1. b. 2010.

Lasáhus kuvlačuoggái 3, maŋŋá vuosttaš cealkaga:

- Njuolggadusat Sámedikki ruđaid geavaheamis ovddiduvvojit sierra áššin miessemánus 2009 ođđa politihkalaš meannudeapmái.

KAPIHTAL 12 EARÁ DOAIBMABIJUT MAT EAI LEAT VÁIKKUHANGASKAOAMIT

Tabealla 12.3 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodaštanprošeavttaide

Lasáhus vuoruhemiide:

- Ovdabargu Áltta-Guovdageainnu ášši duodaštanguovddáža ásaheami ektui Mázi
- Prošeavttat maid ulbmilin lea čielggadit dálonsámiid vuoigatvuodaid.

13 SÁMEÁLBMOTFOANDA

13.2.1 Giellaovddideapmi - sámeálbmotfoanda

Rievdadus olahusjoavkkus: lasáhus: dohkkehuvvon oahppolihtut

Ođđa teaksta: Almmolaš ja priváhta ásaheami, organisašuvnnat ja dohkkehuvvon oahppolihtut.

13.2.2. Árbediehtu

Mihttomearri: vuodđun luondduresurssaid mieldehálddašeapmái

Rievdadus olahusjoavkkus; lasáhus; dohkkehuvvon oahppolihtut.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

144 siidu 309 siiddus

Odđa teaksta: Almmolaš ja priváhta ásašusat, organisašuvnnat ja dohkkehuvvon oahppolihtut.

Jagi 2009 vuoruheamit:

3. vuoruheamis sihkkovuo: historjjálaš perspektiivvas

4. vuoruheamis sihkkovuo: luonddu ráhkadanávdnasiid muohkadeami oktavuodas

Lasáhus jagi 2009 vuoruhemiide:

- Prošeavttat mat váikkuhit boarraseabboš sámi historjjá duodašteami ja mas boarrásat leat mielde
- Prošeavttat mat duodaštit dahje gaskkustit duodjebarggu

13.2.3. Girjjálašvuohta

Jagi 2009 vuoruheamit:

Lasáhus, odđa kuvlačuokkis:

- Duodaštanbarggu almmuheapmi árbediehtoprošeavttaid oktavuodas

Tabealla 13.3.2. Árbedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

Lasáhus tekstii tabealla vuolde, nubbin maŋimuš cealkagii, viđát linjái, odđa teaksta lea ná:

Galgá earret eará ovddiduvvot registtar/diehtovuodđu árbedieđuid hálddašeapmái.

16 SÁMEDIKKI BUŠEAHTTADÁRBUT 2010:S

16.4 Kultuvra

Guokte odđa teakstaosi:

Sámediggi áigu 2010 bušehtas árrjalaččat searvat “kultuvrralaš skuvlálávka sámi” hábmemei. Dán bargui dárbbáša Sámediggi lasseruhtan 3 miljon ruvno. Vai ovttasbargguin fylkkagielddaiguin sáhtttá vuolggahit ja álggahit prošeavttaid main lea sierra prográmma maid ulbmilin lea fállat mátta-julev ja davvisámi prográmmaid dáidaga, kultuvrra siskkobealde.

Sámedikkis leat dál ovttasbargošiehtadusat mánggáin fylkkagielddain, ja lea sierra dáiddáršiehtadus sámi kulturorganisašuvnnaiguin. Dáiguin ruđaiguin sáhtášii Sámediggi oalle guhkás ruhtadit iešoasi ja dieinna lágiin árrjalaččat ovttasbargat mángga prográmma ektui sámi sisdoaluin skuvllaide mat leat ortnega “kultuvrralaš skuvlálávka” vuolde.

Rievdadus: Ollislaš dárkun 2010:s meroštallojuvvo leat 33 000 000 ru.

16.5 Ealáhusat

Odđa teakstaosi:

Maŋimuš jagiin lea Sámediggi maiddái deattuhan sámi mátkeealáhusaid. Sámedikkis lea garra sávaldat árrjalaččat searvat oainnusin dahkat ja formaliseret dán ealáhusa mii lea ahtanuššamin. Dán bargui dárbbáša Sámediggi nannet foandarudaid dustet daid vuordámušaid ja sávaldagaid maid dat deatlaš ealáhus dárbbáša. Ruđat váikkuhit dan ahte sámi mátkeealáhus šaddá leat ángiruššansuorgi 2010:s. Dáid ángiruššamiidda dárbbášit 5 miljon ru.

Rievdadus: Ollislaš dárkun 2010:s meroštallojuvvo 13 000 ru.

16.7 Dearvvašvuođa- ja sosiálaáŋgiruššamat

Lasáhus vuosttaš teakstaossái:

Stuorradiggedieđáhusas nr 28 boahdá ovdan ahte "Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta áigu ruhtadit ovddidandoaimbajuid ja ásahusaid sámi gelbbolašvuodain dearvvašvuodabálvalusaid siskkobalbe. Erenoamážit guovlluin gos sámit leat unnitlogus sáhtta leat dárbu čatnat doaimmaid sámi kulturguovddážiidda nugo ovdamearkka dihte Várdobáikái Evenáššis. Dasa dárbbasuvvojit ruđat.

Rievdadus: Jahkái 2010 meroštallojuvvo dárkun 5 000 000 ru.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča: Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Mearkkášupmi 1: Áirras Kirsten Appfjell-Eira, Áarjel Læstoe

3.2. Ohcanvuđot doarjagat

Bušehta mielde sáhtta gitta 20% bušehtas dain ruđain, mat leat várrejuvvon daid ovttaskas ulbmiliidda maidda lea vejolaš ohcat doarjaga, geavahuvvot eará láhkái. Fertet deattuhit, ahte Sámediggeráđis lea dát fápmudus dušše doarjjastivrra addon evttohusa vuodul.

Lea doarjjastivra, mas lea álot oppalašgeahčastat das, makkár doarjjaortnegiin lea adnon beare ollu ruhta ja main vejolaččat beare unnán, ja nu lea doarjjastivrras buorre oppalašgeahčastat makkár dárbbut sámi servodagas leat. Dát diehtu ferte leat vuodđun ruđaid vejolaš ođđahálddašeapmái. Dás ferte maid deattuhit, ahte dát ođđahálddašeapmi guoská dušše ohcanvuđot doarjagiid iige eará poasttaide Sámedikki bušehtas.

Kap. 7.5.2. Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

ÁL háliida giddet fuomášumi dasa, ahte Duoji ealáhusšiehtadusa čuoggás 4 Ovddidan- ja investerendoaimmat rahpet vejolašvuoda ohcat doarjaga gurssaid lágideapmái. Kapihtal 7.5.2. Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus Sámediggeráđi bušehttaevttohusas čuožžu čuoggás: Vuoruheamit 2009:s ahte gurssaid lágidemiide ii addo doarjja. ÁL oaivvilda, ahte Sámedikki bušehtta ferte speadjalastit Duoji ealáhusšiehtadusa intenšuvnnaid.

Evttohus 1, áirras Johan Mikkel Sara, Sámiid Máttá Norggas

13.3.2 Árbedieđuid duodašeapmi ja gaskkusteapmi

Sámi árbedieđut leat deatálaččat boahttevaš buolvvaide. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte ráhkaduvvo vuohki boares olbmuid dieđuid ja vásahusaid duodašeapmái, suodjalan ja gaskkustan dihte dan boahttevaš buolvvaide. Ulbmilin lea oazžut sadjái árbedieđuid diehtovuđot hálddašeami man bokte gozihuvvojit rievttálaš, etihkalaš, metodalaš ja tehnikkalaš bealit. Galgá ráhkaduvvot registtar/ diehtovuoddu árbedieđuid hálddašeapmái. Eaktuduvvo ovttasbargu mávssolaš fágabirrasiguin, sámi giella- ja kulturguovddážiiguin, ja sámi árbedieđuid guddiiguin.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđi.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru dán ulbmili.

Teakstaoassi rievdaduvvo leat ná:

Sámi árbedieđut leat deatálaččat sámi báikegottiid nannemii. Deatálaš lea fievrridit dán lágan máhttu viidáseappot odđa buolvvaide. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte ráhkaduvvo vuohki movt duodaštit, bisuhit ja suodjalit sámi máhtu. Sámediggi áigu sihkkarastit dan ahte dat sámi báikegottiin lea vejolašvuhta aktiivvalaččat searvat dán prosessii. Ulbmilin lea ovddidit sámi árbedieđuid báikkálaš

hálddašeami. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte dasa ovddiduvvojit mállet. Dasto áigu Sámediggi váikkuhit báikkálaš registariid ja diehtovuoduid plánema jos sámi servodat dan háliida.

Eaktuduvvo ovttasbargu mávssolaš fágabirrasiguin, sámi giella- ja kulturguovddážiiguin, ja sámi árbedieđuid guddiiguin.

Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru dán ulbmili.

Evvtohus 2: Áirras Kirsten Appfjell-Eira, Åarjel Læstoe

EVTTOHUS RIEVDADIT JUOLLUDEMIID

Tabealla 6.3.4. Sámi deaivvadansajit

Poasta 213 lasihuvvo kr 450 000,- ruvnnuin

Gokčojuvvo dájna lágiin:

Tabealla 12.3. 12.3 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodástanprošeavttaide, poasta 86000

EVTTOHUS RIEVDADIT TEAVSTTA

6.2.1. Sámi kulturviesut

Teakstalasáhus 6.2.1. tabellii, juolgenohta c postii 20204:

Sámediggi dáhkida vejolaš doaibmadoarjaga reduksuvnna Nordlándda fylkasuohkanis Sijti Jarngi 2009.

6.3.4. Sámi deaivvadansajit

Ođđa teaksta doarjjaortnega olahusjoavkku čuoggá vuollái;

Sámi deaivvadansajit, main ii leat bastevaš doaibmadoarjja Sámedikki bušeahtas.

7.3.1.1. Máŋggabealat ealáhuseallin

Ulbmilolahusa eavttut

Ođđa kuvlačuokkis:

Álggahanstipeanda addojuvvon nuoraide álggahanmuttus boazodoalus

Vuoruheamit jahkái 2009

Ođđa kuvlačuokkis:

Nuorat, geat háliidit álgit bargat boazodoaluin

Evvtohus 3: Áirras Olaf Eliassen, Guovddášbellodaga

6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Tabealla 6.3.4 Sámi deaivvadansajit, Poasta 213 lasihuvvo 250.000,-, ruvnnuin

Tabealla 12.3 Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duodastusprošeavttat Poasta 86000 unniduvvo 100.000,-, ruvnnuin

ja Tabealla 15.1 Hálldahusa doaibmagolut Poasta Hálldahusa doaibmagolut unniduvvojit 150.000,- ruvnnuin

Lasáhus čuoggái 6.3.4

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lasihuvvo cealkaga maŋŋái:”

Doaimmat mat leat definerejuvvon sámi deaivvadansadjin sámediggeráđi dieđáhusas sámi ásahusovddideami birra”

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

147 siidu 309 siidus

,ja maiddái duodje-ovttastusbájit Reaisavuonas Máttá-Várjjagis, Billávuona duodjedállu Porsággus, Unjárgga Duojárriid dállu, Stuornnjárgga Samiid Duodji Skániin

Evttohus 4: Áirras Anders Urheim, Sáme sosialdemokráhtalasj belludak

Lassi evttohus:

Čuoggái 4.3.2

Dálá sátnehápmi:

Ođđa teaksta ovdal “Ortnega hálddaša Sámediggeráđđi.”:

Sámediggi eaktuda ahte ovddasmanni proševtta juolludeami oktavuodas prošektaáigodagas ohcci veahkeha maiddái Máske skuvlla, sihke fágalaččat ja resurssaid dáfus.

Lassiteaksta maŋŋá čuoggá (tekstii bajábealde):

“Jos ohcci ii áiggo ávkkástallat juolludusain ovdal guovvamánu 1. b. 2009, de geahččaluvvo ovddasmanni prošekta čovdojuvvot eará aktevrra ektui, sierra ja ulbmillaš organiseremiin.”

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 35 čeahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Evttohus 2 hilgojuvvui 18 jienain. 17 jienastedje beali.
- Evttohus 3 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Evttohus 4 mearriduvvui 18 jienain 17 jiena vuostá.
- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 3 hilgojuvvui 18 jienain. 17 jienastedje beali.
- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 1 mearriduvvui 18 jienain 17 jiena vuostá.
- Plána- ja finánsalávdegotti evttohus 2 mearriduvvui 18 jienain 17 jiena vuostá.
- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

Sáhavuorru	Replihkka
Terje Tretnes, čeahkkinortnegii	
Olaf Eliassen, čeahkkinortnegii	
Willy Ørnebakk, čeahkkinortnegii	
Olaf Eliassen, čeahkkinortnegii	
Terje Tretnes, čeahkkinortnegii	
Toril Bakken Kåven, čeahkkinortnegii	
Johan Mikkel Sara, čeahkkinortnegii	
Olaf Eliassen, čeahkkinortnegii	
Willy Ørnebakk, čeahkkinortnegii	
Aili Keskitalo, čeahkkinortnegii	
Johan Mikkel Sara, čeahkkinortnegii	
Jarle Jonassen, čeahkkinortnegii	

1	Sten Erling Jønsson, áššejođiheadđji	Gunn-Britt Retter
		Aili Keskitalo
		Miriam Paulsen
	Sten Erling Jønsson	
2	Gunn-Britt Retter	Kirsti Guvsám
		Aili Keskitalo
		Klemet Erland Hætta
	Gunn-Britt Retter	
3	Toril Bakken Kåven	Klemet Erland Hætta
		Miriam Paulsen
		Berit Oskal Eira
	Toril Bakken Kåven	
4	Johan Mikkel Sara	Vibeke Larsen
		Marianne Balto
		Aili Keskitalo
	Johan Mikkel Sara	
5	Olaf Eliassen	Kirsti Guvsám
		Gunn-Britt Retter
		Berit Oskal Eira
	Olaf Eliassen	
6	Jánoš Trosten	Johan Mikkel Sara
		Sten Erling Jønsson
		Vibeke Larsen
	Jánoš Trosten	
7	Anders Urheim	Miriam Paulsen
		Kirsti Guvsám
		Aili Keskitalo
	Anders Urheim	
8	Isak Mathis O. Hætta	Terje Tretnes
		Jarle Jonassen
		Aili Keskitalo
	Isak Mathis O. Hætta	
9	Kirsten Appfjell-Eira	Berit Oskal Eira
		Anders Urheim
		Kirsti Guvsám
	Kirsten Appfjell-Eira	
10	Terje Tretnes	
11	Willy Ørnebakk	
12	Aili Keskitalo	
	Olaf Eliassen, čeahkkinnortnegii	
13	Sigrun Rasmussen	
14	Jørn Are Gaski	
15	John Harald Skum	
16	Wiebke Synnøve Slåtsveen	
17	Ann-Mari Thomassen	
18	Marie Therese Aslaksen	
19	Miriam Paulsen	
20	Vibeke Larsen	
21	Rita-Alise Porsanger	

22	Marianne Balto	
23	Tor Mikalsen	
24	Berit Oskal Eira	
25	Toril Bakken Kåven	
26	Kirsten Appfjell-Eira	
27	Lene Hansen	
28	Johan Mikkel Sara	
29	Jarle Jonassen	
30	Hilde Anita Nyvoll	
31	Kirsti Guvsám	
32	Jørn Are Gaski	
33	Ann-Mari Thomassen	
34	Miriam Paulsen	
35	Anders Urheim	
36	Anne Marie Gaup Eira	
37	Egil Olli	
38	Aili Keskitalo	
39	Johan Mikkel Sara	
40	Willy Ørnebakk	
41	Gunn-Britt Retter	
42	Marianne Balto	
	Sten Erling Jønsson, áššejođiheadđi	
	Willy Ørnebakk, čoahkkinnortnegii	
	Jánoš Trosten, čoahkkinnortnegii	
	Kirsten Appfjell-Eira, čoahkkinnortnegii	
	Willy Ørnebakk, čoahkkinnortnegii	
	Johan Mikkel Sara, čoahkkinnortnegii	
	Aili Keskitalo, čoahkkinnortnegii	
	Toril Bakken, čoahkkinnortnegii	
	Kirsten Appfjell-Eira, čoahkkinnortnegii	
	Aili Keskitalo, čoahkkinnortnegii	
	Anders Urheim, čoahkkinnortnegii	
	Willy Ørnebakk, čoahkkinnortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

1 Ollislaš juolludus Sámediggái

Tabaella 1.0 Departemeantaid juolludusat

(1000 ru)

Kap. Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	RevBuš-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
680.50	Bargo-ja searvadahttindepartemeanta - BSD	164 100	191 400	191 400	203 735	12 335	6,4 %
206.50	Máhtto departemeanta - MD	30 572	31 887	31 887	33 290	1 403	4,4 %
226.21	Máhtto departemeanta - MD	4 000	4 000	4 000	4 300	300	7,5 %
231.50	Máhtto departemeanta - MD	11 870	12 380	12 380	12 925	545	4,4 %
1429.50	Birsa departemeanta - BD	2000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
320.53	Kultur- ja girko departemeanta - KGD	47 405	53 543	53 543	61 993	8 450	15,8 %
326.78	Kultur- ja girko departemeanta - KGD	519	0	0	0	0	-
724.21	Dearvašvuoda- ja fuolahus departemeanta DFD	5 900	6 100	6 200	6 400	200	3,2 %
1147.50	Eanadoallo departemeanta - ED	4 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
1147.50	Eanadoallo departemeanta - ED	0	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
Juolluduvvon oktiibuot I		270 366	306 310	306 410	329 643	23 233	7,6 %

Ollislaš bušeahttarámma Sámediggái lea lasihuvvon 23 233 000 ruvnnuin Sámedikki dábalaš 2008 bušeahta ektui. Bušeahttarámmii 2009 lea Sámediggi váldán mielde juolludusa Máhtto departemeanttas (kap. 226 ja poasta 21) 4 300 000 ru. Sámediggi ferte jahkásaččat ohat ruđaid dán poasttas Máhtto departemeanttas. Muđui čujuhit Sámedikki 2007 rehketdollui, čilgehus 3 oahpahus, mii guoská gáibádusaide mat leat 4 000 000 ru mat leat girjejuvvon juolludussan 2005:s, muhto maid eat leat ožžon departemeanttas. 4 300 000 ruvvnosaš juolludus eaktuda ahte Sámediggi oažžu doarjja-lohpádusa dáid ruđaide. Jus ohcan biehttaluvvo, de ferte poasta 101 Máhtolašvuoda lokten unniduvvot 2 000 000 ruvnnuin ja poasta 801 Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahusas – oahppoplána unniduvvot 2 300 000 ruvnnuin.

23 233 000 ruvvnosaš lasáhussii gullet earret eará čuovvovaččat:

- 2 000 000 ru lotnolasealáhusaide árvohákanprográmmii, das lea lassáneapmi 6 500 000 ruvnnos 8 500 000 ruvnnui.
- 5 000 000 ru bargui sámegeiela doaimmaplánain ovttas Bargo- ja searvadahttin departemeanttain, mii lassan lea juolludan iežas bušeahtas 3 000 000 ru dán ulbmili.
- 1 500 000 ru viessoláigui dan oktavuodas go viessoláigogolut lassánit go fárret Diehtosiidii Guovdageainnus.
- 1 500 000 ru Njávdamii dáktoriggeávdnasiid odđasis hávdádeapmái
- 2 900 000 ru 2009 sámediggeválgga čadaheapmái.
- 450 000 ru doarjjan Nuortanástái.

Oktiibuot lea dat mii bajábealde namuhuvvo 13 350 000 ru. Loahppaoassi bušeahttarámma lassáneamis leat friija ruđat ja hadde- ja bálkágoargun.

- Stuorradiggi lea juolludan 75 miljon ru Sámeálbmotfondii. Foandda buvttadus ii leat mielde Sámedikki rámmajuolludusas. Sámedikki 2009 bušeahtas juogaduvvo 16 000 000 ru sámeálbmotfoandda buvttadusas, geahča ášši 25/08 mearrádusa.

2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuolludus

Tabella 2.0 Buohkanastabealla - Sámedikki boađut ja golut buohkanassii

(1000 ru)

	Rehketdoallu-07	Buš-08	RevBuš-08	Buš-09	Avvik	i %
Doaibmagolut						
Departemeanttaid juolludusat	270 366	306 310	306 410	329 643	23 233	7,6 %
Sámeálbmotfoandda reanttut	0	10 000	10 000	16 000	6 000	60,0 %
Eará doaibmaboadut	0	0	2 721	0	-2 721	-100,0 %
Doaibmaboaduid submi	270 366	316 310	319 131	345 643	26 512	8,3 %
Váikkuhangaskaoamit						
Váikkuhangaskaoamit	178 881	204 121	204 871	220 608	15 737	7,7 %
Sámeálbmotfoandda a)	0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %
Váikkuhangaskaoamiid submi	178 881	214 121	214 871	234 808	19 937	9,3 %
DOAIBMAB. SUBMI - VÁIKKUHANGASKAOMIT	91 485	102 189	104 260	110 835	6 575	6,3 %
DOAIBMAGOLUT						
Politiikalaš dási doaibma	20 169	20 721	20 921	20 575	-346	-1,7 %
Hálddahusa doaibma a)	61 666	74 318	75 518	81 210	5 692	7,5 %
Erenoamáš doaibmagolut	6 929	7 150	7 821	9 050	1 229	15,7 %
Doaibmagoluid submi	88 764	102 189	104 260	110 835	6 575	6,3 %
JAHKEBOADUS	2 721	0	0	0	0	11376,0 %

a) Áššis 25/08 lea várrejuvvon 16 000 000 ru Sámeálbmotfondii 2009:s. Das lea 1 800 000 ru sirdojuvvon hálddahussii hálddašan dihtii Sámeálbmotfoandda reanttuid

3 Váikkuhangaskaoamit

Sámediggi juogada čuovvovaččat váikkuhangaskaoamiid váldopoasttaide 2009:s:

Tabella 3.0 Buohkanastabealla - Váikkuhangaskaoamit

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2007	Buš 2008	Rev 2008	Buš 2009 - 09-Rev 08	Erohus %	
Njuolggadoarjagat	88 674	100 963	101 413	109 295	7 882	7,8 %
Ohcanvudot doarjja	67 629	76 048	80 098	70 493	-9 605	-12,0 %
Tiltak for å styrke læremiddelproduksjon	0	0	0	6 000	6 000	-
Árvoháhkanprográmma	0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %
Šiehtadusat	13 082	13 110	9 110	14 360	5 250	57,6 %
Eará váikkuhangaskaoamit	6 786	7 475	7 725	9 960	2 235	28,9 %
Sámeálbmotfoandda	0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %
Eará doaibmabijut	2 710	1 650	1 650	4 500	2 850	172,7 %
Submi	178 881	214 121	214 871	234 808	19 937	9,3 %

Tabella 3.1 Buohkanastabealla váikkuhangaskaoamit - Váldosuorggit

(1000 ru)

	Rehketdoallu-07	Buš-08	RevBuš-08	Buš-09	Juog. %	Erohus 09-Rev 08	%
Váikkuhangaskaoamit							
Oahpahus	27 533	28 653	31 153	31 330	13,3 %	177	0,6 %
Giella	46 268	51 460	51 460	53 960	23,0 %	2 500	4,9 %
Kultuvra	63 819	72 449	73 649	77 007	32,8 %	3 358	4,6 %
Ealáhus	24 505	30 575	27 275	34 200	14,6 %	6 925	25,4 %
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	543	3 452	3 452	2 000	0,9 %	-1 452	-42,1 %
Dearvvašvuoda- ja sosiálaáingiruššan	3 908	4 300	4 400	3 250	1,4 %	-1 150	-26,1 %
Sámi organisašuvnnat	2 809	4 107	4 107	4 401	1,9 %	294	7,2 %
Eará váikkuhangaskaoamit	6 786	7 475	7 725	9 960	4,2 %	2 235	28,9 %
Sámeálbmotfoandda	0	10 000	10 000	14 200	6,0 %	4 200	42,0 %
Eará doaibmabijut	2 710	1 650	1 650	4 500	1,9 %	2 850	172,7 %
Váikkuhangaskaoamiid submi	178 881	214 121	214 871	234 808	100,0 %	19 937	9,3 %

Váikkuhangaskaomiid váldopoasttat leat fas dárkileappot čilgejuvvon kapihttaliin 4 – 13. Juohke kapihttala vuolde lea visogovva das man ollu ruđat leat várrejuvvon njuolggá doarjagiidda ja ohcanvuđot doarjagiidda.

Sámedikki váikkuhangaskaomiide gullet njuolggá doarjagat organisašuvnnaide ja ásahusaide, iešgudege ohcanvuđot doarjaortnegat ja doarjagat mat lea muddejuvvon šiehtadusaid bokte.

3.1 Njuolggá doarjagat

Lagabui daid ovttaskas ortnegiid birra mat juolluduvvojit njuolga Sámedikki bušeahta bokte, oainnat kapihttaliin main ortnegat válddahalloyuvvojit.

3.2 Ohcanvuđot doarjagat

Buot ohcanvuđot doarjaortnegat leat čohkkejuvvon oktasaš ortnegin main leat oktasaš njuolggadusat, geahča Sámedikki mearrádusa áššis 43/07. Njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid hálddašeapmái leat heivehuvvon stáhta ekonomiijanjuolggadusaide.

Stáhta ekonomiijanjuolggadusat geatnegahttet Sámedikki fuolahit dan ahte doarjagat hálddašuvvojit ulbmillaččat ja beaktilis vugiin. Diesa gullá maid gáibádus bearráigeahččat ja gávnnahit ortnegiid maiguin duodaštit ruđaid geavaheami dohkálaččat.

Sámediggerádis lea fápmudus earaláhkai geavahit gitta 20% bušeahtas dain ruđain mat leat várrejuvvon daid ovttaskas ulbmiliidda maid lea vejolaš ohcát doarjaga. Ruđat galget geavahuvvot dan rámma siskkobeaide mat leat várrejuvvon Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiidda, ja Sámediggeráddi galgá bušeahttajagi addit dieđuid Sámedikki dievasčoahkkimii jus ruđat geavahuvvojit earaláhkai, geahča ášši 43/07.

Sámediggeráddái sáhtta váidit mearrádusaid maid doarjjastivra lea dahkan.

Doarjjastivra sáhtta fápmudit válddi hálddahussii mearridit doarjagiid gitta 200 000 ru rádjai. Buot hálddahuslaš mearrádusat galget biddjojuvvot referáhtan doarjjastivrii.

Buot ohcanvuđot doarjagiidda, earret daid váikkuhangaskaomiide maid čoahkinjođihangoddi hálddaša, gusket Sámedikki bajimus njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid várás ja dasto dat juolluduseavttut bušeahtas mat bohtet ovdan ovttaskas ortnega vuolde.

Ohcanvuđot doarjagiid sierra ortnegiid birra čilgejuvvo lagabui Sámedikki bušeahtas dain kapihttaliin mas ortnegiid birra čilgejuvvo.

3.3 Šiehtadusat

3.3.1 Váldošiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin

Sámediggi lea 2004:s dahkan váldošiehtadusa sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin mat ovddastuvvojit Sámi dáiddárráđi bokte. Ulbmilin lea ovddidit buriid ja šláddjás sámi kultureallima ja láhčit diliid sámi girjjálašvuoda, musihka, dánsuma, teáhtera, filmma, govvadáidaga ja dáiddaduoji dahkamii ja gaskkusteapmái. Dáiddáršiehtadus siskkilda oktasaš doaibmajuid dáiddasuorggis mat čađahuvvojit oasálaččaid gaskka sohppojuvvon ekonomalaš rámmaid siskkobeaide.

3.3.2 Duoji váldošiehtadus

Sámediggi lea 2005:s dahkan váldošiehtadusa duodjealáhusa várás duodjeorganisašuvnnaiguin; Riikaorganisašuvdna Sámiid Duodji ja Duojáriid ealáhusearvi. Šiehtadusa ulbmilin lea ovdánahttit duoji buorebut gánnahtahti ealáhussan ja vai nagodivččii eanet vuovdit iešbuvttaduvvon gálvvuid. Dákkár

ovdánahttin gáibida ahte biddjojuvvo eanet deaddu gelbbolašvuoda bajideapmái, buvttavoddideapmái, vuovdaleapmái ja vuovdimii. Dahkkojuvvo jahkásaš ealáhusšiehtadus duoji vástte, mas leat doaimbajijut maid ulbmilin lea ovdánahttit ealáhusa nu ahte dat dávista daid politihkalaš mihttomeriide ja njuolggadusaide, maid Sámediggi áiggis áigái mearrida.

4 Oahpahus

Máhtolašvuolta ja gelbbolašvuolta leat sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđu.

Váldomihttomearri

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuolta, gelbbolašvuolta ja gálggat mat dárbbasuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomearri

- Nannet ja ovddidit sámi mánáid ja nuoraid giela, kultuvrra ja identitehta
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuolta oahpahussii sámegeilas ja sámegeilli

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, guovllulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama vástte
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuoda ja gelbbolašvuoda sámi servodagas
- Váikkuhit hutkás sámi oahpponeavvobuvttadeapmái
- Sámi oahpponeavvoguovddáža, Sámi oahpponeahta ja ohcanvejolaš oahppouskkádaga olamuddui buktima bokte ja dieđuid addima bokte sámi oahpponeavvuid birra
- Addit dárbbaslaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahas
- Álggahit tearbmaprošeavttaid vuoruhuvvon fágain

4.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 4.1 Čoahkketabealla - Sámegeiel oahpahus

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	27 533	28 653	31 153	25 330	-5 823	-18,7 %
	Doaimbajijut nannen dihtii oahpponeavvoráhkadeami	0	0	0	6 000	6 000	-
Submi		27 533	28 653	31 153	31 330	177	0,6 %

a) 980 000 ru sirdojuvvo poasttas 102 postii 801 Sámi mánáidgárddiid kvalitehtaovddideami erenoamáš prošeavttat

4.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 4.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegeiel oahpahus

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
100	Oahpponeavvut	14 218	14 218	16 718	11 875	-4 843	-29,0 %
101	Gelbbolašvuodalokten	3 550	4 250	4 250	4 250	0	0,0 %
102	Mánáidgárddit	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		27 533	28 653	31 153	25 330	-5 823	-18,7 %

4.2.1 Oahpponeavvut

Tabealla 4.2.1 Oahpponeavvut

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	843	843	843	1 000	157	18,6 %
Submi		14 218	14 218	16 718	11 875	-4 843	-29,0 %

4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Tabealla 4.2.1.1 Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10000	Dábálaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %
Submi		11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %

Doarjjaortnega ulbmil:

Ovddidit sámi oahpponeavvuid gustovaš oahppoplánadahkosa vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lágádusat ja eará oahpponeavvobuvttadeaddjit main lea iežaset fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttaid lohku 2009:s
- Sámi oahpponeavvuid almmuheami mearri

Vuoruheamit 2009:s:

- Máttasámeigiella vuosttaš giellan 3.-4. jahkecehkiide
- Máttasámeigiella nubbingiellan mánáiddási vuosttaš ja nuppi ceahkis
- Oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (OEE) – Fáddágiha 5.-7. jahkecehkiide davvisámegillii váldosurggiide
 - Sirkumpolára álgoálbmotoskkoldagaid várás (vuodđoteaksta)
 - Juvddálašvuohta, isláma, hinduisma, buddhisma ja eallinoaidnu (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
 - Filosofii ja etihkka (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
- Oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (OEE) – Fáddágiha 8.-10. jahkecehkiide davvisámegillii
 - Filosofii ja etihkka (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
 - Risttalašvuohta ja eallinoaidnu
- Oddasisprenten, fierpmádatbáikkiid bisuheapmi, ođasmahttin, áigequovdilastin ja dáláš oahpponeavvuid heiveheapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2008. Ohcamat sáddejuvnon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget leat jagi 2009 vuoruhemiid siskkobealde
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo

- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehít doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkoujvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čadahahttivuohta, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastoujvot gustovaš oahppoplánadahkosa ja oahpahuslága gáibádusaid mielde.
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovdanbidjat plánaid vurkkodeami ja juohkima ektui.
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govvaiddjiiguin, jorgaleaddjiiguin ja eará veahkkebargiiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit ja ovdanbuktit girjehámis, elektrovnnalaččat (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii eará medias
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Doarjjaoažžu galgá vurket prentejuvvon oahpponeavvuin maŋimuš korrektuvrra lohkkoujvvon veršuvnna teakstafillas govaid haga, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuodaguovddázii mii buvttada čuokkisčálagirjiid.
- Digitála oahpponeavvuid buvttadeami oktavuodas geavahuvvojit dakkár teknihkalaš čovdosat main sáhtá geavahit sámi bustávid.
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus galget govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat.
- Oahpponeavvuin mat leat davvisámegilli, berre čuovvut ”Čállinrávagirji” rávvagiid, www.oahpponeahhta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuid ektui mearriduvvo doarjjareivves man ollu ovttaskas oahpponeavvut prentejuvvojit. Vuodđun biddjouvvo ohppiidlohku mii lea vuodđoskuvlla diehtujuohkinvuogádagas internehtas (<http://www.wis.no/gsi/>).
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbašlaš oahppogirjemeari skuvllaide. Vuodđun biddjouvvo ohppiidlohku mii lea vuodđoskuvlla diehtujuohkinvuogádagas internehtas (<http://www.wis.no/gsi/>). Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas.
- Doarjjaoažžu galgá addit 10 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Oahpponeavvu galgá leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide.
- Digitála oahpponeavvuid ektui lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris (serveris).
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit áigemeari guhkiduvvot jus Sámediggi gáibida rievdadit prošeavtta maŋŋágo dat lea álggahuvvon.
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje loahpahuvvo, dahje doarjja-oažžu eará sivaid geažil ii sáhte dahje ii hálit gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi gáibidit vuogatvuoda váldit badjelasas barggu. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat dieđuid dan birra erenoamážit, ja dan ferte maid girječáli dohkkehít. Vástesaš gusto maid šiehtadussii eará veahkkebargiiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, vaikko Sámediggi gáibidivččige dakkár rievdadusaid maid geažil golut lassánit mealgat

Máksineavttut:

- Prentejuvvon oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo, 25 % dalle go mánus ja prentensiehtadus gárvvanit ja loahppa 25 % dalle go buvttá lea gárvvistuvvon ja golut duodáštuvvon

- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duođastuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi mañña doarjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkeduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjareivve beaivádeami mañña, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji leat duođastan dan rehketdoalu, mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá raporteret prošeavtta jođu guhtta mánu mañña go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

- a) Mánusa ovddideapmi
- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuid jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeguovdilastimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhtta girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
 - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
 - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
 - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
 - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon prošeavtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodđuduvvon čálalačcat.

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš gieđáškuššan ja korrektuvrra lohkan

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttangollun lohkojuvvo digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai.

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhtta ohcci bidjat ovdan ohccojuvvon proševtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodđuduvvon čálalaččat.

Ollásit buvttademiin oaivvilduvvo sisdoalu ja funkšunalitehta čilgen, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi.

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta doarjja addojuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra bálkkážiidda illustrejeaddjiide, govvideaddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttadanguin rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 40 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkjuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálldašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuođaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdingoluid gokčan

- Addojuvvo gitta 30 % b) buvttadanguin massojuvvon vuovdindietnasiid gokčamii ja oahpponeavvu juogadeapmái 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivvilduvvo oahpponeavvuid nuvttá sádden skuvlaeiggádiidda, mas mielde lassejuohkin

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 8 975 000 ru doarjja dábalaš vuodđooahpahusa oahpponeavvuide.

4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Tabealla 4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut (1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi sierra láchčojuvvon oahpponeavvuid mánáide, nuoraide ja ollesolbmuid davvi-, julev- ja máttasámegillii

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Lágádusat ja erenoamášpedagogaš gelbbolašvuodaguovddázat main lea ovddasvástádus sierra láchčojuvvon oahpponeavvuid ovddideamis mánáide, nuoraide ja rávesolbmuid

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševtta 2009:s
- Galle almmuhuvvon sierra láchčojuvvon sámi oahpponeavvu

Vuoruheamit 2009:s:

- Oahpponeavvut diedihuvvon, individuála dárbbuid vuodul

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

- Oahpponeavvut daidda geain leat oaidnin-, gullan- ja lohkan/čállinváttisvuodát
- Kárten- ja bagadanávdnasat

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehít doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihitii dieđiheami haga
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudahttet goluid mealgat
- Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mii válddahallá ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čađahahttivuođa, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa gáibádusaid ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa gáibádusaid mielde, oahpahasdárbu ja daid sierralágan dárbbuid maid várás oahpponeavvu ráhkaduvvo
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovddidit vurken- ja juohkinplánaid
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govaheddjiiguin, jorgaleddjiiguin ja eará vehkiiguin das ahte oahpponeavvu ollislaččat dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit dahje ráhkadit girjehámis, elektrovnnalaš hámis (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii medias.
- Oahpponeavvu galgá sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtas
- Oahpponeavvobuvttadeaddjit geain ii leat oktavuoha stáhtalaš pedagogalaš doarjjavuogádahkii galget geavahit fágatearpmaid mat juo leat geavahasas
- Doarjjaoažžu galgá prentejuvvon oahpponeavvuin váldit vára maŋimus veršuvnna teakstafiillas govaid haga mas korrektuvra lea lohkkujuvvon, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuoda guovddáži mii buvttada čuokkisčálagirjiid
- Digitála oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas galgá geavahit teknihkalaš čovdosiid main lea vejolaš geavahit sámi bustámaid/čálamearkkaid
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus berrejit govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat
- Davvisámegiela oahpponeavvuid ráhkadeamis berre čuovvut rávvagiid mat leat ”Čállinrávagirjii”, www.oahpponeahhta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuide mearriduvvo preantalohku ovttaskas oahpponeavvu doarjjareivves
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbbasuvvon meari oahpponeavvuid skuvllaide
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Šiehtaduvvo sierra man galle friijagáhppalaga oahpponeavvus galget Sámediggái
- Oahpponeavvu galgá leat olámuttus márkanis unnimusat vihtta jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit guhkit áigemeari jus Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas dahje prošeavtta álggaheamis
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje heaittihuvvo, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii hálit almmuhit, de sáhtá Sámediggi váldit

badjelasas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječálliin bidjat sierra dieđuid dán birra, maid maiddá girječálli galgá leat dohkkehan. Vástesaš guoská maid šiehtadussii eará vehkiiguin

- Li sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divruhahttet goluid mealgat

Máksineavttut:

- 50 % máksjuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksjuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimustá guokte jagi maññá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta golmma jagi rádjai maññá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá dieđihit movt prošeakta ovdána guhtta mánu maññá go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
 - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
 - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
 - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
 - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

160 siidu 309 siidus

- Ollislaš buvttadangollun lohkkoujuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastoujuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkoujuvvojit sisdoalu ja funkšunalitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolus, jorgaleapmi ja oahpponeavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golus

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuid addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra báلكkázat govaheddjiide, govvideddjiide ja vuoigatvuodaoamasteddjiide. Dán ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golus

- Dasa lassin sáhtta b) buvttangolun rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvo oahpponeavvuid ja 40% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkoujuvvojit eará golus mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat golus lágádusa viessoláigui, kanturadministratarašuvdnii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuodaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Juohkin ja massoujuvvon vuovdindietnasa gokčan

- Addoujuvvo doarjja gitta 30 % rádjai b) buvttangolun massoujuvvon vuovdindietnasa gokčamii ja oahpponeavvu juohkimii 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oavvilduvvo oahppogirjjiid nuvttá sádden skuvlaeaggádii, mas mielde lassejuohkin.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan sierra láchčoujuvvon oahpponeavvuid.

4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárdiide

Tabella 4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárdiide (1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárdiide	843	843	843	1 000	157	18,6 %
Submi		843	843	843	1 000	157	18,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Ovddidit oahpponeavvuid ja fágagirjjálašvuoda gustovaš mánáidgárdiid rámmaaplána vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lágádusat ja eará oahpponeavvobuvttadeaddjit main lea iežaset fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttaid lohku 2009:s
- Sámi oahpponeavvuid almmuheami mearri

Vuoruheamit 2009:s:

- Oahpponeavvut ja fágagirjjálašvuoha mii gokčá rámmaaplána čuovvovaš fágasurggiid:
 - Gulahallan, giella ja teaksta
 - Lohku, latnja ja hápmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadeapmái dahje vejolaš eambbo goluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudahttet goluid mealgat
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čadahahttivuolta, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa ja oahpahušlága gáibadusaid mielde.
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovdanbidjat plánaid vurkkodeami ja juohkima ektui.
- Doarjjaoažžu galgá leat šiehtadus girječálliguin, govvaiddjiiguin, jorgaleaddjiiguin ja eará veahkkebarguiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit ja ovdanbuktit girjehámis, elektrovnnalaččat (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii eará medias.
- Oahpponeavvu galgá maid sáhtit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvobuvttadeaddjit geain ii leat oktavuolta stáhtalaš pedagogalaš doarjjavuogádhakkii galget geavahit fágatearpmaid mat juo leat geavahas
- Doarjjaoažžu galgá prentejuvvon oahpponeavvuin váldit vára maŋimus veršuvnna teakstafuillas govaid haga mas korrektuvra lea lohkkujuvvon, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuoda guovddáži mii buvttada čuokkisčálagirjiid
- Digitála oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas galgá geavahit teknihkalaš čovdosiid main lea vejolaš geavahit sámi bustámaid/čálamearkkaid
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus, berrejit govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjás leat
- Davvisámegiela oahpponeavvuid ráhkadeamis berre čuovvut rávvagiid mat leat ”Čállinrávagirjii”, www.oahpponeahtta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuide mearriduvvo preantalohku ovttaskas oahpponeavvui doarjjareivves
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbbášuvvon meari oahpponeavvuid mánáidgárddiide
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhtit geavahit nuvttá interneahhtas
- Šiehtaduvvo sierra man galle friijagáhppalaga oahpponeavvus galget Sámediggái
- Oahpponeavvu galgá leat olámuttus márkaniis unnimusat vihtta jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit guhkit áigemeari jus Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas dahje prošeavtta álgaheamis
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje loahpahuvvo, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii hálit gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi gáibidit vuogáttavuoda váldit badjelass barggu. Doarjjaoažžu galgá šiehtadus girječállin bidjat dieđuid dan birra erenoamážit, ja dan ferte maid girječáli dohkkehit. Vásteasá gusto maid šiehtadussii eará veahkkebarguiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut lassánit mealgat

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon ja golut leat duodaštuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oazžut guhkeduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami maŋŋá lea beaiváduvvon, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá diedihit movt prošeakta ovdána guhtta mánu maŋŋá go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahhaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkójuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut , ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
 - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
 - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
 - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
 - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttangollun lohkkójuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 750 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkójuvvojit sisdoalu ja funkšunálitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolot, jorgaleapmi ja oahpponeavvu testen.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

163 siidu 309 siidus

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra báلكkázat govaheddjiide, govvideddjiide ja vuoigatvuođaoamasteddjiide. Dán ferte vuođustit čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtta b) buvttadanguoluin rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 40% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkajuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat golut lágádusa viessoláigui, kanturadministratarašuvdnii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuođaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdindietnasa gokčan

- Addojuvvo doarjja gitta 30 % rádjai b) buvttadanguoluin massojuvvon vuovdindietnasa gokčamii ja oahpponeavvu juohkimii 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivilduvvo oahppogirjjiid nuvttá sádden skuvlaeaggádii, mas mielde lassejuohkin.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru doarjja sámi oahpponeavvuide mánáidgárddiid geavahusa váste.

4.2.2 Gelbbolašvuođa bajideapmi

Tabealla 4.2.2 Gelbbolašvuođa bajideapmi (1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaoahppiide	1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
10101	Fálgalaš gelbbolašvuodalokten	1 750	800	800	800	0	0,0 %
10102	Stipeanddat alitohppui	400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Submi		3 550	4 250	4 250	4 250	0	0,0 %

4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis

Tabealla 4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis (1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10100	Stipeanda ohppiide geain lea sámege. JS fágasuorggis	1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
Submi		1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Oažžut eanet ohppiid joatkkaskuvllain válljet sámegealla vuosttaš giellan erenoamážit ja oahpahusa sámi gielas oppalaččat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joatkkaskuvllaid ollesáigeoahppit geain lea sámegealla fágasuorggis

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu ollesáigeoahppit joatkkaskuvllain geain lea sámegealla fágasuorggis

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Oahppi ferta leat ollesáigeoahppi dakkár oahpposajis mas lea vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga Stáhta loatnakássas
- Skuvlla duodaštus oahppistáhtusis ja oahpahusas sámegeiela biddjojuvvon mielde ohcamii
- Stipeanda máksojuvvon ollásit go dárbbaslaš duodaštus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juhkkajuvvon gorálaččat:
 - - ohppiide geain lea sámegeiella vuosttaš giellan
 - - ohppiide geain lea sámegeiella nubbin giellan
 - - ohppiide geain lea sámegeiella vierisgiellan oktasášfága, prográmmafága dahje čiekŋudanprošeakta, gaskka

Ohppiide geain lea sámegeiella nubbin giella, vuoliduvvo stipeanda 25 % daid ohppiid ektui geain sámegeiella lea vuosttaš giellan. Ohppiide geain sámegeiella lea vierisgiellan oktasášfága dahje čiekŋudanprošeakta vuoliduvvo stipeand 50 % daid ohppiid ektui geain sámegeiella lea vuosttaš giellan.

Juohke giellajoavkku siskkobeaide juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma nu ahte doarjjavuoigadahttojuvvon oahppit geat devdet juolludaneavttuid, ožžot ovttá mađe guhtege. Stipeanda lea eanemusat gitta 10 000 ru rádjai oahppojagis oahppi nammii.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvon 2 400 000 ru stipeandan sámi joatkkaskuvllaid ohppiide.

4.2.2.2 Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

Tabealla 4.2.2.2 Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

(1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10101	Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi	1 750	800	800	800	0	0,0 %
Submi		1 750	800	800	800	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Buoret gelbbolašvuoha gáiddusoahpahusa birra vuodđooahpahusa, allaskuvllaid ja universitehtaid oahpahusa ektui sámegeiela dahje sámi fágain

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Vuodđoskuvllat, joatkkaskuvllat, allaskuvllat ja universitehtat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle čađahuvvon gelbbolašvuoda bajideami proševtta

Vuoruheamit 2009:s:

- Gáiddusoahpahusgelbbolašvuoda bajidandoaimbajut doarjjaortnega olahusjoavkku bargiide

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ráhkaduvvo čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válldahallojuvvojit ulbmilat ja daid čađahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš eambbo goluide
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehusa mas válldahallojuvvo prošeavtta viidodat, man galle oasseváldi, fágalaš sisdoallu ja čatnasupmi, ja olbmuid geavaheapmi geain lea eahpeformála giellagelbbolašvuohta sámegeiلاس
- Prošeakta čađahuvvo dávistettiin daid plánaide mat leat ovddiduvvon. Doarjaga geavaheami rievdeamei galgá Sámediggi leat ovdagihtii dohkkehan.

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođastuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

•

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastujuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ru rádjai.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 800 000 ru doarjjan fágalaš gelbbolašvuodabajideapmái.

4.2.2.3 Stipeanda alit ohppui

Tabealla 4.2.2.3 Stipeanddat alitohppui

(1000 ru)

Poasta 101	Cilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš-2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10102	Stipeanddat alitohppui	400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Submi		400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegeielat fágaolbmuid rekrutteren iešgudet fágasurggiid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Allaskuvllaid ja universitehtaid studeanttat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle juolluduvvon stipeandda vuoruhuvvon fágasurggiid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Alit oahppu sámi oahpponeavvopedagogihkas - 300 000 ru
- Ovdaskuvla- ja dábálašoahpaheaddjoahppit geain lea sámegeiella fágasuorggis - 300 000 ru
- Alit oahppu máttá-, julev- ja davvisámegeielas geain lea sámegeiella fágasuorggis - 200 000 ru
- Joatkkaoahppu boarrásiidfuolahusas - 150 000 ru
- Joatkkaoahppu psykososiálalaš váttuid eastadeami ja áhpásmahttima siskkobealde go guoská sámi mánáide ja nuoraide – 100 000 ru

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Ohcanáigemearri jagi 2009 gidđaoahppobadjái lea guovvamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcanáigemearri jagi 2009 čakčaoahppobadjái lea golggotmánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Gáibiduvvo reálagelbbolašvuohta dahje formála gelbbolašvuohta sámegeielas ohcciin geat váldet viidásat oahpu boarrásiidfuolahusas dahje eastadeamis ja áhpásmahttimis. Giellagáibádusas sáhtá spiehkastit ohcciid ektui geat bohtet guovlluin gos leat unnán sámegeiella hálli olbmot
- Stipeanda addojuvvo sidjiide geat váldet unnimusat 30 oahppočuoggá.
- Ohccit galget buktit duodástusa máksojuvvon lohkanbadjedivadis dahje duodástit dieđiheami allaskuvlla dahje universitehta eksamenii. Galgá maiddái buktit duodástusa ahte lea čadahan eksamena. Sámediggi sáhtá ovttá jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea váldán eksámena ja gáibidit doarjaga ollásit ruovttoluotta jus ii leat váldán eksámena
- Váldonjuolggadus lea ahte stipeanda ii addojuvvo eanet go oktii seamma ohppui seamma dásis
- Stipeanda máksojuvvo ollásit dalle go dárbbalaš duodástus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo doarjja gitta 30 000 ru rádjai ohppui gaskal 30 ja 60 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 60 000 ru rádjai ohppui 60 dahje eanet oahppočuoggáid ovddas
- Jus ovttaskas stipeandaortnega rámma rasttilduvvo ollu gelbbolaš ohcciid geažil, juogaduvvojit várrejuvvon ruđat ovttaide guhtiige ohcciid gaskka

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 050 000 ru doarjjan stipeanddaide alit oahpu váste.

4.2.3 Mánáidgárddit

Tabealla 4.2.3 Mánáidgárddit

Poasta 102	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %

4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

Tabealla 4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

(1000 ru)

Poasta 102	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %

a) 980 000 ru sirdojuvvo poasttas 102 postii 801 erenoamáš prošeavttaide Kvalitehtasihkkarastumi sámi mánáidgárddiin

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit sámi mánáide mánáidgardefálaldaga sámi giela ja kultuvrra vuodul.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánáidgárddit
- Norgalaš mánáidgárddit main leat sámemánát.

Sámi mánáidgárdin oaivvilduvvo dakkár mánáidgárdi mii njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárdi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárdi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegeiela geavaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra. Mánáidgárddi jođihit sámi pedagogalaš bargit.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámi mánáidgárddi
- Galle norgalaš mánáidgárddi main lea fálaldat sámi mánáide.

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámi mánáidgárddit
- Sámegeiela oahpahus sámi mánáide norgalaš mánáidgárddiin
- Doarjja prošeavttaide ja ovddidanbargui sámi giellaoahpahusa siskkobealde

Juolludaneavttut sámi mánáidgárddiide:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Mánáidgárddi jahkeplána 2009, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čilget mo doarjja galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu galgá buktit 2008 rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de fertte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoallođárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjaga ii oaččo geavahit dábálaš doibmii.
- Galgá leat unnimusat okta sámegeiela hálli bargi mánáidgárddis, gii aktiivvalaččat geavaha sámegeiela sihke mánáiguin ja ollesolbmuiguin. Ohcama mielde lea vejolaš spiehkastit giellagáibádusas. Dat eaktuda ahte mánáidgárdeeaiggát ovddalgihtii lea almmolaččat almmuhan virggi.
- Mánáidgárddis dahje mánnájoavkkus galget leat unnimusat 5 máná vuollet 3 jagi dahje 10 máná badjel 3 jagi. Ohcama vuodul lea vejolaš spiehkastit mánnalogu gáibádusas jahkái háválassii, mánáidgárddiid ektui mat ovdal leat ožžon doarjaga ja mat gaskaboddosaččat báhcet mánnalogu ráji vuolábeallái
- Bearašmánáidgárddiid ektui lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámegeillii ja sámi kultuvrii, ja veahkkebargi galgá hállat sámegeiela ja mánáin galgá leat sámi duogáš

Juolludaneavttut sámegeiela oahpahussii sámi mánáide norgalaš mánáidgárddiin:

- Rabas ohcanáigemearri lea golggotmánu 15. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot.
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehít doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Mánáidgárddi jahkeplána 2009, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čilget mo doarjja galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2008 rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de fertte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoallođárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjaga ii oaččo geavahit dábálaš doibmii.
- Plána sámegeiela oahpahusa várás biddjojuvvo mielde ohcamis, ja das galgá leat čilgehus movt doarjja galgá geavahuvvot
- Ohccit geat ovdal leat ožžon doarjaga galget maiddái bidjat mielde guhkes áiggi plána mas oidno sámi giella- ja kulturoahpahusa progešuvdna
- Galgá leat oktiilokaliserejuvvon sámi mánáiguin
- Giella gozihaneiseváldin galgá duođaštit ahte mánáidgárddis leat virggis sámegeielat bargit dahje ahte sii geavahit sámegeielat olbmuid giellaohpahas go ohcan sáddejuvvo.

Juolludaneavttut doarjagiidda proševttaid ja ovddidanbarggu várás:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjja addojuvvo mánáidgárddiide mat ožžot sierra doarjaga dahje doarjaga sámegeielat oahpahussii
- Doarjjaoažžu galgá ráhkadit prošektačilgehusea mas válddallojuvvo proševtta viidodat, man galle oasseváldi, fágalaš sisdoallu ja čatnasupmi, ja olbmuid geavaheapmi geain lea eahpeformála giellagelbbolašvuohta sámegeielas

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagis goas doarjja juolluduvvo ja gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi dan maŋŋá go doarjjareive lea beaiváduvvon.
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- 50% doarjagis máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo, loahppa oassi máksojuvvo dalle go prošeakta lea gárvvistuvvon ja golut duodaštuvvon
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoallođárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá ráhkadit loahpparaportta maid galgá sáhttit almmuhit Sámedikki oahpponeahtas.

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo ollásit go buot eavttut leat devdojuvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja sámi mánáidgárddiide:

- Vuodđomáksomearri lea gitta 70 000 ru rádjai juohke ossodaga nammii
- Bearašmánáidgárddiid vuodđomáksomearri lea gitta 45 000 ru rádjai dalle go bearašmánáidgárddis lea ovddasvástádus unnimusat guovtti ruovttus main leat sámemánáit
- Gitta 30 000 ru rádjai sámegeilat bargi nammii olles virggis, rádji bajásguvlui lea guokte sámegeilat bargi ossodaga nammii. Oasseáigevirggi nammii rehkenastojuvvo doarjja virggi sturrodaga mielde

Doarjja sámi mánáid sámegeiela oahpahussii norgalaš mánáidgárddiin:

- Doarjja addojuvvo gitta 65 000 ru rádjai jahkái juohke ossodaga nammii sámi giellaoahpahussii norgalaš mánáidgárddiin
- Doarjja rehkenastojuvvo dan mielde gallgá mánu sámegeielloahpahus bistá

Doarjja prošeavttaide ja ovddidanbargguide:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ruvnu rádjai.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 9 205 000 ru doarjja sámi mánáidgárddiide ja norgalaš mánáidgárddiide main leat sámemánáit.

4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

Tabella 4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

(1000 ru)

Poasta 103	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
103	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	0	0	0	4 000	4 000	-
104	Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovll	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		0	0	0	6 000	6 000	-

4.3.1 Matematihka oahppogirjjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi

Tabella 4.3.1 Matematihkkagirjjiid jorgaleami ja heiveheapmi

Poasta 103	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10300	Matematihkkagirjjiid jorgaleami ja heiveheapmi	0	0	0	4 000	4 000	-
Submi		0	0	0	4 000	4 000	-

Áššis 21/08 Sámedikki oahpponeavvoovddideami strategalaš plána 2009-2012 leat ulbmilat ja strategijat oahpponeavvuid ráhkadeapmái mearriduvvon. Okta ulmil plánas lea jorgalit ja heivehit matematihkkagirjjiid. Dán vuodul lea biddjojuvvon bargogoavku mii galgá válljet makkár matematihkkagirjjiid galget jorgaluvvot mátta-, julev- ja davvisámegilli.

Sámediggi vuorua čuoovvovaš doaibmabijuid 2009:s

- Matematihkkagirjjiid 5.- 7. jahkecehkiide, jorgaleapmi davvisámegilli ja heiveheapmi sámi diliide
- Matematihkkagirjjiid 8. jahkecehkiide, jorgaleapmi davvisámegilli ja heiveheapmi sámi diliide
- Matematihka tearpmad ovddideapmi julev- ja máttasámegilli

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru matematihkkagirjjiid jorgaleapmái ja heiveheapmái.

4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resursaskuvla julevsámi guovllus

Tabella 4.3.2 Ovddasmanniprošeakta - resursaskuvla julevsámi guovllus (1000 ru)

Poasta 104	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10400	Ovddasmanniprošeakta - resursaskuvla julevsámi guovll	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		0	0	0	2 000	2 000	-

Sámediggi lea 2008:s addán Divttasvuona suohkanii 70 000 doarjjan ovdaprošektii ráhkadit plána ovddasmanniprošeavtta čađaheapmái resursaskuvlla hárrái julevsámi guovllus. Dat čadahuvvo nanne dihte julevsámi oahpponeavvoráhkadeami. Ovddasmanniprošeavttain lea áigumuš joatkit 2009:s.

Ovddasmanniprošektii – resursaskuvlii julevsámi guovllus addojuvvon ruđaid hálddaša sámediggeráđđi doaibmabijuide ja proševttaide maid muđui eai boađe Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiid vuollái. Lagat doarjjaevttut oidnojit sierra doarjareivves.

Sámediggi eaktuda juolludeami oktavuodas ovddasmanniprošektii prošektaáigodagas ahte ohcci veahkeha Máske skuvlla, sihke fágalaččat ja resurssaid dáfus. Jos ohcci ii áiggo ávkkástallat juolludusain ovdal guovvamánu 1. b. 2009, de geahččaluvvo ovddasmanni prošekta čovdojuvvot eará aktevrra ektui, sierra ja ulbmillaš organiseremiin.”

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru ovddasmanniprošektii – resursaskuvlii julevsámi guovllus.

5 Giella

Sámegiella suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahtteáigái. Sámi kultuvrra áibbas guovddáš eaktu boahtteáigái lea ahte álbmogis lea vejolašvuohta geavahit iežas giella.

Váldomihttomearri

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

171 siidu 309 siidus

Buktit oidnosii ja nannet sámegeiela

Oassemihhtomearit

- Bisuhit ja viidáset ovddidit dálá arenaid, ja ásahit ođđa arenaid sámegeiela váste.
- Ealáskuhttit sámegeiela dain guovlluin gos giella lea rašis dilis
- Ovddidit ja nannet sámegeielgeavaheami guovlluin gos sámegeiella lea beaivválaš giella

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvaláš geavaheami bokte ovdánahttit sámegeiela geavaheami
- Háhkát daid buoremus rámmaeavttuid sámegeiela váste gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin
- Nannet ja ovddidit sámegeiela sámi tearbmabarggu bokte
- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegeiela sámi báikenammabarggu bokte
- Ovttasbargat Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain sámegeiela doaibmaplána čađahemiin

5.1 Váikkuhangaskaoomit

Tabealla 5.1 Čoahkketabealla - Sámegeiella

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	42 926	47 250	47 250	47 950	700	1,5 %
	Ohcanvudot doarjja	3 342	4 210	4 210	6 010	1 800	42,8 %
Submi		46 268	51 460	51 460	53 960	2 500	4,9 %

2009 stáhtabušehtas várrejuvvui 5 000 000 ru doaibmaplána ovddideapmái giella várás. Plána galgá ráhkaduvvot ovttas Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain. Dan ruđas lea 1 500 000 sirdojuvvon hálddahussii ja dat galgá adnot plánabargui.

5.2 Njuolgga doarjagat

Tabealla 5.2 Njuolgga doarjagat - Sámegeiella

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat	38 350	42 750	42 750	42 750	0	0,0 %
153	Vuodddoerjja giellaguovddážiidda	4 176	4 500	4 500	5 200	700	15,6 %
154	Sámegeiella lea čáffat	400	0	0	0	0	-
Submi		42 926	47 250	47 250	47 950	700	1,5 %

5.2.1 Guovttegielalašvuoda doarjagat

Tabealla 5.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielldat/suohkanat	34 537	37 650	37 650	37 650	0	0,0 %
153	Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkka gielldat/-suohka	3 813	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %
Submi		38 350	42 750	42 750	42 750	0	0,0 %

Sámediggi lea 2008:s árvvoštallagohtán guovttegielalašvuoda doarjjaortnega. Sámedikki mihtomearrin lea rievdatit daid doarjagiid juolludaneavttuid mat addojuvvojit gielddaide sámegeiela hálddašanguovllu siskkoabealde 2010 bušehttajagi rájes. Rievdadeami oktavuodas berre árvvoštallat čuovvovaš eavttuid: okta vuodddoerjja, okta molsašuddi doarjja dan vuodul galle oahppi leat

vuodđoskuvllas, galle oahppis lea sámegeiella vuosttaš giellan ja galle oahppis lea sámegeiella nubbingiellan. Eanemusat galgá deattuhuvvot dat man ollu ohppiin lea sámegeiella vuosttašgiellan.

5.2.1.1 Gielddat

Tabealla 5.2.1.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Gielddat/suohkanat

(1000 ru)

Poasta 150	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 541	7 554	7 554	7 554	0	0,0 %
15001	Karášjoga gielda/Karasjok kommune	7 307	7 320	7 320	7 320	0	0,0 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	5 069	5 082	5 082	5 082	0	0,0 %
15003	Porsáנגgu gielda/Porsanger kommune	5 299	5 313	5 313	5 313	0	0,0 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 850	2 863	2 863	2 863	0	0,0 %
15005	Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune	3 463	3 476	3 476	3 476	0	0,0 %
15008	Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune	3 008	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
15010	Snáase suohkan/Snása kommune	0	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
Submi		34 537	37 650	37 650	37 650	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

Almmolašvuohta galgá bálvalit sámegeiella hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegeilli čálalaččat ja njálmmálaččat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Gielddat sámegeiella hálddašanguovllus, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallásis lea gelbbolašvuohta sámegeiellas
- Gallis leat ožžon sámegeielloahpahusa
- Almmuhusat, diehtujuohkin, galben, beavdegirjijt, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegeilli
- Gallii váldojuvvo oktavuoha sámegeilli
- Gallii vástiduvvo jearaldagaide sámegeilli

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009. Doaibmaplána galgá sistsidoallat doaimmaid maid vuodul ollašuhhtá sámelága giellanjuolggadusaid.
- Bušeahhtadárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2008 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja ii galgga geavahuvvot dábálaš doibmii
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhhtojuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhhtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt guovttegielalašvuoda doarjja juogaduvvo sámegeiella hálddašanguovllu gielddaide sisasáddejuvvon raporttaid ja rehketoalu vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 37 650 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegeiella hálddašanguovllu gielddaide.

5.2.1.2 Fylkkagielddat

Tabealla 5.2.1.2 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkanat

(1000 ru)

Poasta 150	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15006	Finnmárkku fylkkagielda/Finmark fylkeskommune	1 411	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 201	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
15009	Norlandda fylkkasuohkan/Nordland fylkeskommune	1 201	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %
15011	Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan/Nord-Trøndelag fylke	0	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
Submi		3 813	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Almmolašvuolta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu fylkkagielddat, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallásis lea gelbbolašvuolta sámegielas
- Gallis leat ožžon sámegieloahpahusa
- Almmuhusat, diehtujuohkin, galben, beavdegirjijt, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Gallii váldojuvvo oktavuolta sámegillii
- Gallii vástiduvvo jearaldagaide sámegillii

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009. Doaibmaplána galgá sistsidoallat doaimmaid maid vuodul ollašuttá sámelága giellanjuolggadusaid.
- Bušeahhtadárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2008 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja ii galgga geavahuvvot dábálaš doibmii
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttujuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttujuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt guovttegielalašvuoda doarjja juogaduvvo sámegiela hálddašanguovllu fylkagielddaide sisasáddejuvvon raporttaid ja rehketoalu vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 5 100 000 ru guovttegielalašvuoda doarjjan sámegiela hálddašanguovllu fylkagielddaide.

5.2.2 Sámi giellaguovddážat

Tabealla 5.2.2 Sámi giellaguovddážat

(1000 ru)

Poasta 153	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15300	Porsángu - Sámi giella- ja kulturguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15301	Gáivuotn – Sámi giellaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15302	Divtasvuodna – Árran julevsámeguovdásj	464	500	500	520	20	4,0 %
15303	Evenášši – Várdobáiki	464	500	500	520	20	4,0 %
15304	Unjárga – Isak Saba guovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15305	Deatnu – SEG	464	500	500	520	20	4,0 %
15306	Romsa – Moskavuotna/Ulsfjord	464	500	500	520	20	4,0 %
15307	Roros – Aajege sámi giella- ja gelbbolašvuodaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15308	Áltá – Áltá Sámi Giellaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15309	Loabága giellaguovddáš	0	0	0	520	520	-
Submi		4 176	4 500	4 500	5 200	700	15,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Nannet ja ovddidit ásahuvvon sámi giellaguovddážiid doaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahuvvon sámi giellaguovddážat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámezielkurssa ja eará sámeziela oahpahusfálaldaga leat leamaš
- Galle giellamovttiidan- ja giellaovddidandoaimma ja lágideami leat leamaš báikkálaš servdodagas
- Galle giellamovttiidan doaimma sámeziela ovddideapmái

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Dárkkistuvvon rehketdoallu 2008 doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja máksojuvvo guovtti oasis. Vuosttaš oasis máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Nubbi oasis máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthe eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvot ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi giellaguovddážiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 5 200 000 ru doarjjan sámi giellaguovddážiidda.

5.3. Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 5.3 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegeiella (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohush %
151	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde	1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %
152	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %
Submi		3 342	4 210	4 210	6 010	1 800	42,8 %

5.3.1 Giellaprošeavttat sámegeiela hálddašanguovllus

Tabealla 5.3.1 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde (1000 ru)

Poasta 151	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohush %
15100	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkobealde	1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %
Submi		1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet sámegeielgeavaheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošavtta leat álggahuvvon 2009:s
- Galle prošavtta leat čadahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami duhkoraddangiellan
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan joavkkuin ja servviin
- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis
- Prošeavttat mat ovddidit sámegeielgeavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Prošeavttat mat váikkuhit sámegeiela ealáskahttima guovlluin gos sámegeiella lea heajus dilis
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiela guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat
- Oktasašprošeavttat sámi – kveana báikenamaid čohkkema ja duodašteami várás Porsáŋggu gielddas

Juolludaneavttut

Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Ohcamat fertejit vástidit Sámedikki 2009 vuoruhemiide

Ohcama árvvoštallamis lea dehálaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu galgá čálalaččat dohkkehit juolludaneavttuid maŋemusat 3 vahku maŋŋel juolludanreivve dáhttona. Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihtii dieđiheami haga

Prošeavtta/doaimma birra galgá čállit čilgehusa mas boahá ovdan ulbmil ja dan čadahavvejolašvuohta

Seamma doibmii dahje goluid liigegeavahussii ii sáhte oažžut eambbo doarjaga

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

176 siidu 309 siidus

Doaibma- ja investerengoluide ii oáččo doarjaga

Jus ovttaskas aktevrat ohcet, de galget čállit šiehtadusa muhtun ásahusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki birra proševtta čadaheami oktavuodas

Máksineavttut:

Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvojit ollásit prošektaálggus. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli go prošekta álgá. Loahppaoassi máksojuvvo go prošekta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošektaraporta lea gárvvistuvvon

Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot mañimusat jagi mañjel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuoda in sáhtta prošekta oázžut mañiduvvot válmastandáhtona gitta 2 jagi mañjel juolludanreivve dáhtona, dasa ferte sierra ákkasteapmi Doarjjaoázžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhta fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut ruhtageavaheami rehketdoalu. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit registrerejuvvon gollomeroštusain

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 200 000 ru doarjjan giellaovddidandoaibmajuide sáme giela hálddašanguovllu siskko bealde.

5.3.2 Giellaproševttat olggobealde sáme giela hálddašanguovllu

Tabaella 5.3.2 Giellaproševttat hálddašanguovllu olggobealde

(1000 ru)

Poasta 152	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15200	Giellaproševttat hálddašanguovllu olggobealde	2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %
Submi		2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet sáme gielgeavaheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásahusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrat

• Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle proševtta álggahuvvon 2009:s
- Galle proševtta leat čadahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Proševttat mat movttiidahttet sáme giela geavaheami duhkoraddangiellan
- Proševttat mat nannejit sáme giela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Proševttat mat nannejit sáme giela geavaheami gulahallangiellan joavkkuin ja servviin
- Proševttat main lea ulbmilin nannet giellafievrrideami buolvvaid gaskkas

- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis
- Prošeavttat mat ovddidit sámegeielgeavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiela guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat
- Báikenammaprošeavttat Helgelánddas Nordlándda fylkkas
- Báikenammaprošeavttat Davvi-Trøndelaga fylkkas
- Báikenammaprošeavttat Lulli-Trøndelaga ja Hedemárkku fylkkain
- Oktasašprošeavttat sámi-kveana báikenamaid čohkkemii ja duođašteapmái Omasvuona suohkanis

Juolludaneavttut

Ohcanáigemeari njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo

Ohcamat fertejit vástidit Sámedikki 2009 vuoruhemiide

Ohcama árvoštallamis lea dehálaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo

Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu galgá čálalaččat dohkkehit juolludaneavttuid maŋemusat 3 vahku maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihtii diediheami haga

Prošeavtta/doaimma birra galgá čállit čilgehusa mas boahťa ovdan ulbmil ja dan čadahanvejolašvuohta

Seamma doibmii dahje goluid liigegeavahussii ii sáhte oažžut eambo doarjaga

Doaibma- ja investerengoluide ii oáččo doarjaga

Jus ovttaskas aktevrrat ohcet, de galget čállit šiehtadusa muhtun ášahusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki birra prošeavtta čadaheami oktavuodas

Máksineavttut:

Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvojit ollásit prošeaktaálggus. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli go prošeakta álgá. Loahppaoassi máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duođaštuvvon ja prošeaktaraporta lea gárvvistuvvon

Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut maŋiduvvot válmastandáhtona gitta 2 jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona, dasa ferte sierra ákkasteapmi

Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duođaštit ruhtageavaheami rehketoalu. Rehketoalu galgá sáhttit buhtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštusain

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 810 000 ru doarjjan giellaovddideapmái olggobealde sámegeiela hálddašanguovllu.

6 Kultuvra

Mánngabeallásaš kultureallin lea deatalaš sámi gullelašvuoda ja identitehta nannemii. Seammás váikkuha mánngabeallásaš kultureallin ealli báikegottiide doppe gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja mánggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihttomearri

- Sámi kulturásahusaid ja museaid bisuheapmi ja viidáset ovddideapmi
- Sámi dáiddalaš ovdanbuktimiid girjái vuoda ovddideapmi ja daid gaskkusteami sihkkarastin
- Movttiidahttit ja ovddidit valástallandoaimmaid sámi álbmogii
- Sihkkarastit ja ovddidit musihka-, girjjálašvuohta-, filbma- ja revy- ja teáhterdoaimmaid
- Viidde kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre bibliotekafálaldat sámi geavaheddjiide
- Sihkkarastit ahte sámi museat besset oassálastit museaodastusas

Strategiijat

- Váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami aktiivvalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovddidit oktasaš sámi-kveana kulturdoaimmaid
- Nannet ja ovddidit ovtasbarggu aktevraiguin mat bargat sámi kulturovddidemiin
- Bisuhit ja ovddidit dialoga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin nannen dihte sámi kulturovdáneami rámmaeavttuid
- Sámedikki ja fylkkagiielddaid gaskasaš ovtasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovtas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte láchit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Veahkin ásaht sámi dáiddamusea
- Bargat dan badjelii ahte duohtandahkat ođđa teáhtervistti Beavváš Sámi Teáhterii.
- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid stuoridemiin
- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaeavttuid doaimmamii ja fágalaš ovddideapmái

6.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 6.1 Čoahkketabealla - Kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	43 739	50 704	51 154	58 836	7 682	15,0 %
	Ohcanvuđot doarjja	15 667	17 395	18 145	13 021	-5 124	-28,2 %
	Sámi dáiddáršiehtadus	4 413	4 350	4 350	5 150	800	18,4 %
Submi		63 819	72 449	73 649	77 007	3 358	4,6 %

6.2 Njuolgga doarjagat

Tabealla 6.2 Njuolgga doarjagat - Sámi kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
202	Sámi kulturviesut	6 434	7 206	7 206	8 642	1 436	19,9 %
204	Sámi festiválat	1 730	1 806	1 806	2 882	1 076	59,6 %
205	Sámi valástallan	1 375	2 078	2 078	1 479	-599	-28,8 %
206	Sámi teáhter	14 318	15 883	15 883	16 519	636	4,0 %
207	Čájáhusbuhtadusat sámi dáiddáriidda	a) 335	335	335	0	-335	-100,0 %
208	Sámi prentosat	1 208	1 568	1 668	2 571	903	54,1 %
209	Mobiila girjerádjjobálvalusat	5 407	5 907	5 907	6 145	238	4,0 %
210	Museat	12 932	15 921	16 271	20 598	4 327	26,6 %
Submi		43 739	50 704	51 154	58 836	7 682	15,0 %

a) Poasta 207 čájáhusbuhtadusat sámi dáiddáriidda sirdojuvvo postii 20201 Sámi Dáiddaguovddáš

6.2.1 Sámi kulturviesut

Tabealla 6.2.1 Sámi Kulturviesut

(1000 ru)

Poasta 202	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Divtasvuodna	1 394	1 492	1 492	1 551	59	4,0 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Kárašjohka	a) 1 346	1 600	1 600	2 504	904	56,5 %
20202	Ája Samisk Senter, Gáivuotna	927	1 094	1 094	1 138	44	4,0 %
20203	Mearrasámi gelbbolašvuodaguovddáš, Billávuotna	330	353	353	500	147	41,6 %
20204	Sijti Jarnge, Aarborte	1 154	1 235	1 235	1 284	49	4,0 %
20205	Várdobáiki, Evenášši/Skánit	515	551	551	723	172	31,2 %
20206	Gamtofta, Ráisavuotna	36	49	49	59	10	21,6 %
20207	Pihtásámi viesu	139	159	159	169	10	6,5 %
20208	Sámi viesu Oslos	b) 206	230	230	240	10	4,3 %
20209	Vilgesvárra	26	38	38	48	10	26,9 %
20210	Lásságámmi	206	230	230	240	10	4,2 %
20211	Sáččá sámi viesu	b) 155	176	176	186	10	5,7 %
Submi		6 434	7 206	7 206	8 642	1 436	19,9 %

a) Poasta 2007 čájáhusbuhtadusat sámi dáiddáriidda sirdojuvvo postii 20201 Sámi Dáiddaguovddáš

b) Poasta 20208 Oslo sámi viesu ja poasta 20211 Sáččá sámi viesu sirdojuvvojit odđa postii 213 sámi deaivvadansajit. Várdobáiki lea ožžon 150 000 ru lassáneami lagadit dearvvávuodadeaivadeami

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit doaimma dáláš sámi kulturviesuin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dáláš sámi kulturviesut ja čoahkkananbáikkid mat leat čállojuvvo tabellii 6.2.1

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle kulturviesu ja deaivvadanbáikki leat doaimmas
- Doaimmat doaimmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Doaimmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárba 2010 vástá sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 Rehketoallu doaimmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvo dahje stáhtafápmuduvvo rehketoalldárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketoalu.
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaimmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Doarjja mii lea unnit go 100 000 ru máksojuvvo ollásit bušeahhtajagi álggus. Go doarjja lea badjel 100 000 ru de máksojuvvo bealli bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvov
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvov ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu go lei vurdojuvvo, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta
- Sámi Dáiddaguovddáža doarjagis várrejuvvo 340 000 ru čájáhusbuhtadussii sámi dáiddáriidda
- Doarjaga lassáneapmi Sámi Dáiddaguovddáži eaktuda ahte Sámi Dáiddaguovddáš ovdal 01.06.09 vuolláicállá šiehtadusa odđa láigovisttiid guoskevaš láigoheddjiin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaimmadoarjja sámi kulturviesuide juogaduvvo

Jahkái 2009 várrejuvvo 8 642 000 ru doarjjan sámi kulturviesuide.

6.2.2 Sámi festiválat

Tabella 6.2.2 Sámi festiválat

(1000 ru)

Poasta 204	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20400	Riddu Riddu	659	688	688	688	0	0,0 %
20401	Guovdageainnu musihkkafestivála	659	688	688	846	158	23,0 %
20402	Markomeannu	206	215	215	424	209	97,2 %
20403	Karášjoga beassášfestivála	206	215	215	424	209	97,2 %
20404	Guovdageainnu filbmefestivála	0	0	0	300	300	-
20405	Guovdageainnu beassášfestivála	0	0	0	200	200	-
Submi		1 730	1 806	1 806	2 882	1 076	59,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit dálá sámi festiválaid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahuvvon sámi festiválat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.2

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi festiválaid lohku
- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketoallu 2008 váste doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketoalu
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvnot ruovttoluotta
- Guovdageainnu Musihkkafestivála doarjagis várrejuvvo 130 000 ru Sámi Grand Prix CD almmuheapmái. Guovdageainnu Musihkkafestivála ii sáhte dan ulbmili šat ohat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin.
- Márkomeannu doarjagis várrejuvvo 200 000 ru artistabálkkáide. Márkomeannu ii sáhte dan ulbmili šat ohat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin.
- Karášjoga beassášfestivála doarjagis várrejuvvo 200 000 ru artistabálkkáide. Karášjoga beassášfestivála ii sáhte dan ulbmili šat ohat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiin

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi festiválaide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 882 000 ru doarjjan sámi festiválaide.

6.2.3 Sámi valáštallan

Tabealla 6.2.3 Sámi valáštallan

(1000 ru)

Poasta 205	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
20500	Sámi Valáštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	a)	925	965	965	1004	39	4,0 %
20501	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk footballforbund		300	313	313	325	12	3,8 %
20502	Sámi Valáštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games		150	800	800	150	-650	-81,3 %
Submi			1 375	2 078	2 078	1 479	-599	-28,8 %

a) Dan lassin lea SVL-Norga ožžon juolluduvvot 600 000 ru speallanruhtan KGDas 2008:s.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja eanedit daid valáštallandoaimmaid maid Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) ja Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk footballforbund (SSL) organiserejit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) guovllusearvvit main leat doaimmat Norgga bealde. Dat leat Sámiid Valáštallanlihttu-Norga/Samenes idrettsforbund-Norge (SVL-N) ja Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk footballforbund (SSL)

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Arctic Winter Games (AWG) doarjja galgá geavahuvvot SVL oassálastima plánemii ja čuovvoleapmái sihke AWG valáštallan- ja kulturoasis. Doarjaga hálddaša SVL-N.
- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahttadárbu 2010 vásté sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Dárkkistuvvon rehketdoallu 2008 doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtta Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi valáštallamiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 479 000 ru doarjjan sámi valáštallamiidda.

6.2.4 Sámi teáhter

Tabealla 6.2.4 Sámi teáhter

(1000 ru)

Poasta 206	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
20600	Beaivváš Sámi Teáhter		13 700	14 615	14 615	15 200	585	4,0 %
20601	Oarjelsámi teáhter		618	1 268	1 268	1 319	51	4,0 %
Submi			14 318	15 883	15 883	16 519	636	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit ásahuvvon sámi teáhteriid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Beaivváš Sámi Teáhter ja Áarjelhsaemien Teatere

Ulbmilolahusa eavttut:

Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthto eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi teáhteriidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 16 519 000 ru doarjjan sámi teáhteriidda.

6.2.5 Sámi prentosat

Tabealla 6.2.5 Sámi prentosat

(1000 ru)

Poasta 208	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20800	Gába	500	522	522	543	21	4,0 %
20801	Nuorttanaste	230	240	340	790	450	132,4 %
20802	Mánáidbláddi	-295	0	0	0	0	-
20803	Nuoraidbláddi Š	773	806	806	1238	432	53,6 %
Submi		1 208	1 568	1 668	2 571	903	54,1 %

a) Jagi 2009 stáhtabušehta bokte sirdii Kultur- ja girkodepartemeanta 450 000 ru Sámediggái hálldašit Nuorttanaste doarjaga

b) Poasta 20803 Ungdomsbladet Š har fått en ökning på kr 400 000 på bakgrunn av at de tidligere har fått driftstilskudd over Poasta 20050 Andre kulturtiltak

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi prentosiid šláddjivuoda

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi prentosat Gába, Nuorttanaste ja Š

Ulbmilolahusa eavttut:

- Almmuhuvvon prentosiid lohku ja galle siiddu leat prentejuvvon

Juolludaneavttut:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

183 siidu 309 siidus

- Juolludaneaktun bláđiide Gába ja Š lea ahte govttolaš mearri almmuhuvvo buot golmma sámi čállingillii
- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalldárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámdediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámdediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álgogehččen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttuojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuttuojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvvo vuorttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuite eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.
- Doarjjaoažžu ii sáhte vuordid eanet doajaga prentosiid Gába, Nuorttanaste ja Š almmuhemiide Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnega bokte

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doarjja sámi prentosiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 571 000 ru sámi prentosiidda.

6.2.6 Girjebusset

Tabealla 6.2.6 Doarjja sámi girjebussiide

(1000 ru)

Poasta 209	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20900	Karášjohka	500	522	522	543	21	4,0 %
20901	Porsángu	500	522	522	543	21	4,0 %
20902	Guovdageaidnu	224	234	234	244	10	4,3 %
20903	Deatnu/Unjárga	1 135	1450	1450	1508	58	4,0 %
20904	Gáivuotna	547	571	571	594	23	4,0 %
20905	Julevsámi	1 188	1239	1239	1289	50	4,0 %
20906	Oarjelsámi	1 313	1369	1369	1424	55	4,0 %
Submi		5 407	5 907	5 907	6 145	238	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomeari:

- Sihkkarastit buriid bibliotekafálaldagaid maiguin sámi geavaheaddjit ja earát álkít sáhttet ávkkástallat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi girjebussiid eaiggádat ja doaimmaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle girjebusse doaimmas
- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámdediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalldárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámdediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009

- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogehččen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuttuojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuttuojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuite eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi girjebussiide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 6 145 000 ru sámi girjebussiid doibmii.

6.2.7 Museat

Tabealla 6.2.7 Museat

(1000 ru)

Poasta 210	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
21000	Várjjat Sámi Musea	1 547	1 619	1 619	0	-1 619	-100,0 %
21001	Deanu Musea	278	290	290	0	-290	-100,0 %
21002	Gállogietti musea	73	83	83	93	10	12,0 %
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	2 774	2 893	2 893	3 009	116	4,0 %
21004	Saemien Sitje	2 132	2 223	2 223	2 312	89	4,0 %
21005	Savio musea	227	237	237	0	-237	-100,0 %
21006	Nuortasámi musea	478	1 488	1 488	0	-1 488	-100,0 %
21007	Museaodastus	113	636	636	1 800	1 164	183,0 %
21008	RidduDuottar musea (ovdal Davveoarjesámi museasiida)	5 310	6 452	6 802	7 602	800	11,8 %
21009	Deanu ja Várjjat mueseassida	a) og b)	0	0	5 782	5 782	-
Submi		12 932	15 921	16 271	20 598	4 327	26,6 %

a) Poasta 40001 Ceavcageadggi kulturmuutosuodjalus lea 125 000 ru stuoris ja poasta 40002 Nuortasámi siida kulturbirrasa 100 000 ru lea sirdojuvvon postii 21009 Deanu ja Várjjat museasiidii

b) Deanu ja Várjjat museumsiida lea doaimmas 1.1.09 rájes. Dasa gullet museat Várjjat Sámi Musea, Deanu musea, Saviomusea ja Nuortasámi musea

Ruđat mat leat várrejuvvon museaodastussii, máksojuvvojit museaide máŋŋágo Sámediggi lea dohkkehan sisasáddejuvvon mueaplánaid, ja go dat eavttut leat ollašuttuojuvvon, mat bohtet ovdan ášši 06/07 vuodul Davit Nordlándda ja Romssa sámi museadoaimmaid oassečielggadeamis, ja sámediggeráđi 2004 dieđáhusas sámi museaid birra. Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit doaimma dálá sámi museain

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dat sámi museat mat leat tabeallas 6.2.7

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009. Rehketoallu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon, galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji dohkkehit jus doarjja lea badjel 150 000 ru

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

185 siidu 309 siidus

- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Vuolled 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušehttajagi álgoeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušehttajagi álgoeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttuuvvon.
- Jus dorjjaeavttut eai leat ollašuttuuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis várrejuvvo 125 000 ru Ceavccageadggi kulturmuutosudjalanguovllu suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan. Erenoamážit galgá dieđihit ruhtageavaheami birra hálddašanplána ektui.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis várrejuvvo 100 000 ru nuortasámi siidda kulturbirrasa suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan. Erenoamážit galgá dieđihit ruhtageavaheami birra hálddašanplána ektui.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda várrejuvvo 100 000 ru Vuonnamárkaniid hálddašcapmái ja prošekeeremii
- RidduDuottarMuseaid doarjagis, sámi vuorkádáviriid ossodagas, várrejuvvo 300 000 dálááiggi dáidagiid oastimii. Juolludeapmi 2008 bušehtas ja 2008 reviderejuvvon bušehtas sámi dáiddamusea prošekeeremii ja plánemii Kárášjohkii merkejuvvo ja jotkojuvvo 2009:s 650 000 ruvnuin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi museaide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 20 598 000 ru sámi museaide.

6.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 6.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
200	Kulturovddideapmi	9 994	11 616	12 366	9 639	-2 727	-22,1 %
201	Sámi lágádušat	2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %
211	Sámi girjerádjjobálvalusat	200	200	200	0	-200	-100,0 %
212	Sámi girjebussii oastin	3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %
213	Sámi deaivvadansajit	0	0	0	700	700	-
Submi		15 667	17 395	18 145	13 021	-5 124	-28,2 %

a) Poasta 211 Sámi girjerádjjobálvalusat leat sirdojuvvon postii 200 Kulturovddideapmi (eará kulturdoaibmabijut)

6.3.1 Kulturovddideapmi

Tabella 6.3.1 Kulturovddideapmi

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20000	Girjjálašvuhta	2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %
20010	Musihkkaalmmuheamit	1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20020	Govvadáidda/duodji	710	670	670	0	-670	-100,0 %
20030	Teáhterulbmilat	467	600	600	0	-600	-100,0 %
20040	Kulturdoaibmabijut mánáide ja nuoraide	1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20050	Eará kulturdoaibmabijut	2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %
20060	Sámegielat sárggusráiddut	450	460	460	460	0	0,0 %
Submi		9 994	11 616	12 366	9 639	-2 727	-22,1 %

a) Poasta 20020 Girjjálašvuhta lea 2009:s vuoruhuvvon 13. kapihttalis Sámeálbmotfoand

b) Poasta 20020 Govvadáidda/duodji ja poasta 20030 Teáhterulbmilat sirdojuvvon postii 20050 Eará doaibmabijut. Dan lassin lea 200 000 ruvdnosaš poasta 211 sámi girjerádjjobálvalusat sirdojuvvon postii 20050 Eará kulturdoaibmabijut

6.3.1.1 Girjjálašvuhta

Tabealla 6.3.1.1 Doarjja sámi girjjálašvuoda ovddideapmái

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20000	Girjjálašvuhta	2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %
Submi		2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit sámi girjjálašvuoda almmuhemiid meari

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat ja eará almmuheaddjit main lea sierra fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle fágagirjjálašvuoda girjji almmuhuvvojit

Vuoruheamit 2009:s:

- Čáppagirjjálašvuhta man originálamánus lea sámegillii
- Fágagirjjálašvuhta mii lea jorgaluvvon sámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja siehtadus cálliiguin ja vejolaš govat/sárgosat leat mielddistuvvon
- Go ohcá almmuhit jorgaluvvon čáppagirjjálašvuoda, de galgá soahpamuš originálamánusa vuoigatvuodaegigádiin leat mielde
- Ohcama mielddusin galgá leat fágalaš árvvoštallan maid olggobeale konsuleanta lea dahkan
- Dán prošeaktii ii addojuvvo šat eanet doarjja dahje vejolaš liigegoluide

Máksineavttut:

- 50 % sáhtta máksojuvvo čálalaš máksinávžžehusa vuodul go prošeakta lea álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duodaštuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat 2 jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- 10 gáhppálaga gárvves buktagis sáddejuvvojit Sámedikki girjerádjui
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhta fápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

a) Čállihonorar

- Fágagirjjálašvuohta 85 000 ru

- Honorára fágagirjjálašvuođa jorgaleami ovddas, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus mas leat 2000 čállinguoskkahaga

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjiin:

Ollislaš buvttadusgoluide lohkkoujvojit teknikkalaš buvttadeapmi ja doaimmahuslaš golut, ja doarjja rehkenastoujvvo čuovvovaččat árkká nammi (dat mearkkaša 16 siiddu):

- Dábálaš livttes barddálđat (prosa) 9 500 ru

- Teknikkalaš buvttadeapmin oavvilduvvo formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čátnan ja olggoš.

Doaimmahuslaš gollun lohkkoujvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš mudden ja korrektuvrra lohkan

Jietnagirjiin:

Ollislaš buvttadusgoluide lohkkoujvvo buot buvttadeapmi ja meroštallojvvo vuodustuvvon ohcama vuodul,

gitta 300 000 ru rádjai

Buot buvttademiin oavvilduvvo teknikkalaš buvttadeapmi, bádden ja mángen

c) Illustrašuvdnagolut

Illustrašuvdnamávssut šiehtaduvvojit juohke eaŋkildilis govvaáiddáriin/illustrerejeaddjiin. Dása gullet maiddái dat olggušsiiddut maid fitnolaš illustrerejeaddjit ráhkadit.

Buvttademiide main leat illustrašuvnnat badjel 20 % sáhtta addit gitta 20 000 ru rádjai doarjaga illustrašuvdnagoluide. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) goluin rehkenastit gitta 75 % oppalaš gollun prentejuvvon girjiide

Oppalaš gollun lohkkoujvojit eará golut mat lágadusas leat girjji ráhkadeapmái lassin daidda mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet earret eará leat golut mat lágadusas leat viessoláigui, kontorhálldahussii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuoigatvuodáide, fágalaš kvalitehta sihkarastimii, govvardigeremii ja sullasaččaide.

e) Vuovdaleapmi ja juohkin

Dan lassin sáhtta doarjjavuostáiváldi oazžut gitta 15 % rádjai b) buvttadangoluin vuovdaleapmái ja juohkimii.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 586 000 ru doarjjan sámi girjjálašvuhtii.

6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

Tabealla 6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20010	Musihkkaalmmuheamit	1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet doaibmabijut sámi musihka ovdanbuktima várás

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi musihka almmuheaddjit: lágáduusat/skearprofitnodagat/registrerejuvvon doaimmahagat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi musihka almmuhemiid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- CD- almmuheamit musihkain mánáid várás
- CD- almmuheamit máttasámi musihkas
- CD- almmuheamit árbevirolaš juoigamiin
- CD- almmuheamit oskuvaš teavsttaiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot prošeaktaválddahallan mii máinnaša mo prošeavtta ovdáneapmi čatnasa guovddáš dáhpáhusaide ja man muddui prošeakta lea čađahahtti. CD-almmuheamiid oktavuodas galget 5 demo gáhppálaga mielddistuvvot.
- Oassin ohcamiid áššemeannudeamis bivdit olggobeale konsuleanttaid árvoštallat ohcamiid
- CD-almmuheamiid oktavuodas galget 10 gáhppálaga gárvvistuvvon CDas sáddejuvvot Sámediggái
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja namuhuvvon buvttadeapmái dahje vejolaš liigegoluide
- Ii addojuvvo doarjja investeremiidda

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea čállojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan sámi musihkkaalmmuhemiide.

6.3.1.3 Kulturdoaibmabijut mánáid ja nuoraid várás

Tabella 6.3.1.3 Kulturdoaibmabijut mánáide ja nuoraide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20040	Kulturdoaibmabijut mánáide ja nuoraide	1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit iešguđetlágan kulturdoaimmaid mánáid ja nuoraid várás

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Eará kulturdoaimmaheaddjit vuosttažettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ásašusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čadašuvvon doaibmabijuid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- Dáidda- ja duodjedoaibmabijut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
- Sámi teáhterdoaibmabijut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
- Prošeavttat mat leat ovddideamen sámi mánáid ja nuoraid deaivvadansajiid
- Doaibmabijut ja prošeavttat mat ovddidit mánáid bajásšaddaneavttuid báikkálaččat sámi guovlluin
- Musihkkafálaldagat mas mánát ja nuorat leat mielde
- Spáppastallangárdážit julev- ja máttasámi guovllus

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. rádjai 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaveavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaibmabidju galgá válldahallojuvvo ja mihttomearit ja čadahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide

- Ii addojuvvo doarjja doaibma- ja investerengoluide. Dát ii gusto spáppastallangárddážiid investerendoarjagiidda
- Gierdomátkeohcamiin galgá bovdehus dahje siehtadus leat mielddusin
- Doarjja oastit sámi čáppagirjjálašvuohta máksojuvvo mañjelgihtii doarjjaoažžu máksinávžžuhusa vuodul mas háhkamat leat duodaštuvvon

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon.
- Prošeakta galgá válmastuvvot mañimusat jagi mañná doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut prošeavtta válbmenbeavvi mañiduvvot gitta guvttiin jagiin mañná dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihitii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodas meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai
- Spáppastallangárddážiid bajimus dorjjarádjai lea 100 000 ru

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan kulturdoaimbajuiide mánáid ja nuoraid várás.

6.3.1.4 Eará kulturdoaimbajuiet

Tabealla 6.3.1.4 Doarjja eará kulturdoaimbajuiide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20050	Eará kulturdoaimbajuiet	a)	2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %
Submi			2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %

a) Poasta 20020 Govvadáidda/duodji ja poasta 20030 teahterulbmilat leat sirdojuvvon postii 20050 Eará kulturdoaimbajuiet

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit mánggalágan sámi kulturdoaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi ášahusat, organisašuvnnat ja sámi kulturdoaimmaheaddjit geain lea sierra fitnodat
- Eará kulturdoaimmaheaddjit vuostazettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ášahusaiguin ja organisašuvnnaiguin
- Nordlánda fylkka skuvla- ja álbmotgirjerádjui

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle čađahuvvon doaibmajuiet

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámi kulturdoalut sámi álbmotbeaivvi guovvamánu 6. b. čalmmustuhttima oktavuodas
- Filmbabuvttadusaid sámi diliid birra oasseruhtadeapmi
- Heargegilvohallamiid lágideapmi
- Sámi govvaáidda- ja duodjáčájáhusat Norggas, oktan katalogaiguin ja plakáhtaiguin
- Sámi amatevrateáhter ja revyadoaimmat
- Doaibmabijut dahje prošeavttat mat ovddidit sámi girjjálašvuoda Nordlándda fylkka skuvla- ja álbmotgirjerájuid geavaheaddjiid várás
- Artistahonorárat sámi artisttaide
- Gierdomátkedoarjja Norggas sámi artisttaide
- Girkolaš álgoálbmotovttasbarggu oassálastin
- Oktasaš sámi-kvena kulturlágideamit

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigi gitta čakčamánu 1. b. 2009 rádjai. Ohcamat sáddejuvnon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaveavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaibmabidju galgá válldahallojuvvo ja mihttomearit ja čađahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- Gierdomátkeohcamiin galgá bovdehus dahje šiehtadus leat mielddusin

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeakta galgá válmmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštít rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 793 000 ru doarjjan eará kulturdoaimbajuide.

6.3.1.5 Sámeielat govvasárggusráiddut

Tabella 6.3.1.5 Doarjja sámi govvasárggusráidduide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20060	Sámeielat govvasárggusráiddut	450	460	460	460	0	0,0 %
Submi		450	460	460	460	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámeielat govvasárggusráidduid almmuheamit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámeielat govvasárggusráidduid almmuheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle almmuhuvvon sámeielat govvasárggusráiddu

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámeielat govvasárggusráiddut
- Paraleallaalmmuheamit mátta-, julev- ja davvisámegilli

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehít doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaimbaidju galgá válldahallojuvvo ja mihttomearit ja čadahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaimbaidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Ii addojuvvo doarjja doaimba- ja investerengoluide

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 460 000 ru doarjjan sámegiela govvasárggusráidduide.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

6.3.2 Sámi lágádusat

Tabealla 6.3.2 Sámi lágádusat

(1000 ru)

Poasta 201	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20100	Sámi lágádusat	2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %
Submi		2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %

Ohcanvuodot doarjjaortnet sámi lágádusaid várás galgá árvvoštallojuvvot 2009:s. Várrejumiit dán ortnegii eai lasihuvvo ovdalگو árvvoštallan lea loahpahuuvvon.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi lágádusaid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Lágádusat mat vuosttažettiin almmuhit sámegillii

Ulbmilolahusa eavttut:

- Lágáduslohku
- Sámegielat almmuhusaid lohku
- Man ollu girjjiid ja cd:id lágádusat leat vuovdán
-

Vuoruheamit 2009:s:

- Ásahuuvvon sámi lágádusat mat ollašuttet juolludaneavttuid

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuuvvot
- Lágádus galgá leat registrerejuvvon Norggas ja dan váldoulbmil galgá leat vuosttažettiin sámegillii almmuhit
- Lágádus galgá leat almmuhan unnimusat 10 namahusa maŋimus golmma jagis
- Lágádusa bruttogávpejohtu galgá leat unnimusat 500 000 ru jahkái
- Almmuheamit sámegillii galget leat 75 % bruttogávpejođus
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo go revisovdnaduodaštus čájeha visogova 2008 sámegeielat álmuhemiid ollislaš girjebuvttadeamis ja go revisovdnaduodaštuvvon rehketdoallu ja -raporta čájehit mo 2008 ruđat leat geavahuvvon
- *Juolludeapmi lea fámus go váidináigemearri lea nobkan ja vejolaš váidagat leat meannuduvvon.*
- Doarjja máksojuvvo ollásit dan bušehttajagis go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon mañimusat golggotmánu 1. b. 2009

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga juohkáseapmi:

a) Vuodđodoarjja

15 % jahkásaš rámmas juogaduvvo ovttá mađe daidda geain lea vuoigatvuohta oazžut doarjaga ja geat ollašuttet doarjjaevtuid

b) Doaibmadoarjja

30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo lágádusaide doaimma mielde, sihkarastit ahte buvttaduvvojit eanet sámegeielat almmuheamit. Doarjaga juohkimis ferte váldit vuhtii lágádusa ollislaš sámegeielat almmuhemiid ja sámi musihkkaalmmuhemiid 2008:s. Doarjaga rehkenastimis biddjojuvvo vuodđun árkkaid lohku (mearkkaša 16 siiddu juohke árkkas) juohke gárvvistuvvon sámegeielat almmuheamis ja galle sámi musihkkaalmmuheami leat gárvvistuvvon 2008:s.

20 % jahkásaš rámmas juogaduvvo daid lágádusaid buvttadusa mielde, mat buvttadit sámi oahpponeavvuid (Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš pláνας áigodahkii 2009-2012 lea mearriduvvon mii dat galgá adnojuvvo sámi oahpponeavvun). Doarjaga juolludettiin vuhtiváldojuvvo lágádusa jagi 2008 sámi oahpponeavvuid ollislaš buvttadeapmi. Doarjjasturrodaga meroštaladettiin biddjojuvvo vuodđun juohke sámi oahpponeavvu árkalohku (16 siiddu juohke árkkas) mii lea gárvvistuvvon 2008:s.

c) Doarjja vuovdaleapmái ja juohkašupmái

35 % jahkásaš rámmas juhkkojuvvo sámi almmuhemiid vuovdaleapmái ja juohkašupmái. Juodadettiin doarjaga lágádusaide biddjojuvvo vuodđun dat proseantaoassi maid lágádus lea ožžon čuoggás b) Doaibmadoarjja

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra

Jahkái 2009 várrejuvvo kr 2 682 000 sámi lágádusaide.

6.3.3 Investerendoarjja ođđa sámi girjebussiide

Tabealla 6.3.3 Sámi girjebussii oastin

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
212	Sámi girjebussii oastin	3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %
Submi		3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %

Ruhta várrejuvvo investeremiidda daid jagiid go plánejuvvo lonuhit girjebussiid. Ođasmahttinplána mielde ii leat plánejuvvon lonuhit girjebussiid 2009:s.

6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Tabella 6.3.4 Sámi deaivvadansajit (1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
213	Sámi deaivvadansajit	0	0	0	700	700	-
Submi		0	0	0	700	700	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi deaivvadansajiid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Doaimmat mat leat definerejuvvon sámi deaivvadansadjin sámediggeráđi dieđáhusas sámi ášahusovddideami birra ja maiddá duodje-ovttastusbájit Reaisavuonas Máttá-Várjjagis, Billávuona duodjedállu Porsáŋggus, Unjárgga Duojáríid dállu, Stuornjárgga Samiid Duodji Skániin

Ulbmilolahusa eavttut:

Daid deaivvadansajiid lohku, mat leat doaimmas

Doaimmat doaibmaplána mielde

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doaimmaide mat ožžot njuolggá doarjaga Sámedikki bušehta bokte, ii addojuvvo doarjja
- Ohcama mielddusin galgá leat doaibmaplána ja bušehtadárbu 2009 várás ja dohkkehuvvon 2008 rehketdoallu
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Máksineavttut:

- Vuollel 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušehttajagi álgogeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušehttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttujuvvon. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusat golgotmánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštít rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušehta jagi go dat juolluduvvo.
- Áigemearri ollašuttit doarjjaeavttuid lea borgemánu 1. b. 2009. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuite eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja juogaduvvo dássálagaid daid ohcciid gaskka mat ollašuttet juolludaneavttuid

Jahkái 2009 várrejuvvo 700 000 ru doarjjan sámi deaivvadansajiide.

6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

Tabella 6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

(1000 ru)

Poasta 207	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20700	Dáiddafoanda	a)	700	700	700	700	0	0,0 %
20701	Stipeanda sámi dáiddáriidda	a)	1 813	1 750	1 750	2 100	350	20,0 %
20702	Doaibmadoarjja dáiddárorganisašuvnnaide	a)	1 550	1 550	1 550	1 750	200	12,9 %
20703	Govvadáidagiid ja dáiddaduoji oastinortnet	b)	350	350	350	350	0	0,0 %
20704	Fágalaš bagadeapmi	a)	0	0	0	250	250	-
Submi			4 413	4 350	4 350	5 150	800	18,4 %

a) Dáid poastaid hálldaša Sámi dáiddárráđđi

b) Dán poastta hálldaš Sámi Vuorká-Dávvirat

Borgemánu 19. b. 2004-mannosaš Dáiddáršiehtadusa válđošiehtadusa vuodul lea Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi siehtadallan jagi 2009 dáiddáršiehtadusa, mii galgá leat fámus 01.01.2009 rájes 31.12.2009 rádjai. Šiehtadus ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii dohkkeheapmái, gč. dáiddáršiehtadusa 8. artihkkala.

Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi leat soahpan 5 150 000 ruvdnosaš juolludemiid ekonomalaš rámma Sámedikki bušehta bokte jagi 2009 dáiddáršiehtadussii. Dát mearkkaša 800 000 ruvdnosaš lassáneami jagi 2008 dohkkehuvvon dáiddáršiehtadusa ektui.

6.4.1 Dáiddafoanda

700 000 ru várrejuvvo ortnegii. Sámediggi lea gaskaboddasaččat dohkkehan ruđaid njuolggadusaid ja hálldašeami. Sohppojuvvui ahte ii galgga dál lasihit juolludeami dannego ruđat juogaduvvojedje vuosttaš gearddi 2008:s.

6.4.2 Stipeanda sámi dáiddáriidda

Sohppojuvvui juolludit 2 100 000 ru stipeandaortnegii sámi dáiddáriid várás. 350 000 ruvdnosaš lassáneamis vuoruhuvvo 1 (okta) bargostipeanda nuorra sámi dáiddáriidda.

6.4.3 Doaibmadoarjja sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái

Sámedikki fálaldat dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái lasihuvvo 200 000 ruvnnuin 1 550 000 ruvnnus 1 750 000 ruvdnui. Sámi dáiddárráđđi juogada ekonomalaš rámma iešguđet organisašuvdnii ja SDR:i.

6.4.4 Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet

Dán ortnegii várrejuvvo 350 000 ru. Ostojuvvon dáidda gálgá biddjojuvvot boahhteáiggi sámi dáiddamuseii. Dassážiigo musea lea huksejuvvon galgá dáidda gaskaboddasaččat vurkejuvvo RiddoDuottarMuseas Kárášjogas.

6.4.5 Fágalaš bagadallan

250 000 ru várrejuvvo Sámi dáiddárráđđái 2 (guovtte) jagi geahččalanortnegin. Ortnet galgá árvvoštallojuvvo 2 (guovtte) jagi geahčen. Fágavirggi bajimus bargun galgá leat sámi dáidaga, kultuvrra ja musihka ovddideapmi.

6.4.6 Ortnet sámi čáppagirjjálašvuođa ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás.

Sohppojuvvui nammadit 3 olbmo bargojoavkku mii galgá geahčadit ortnega mii sihkarastá ahte almmuhuvvon sámi čáppagirjjálašvuohta ja musihka lea fidnemis. Bargojoavkkus galget leat 2 (guokte) lahtu dáiddárorganisašuvnnain ja 1 (okta) sámedikkis. Sámediggi gohčču vuosttaš čoahkkimii 38. vahkus.

Sámi dáiddárráđđi hálldaša dáiddafoandda, stipeandda sámi dáiddáriidda ja doaimbadoarjaga sámi dáiddárganisašuvnnaide.

Sámi Vuorká-Dávvirat hálldaša sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnega.

7 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat stabiila ássamiin ja juohkelágan ealáhusaiguin lea Sámedikki guovddáš mihttomearri. Árbevirolaš ealáhusbarggu fertte sihkkarastit, ja ođđa ealáhusaide addit ovdánan-vejolašvuodaid.

Váldomihttomearri

- Nana ja ealli servodagat stabiila ássamiin ja juohkelágan ealáhusaiguin

Oassemihttomearri

- Bisuhit ja ovddidit ealáhuseallima sámi guovlluin
- Suodjalit ja ovddidit mariidnaealáhusaid ávnnaslaš vuodđun ássamiin ja barggolašvuhtii sámi guovlluin
- Bisuhit eanadoalu deatalaš kulturguoddin ja barggaheaddjin sámi guovlluin
- Ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnáhahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuidd
- Ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoallu ja meahcasteapmi.

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte váikkuhit juohkelágan ealáhusaid ja doarjjaruđaid buori juohkima sohkaččat gaska
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte addit nuorra ášaheddjiide vejolašvuoda álggahit iežaset doaimma
- Oktiortnet váikkuhangaskaomiid ovttasráđiid báikkálaš ja regionála eiseválddiiguin
- Bisuhit ja viidáset ovddidit gulahallama guovddáš ja regionála eiseválddiiguin nannen dihte rámmaeavttuid sámi ealáhusovddideapmái
- Láhčit gelbbolašvuodaovddideami ja innovašuvnna ovttasbarggu bokte gelbbolašvuoda- ja máhtolašvuodaččatbirrasiguin
- Ovttasbarggu bokte relevánta oasehasaiguin váikkuhit dan ahte ealáhusovddidanbargu šaddá enet boahhteáiggiváikkuheaddjin ja ahte vuodđudeaddjit čuovvoluvvojit buorebut

7.1 Váikkuhangaskaomit

Tabealla 7.1 Čoahkketabealla - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
	Ohcanvuodot doarjja	13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %
	Árvoháhkkanprográmma	0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %
	Duodješiehtadus	8 669	8 760	4 760	9 210	4 450	93,5 %
Submi		24 505	30 575	27 275	34 200	6 925	25,4 %

7.2 Njuolggá doarjja

Tabealla 7.2 Njuolggá doarjagat - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
301	Duodjeásahusat	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
Submi		2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %

7.2.1 Duodjeásahusat

Tabealla 7.2.1 Duodjiinstitusjoner

Poasta 301	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30100	Duodjeinstituhtta	a)	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
Submi			2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %

a) 500 000 ru doarjagis Duodjeinstituhttii merkejuvvo bagadeaddjivirgái duojs

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit aktivitehta Duodjeinstituhttas ovddidan dihte duodjeealáhusa viidáseappot

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duodjeinstituhtta

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána mielde

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána jahkái 2009 sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbbut jahkái 2010 sáddejuvvojit Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketdoalodárkkisteaddji duodástan 2008 rehketdoallu doaibmaplána ektui, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi 50 % máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttuuvvon
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttuuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduuvvon
- Doarjagis Duodjeinstituhttii, merkejuvvo 500 000 ru duoji bagadanvirggiide
- 50 000 ru várrejuvvo daid lassigoluide mat bohtet das go stivrra lahttolohku stuoriduvvo ja go Duojáriid ealáhusearvi oažžu stivrra

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima Duodjeinstituhttii.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 509 000 ru Duodjeinstituhttii.

7.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 7.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
300	Ealáhusovddideapmi	13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %
Submi		13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %

7.3.1 Ealáhusovddideapmi

Tabealla 7.3.1 Ealáhusovddideapmi

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30030	Mággabealat ealáhuseallin	a)	9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000	-14,3 %
30000	Mariidna caláhusat		144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
30010	Eanadoallu		3 666	4 449	4 449	4 799	350	7,9 %
30040	Interreg		668	0	0	0	0	-
30070	Álggaheaddjiidstipeanda	a og b)	0	0	0	1 500	1 500	-
Submi			13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %

a) 1 000 000 lea sirdojuvvon poasttas 30030 Mággabealat ealáhuseallin postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda.

b) 500 000 ru lea sirdojuvvon poasttas 30060 Árvoháhkkanprográmma postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda.

Váikkuhangaskaomiid oppalaš olahusjoavkun mat leat várrejuvvon ealáhusovddideapmái, lea sámi álbmot Norggas ja olles álbmot geografalaš doaibmaguovllus. Ealáhusovddidanruđaid sáhtta maiddái addit sámi álbmogii, sámi kulturvuđot ealáhusaide olles riikkas ja doaibmajuiuide mat leat vuolggahuvvon sámi boazodoalus.

2009:s lea geografalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon guoskat olles Rivttáid suohkanii ja Gáŋgaviikka gildii.

Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaimaguvlui gullet dát báikkít:

2011 Guovdageaidnu

2012 Áltá, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0101 Stierdná
- 0102 Sievju
- 0103 Uhcca Liidnevuotna
- 0104 Stuora Liidnevuotna
- 0105 Gámuvuotna
- 0106 Fielvuotna
- 0107 Nyvoll
- 0108 (Stuora) Girenjárga
- 0110 Latni
- 0201 Lákkonjargeahči
- 0202 Dáhppevuotna/Vuotnabahta (Rivargohppi)
- 0203 Lákkovuonbahta
- 0204 Dálbmeluokta
- 0205 Vasbotnelv

2014 Láhppi

2017 Fálesnuorri

2018 Muosát, čuovvovaš vuodđobiirret

- 0119 Muorral(vuotna)
- 0120 Vuotkevuotna (Uhcca-vuonaš)
- 0121 Muotki
- 0122 Gunnarnes
- 0123 Tufford
- 0124 Fávle-lžžát

2019 Máhkarávju (Nordkapp), čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0113 Oarjjábealli-Vuotnabađaguovlu
- 0114 Nuortaváhkeguovlu
- 0115 Goaskinvákke - Rákkonjár-guovlu
- 0117 Skuohttanjárga
- 0118 Mannskarvik-Reaipváhki (Ráiváhki)
- 0119 Spierttanjárga (Spierta)
- 0200 Geaissavearra
- 0201 Geaissavearra
- 0202 Kniskkárnjárga
- 0203 Duvavuotna (Irivuotna)
- 0204 Magerøystua
- 0205 Finnvik
- 0206 Váttavuotna (Váttavuonaneret)
Bygda sarnes

2020 Porsángu

2021 Karášjohka

2022 Davvesiida, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0103 Dáigevuotna
- 0104 Gihppovuotna
- 0105 Dorskášvuotna/Beahkkervuotna
- 0106 Davvesiida
- 0107 Idjavuotna
- 0108 Irgevuotna/Áttamvuotna
- 0109 Lagesvuonbahta/Gussanjárga
- 0110 Šeste (Čiesti)/Godviknes
- 0111 Váttesbákt-seaibbuš
- 0112 Gappatvárra
- 0113 Eretoaivvit
- 0114 Vuonjalráššá

2023 Gángaviika

2025 Deatnu

2027 Unjárga

2030 Máttá-Várjjat, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0101 Buođgáibeaski
- 0102 Reais(a)vuonna
- 0103 Spurvnes /Sállam
- 0104 Njávdam
- 0402 Lávvonjárga
- 0403 Juranjohka
- 0404 Ruovdevuonna
- 0405 Vuorjám(johka)
- 0503 Čoalbmějávri
- 0504 Máiddet/Skrotnes
- 0505 Bajit Báhcceveadji

1902 Romsa, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 3301 Čie(k)ŋalluokta
- 3302 Leaibedievvá
- 3303 Moskaluokta
- 3304 Moskavuovdi
- 3305 Rivnnje/Vuotnasiida
- 3306 Suortu (davit/siskit)
- 3307 Várpenjárga
- 3308 Su(o)rgomohkki
- 3309 Guohcavuopmi
- 3310 Ullsfjordmoane -

1913 Skánit (viiddiduvvon olles suohkanii)

1919 Rivttát

1920 Loabát (viiddiduvvon olles suohkanii)

1925 Ráisavuotna, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0101 Gumpedallá
- 0102 Øvre Bakkejord
- 0103 Skuoddovuovdi
- 0104 Smørsgård
- 0201 Lurruasaorda/Ráb-oassa
- 0207 Boazojohka
- 0208 Áisajávri

1938 Ivgu

1939 Omasvuotna

1940 Gáivuotna

1943 Návuotna

1805 Nárviika, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0102 Hearjjak
- 0109 Áravuopmi
- 0110 Jogasiida/Eanosiida
- 0111 Luodnegohpie

1849 Hábmer, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0116 Strávnjunnie
- 0117 Vædtja (Veaggovárra)
- 0118 Jávresoalge
- 0119 Grensefjellene – Rádjevárit

1850 Divtasvuodna

1853 Evenášši, čuovvovaš vuodđobiirret:

- 0109 Evenáššmárku
- 0110 Gállogieddi
- 0111 Leairusáide/Osmárkku
- 0114 Leangáviika/ Duorgga (Snubba)
- 0117 Veaggo

Sámi álbmot Sáččas ja muđui Leanggaviikka suohkanis

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

201 siidu 309 siiddus

Máttasámi guovllu sámi álbmot

Ohcanvuđot doarjagiid geografalaš doaibmagoovlu ealáhusovddideapmái ii guoskka duoji ealáhusšiehtadussii.

Boazodoallošiehtadallamiin lávejit jahkásaččat addit 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot boazodoalu lassiealáhusaide.

Eanandoallošiehtadallamiin lávejit jahkásaččat addit 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot eanadoalu ealáhusdoibmii.

1 000 000 ru vuoruhuvvo ealáhusovddidanprošeavttaide olggobealde geografalaš doaibmagoovllu.

7.3.1.1 Juohkelágan ealáhusat

Tabella 7.3.1. Juohkelágan ealáhusat

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30030	Juohkelágan ealáhusat	a)	9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000	-14,3 %
Submi			9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000	-14,3 %

a) 1 000 000 ru lea sirdojuvvon postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ásahit ja ovddidit bargosajiid juohkelágan ealáhusaid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit geat leat nissonolbmot
- Fitnodagat ja ásaheaddjit priváhta bálvalusaid, huksen- ja rusttegiid, mátkealáhusaid ja eará bálvalan- ja smárvaindustriija siskkobealde
- Boazodoallit geat háliidit ásahit dahje viidáset ovddidit lassiealáhusaid boazodoalu oktavuodas
- Meahccealáhusbargit geat leat vuodđudan- ja viidasetovddidanmutter ceavzilis bargosajiid ásaheami ektui maid vuolggasadjin leat meahcceresurssat
- Duojarat geain lea eará fitnodatvuohki go ovttalbmofitnodat, ja geat nu báhcet olggobeallái duodjeealáhusšiehtadusa

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 40 % doarjagis addojuvvo nissonealáhusdoliide
- Man ollu doarjja addojuvvon ođđaásahemiide
- Man ollu doarjja addojuvvon gelbbolašvuoda ovddideapmái, investeremiidda ja buvttovddideapmái
- Man ollu doarjja addojuvvon boazodoalu lasseealáhusaide

Vuoruheamit 2009:s:

- Gelbbolašvuoda bajideapmi ja buvttovddideapmi
- Investeremat mat váikkuhit ollu fitnodatovddideapmái
- Buvttovddideapmi ja investeremat boazodoliid lasseealáhusain
- Buvtta- ja márkanovddideapmi mátkealáhusaid siskkobealde
- Buvttovddideapmi ja investeremat meahccealáhusas sin varas geat báhcet olggobeallai juo ásahuvvon doaibmadoarjjaortnegiid - 1 000 000 ru (sáivačáhcebivdu, muorje-, urtasiid- ja guobbariid čoaggin, muorrabuvttadeapmi ja eará meahcevuđot ealáhusat main eai leat doarjjaortnegat boazodoalu, duoji ja eanadoalu bokte)

- Doaibmadoarjja duojáríidda mat báhcet olggobeallai duodjealáhusšiehtadusa. - 1 000 000 ru.
- Muđui galget eavttut mat gusket duodješiehtadussii čuvvojuvvot.

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojáríidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009:s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvoštallamis lea deatalaš árvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide
- Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide duodjealáhusa siskkoabealde lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go dát supmit máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.
-

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođaštus lea buktuojvnon. Gustovaš duođaštus lea duođaštus bánkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investermiid mat leat čađahuvvon sáhtá maidái duođaštit bánkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja proševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut duođaštuvvon ja prošektaraporta buktuojvnon
- Doarjaga oktavuodas proševttaide galgá buktuojvnot rehketdoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoallu galgá dávistit dohkkehuvvon gollomeroštallamii.
- Prošekta galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtá prošekta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkuojvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % radjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadangálduiguin

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

203 siidu 309 siidus

- Stuorámus doarjja lea 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 6 017 000 ru doarjjan iešguđege lágan ealáhusaide.

7.3.1.2 Mariidnaealáhusat

Tabealla 7.3.1.2 Mariidna ealáhusat

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30000	Mariidna ealáhusat	144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
Submi		144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddideapmi ja stuorát barggolašvuohta mariidnaealáhusaid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit ja ásaheaddjit mariidnaealáhusaid siskkobealde

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 4 doarjaga addojuvvon ásaheaddjiide geat leat vuollel 30 jagi
- Man ollu doarjja addojuvvon bivdofatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi
- Unnimusat 4 doarjaga ealáhusdoliide geat leat nissonolbmot
- Man ollu doarjja addojuvvon vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Man ollu doarjja addojuvvon ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Doarjja bivdofatnasiid oastimii mat leat vuollel 25 jagi.
- Doarjja vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláštuhhtimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániiidda ja gálvojojoriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonuhallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahhtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvvoštallamis lea deatalaš árvvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid. Jus áigemeari ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjaga oktavuodas bivdofatnasiidda galgá doarjjaoažžu leat registrerejuvvon Guolástusmanntállas.
- Doarjaga oktavuodas gádderusttegi, galgá dain leat dohkkehuvvon vuostáiváldin- ja oastinduođastus.
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja prošeavttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnahahttivuhtii
- Vuolimus doarjjarádjji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 30 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođastus lea buktojuvvon. Gustovaš duođastus lea duođastus bájkkus, fápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddá duođastit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja prošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duođastuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Doarjaga oktavuodas prošeavttaide galgá buktojuvvo rehketoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja evttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji duođastit rehketoalu mi čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Prošeakta galgá gárvvistuvvo maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtta prošeakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvo. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru, ja gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 150 000 ru geavahuvvon fatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 165 000 ru doarjjan mariidnaealáhusaide.

7.3.1.3 Eanandoallu

Tabealla 7.3.1. Eanadoallu

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30010	Eanadoallu	3 666	4 449	4 449	4 799	350	7,9 %
Submi		3 666	4 449	4 449	4 799	350	7,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit barggolašvuoda ja doallostruktuvrra dálá dásis

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Aktiivvaláš doallodoallit iežaset doaluin
- Ásaheaddjit geat háliidit álggahit iežaset doalu

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu doallodoallit geat ožžot doarjaga
- Man ollu odđáasaheaddjit geat ožžot doarjaga
- Unnimusat 10 doarjaga ealáhusdalliide geat leat nissonolbmot
- 350 000 ru várrejuvvo stáhtalaš mielkeeriid oastimii muhto ii friija márkanis 2009:s. Jos bohtet ollu ohcamat, de galget sii geain lea unnimus mielkeearri vuoruhuvvot. Ovttaskas doalut galget vuoruhuvvot.

Vuoruheamit 2009:s:

- Odđahukseamat ja doaibmavisttiid viidát earáhuhttin
- Eanadoallomašinnat ja –reiddut ovttaskas ohcciide ja reaidoservviide
-

2009:s ii addojuvvo doarjja čuoovvovažži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beavvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjja ii addojuvvo seamma ohccái mášinnaid ja reaiduid oastimii ovdalgo lea gollan vihtta jagi dan rájes go maŋimusat oaččui doarjaga.
- Mášiidna- ja reaidoservviin galget leat njuolggadusat ja unnimusat guokte doallodoalli. Ohcci gii oažžu doarjaga sáhtá leat lahtun dušše ovttá reaidorieggás
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.

- Vuolimus doarjjarádjji prošavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 30 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođáštus lea buktojuvvon. Gustovaš duođáštus lea duođáštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čadahuvvon sáhtá maddái duođáštit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjaga máksima ovddas doaibmavistiide, galgá gárvisduođáštus buktojuvvo.
- Prošeakta galgá gárvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtá prošakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai mañná doarjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihit dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat 400 000 ru ja gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis eará doaibmabijuide go mášiidnarieggáide ja reaiduide. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Eanemusat 100 000 ru ja gitta 50 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis mášiidnarieggáid mášiidna- ja reaidoinvesteremiidda.
- Eanemusat 50 000 ru ja gitta 25 % rádjai ovttaskas ohcciid mášiidna- ja reaidoinvesteremiidda.
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru. Das sáhtá spiehkastit go guoská doaibmavistiid investermiidda ovttasbargodoaibmabijuid/oktasádoaimma oktavuodas
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 799 000 ru doarjjan eanandollui.

7.3.1.4 Álggahanstipeanddat

Tabealla 7.3.1.4 Álggaheaddjiidstipeanda

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgchus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
30050	Álggaheaddjiidstipeanda	a)	0	0	0	1 500	1 500	-
Submi			0	0	0	1 500	1 500	-

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon lotnolascaláhusaid poasttas 30060 ja 1 000 000 ru manggabealat caláhuscallima poasttas 30030

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ođđa gávpejurdagiid ovddideapmi ja ođđa doaimmaid ásaheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Olbmot geat háliidit ovddidit ja ásahtit iežaset doaimma

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

207 siidu 309 siidus

Ulbmilolahusa eavttut:

Unnimusat 40 % álggahanstipeanda addojuvvon nissonásaheddjiide.

Unnimusat 10 % álggahanstipeanda addojuvvon olbmuide vuollet 30 jagi.

Unnimusat guokte álggahanstipeandda addojuvvon meahccealáhusdoaimmaide.

Man ollu álggahanstipeanda addojuvvon mátkcealáhusdoaimmaide lotnolagaid eará ealáhusaiguin.

Vuoruheamit 2009:s:

Smávítlágan biebmobuvttadeapmi

Álggaheaddjit geat álggahit meahccealáhusdoaimmaid ja mátkcealáhusdoaimmaid lotnolagaid eará ealáhusaiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamis lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Álggahanstipeandda sáhtá addit gitta ovtta jahkái
- Álggahanstipeanda sáhtá addojuvvot plánemii ovdal fitnodatásaheami ja ieš ásaheapmái.
- Stipeanda sáhtá addojuvvot muhtun muddui eallingoluide (iežas bálkái), konsuleanttaveahkkái, márkaniskcadeapmái, oahpahussii, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, unnit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseaptaovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Doarjja ii guoskka divatgoluide jna. almmolaš ásaheami
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus

Máksineavttut:

- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa mielde stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25% máksojuvvo dalle go prošektaraporta ja dohkálaš duođašteapmi lea buktujuvvon. Gustovaš duođaštus lea duođaštus bânkkus, fápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddjis. Čađahuvvon investeremiid sáhtá maidái duođaštit bânkočáláhusain mas guittegat leat mielde. Prošeaktaraporta ferte ráhkaduvvot prošektaplánii ja mearrádusa eavttuide dávistemiin.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot stipeandaáigodaga rámma siskkobealde nugo mearriduvvo doarjjareivves. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut proševtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošekta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohat

Álggahanstipeandda meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtá addojuvvot eanemusat 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai.
- Iežas bálkái sáhtá leat gitta 12 000 ru mánnui. Iežas bálkái sáhtá unniduvvot jus stipeandaoažžus lea eará dienas stipeandaáigodagas.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru álggahanstipendi.

7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %
30061	Duodji - fidnooahppoortnet	0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	0	0	0	1 350	1 350	-
Submi		0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %

2009 stáhtabušehtas lea várrejuvvon 8 500 000 ru lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmii. Dien supmis lea sirdojuvvon 900 000 ru hálddahussii dán prográmma hálddašeami várás ja 600 000 ru lea sirdojuvvon erenoamáš prošeavttaide prográmma fágalaš foruma várás. Dasa lassin lea 500 000 ru sirdojuvvon postii 301 Duodjeinstituhtta duoji bagadanvirggiid várás ja 500 000 ru lea sirdojuvvon postii 30050 álggahanstipeanda.

Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma geografalaš doaibmaguovlu lea seamma go mii lea lotnolasealáhusaid ohcanvuđot doarjagiid várás mat leat Sámedikki 2009 bušehtadokumeanttas, kapihttalis 7.3.1.

7.4.1 Lotnolasealáhusat – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.1 Lotnolasealáhusat - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %
Submi		0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ceavzilis lotnolasealáhusdoaimmat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Bargit geat háliidit buohtalastit vuodđoealáhusaid mátkealáhusdoaimmain ja smáviltágan biebmobuvttadusain
- Meahcásteaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- 4 meahcceealáhusdoaimma leat ásahuvvon
- 4 mátkealáhusdoaimma lotnolagaid eará ealáhusaiguin
- 3 smáviltágan biebmobuvttadeaddji
- 1 vuostáiváldinrusttet meahcebuktagiid várás
- 1 gelbbolašvuoda bajideaddji kursa meahcceealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Buvttaovddideapmi ja meahcebuktagiid kvalitehta sihkkarastin
- Vuovdin- ja márkandoaibmabijut meahcceealáhusaid siskkobealde
- Sáivačáhceguliid biebmán
- Vásihusvuđot mátkealáhusdoaimmaid ovddideapmi
- Smáviltágan biebmobuvttadeapmi
- Meahcebuktagiid vuostáiváldinrusttegat

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

209 siidu 309 siidus

- Gelbbolašvuoda buorideapmi meahccealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovazži:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiida, kurssaid, semináraid ja konferánsaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejt gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvvoštallamis lea deatalaš árvvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Ferte leat dohkálaš fágagelbbolašvuolta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnahahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja prošeavttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.
- Doaibma mii čuočá negatiivvalaččat nu unnán go vejolaš lundui, kultuvrii ja birrasii.
- Meahccedoaimmat mat dávistit sámi luonddugeavaheapmái
- Mátkealáhusat main deattuhuvvojit vásihusat ja ekoturisma
- Vuolimuš doarjjaráđji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 20 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktojuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddái duodaštit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja prošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Doarjaga oktavuodas prošeavttaide galgá buktojuvvo rehketdoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoallu galgá dávistit dohkkehuvvon gollomeroštallamii.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi gitta guokte jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 40 % radjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Meahcceaáláhusaid ásaheami oktavuodas sáhtta addit doarjaga gitta 50% rádjai. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadangálduiguin
- Stuorámus doarjja lea 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Unnimus doarjja lea 20 000 ru.
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Sámedikki doarjjastivra hálddaša Sámedikki ruđaid lotnolasealáhusaide.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 150 000 ru lotnolasealáhusaide.

7.4.2 Duodji – fidnooahppiortnet – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.2 Duodji - fidnooahppoortnet - Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30061	Duodji - fidnooahppoortnet - árvoháhkkanprográmma	0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
Submi		0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Rekrutterema sihkkarastin duodjeealáhusii

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Boazodoalu oahppokantuvra

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefidnooahppit

Juolludaneavttut:

- Fidnooahppišiehtadusa galgá Yrkesopplæringsnemnda leat dohkkehan
- Fidnooahppišiehtadusat eai sáhte bistit guhkit go guokte jagi, spiehkastahkan leat permišuvnnat mat addojuvvojit áhpehisvuoda ja buozalmasvuoda geažil. Erenoamáš oktavuodain sáhtta šiehtadusaid guhkidit gitta golmma jagi rádjai. Dan ferte fylkkagiela dohkkehit. Fidnooahppi bálká lea dattetge ráddjejuvvon dasa mii vástida guovtti jagi oahppanáiggi.
- Fidnooahppiin galgá leat teorehtalaš duodjegelbbolašvuoha dahje gelbbolašvuoha sullasaš fágain ovdalga fidnooahppišiehtadusa sáhtta dahkat.
- Fidnooahppiid vällje sierra sisaváldinnammagoddi mas leat golbma lahtu
- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañimustá njukčamánu 1. b. 2009
- Jagi 2008 rehketoalldárkkisteaddji duodaštan rehketoallu mii dávista doaibmapláni, sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2009.
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána mielde, sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2009.
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjja-eavttut leat ollašutttojuvvon ja šiehtaduvvon fidnooahppišiehtadusaid vuodul.
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašutttojuvvon borgemánu 1. b. 2009 rádjai, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit ahte oažžu doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Juohke fidnoahppi nammii addojuvvo fidnoahppifitnodahkii 100 000 ru doarjjan fidnoahppiid báلكká várás
- Fidnoahppiortnega hálddašeami várás addojuvvo 100 000 ru vuosttaš fidnoahppi ovddas, ja dasto addojuvvo 100 000 ru lassin juohke goalmát fidnoahppi ovddas. Oktiibuot sáhtttá addit 500 000 ru 10 fidnoahppišiehtadusa hálddašeami várás.
- Eanemusat sáhttet 2009:s áсахuvvot 5 ođđa fidnoahppišiehtadusa

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru Duodji – fidnoahppiortnega várás lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	0	0	0	1 350	1 350	-
Submi		0	0	0	1 350	1 350	-

Áššis 10/08 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmačilgehus ja sámi mátkeealáhusat, leat vuoruheamit árvoháhkkanprográmma várás mearriduvvon. Sámediggi vuoruha čuovvovaš doaibmabijuid 2009:s

- Diehtujuohkin árvoháhkkanprográmma birra
- Álggahanoahpahusa viidáset joatkin ja čuovvoleapmi, heivehuvvon sámegielaláš lotnolasealáhusbargiide
- Vuovdin- ja márkanbargu meahccealáhusaid siskkobeaalde
- Árvvoštallat dárbbasuvvo go gelbbolašvuodafierpmádat lotnolasealáhusaid várás (čielggadus ja seminára)
- Ovttasbarggu ja fierpmádaga álggaheapmi sámi mátkeealáhusoasálaččaid gaskka
- Kvalitehta sihkkarastin fievruid geavaheami oktavuodas mátkeealáhusoktavuodas
- Eanet bivdit njurjuid Porsáŋgguvuonas, Lágesvuonas ja Deanuvuonas buoridan dihte báikkaláš guollenáli ja -kvalitehta ja dasto suodjalan dihte mearrasámi duoji ja árbevieruid
- Vásihusturisma láchčin dainna lágiin ahte das deattuhuvvo eaktivuohta ja jáhkkehaktivuohta

Ruđaid hálddaša sámediggeráđđi.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 350 000 ru čielggadanprošeavttaide ja eará doaibmabijuide – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.5 Duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus for duodji

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan	0	0	0	300	300	-
30027	Čálgoortnegat	6	320	320	200	-120	-37,5 %
30028	Duoji fága- ja ekonomijalávdegoddi	143	200	200	200	0	0,0 %
30022/24	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs	450	540	540	550	10	1,9 %
30025/26	Sámi duodjeorganisašuvnnat	1 500	1 500	1 500	1 560	60	4,0 %
Submi		8 669	8 760	4 760	9 210	4 450	93,5 %

Ortnegat gusket olles riikii sorjankeahtta Sámedikki ruđaid doaibmaguovllus ealáhusovddideapmái. Juohkin sierra poasttaid gaska sorjá ealáhusšiehtadusa šiehtadallamiid šiehtadallanbohtosis.

Duodješiehtadusa ulbmil:

- Ealáhusvuđot duoji ovddideapmi mas lea buoret gánnáhahttivuohta ja iešráhkaduvvon gálvvuid vuovdin
- 2009:s galgá doaibmadoarjjaortnet evaluerejuvvot. Evalueren galgá leat gárvvis ovdalگو duodješiehtadallamat álggahuvvojit.

Sámedikki duodjeruđaid hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

7.5.1 Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.1 Doaibmadoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %
Submi		-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Iešráhkaduvvon gálvvuide buoret johtu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaolbmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga oázžuneavttuid

Doarjjaeavttut:

- Ohcci galgá deavdit Sámedikki jienastuslohkui čálihanavttuid, muhto ii dárbbas leat čálihan iežas jienastuslohkui. Erenoamáš oktavuodain sáhtta dán gáibádusas spiehkastit.
- Lea ovttaolbmofitnodat ja lea čálihuvvon monsadvatlohkui.
- Iešráhkaduvvon dujiid vuovdin sámi kultuvrra ja árbevieruid vuodul unnimusat 50.000 ru ovddas mas ii leat mielde momsá.
- Ieščilgehusain duodástit ahte sus lea reálagelbbolašvuohta ja/dahje duodáštus formála gelbbolašvuodas sámi duojis
- Ohccit geat ožžot doaibmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbaslaš dieđuid ekonomalaš raportta ráhkadeami bokte.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefitnodagat organiserejuvvon ovttaolbmofitnodahkan

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea golggotmánu 25. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai realitehtameannuduvvo
- Doarjjaoázžu galgá deavdit doaibmadoarjaga eavttuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat, ja gáibádusain mat leat addojuvvon Sámedikki 2009 bušehtadokumeantta kapihttalis 3.2 ohcanvuđot doarjagat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 150 000 ru.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 300 000 ru doaibmadoarjjan duojáriidda.

7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjja	7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %
Submi		7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit duodjefitnodagaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duojárat iežaset doaimmain
- Duodjedoaimmaid álggaheaddjit
- Duodjeorganisašuvnnat ja oassálaštit geat leat mielde ovddideamen duodjealáhusa (oktasašprošeavttat)
- Oahppit
- Jo1 oahppit geat váldet Design og hândverk, ja geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte duodji oahppoplána – oahppu oahppofitnodagas gelbbolašvuodamihttomeriid.
- Jo2 oahppit geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte duodji oahppoplána – oahppu oahppofitnodagas gelbbolašvuodamihttomeriid
- Jo2 oahppit geat váldet Design og hândverk joatkkaskuvllas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon ođđaálggaheddjiide
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon investeremiidda
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon fitnodatovddideapmái
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon gelbbolašvuoda bajideapmái
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon duojáriidda

Vuoruheamit 2009:s:

- Gelbbolašvuoda bajideami doaibmabijut álggaheaddjiid ja ásahuvvon doaimmaheaddjiid várás
- Investeremat ja doaibmabijut mat váikkuhit fitnodatovddideapmái
- Ovddidanprošeavttat duodjealáhusa várás
- Mearkagálvoovddideami joatkin
- Vuovdin- ja vuovdalandoaibmabijut
- 100 000 ru várrejuvvo duodjestipeandan daidda oahppiide geat váldet joatkkaoahpu

Dáid doaimmaide ii addojuvvo doarjja 2009:s:

- Bajásdoallamii, goluide mat čatnasit doaimmaheapmái, doaibmabijuide mat rievdadit gilvohallandili, mobiila fievruid ja jorriide, láigovisttiide, rádjovisttiide, visttiid ja opmodagaid oastimii, leasemii, buhtes lonohallamiidda, semináraid ja konferánssaid lágidemiide ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtapoasttain

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearit leat guovvamánu 1. b., cuoŋománu 1. b. ja čakčamánu 1. b. 2009
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo guoskevaš oahppu ja fidnovásáhusat
- Vuodđuduvvon doaimmat galget leat logahallojuvvon Brønnøysundregistariidda.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja prošeavttaide mat leat jo ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin, dahje vejolaš lassegoluide.
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjaga vuolimusa ráđji lea 20 000 ru. Vuollem 20 000 ruvdnosaš doarjjaohcamat máhcahuvvojit almmá meannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit go dohkálaš duodaštus lea sáddejuvvon. Dohkálaš duodaštus lea duodaštus bálkkus, autoriserejuvvon rehketdoallis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Bálkkočáláhus oktan mielddistuvvon fakturaiguin sáhtá maid leat duodaštussan dasa ahte investeremat leat čađahuvvon.
- Prošeaktadoarjagiid oktavuodas máksojuvvo 50 % go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeaktadoarjagiid oktavuodas galgá leat rehketdoallu mii čájeha ruhtageavaheami mihttomeriid ja eavttuid ektui. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá rehketdoalu leat registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji leat duodaštan
- Doaibmabidju galgá lea válmmas maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš dilii sáhtá doaibmabiju válbmema oažžut maŋiduvvot gitta 2 jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dán ferte erenoamážit čilget. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemearis, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii deađiheami.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeamis ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtá oažžut gitta 50 % doarjaga dohkkehuvvon gollomeroštusas. Eanemus doarjja lea 300 000 ru.
- Buvttaovddideami oktavuodas sáhtá váldit mielde gitta 12 000 ruvdnosaš birgengoluid mánnui ja doarjjameari lea gitta 60 % gollomeroštusas
- Jahkásaš stipeandarámma nuoraide geain lea duodji, juogaduvvo luohtta sin gaskkas geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet juolludaneavttuid. Juohke oahppi sáhtá oažžut eanemusat 10 000 ru stipeandan jahkái.
- Go lea dakkár ovttasbargodoaibmabidju mas lea stuorra mearkkašuámi báikkálaš sámi álbmogii, de lea eanemus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeaktaruhtadeapmái man gollomeroštus lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasbargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Go ruhtaduvvo ovttas eará almmolaš ruhtadanortnegiiguin, de uhciduvvo Sámedikki ruhtadeapmi, nu ahte almmolaš ruhtadeapmi ii šatta badjel 60 %.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 100 000 ru investeren- ja ovddidandoarjjan duojáriidda.

7.5.3 Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan

Tabealla 7.5.3 Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan	0	0	0	300	300	-
Submi		0	0	0	300	300	-

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá doaibmadoarjjaortnet árvvoštallojuvvot 2009:s.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru doaibmadoarjjaortnega árvvoštallamii.

7.5.4 Čálgoortnegat - duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.4 Čálgoortnegat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30027	Čálgoortnegat	6	320	320	200	-120	-37,5 %
Submi		6	320	320	200	-120	-37,5 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Bisuhit bargonávccalaš duojáriid čálgoortnegiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaoibmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga eavttuid
- Olahusjovkui beassá go čuovvovaš gáibádusat leat devdojuvvon:
- Ohcci galgá deavdit gáibádusaid beassat čálihuvvot Sámedikki jienastuslohkui, muhto ii dárbbáš leat čálihuvvon jienastuslohkui. Earenoamáš dilálašvuodain sáhtta spiehkastuvvot dán gáibádusas.
- Ohcci galgá eiggáduššat ovttaoibmofitnodaga ja leat logahallojuvvon lasseárvodivatregistarii
- Leat vuodán iežasduddjojuvvon dujiid mat leat vuoddujuvvon sámi kultuvrii ja árbevieruide, unnimusat 50 000 ru ovddas earret lasseárvodivada.
- Ohcci galgá iežasdieđáhusain duodaštit ahte lea reálagelbbolašvuhta ja/dahje formálalaš gelbbolašvuhta sámi duojis

Ulbmilolahusa eavttut

- Váhnenruhtadoarjagiid lohku riegádahttima dahje adopšuvnna oktavuodas
- Doarjagiid lohku lassebálkkašumi ruovttoluottamáksimii álbmotodjui

Juolludaneavttut

- Doarjjavuostáiváldi ferte leat registrerejuvvon ahte son deavdá juolludaneavttuid
- Váhnenruhtadoarjaga ohcan ferte sáddejuvvot sisa maŋemusat 6 mánu maŋgel riegádahttima dahje adopšuvnna
- Doarjja ii addojuvvo duojáriidda geat ožžot buohcanruđaid eará almmolaš ortnegiid vuodul

Meroštallannjuolggadusat:

- Váhnenruhtadoarjja gitta 30 000 ru. Rádji goas sáhtta addit váhnenruhtadoarjaga, loktana 5G:i (1G= 70 256)
- Dan buohcanruðaortnega lassebálkkašumi ruovttoluottamáksin, maid Riikkaoadjodoaimmahat mearrida

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 200 000 ru duojáriid čálgoortnegiidda.

7.5.5 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.5 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30028	Fága- ja ekonomiijalávdegoddi	143	200	200	200	0	0,0 %
Submi		143	200	200	200	0	0,0 %

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá fágálávdegoddi mearridit ohcamiid beassat logahallojuvvot duodjeregistarii. Viidáseappot galgá ekonomiijalávdegoddi meroštallat duodjealáhusa ekonomaláš vuodđudusa.

Jahkái 2009 várrejuvvo 200 000 ru duoji fága- ja ekonomiijalávdegoddái.

7.5.6 Sámi duodjegávppi organisašuvnnat – ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.6 Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs

Poasta 758	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75800	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs	a)	450	540	540	550	10	1,9 %
Submi			450	540	540	550	10	1,9 %

a) 2009 šadde doarjagat sámi gávpeorganisašuvnnaide ohcanvuđot. Dm. ahte sii geat ovdal ožžo doarjaga gávpeorganisašuvnnaide, fertejit ohcat doarjaga

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit duodjegálvvuid gávpejođu ja čalmmustahttit kvalitehtaduoji.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi gávpeorganisašuvnnat/fitnodagat mat vuvdet dujiid

Ulbmilolahusa eavttut:

- 3 sámi gávpeorganisašuvnna mat vuvdet dujiid

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Sirddekahtes duodjegávppit mat leat doaimmas birra jagi ja mat vuvdet sámi dujiid
- Doaimmat galget leat logahallojuvvot Brønnøysundregistariin
- Galgá ráhkaduvvot doaimmaplána ja Sámediggi galgá dan dohkkehit
- Doaimmat mat ožžot doaimmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušehtas eai sáhte oažžut doarjaga dan ortnega bokte

- Máksineavttut:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

217 siidu 309 siidus

- 50 % doarjagis máksojuvvo go máksinávžžuhus boahdá, loahppaoassi máksojuvvo go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 rádjái lea gárvvistuvvon ja sáddejuvvon Sámediggái. Mañemus máksinávžžuhus galgá ovdanbuktojuvvon mañemusat golggotmánu 1. b. 2009.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtaautoriserejuvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhttá oheat.

-
- Meroštallannjuolggadusat:
- Rámma juogaduvvo ovtta mađe doarjjavuoigadahttojuvvon ohcciid gaskkas. Muhto ovttaskasohccit eai sáhte oazžut eambo go 200 000 ru doarjaga.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 550 000 ru sámi gávpeorganisašuvnnaide.

Sámediggi mearrida juolludaneavttuid ovttrasáđiid duodjeorganisašuvnnaiguin.

7.5.7 Sámi duodjeorganisašuvnnat - njuolgga doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.7 Sámi duodjeorganisašuvnnat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 303	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30025	Duojáriid Ealáhus Searvi	450	450	450	468	18	4,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 050	1 050	1 050	1 092	42	4,0 %
Submi		1 500	1 500	1 500	1 560	60	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit Duojáriid Ealáhussearvvi ja Sámiid Duodji OS doaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duojárid Ealáhus Searvi ja Sámiid Duodji OS

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána ja bušeahta mielde

Juolludaneavttut:

- Gáibádušat mat leat mearriduvvon Sámedikki 2009 bušeahtadokumeanttas, kapihtal 3.1 njuolggo doarjagat

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjjajuogadeami sámi duodjeorganisašuvnnaide ealáhusšiehtadusa siehtadallanbohtosa vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 560 000 ru sámi duodjeorganisašuvnnaide.

8 Birasgáhtten ja kultursuodjalus

Sámi servodagain lea lagašvuohta lundui ja birrasii. Boahtteáiggi biras- ja kulturbarggus fertte deattuhit ceavzilis ja birasseasti ovddieami iežamet árbevieruid vuodul. Sámi kulturmuittut leat deatalaččat sámi Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

historijá duodašteapmái. Kulturmuittut duodaštit mo sápmelaččaid oktavuoha lea leamaš eanadahkii ja lundui ja mo sii leat ávkkástallan dainna áiggiid čađa. Dát guoská maiddái eanadaga ja luonddu mearkkšupmái ekonomalaš, sosiála ja oskkoldat dilálašvuodaide.

Váldomihttomearri

- Sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa ja suodjalit sámi kulturmuittuid ja kulturbirrašiid

Oassemihhtomearit

- Duodaštit ja gaskustit sámi kulturmuittuid ja kulturbirrašiid
- Oainnusin dahkat sámi árbedieđu

Strategiijat

- Árijjalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet sámi árbedieđuid ja sámi kulturmuittuid fuolaheami ja suodjaleami vuđđosa
- Bisuhit ja viidáseappot ovddidit gulahallama ja ovttasbarggu guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará oassálastiiguin, nannen dihtii sámi kultur- ja birasgáhttema rámmaeavttuid
- Ovttasbargošiehtadusaid bokte fylkkagiellaiguin nannet sámi kulturmuittosuodjalusa
- Fuolahit sámi beroštusaid lagaš gulahallama ja ovttasbarggu bokte giellaiguin kulturmuittolága, plána- ja huksenlága ja eará guoskevaš mearrádusaid vuodul
- Gulahallama bokte allaskuvllaiguin, dutkanásahusaiguin ja universitehtaiguin bargat dan ala ahte buoridit sámi kulturmuittosuodjalusa ja árbedieđuid dutkama
- Sierra biras- ja dálkkádatdieđáhusain čalmmustuhttit sámi árbevirolaš geavaheami hástalusaid

8.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 8.1 Čoahkketabealla - Sámi birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	0	1 000	1 000	0	-1 000	-100,0 %
	Ohcanvudot doarjja	543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %
	Submi	543	3 452	3 452	2 000	-1 452	-42,1 %

8.1.1 Dutkan ja duodašteapmi sámi rádjaloavssajohtalusa birra nuppi máilmmisoađi áiggi

Divttasvuona rádjaloavssaid birra dutkama ja duodašteami áigumuš lea čalmmustahttit ja duodaštit sámi álbmoga árjja 2. máilmmisoađi áiggi oppalaččat ja Divttasvuona rádjaloavssaid árjja erenoamážit.

Giella- ja guovlodepartemeanta dovvdahii st.proposišuvnnas. nr. 1 (2005-2006) ahte galggai álggahuvvot dutkan ja duodašteapmi Divttasvuona rádjaloavssaid birra. Jagi 2006 stáhtabušehta lasseproposišuvnnas várrejuvvui 1 000 000 ru 2006 várás dán áigumuššii. Doaimma čadnojuvvo Árran julevsámi guovddáži. Rámmašiehtadusa ektui lea Sámediggi geatnegas ruhtadit proševtta golbma jagi, 1 000 000 ruvdnosaš jahkásaš juolludusain. Loahppa submi 1 000 000 ru juolluduvvo Sámedikki 2009 reviderejuvvo bušehtas.

2008:s juolludii Sámediggi 1 000 000 ru dán áigumuššii. Prošeakta lea maŋŋonan álgooplánaid ektui. Dan geažil eai juolluvuvvo ruđat dán áigumušši 2009:s.

8.2 Ohcanvuđot doarjagat

8.2.1 Kulturmuutosuodjalus

Tabealla 8.2.1 Kulturmuutosuodjaleapmi

(1000 ru)

Poasta 400	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
40000	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %
Submi		543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Suodjalit, fuolahit ja čalmmustuhtit sámi kulturmuittuid ja -birrašiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Kulturguovddážit, museat ja sámi organisašuvnnat
- Sámi kulturmuittuid eaiggádat ja geavaheadjit ovttasbarggus kulturguovddážiiguin, museaiguin dahje sámi organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kulturmuittologahallamiid lohku 2008:s Askeladdenis (guovddáš kulturmuittodiehtovuodus)
- Álggahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajuid lohku
- Čađahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaimbajuid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- Automáhtalaččat ráfáidahttojuvnon sámi kulturmuittuid ja kulturbirrašiid registreren
- Rašis ja áitojuvnon sámi kulturmuittuid sihkkarastin ja ođasteapmi
- Vuoruhansurggiid siskkoalbealde vuoruhuvvojit proševttat máin lea dihtomielalaš sohkabealperspektiiva, ovddemužži.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvnon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Registrerenproševttaide galgá Askeladdena, SEFRAKa dahje Sámedikki registrerenskovvi geavahuvvot
- Kulturmuittut galget registrerejuvvo digitála, omd. GPS:in dahje giehta-PC:in (pda:in)
- Sámediggi galgá sáhttit oažžut buot registrerenávdnasiid ja maiddái loahpparaportta, digitála hámis
- Sihkkarastinproševttat galget duođaštit dárbbalaš gelbbolašvuoda čađaheapmái ja sáddet loahpparaportta oktan dilleárvvoštallamiin maŋŋá čađaheami
- Go priváhta eaiggádat ohcet ovttas almmolaš áshusaiguin dahje museaiguin, de fertejit geavahanvuogiatvuodát kulturmuittuide leat čielggaduvvon
- Eanet doarjja dán prošektii dahje vejolaš lassegoluide ii addojuvvo
- Kulturmuittuid registreren ferte dahkkojuvvo guoskevaš eanaeaiggádiid miedihemiin. Geassemánu 9. b. 1978-mannosaš lága nr. 50 vuodul kulturmuittuid birra ii galgga registreren ja

duodašteapmi mange láhkai duohtadit kulturmuittuid. Dát guoská maiddái geahččalanroggamii ja sullasaš registrerenvugiide. Dákkár iskamiidda ferte oheat lobi Riikkaantikváras (gč. kml. § 8)

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea čállojuvvon
- Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtá oazžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá oheat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja gitta 50 % rádjai dohkkehuvvon oktasašruhtadanguolui, evemusat 200 000 ru
- Doarjja gitta 70 % rádjai dohkkehuvvon goluin go Sámediggi lea áidan ruhtadeaddji, eanemusat 150 000 ru
- Ásahusat ja organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtas, eai oáččo dábálaččat doarjaga hálddahusgoluide dán ortnegis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan kulturmuittosuodjaleapmái.

9 Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan

Guovddáš ulbmil Sámedikki barggus oččodit dásseárvosaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid lea lasihit dieđu ja áddejumi sámi bálvalusdárbašeaddji dárbbuin ja vuoigatvuođain.

Váldomihttomearri

- Dássásaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusat sámi álbmogi, nugo muđui álbmogis leat

Oassemihttomearri

- Dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalus mas lea vuodđun sámi giella ja kultuvra
- Sámi giella- ja kulturgelbbolašvuodta dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš bargiin buot dásiin

Strategiijat

- Gulahallamiin ja ovttasbargguin guovddáš eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldaga hábmemis ja čađaheamis
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkkin heivehit dakkár dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđuduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin

9.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 9.1 Čoahkketabealla - Sámi dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjja	3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %
Submi		3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %

9.2 Ohcanvuđot doarjagat

9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

Tabella 9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

(1000 ru)

Poasta 450	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
45000	Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat	a) 3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %
Submi		3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %

a) 1 000 000 ru lea sirdojuvvon poasttas 450 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat 12. kapihttalii eará doaibmabijut (dutkan-, duodaštan- ja čielggadanrudat)

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Buoret láchčojuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalus sámi geavaheddjiide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Organisašuvnnat ja ášahusat
- Ovttaskas aktevrat mat gullet dutkan- ja oahpahusásahusaide

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošeaktabohtosa leat álggahuvvon organisašuvnna/ásahusa plánain
- Galle ovddiduvvon metodaprošeavtta leat álggahuvvon ášahusa/organisašuvnna doaimmas
- Galle álggahuvvon doaibmabiju leat iešguđet prošeavttaid siskkobealde
- Galle metoda- ja fágaovddidanprošeavtta leat čađahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat ovddidit sámi giella- ja kulturmáhtolašvuoda dálá dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusain
- Metodaovddidanprošeavttat
- Prošeavttat main leat konkrehta doaibmabijut bistevaš láchčima várás
- Prošeavttat mat ovddidit buoriid reaiduid maiguin mihtidit ja sihkkarastit kvalitehta sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldagain
- Ráhkadit buohcciide heivehuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš girjjálašvuoda mii lea vuodduuvvon sámi gillii ja kultuvrii. Girjjálašvuoda dahje gihppagiid jorgalahttin sámegillii ii leat vuoruhuvvon.
- Ovdaprošeavttat dutkanideaide ja prošeaktaevttohusaid ovddideapmái
- Bajábeale namuhuvvon prošeavttat main leat máŋga ruhtadeaddji, vuoruhuvvojit

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b.2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Ohcan galgá čállojuvvo Sámedikki ohcanskovvá

- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Metoda- ja ovdaproševttat galget leat čadnojuvvon dutkan- dahje oahpahusásahussii
- Doarjja ii addojuvvo doaimmaide mat adnojuvvojit ásahusa/organisašuvnna dábálaš doaimbargun, dahje lága bokte geatnegahtton bargun.
- Galgá ráhkaduvvot prošektačilgehus mii válldahallá proševtta ulbmila, oassálastiid logu, fágalaš sisdoalu ja čatnaseami, johtuplána čadnojuvvon guovddáš dáhpáhusaide, proševtta čađahanvejolašvuoda, ja proševtta bohtosiid gaskkusteami.
- Ii addojuvvo doarjja proševttaide mat leat juo čađahuvvon

Máksineavttut:

- Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut proševtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošekta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 100 000 ru ,de máksojuvvo 75 % doarjagis go prošekta álggahuvvo. Loahppaoassi máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošektaraporta lea gárvvistuvvon. Doarjagat mat leat vuollel 100 000 ru máksojuvvo ollásit prošektaálggus.
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, eanemusat 500 000 ru.
- Prošektaruđaid juolludeami oktavuodas dearvvašvuoda- ja sosiálabargiid oahpahusa várás sámegeiela ja kulturipmárdusas, suohkaniidda mat leat sámegeiela hálddašanguovllus, eaktuduvvo ahte suohkan gokčá 50 % prošektagoluin.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 250 000 ru dearvvašvuoda- ja sosiálaproševttaide.

10 Sámi organisašuvnnat

Demokrátalaš servodat lea sorjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láchit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

10.1 Váikkuhangaskaoomit

Tabealla 10.1 Čoahkketabealla - Sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
	Ohcanvuđot doarjja	2 809	4 107	4 107	4 401	294	7,2 %
Submi		2 809	4 107	4 107	4 401	294	7,2 %

10.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabell 10.2 Sökerbasert tilskudd - Samisk organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2007	Bud-2008	Rev-08	Bud- 2009+/- 09-Rev 08	Avvik i %	
750	Samiske hovedorganisasjoner	1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
754	Samiske politiske partier	0	250	250	250	0	0,0 %
755	Samiske grenseoverskridende organisasjoner	466	556	556	350	-206	-37,1 %
756	Samiske kulturorganisasjoner	a) 142	350	350	350	0	0,0 %
757	Samiske næringsorganisasjoner	b) 250	500	500	500	0	0,0 %
758	Samiske likestillingsorganisasjoner	c) 0	0	0	300	300	-
759	Samiske org. som arbeider med spørsmål knyttet til tapt skolegang under andre verdenskrig	d) 0	0	0	200	200	-
Sum		2 809	4 107	4 107	4 401	294	7,2 %

a) Post 756 Samiske kulturorganisasjoner er endret til en søkerbasert ordning og er flyttet fra kapittel 6 Kultur til kapittel Samiske organisasjoner.

b) Post 757 Samiske næringsorganisasjoner er flyttet fra kapittel 7 Næring til kapittel Samiske organisasjoner.

c) Post 758 Samiske likestillingsorganisasjoner er en ny ordning fra 2009.

d) Post 759 Samiske org. som arbeider med spørsmål knyttet til tapt skolegang under andre verdenskrig er en ny ordning fra 2009.

10.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75000	Sámi váldoorganisašuvnnat	1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
Submi		1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámediktihkalaš váldoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organišuvnnat fertejit duodaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 500 lahtu mat leat máksán lahttovuoda, ja ahte ledje lahtut unnimusat 3 fylkkas. Juohke báikkálaš searvvis galget leat unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttovuoda
- Juohke giełddas sáhhtá registreret 3 báikkálaš searvvi jus okta dain lea nuoraidsearvi
- Organišuvnna lahttomáksu ii galgga leat eahpegorrelaš unni
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni

- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimus máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggothmánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi goas dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaides, mat ollašuttet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 70 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 451 000 ru sámi válđoorganisašuvnnaide.

10.2.2 Sámi politihkalaš bellodagat

Tabealla 10.2.2 Sámi politihkalaš bellodagat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
75400	Sámi politihkalaš bellodagat	0	250	250	250	0,0 %
Submi		0	250	250	250	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sáme politihkalaš bellodagaid ásaheapmi
- Doarjjaortnega olahusjoavku:
- Sáme politihkalaš bellodagat mat leat registrerejuvvon Brønnøysundda bellodatregisttaris

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sáme politihkalaš bellodagaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Bellodagas galgá leat sámi ulbmilparagráfa ja galgá leat registrerejuvvon Brønnøysundda bellodatregisttaris

- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- 250 000 ruvdnosaš vuodđodoarjja sihkkovuvvo jus bellodagat mat leat ovddastuvvon Sámedikkis ožžot oktiibuot eará doarjaga badjel 250 000 ru

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggoimeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalldárkkisteaddji duođaštit rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvonkr 150 000
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašemi ođasmahttin, maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

- Meroštallannjuolggadusat:
- Vuodđodoarjja ohcama mielde, gitta 250 000 ru rádjai

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 250 000 ru sámi politihkalaš bellodagaide.

10.2.3 Sámi rájáidrasttideaddji organisašuvnnat

Tabealla 10.2.3 Rájáidrasttideaddji sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta 755	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
75500	Rájáidrasttideaddji sámi organisašuvnnat	466	556	556	350	-206 -37,1 %
Submi		466	556	556	350	-206 -37,1 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi rájáidrasttideaddji organisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Sámi rájáidrasttideaddji organisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi rájáidrasttideaddji organisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahtovuoda, ja ahte ledje lahtu guovtti riikkas Sámis
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 nammii lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođášit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 350 000 ru sámi rájárastá organisašuvnnaide.

10.2.4 Sámi kulturorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.4 Sámi kulturorganisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta 756	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75600	Sámi kulturorganisašuvnnat	a)	142	350	350	350	0	0,0 %
Submi			142	350	350	350	0	0,0 %

a) 2009 rájes šaddá doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide ohcanvudot. Dm. ahte sii geat ovdal ožžo doarjaga dán poasttas, dál fertejit oheat doarjaga.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi kulturorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kulturorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođášit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Sámi museasearváii ii guoskka eaktu lahttologu ektui
- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat leat daid organisašuvnnaid báikkálaš searvvit, mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušeahhtas
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktejuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 350 000 ru sámi kulturorganisašuvnnaide.

10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Poasta 757	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009 +/- 09-Rev 08	Erohus %	
75700	Sámi ealáhusorganisašuvnnat	250	500	500	500	0	0,0 %
Submi		250	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Ealáhusorganisašuvnnain fertejit 31.12.07 muttus leat unnimusat 40 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja lahtut unnimusat guovtti fylkkas. Unnimusat 20 % lahtuin galgá leat ealáhusdienas. Golmma jagi álggahanmuttus sáhtá dás spiehkastit

Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahhtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte

Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtalaš bušeahhtaid bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktuojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođášit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid, ja juogaduvvo gorrelogu mielde organisašuvnnaide mat barget riikavuđot ealáhusaid ovddas ja organisašuvnnaide mat barget mearravuđot ealáhusaid ovddas

b) Doaibmadoarjja

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorrelaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 500 000 ru sámi ealáhusorganisašuvnnaide.

10.2.6 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.6 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Poasta 758	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	a)	0	0	0	300	300	-
Submi			0	0	0	300	300	-

a) Poasta 759 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat lea odđa ortnet 2009 rájes.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

Organisašuvnnat fertejit duođášit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas.

Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmapláni Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahntas, eai leat doarjjavuogidahttojuvvon dán ortnega bokte

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

229 siidu 309 siiddus

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorrelačcat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru sámi dásseárvoorganisašuvnnaide.

10.2.7 Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Tabella 10.2.7 Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil

Poasta 759	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
759	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil	0	0	0	200	200	-
Submi		0	0	0	200	200	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit sámi organisašuvnnaid mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi organisašuvnnaid lohku mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni

- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahτας, eai leat doarjjavuogidahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta oheat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

- Jahkái 2009 várrejuvvo 200 000 ru sámi organisašuvnnaide mat barget nuppi máilmme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

11 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabella 11.0 Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Váikkuhangaskaoamit maid Sámediggeráđdi hálddaša	4 286	4 725	4 975	5 100	125	2,5 %
	Váikkuhangaskaoamit maid Čoahkkinjodihangoddi hálddaš	2 500	2 750	2 750	4 860	2 110	76,7 %
Submi		6 786	7 475	7 725	9 960	2 235	28,9 %

11.1 Váikkuhangaskaoamit sámediggeráđi geavahussii

Tabella 11.1 Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
500	Regionála ovddideami ruđat	3 456	3 400	3 550	3 550	0	0,0 %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	0	150	150	150	0	0,0 %
502	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	550	525	625	1 100	475	76,0 %
503	Dásseárvodoaibmabijut	280	650	650	0	-650	-100,0 %
504	Doarjja sámi mátkeealáhusaid	0	0	0	300	300	-
Submi		4 286	4 725	4 975	5 100	125	2,5 %

11.1.1 Regionála ovddideapmi

Tabella 11.1.1 Regionála ovddideapmi

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
500	Regionála ovddideapmi	3 456	3 400	3 550	3 550	0	0,0 %
Submi		3 456	3 400	3 550	3 550	0	0,0 %

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

231 siidu 309 siiddus

Sámediggi lea dahkan ovttasbargošiehtadusaid Finnmárkku, Romssa, Norlánda, Davvi-Trøndelága, Mátta-Trøndelága ja Hedmárkku fylkkagielddaiguin. Šiehtadusaid ulbmilin lea nannet ja buktit oidnosii sámi giela, kultuvrra ja servodateallima ovttasbargguin fylkkagielddaiguin. Ovttasbargošiehtadusain leat oktasaš doaibmabijut ollu servodatsurggiin. Sámediggi áigu oččodit ovttasbargošiehtadusa maiddá Oslo gielddain.

Regionála ovddidanruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi hálldaša doaibmabijuide ja prošeavttaide mat ruhtaduvvojit ovttas fylkkagielddaiguin. Lágat doarjjaeavttut bohtet ovdan sierra doarjareivves.

Ovttasbargošiehtadusaid fylkkagielddaiguin, rámma siskkobealde sáhhtá Sámediggi ovttasráđiid šiehtadusbeliiguin vuolggahit ja álggahit inkubáhtor/bagadeaddjidoaimma ovddasmanniprošeavttaid smávit ealáhusaid várás.

Sámediggeráđđi hálldaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 550 000 ru regionálaovddideapmái.

11.1.2 Friija váikkuhangaskaoamit

Tabealla 11.1.2 Friija váikkuhangaskaoamit (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	0	150	150	150	0	0,0 %
Submi		0	150	150	150	0	0,0 %

Friija ruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi geavaha doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Lágat doarjjaeavttut ovdanbohtet sierra doarjareivves.

Sámediggeráđđi hálldaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 150 000 ru friija váikkuhangaskaomiide.

11.1.3 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Tabealla 11.1.3 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut (1000 ru)

Poasta 502	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
502	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	550	525	625	1 100	475	76,0 %
Submi		550	525	625	1 100	475	76,0 %

Riikkaidgaskasaš emiálbmotovttasbargu lea čoavdda emiálbmogiid eallima nana ceavzilis ovdáneami sihkkarastimii. Olmmošvuoigatvuođat galget sihkkarastojuvvot nu ahte emiálbmogat duohtavuodas besset mearridit iežaset ovdáneamis. Dát lea erenoamáš relevánta dálkkádatrivdamiid ektui maid fertte čoavdit riikkaidgaskasaš šiehtadusaid dahkama ja daid aktiivvalaš čuovvoleami bokte nátionála dásis.

Riikkaidgaskasaš doaibmabijut leat ruđat maid sámediggeráđđi sáhhtá geavahit doaibmabijuide ja prošeavttaide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lágat doarjjaeavttut ovdan bohtet sierra doarjareivves.

Ollislaš rámmas mii lea 250 000 ru sirdojuvvo 250 000 ru Barents emiálbmotkantuvrii Luujávrris dohkkehuvvon doaibmaplána ektui. Lágat doarjjaeavttut ovdan bohtet sierra doarjareivves.

Ollislaš rámmas várrejuvvo 700 000 ru sámi regionála ruhtadeapmin prošeavttaide Interreg 2007 – 2013 oasseprográmmas Sápmi.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 100 000 ru riikkaidgaskasaš doaibmajuiide.

11.1.4 Doarjja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas

Tabealla 11.1.4 Doarjja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas

(1000 ru)

Poasta 504	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
504	Doarjja sámi mátkeealáhusaid	0	0	0	300	300	-
Submi		0	0	0	300	300	-

Doarjjan márkanvuovdaleapmái ja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas.

Doarjjaortnega ulbmil:

- Váikkuhit árrjalaččat dan ahte sámi mátkeealáhusovddidanprošeavttat Guovdageainnu suohkanis čađahuvvojit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Guovdageainnu suohkana mátkeealáhussearvi

Ulbmilolahusa eavttut:

- Guovdageainnu suohkana mátkeealáhussearvi.

Lagat doarjjaeavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivves.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 300 000 ru doarjja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas.

11.2 Váikkuhangaskaoamit čeahkinjođihangotti geavahussii

Tabealla 11.2 Váikkuhangaskaoamit maid Čeahkinjođihangotti hálddaša

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
751	Sámedikki politihkalaš joavkkut	1 800	1 800	1 800	1 872	72	4,0 %
752	Opposišuvnna bargoeavttut	700	950	950	988	38	4,0 %
753	2009 Sámediggeválgga listtat	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		2 500	2 750	2 750	4 860	2 110	76,7 %

11.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut

Doarjjaortnega ulbmil:

- Bures organiserejuvvon politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus dakkár joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievdatan 27.05.07

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmánu 1. b. 2009
- Ruđaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki čeahkinjođihangoddái ovdal cuoŋománu 1. b. 2010
- Muđui gusket njuolggadusat ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, mat leat mearriduvvon 10.02.94 ja rievdaduvvon 27.05.07

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 5 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda joavkkuide mat lea registrerejuvvon Sámedikkis, geahča njuolggadusaid ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievdadan 27.05.07

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 95 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiidda.

Sámedikki čeahkinjođihangoddi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 872 000 ru Sámedikki politihkalaš joavkkuide.

11.2.2 Opposišuvnna bargoeavttut

Doarjjaortnega ulbmil:

- Sámedikki opposišuvnna bargoeavttuid buorideapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus dakkár joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievdadan 27.05.07, ja mat leat meroštallan iežaset leat oassin opposišuvnnas.

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmánu 1. b. 2009
- Ruđaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki čeahkinjođihangoddái ovdal cuoŋománu 1. b. 2010
- Muđui gusket njuolggadusat ruđaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, mat leat mearriduvvon áššis 52/06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta joavkkuid gaskka mat leat Sámedikki opposišuvnnas

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiid nammii daidda joavkkuide mat leat opposišuvnnas

Sámedikki čeahkinjođihangoddi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 988 000 ru opposišuvnna bargoeavttuid várás.

11.2.3 2009 sámediggeválgga listtat

Doarjjaortnega ulbmil:

- Vejolašvuohta listtaide searvat sámediggeválgii

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dat listaevttohusat maid Sámedikki válgalávdegoddi dohkkeha sámediggeválgga láhkaásahusa § 32 mielde, mii lea mearriduvvon juovlamánu 10. b. 2004-mannosaš gonagaslaš resolušuvnnain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Listaevttohusaid lohku sámediggeválggas

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal borgemánu 10. b. 2009
- Doarjja máksojuvvo oktanaga
- Bellodagat dahje organisašuvnnat mat bidjet listtaid guovtti dahje eanet válgabiirriin, galget sáddet oktasaš máksinávžžuhusa buot iežaset listtaid ovddas

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja máksojuvvo luohtta dohkkehuvvon listtaid gaskka

Jagis 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru ulbmilii.

12 Eará doaibmabijut mat eai leat váikkuhangaskaoamit

Tabealla 12.0 Eará doaibmabijut

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
700	Sámiide guoski statistihka Norggas	300	300	300	0	-300	-100,0 %
800	Konferánsat	644	750	750	1 150	400	53,3 %
850	Bálkkašumiid geigen	156	100	100	200	100	100,0 %
860	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat	0	0	0	2 650	2 650	-
899	Árvvoštallamat	1 610	500	500	500	0	0,0 %
Submi		2 710	1 650	1 650	4 500	2 850	172,7 %

a) Prošeakta sámiide guoski statistihkain Norggas loahpahuuvui 2008:s.

Sámiide guoski statistihkkaprošeakta lea loahpahuuvon 2008:s. Sámediggi áigu bargat dan badjeli ahte sámi guoski statistihka buvttadeapmi institušonaliserejuvvo ja šaddá bissovaččat áshuvvon doaibman. Dán lea Sámediggi mearridan áššis 10/06 Sámiide guoski statistihka Norggas.

12.1 Konferánsat Sámedikki oktavuodas

Tabealla 12.1 Konferánsat

(1000 ru)

Poasta 800	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
80001	Nuoraidkonferánsa	73	300	300	300	0	0,0 %
80002	Mánidgárde- ja skuvlakonferánsa	293	300	300	300	0	0,0 %
80003	Dásseárvokonferánsa	0	0	0	0	0	-
80004	Konferánsa gielddaiguin ja filkkageilddaiguin	0	150	150	150	0	0,0 %
80005	Giŋjerádjokonferánsa	84	0	0	100	100	-
80007	Dearvvašvuoda- ja sosiálaseminára	194	0	0	300	300	-
Submi		644	750	750	1 150	400	53,3 %

12.1.1 Nuoraidkonferánsa

Ulbmilin lea movttiidahttit nuoraid searvat servodatbargguide. Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi searvá nuoraidkonferánsa plánemii, čadaheapmái ja evalueremii. Nuoraidkonferánsa lágiduvvo iešguđege geográfalaš guovlluin Sámis.

Jagis 2009 várre Sámediggi 300 000 ru dán ulbmilii.

12.1.2 Mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa

Ovttas Suomain ja Ruotain dollojuvvo oktasaš davviriikkalaš mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa 2009:s. Eaktun dán lágan lágidemiid čadaheapmái lea dat ahte ovdagihtii lea čielgasit šiehtaduvvon riikkaid gaska movt ekonomii ja bargu juogaduvvo.

Sámediggi fievrrida ruđaid olggobeale oasálažžii mii galgá plánet ja čadahit konferánsa.

Dán konferánsii várrejuvvo 300 000 ru.

12.1.3 Konferánsa gielddaiguin ja fylkkagielddaiguin

Konferánsa ulbmilin lea nannet Sámedikki sajádaga servodatovddideamis sámi guovlluin.

Dán konferánsii várrejuvvo 150 000 ru.

12.1.4 Girjerádjokonferánsa

Ovttas Norgga girjerádjoseruviin dollojuvvo sámi girjerádjokonferánsa 2009:s.

Dán konferánsii várrejuvvo 100 000 ru.

12.1.5 Dearvvašvuoda- ja sosiálakonferánsa

Sámediggi fievrrida ruđaid olggobeale oasálažžii konferánsa čadaheapmái.

Dán konferánsii várrejuvvo 300 000 ru.

12.2 Báلكkašumiid ja stipeanddaid juohkin

Tabella 12.2 Báلكkašumiid ja stipeanddaid geigen

(1000 ru)

Poasta 850	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
85001	Dásseárvobáلكkašupmi	34	0	0	0	0	-
85002	Giellamovttiidanbáلكkašupmi	0	0	0	100	100	-
85003	Valáštallanbáلكkašupmi nuoraide	122	100	100	100	0	0,0 %
Submi		156	100	100	200	100	100,0 %

12.2.1 Giellamovttiidahttinbáلكkašupmi

Báلكkašumi sáhtta juohkit ovttaskas olbmuide, organisašuvnnaide dahje ásausaide mat earenomážit leat bargan sealluhit, nannet ja ovddidit sámegeiela. Báلكkašupmi galgá leat mielde loktemin sámegeiela stáhtusa.

Giellamovttiidahttinbáلكkašupmin lea dáiddadiploma ja 50 000 ruvdnosaš ruhtasubmi.

Vuodustuvvon evttohasevttohus sáddejuvvo Sámediggái ovdal čakčamánu 30. b. 2009. Báلكkašumi vuoti almmuhuvvo ja báلكkašupmi geigejuvvo Sámedikki dievasčoahkkima oktavuodas skábmamánu 2009.

Giellamovttiidahttinbáلكkašumi geigema oktavuodas ferte máksit goluid báلكkašumi almmuheapmái, mátkái ja orrumii, giellastivrra čoahkkimii jnv. Ollislaš golut báلكkašumi geigemii leat 50 000 ru.

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

236 siidu 309 siidus

Dán ulbmili várrejuvvo 100 000 ru 2009:s.

12.2.2 Nuoraid valáštallanstipeanda

Nuoraide valáštallanstipeandda ulbmilin lea movttiidahttit nuorra valáštalliid ángirusšat valáštallamiin. Juhkkojuvvojit guokte 50 000 ruvdnosaš stipeandda. Stipeanda addojuvvo ovttaskas valáštallái. Sii geat ožžot stipeandda, fertejit leat gaskal 16 ja 25 jagi dan jagi go stipeanda juhkkojuvvo.

Ortnega hálddaša sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 100 000 ru.

12.3 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodaštanprošeavttaide

Tabealla 12.3 Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat (1000 ru)

Poasta 860	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
86000	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat	0	0	0	2 650	2 650	100,0 %
Submi		0	0	0	2 650	2 650	-

Eanaš politihkalaš mearrádušat servodagas dahkkojuvvojit bohtosiid vuodul mat bohtet dutkamis, duodaštemiin ja čielggadusain.

Sámi servodahkii ja sámiid álbmotválljenorgánii, Sámediggái lea hástalussan dat go lea unnán dutkan ja duodašteapmi sámi servodatdiliid birra. Dutkan ja statistihkka mii čájeha dárbbuid, dárborievda-miid, kvalitehta ja ulbmilolahusaid iešguđege servodatdoaimbajuid ektui ferte leat olámuttus boahtteáiggi mearrádušaid mat gusket sámi servodatovddideapmái.

Jagis 2009 várrejuvvo 2 650 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duodaštan-prošeavttaide, dáid bálvalusaid ferte oastit Sámedikki mearrádušaid vuodul ja daid dárbbuid vuodul maid sámediggeráđđi atná dárbbun áššemeannudeami ja hálddašemi oktavuodas.

Dárbbut:

- Tearbmaprošeavttat mat álggahuvvojit Sámedikki mearridan 2009 – 2012 strategalaš plána mielde oahpponeavvuid ráhkadeapmái
- Čielggadanprošeavttat mat gusket oahpponeavvoráhkadeami organiseremii boahtteáiggi, álggahuvvon Sámedikki mearridan 2009 – 2012 strategalaš plána čuovvleapmái oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas
- Prošeavttat maid ulbmilin lea ovddidit reaiduid sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid kvalitehta mihtideapmái ja sihkkarastimii
- Čielggadanprošeavttat mat gusket Sámediggái skuvlaeaggádin, álggahuvvon Sámedikki ášši 008/08 mearrádušaid mielde, Sámi joatkkaoahpahusa čuovvleapmái – stáhta sámi joatkkaskuvllaid hálddašanmálla
- Sámi vuoigatvuodálávdegotti ja Riddoguolástanlávdegotti barggu čuovvleapmái ja dasto ođđa resursalágaid ja plána- ja huksenlága ja minerálalága čuovvleapmái.
- Sámedikki ohcanvuodot ealáhusovddidandoarjaga čuovvleapmái ja árvoštallamii
- Prošeavttat maid ulbmilin lea ovddidit kvalitehta sihkkarastinvuogadagaid heivehuvvon sami vuoddoahpahussii
- Prošeavttaid čadaheapmai maiguin nannejuvvojit daloniid vuoigatvuodát
- 200 000 ru varrejuvvo prošeakta resursaskuvllat smavva sami gilažiin, planemii mat galga veahkehit gavnat guhkes aiggi ja oadjebas čovdosiid resursaskuvllaide smavva gilažiin distrivrrain (omd. Gadde-Iččat, Porsangu, Lahpoluoppal, Beahceduolban ja Elvevold)

Jagis 2009 várrejuvvo 2 650 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duodaštan-proševtaide.

12.4 Árvvoštallamat

Tabealla 12.4 Árvvoštallamat

(1000 ru)

Poasta 899	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
89900	Doarjjaruđaid árvvoštallan	1610	500	500	500	0	0,0 %
Submi		1 610	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaruđaid árvvoštallan ođasmahttinplána áigodagas 2009-2010:

Poasta	Doarjjaruđat	Jahki
200	Kulturovddideapmái	2009
750-759	Sámi organisašuvnnaide	2010
102	Doarjja sámi mánáidgárddiide	2010

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 500 000 ru.

13 Sámeálbmotfoanda

Jahkásaš buvttadeapmi/reanttuid geavaheami mearrideapmi bušehtas dahkkojuvvo mearrádusa vuodul vuoruhemiid ja áŋgiruššansurggiid hárrái válgaáigodagas, geahča ášši 59/07.

13.1 Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.1 Čoahkketabealla - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	0	5 800	5 800	9 600	3 800	65,5 %
	Ovvdian-, čielggadan- ja duodaštanruđat	0	4 200	4 200	4 600	400	9,5 %
Submi		0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %

a) Áššis 25/08 lea várrejuvvon 16 000 000 ru Sámeálbmotfondii 2009:s. Dain lea 1 800 000 ru sirdojuvvon hálddahušii hálddašan dihtii Sámeálbmotfoanda reanttuid

13.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaimbajut	0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanproševttat	0	800	800	1 600	800	100,0 %
60030	Girjijálašvuohta	0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %
Submi		0	5 800	5 800	9 600	3 800	65,5 %

13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaimbajut	0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %
Submi		0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %

Doarjjaortnega ulbmil:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

238 siidu 309 siidus

- Oažžut eambbogiid geavahit sámegiela

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
Ovttaskas ohccit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat 2009:s
- Man ollu čađahuvvon prošeavttat

Vuoruheamit 2009:s

- Leairaskuvla sámegilli, movttiidahttit sámegiela geavaheami ja oainnusmahttit sámi kultuvrra girjái vuoda
- Giellalávgunprošeavttat mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide
- Sámi tearpmat ovddideapmi (fágaterminologijja ja fágadoahpagat):
- Julev- ja máttasámegiella: servodatfágatearpmat
- Davvisámegiella: luonddufágatearpmat
- Báikenammaprošeavttat julev- ja davvisámi guovlluin
- Giellaealáskuhttinprošeavttat

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjarivve dáhttona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válddallojuvvojit ulbmilat ja daid čađahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Doaibma- ja investerendoarjja ii addojuvvo
- Jus ovttaskas ohccit ohcet, de galgá leat čálalaš siehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki hárrái go guoská prošeavtta čađaheapmái
- Terminologijjaprošeavttaid, sihke tearpmat ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat tearbmabarggu várás čuvvojuvvo. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit, galget addojuvvo Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošeakta lea loahpahuuvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijjaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkamii ja dasto dieđihit bohtosiid birra
- Terminologijjaprošeavttaide gáibiduvvo oahppu sámegielas unnimusat vuodđofága dásis dahje bachelor-dásis
- Báikenammaprošeavttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleantabálvalus lea ráhkadan, čuvvojuvvo. Kopijja dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuvvon ávdnasiin galget addojuvvo Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošeakta loahpahuuvvo. Sámediggi addá doarjaga báikenammaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš barggus báikenamaiguin, logaldallamiin, čállosiin, dutkamiin ja sullasaččain.
- Jus ovttaskas ohcci ohcá, de galgá leat čálalaš siehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki hárrái go guoská prošeavtta čađaheapmái

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru, máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru, máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadašuvvon, golut leat duođaštuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi mañjá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oazžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai mañjá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhtit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru doarjjan giellaovddidandoaibmabijuide.

13.2.2 Árbediehtu - duođašteapmi ja gaskkusteapmi - sámeálbmotfoanda

Árbediehtu lea deataláš oassi sámi kultuvrras ja identehtas. Árbediehtu čatnasa earret eará iešgudege geavahanmálliide ja luondduresurssaid hálldašeapmái. Dát vásihusvuđot máhttu gaskkustuvvo boarráset buolvvain nuorat buolvvaide, njálmmálaš čilgemiid ja geavatlaš hárehallama bokte.

Tabella 13.2.2 Árbediehtu - Duođašteapmi ja gaskkusteapmi - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60020	Árbediehtu - Duođaštan- ja gaskkustanprošeavttat	0	800	800	1 600	800	100,0 %
Submi		0	800	800	1 600	800	100,0 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Árbedieđuid duođašteapmi ja gaskkusteapmi luonddu suodjaleami ja geavaheami oktavuodas

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas ohccit ovddimuštá ovttaskaragguin almmolaš ja priváhta ásašusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat ja doaibmabijut

Vuoruheamit 2009:s

- Prošeavttat mat kártejit árbedieđuid luondduresurssaiguin ávkkástallama oktavuodas
- Prošeavttat mat váikkuhit sámi álbmotmedisiinna duođašteami ja bisuheami
- Prošeavttat mat duođaštut sámi meahcegeavaheami ja ealáhusbarggu historjjálaš perspektiivvas

- Prošeavttat mat duodaštit movt nissonolbmot geavahedje ja gaskkustedje árbedieđuid luonddu ráhkadanávdnasiid muohkadeami oktavuodas

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válddallojuvvojit ulbmilat ja daid čađahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Doaibma- ja investerendoarjja ii addojuvvo

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru doarjjan duodaštan- ja gaskkustanprošeavttaide árbedieđuid ektui.

13.2.3 Girjjálašvuohta - sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2.3 Girjjálašvuohta - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60030	Girjjálašvuodaprošeavttat	0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %
Submi		0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Lasihit sámi girjjálašvuoda almmuhanlogu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

241 siidu 309 siidus

- Lágádusat ja eará almmuheaddjit iežaset fitnodagain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi girjjálašvuohta almmuhuvvo

Vuoruheamit 2009:s

- Čáppagirjjálašvuohta mas vuoddománus lea sámegillii
- Čáppagirjjálašvuohta jorgaluvvon sámegillii
- Jietnagirjjit sámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkoujuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Ohcama mielde galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus girječálliguin ja vejolaš govaheddjiiguin
- Ohcama oktavuodas jorgaluvvon girjjálašvuođa almmuheapmái galgá leat šiehtadus vuoddománusa vuoigatvuođaoamasteddjiin mielde
- Ohcama oktavuodas jietnagirjji almmuheapmái galgá leat šiehtadus vuoddománusa vejolaš vuoigatvuođaoamasteddjiin mielde
- Mánus maid olggobeale konsuleanta lea fágalaččat árvoštallan, galgá leat mielde ohcamis
- Ii addojuvvo eanet doarjja dán prošeaktii dahje vejolaš liigegoluide

Máksineavttut:

- 50 % sáhtá máksit čálalaš ávžžuhusa mielde dalle prošeakta lea álggahuvvon. Loahppaoassi 50% máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duođastuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa sihkkoujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- 10 gáhppálaga gárvves buktagis sáddejuvvojit Sámedikki girjerádjui
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Girječállibálkkáš

- Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru
- Divttat, nektosat 75 000 ru
- Girjjit smávvamánáid várás 55 000 ru

- Báikkážit čáppagirijálašvuoda jorgaleapmái, gitta 1 000 ru rádjai siiddu nammii 2000 guoskkahagain.

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjit:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkoujvvojit teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahusgolut , ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaččat árkká nammii (d.m. 16 siiddu):
 - Dábálaš livttes barddáltagat (prosa) 9 500 ru
 - Váddáset teaksta (lyriikka ja neaktosat) 11 000 ru

Jus bajábeali máksomearit eai leat doarvái ollislaš buvttadangoluid ektui, de sáhtta ohcci ovddidit ohccojuvvon prošeaktagoluid visogova. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Jietnagirjjit:

Ollislaš buvttadangollun lohkkoujvvo visot buvttadus ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama mielde, gitta 300 000 ru rádjai.

Jus bajábeali máksomearit eai leat doarvái ollislaš buvttadangoluid ektui, de sáhtta ohcci ovddidit ohccojuvvon prošeaktagoluid visogova. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Visot buvttadusain oaivvilduvvo teknihkalaš buvttadeapmi, lohkan ja mángen.

c) Govahangolut

- Govahangolut šiehtaduvvojit juohke earkil dáhpáhusas govvadáiddáriin/govaheddjiin. Dát guoská maiddá olggošsiidduide maid fitnolaš govaheaddjit leat dahkan.

Buvttademiide main ilustrašuvnnat lea badjel 20 % sáhtta addit doarjaga gitta 20 000 ru rádjai govahangoluide. Daid ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) čuoggá goluid rehkenastit gitta 75 % rádjai oppalaš gollun prentejuvvon girjjiid oktavuodas ja gitta 40 % rádjai jietnagirjjiid oktavuodas.

Oppalaš gollun lohkkoujvvojit eará golut mat lágádusas leat girjji ovddideapmái, earret daid goluid mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat lágádusa viessoláigogolut, golut kanturhálldahussii, mátkiide, olggobeale konsuleanttaid geavaheapmái, vuoigatvuodaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkarastimii, govvardigeremii ja sullasaččaide.

e) Márkanfievrrideapmi ja juohkin

- Dan lassin sáhtta doarjjaoažžu oazžut gitta 15 % rádjai čuoggás b) buvttadangollun vuovdaleapmái ja juohkimii.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jagis 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii – sámeálbmotfoanda.

13.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
601	Giellaprográmma	0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
602	Árbedieđu duodašteapmi ja gaskkusteapmi	0	1 200	1 200	1 600	400	33,3 %
Submi		0	4 200	4 200	4 600	400	9,5 %

13.3.1 Giellaprográmma

Tabealla 13.3.1 Giellaprográmma - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

601	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60100	Giellaprográmma	0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Submi		0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

Sámediggi lea 2008:s álggahan giellaprográmmabarggu. Dán prográmmas leat sierralágan ulbmilat sámegeiela nannema ja ovddideami váste ja lea dárbu čuovvolit prográmma iešguđege doaibmajuid.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 3 000 000 ru.

13.3.2 Árbedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi

Tabealla 13.3.2 Árbedieđu duodašteapmi ja gaskkusteapmi

(1000 ru)

Poasta 602	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60201	Ovddasmanniprošeakta Árbedieđu, kártema, fuolaheami ja geavaheami l	0	0	0	650	650	-
60202	Registara ovddideapmi árbedieđu hálldašeami várás	0	0	0	950	950	-
Submi		0	1 200	1 200	1 600	950	79,2 %

Sámi árbedieđut leat deaŋalaččat sámi báikegottiid nannemii. Deaŋalaš lea fievrridit dán lágan máhttu viidáseappot odđa buolvvaide. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte ráhkaduvvo vuohki movt duodaštit, bisuhit ja suodjalit sámi máhtu. Sámediggi áigu sihkkarastit dan ahte dat sámi báikegottiin lea vejolašvuohta aktiivvalaččat searvat dán prosessii. Ulbmilin lea ovddidit sámi árbedieđuid báikkálaš hálldašeami. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte dasa ovddiduvvojit mállet. Dasto áigu Sámediggi váikkuhit báikkálaš registariid ja diehtovuoduid plánema jos sámi servodat dan háliida.

Eaktuduvvo ovttasbargu mávssolaš fágabirrasiguin, sámi giella- ja kulturguovddážiiguin, ja sámi árbedieđuid guddiiguin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru dán ulbmili.

14 Politihkalaš dási doaibmagolut

Tabealla 14.1 Politihkalaš dási doaibmagolut

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
1010 Sámedikki dievasčoahkkin	8 887	9 000	9 000	9 300	300	3,3 %
1110 Sámedikki čoahkkinjođihangoddi	882	1 250	1 250	1 200	-50	-4,0 %
1120 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi	161	361	361	200	-161	-44,6 %
1310 Sámi parlamentáralaš ráđđi	649	1 200	1 200	500	-700	-58,3 %
1410 Sámedikki doarjjastivra	880	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
1510 Sámediggeráđđi	7 144	6 235	6 435	7 200	765	11,9 %
1610 Sámedikki giellastivra	223	350	350	350	0	0,0 %
1620 Sámi giellalávdegoddi	880	1 000	1 000	500	-500	-50,0 %
1910 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPI)	263	325	325	325	0	0,0 %
1920 Sámediggeváлга - fágálávdegoddi	200	0	0	0	0	-
Submi	20 169	20 721	20 921	20 575	-346	-1,7 %

14.1 Sámedikki dievasčoahkkin

Dán bušehtas leat ruđat Sámedikki dievasčoahkkinii, fágálávdegottiide ja joavkkuide.

Dan vuodul go 2009 lea válgajahki, dollojuvvojit eanet go golbma lávdegoddečoahkkima dán jagi. Daid ruđaid maid Sámediggi seastá dás, geavahuvvojit dattetge goluid gokčamii mat leat odđa sámedikki rahpama oktavuodas.

Jagis 2009 várrejuvvo 9 300 000 ru Sámedikki dievasčoahkkinii.

14.2 Sámedikki čoahkkinjođihangoddi

Čoahkkinjođihangotti bušehtii várrejuvvo ruhta dievasčoahkkinjođiheaddji bálkái ja čoahkkinjođihangotti buhtadusaide ja mátkegoluide čoahkkindoaimmaid várás mat leat lassin dievasčoahkkinmiidda, oktiibuot 1 005 000 ruvnnuin. Dan lassin bisuhuvvo ortnet mas leat ruđat fágálávdegottiid geahčademiide ja gulaskuddamiidda, muhto dan geažil go 2009 lea válgajahki, de unniduvvo submi 200 000 ruvnnus 100 000 ruvdnui.

Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 17/06 Njuolggadusat ruđaid geavaheapmái Sámedikkis politihkalaš joavkkuide, meroštallojuvvo 50 000 ru joavkoruđaid ja ruđaid opposišuvnna bargoeavttuid hárrái rehketdoalodárkkisteaddji dohkkeheapmái.

14.2.1 Buhtadus lahttui ja várrelahttui maid Sámediggi lea nammadan FEFO bearráigeahččanlávdegoddái

Sámediggi nammada finnmárkkulága § 16 mielde lahtu ja persovnnalaš várrelahtu Finnmarkkuopmodaga bearráigeahččanlávdegoddái, nu dahket maiddái Finnmárkku fylkkagiella ja Gonagas. Buhtadusa lahtuide ja várrelahtuide galgá máksit dat orgána mii lea nammadan lahtuid.

Artihkkalis 5 mañimuš teakstaoasis Finnmárkkuopmodaga bearráigeahččanlávdegotti ektui ovttasbargošiehtadusas Finnmárkku fylkkagiella ja Sámedikki gaska, dahkkojuvvon skábmamánu 2007 ja mii bođii fápmui njukčamánu 2008, bohtá ovdan ahte oasehasat leat ovttaoavilis das ahte dát buhtadus jahkásaččat lea 35 000 ru lahttui ja 10 000 ru várrelahttui.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 200 000 ru Sámedikki čoahkkinjođihangoddái.

14.3 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Golmma maŋimus jagi vásáhuslogut čájehit ahte bearráigeahččanlávdegotti doaibma lea mealgat unnit go eaktuduvvon dáid jagiid bušehtain. Dan geažil unniduvvo dát maiddái bušehtas mealgat.

Jagis 2009 várrejuvvo 200 000 ru bearráigeahččanlávdegoddái.

14.4 Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR)

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea ovttasbargoorgána Ruota, Suoma ja Norgga sámedikkiid gaska ja Ruošša beale sámiin lea bissovaš ovddastus. Sámediggái Norgga bealde juolluduvvo 500 000 ru SPR:ii Norgga stáhtabušehtas. Iešguđege sámedikkiit mákset iežaset delegašuvnnaid goluid SPR-čoahkkimiidda searvamii ja eará ovddastussii. 2009:s doallá Bissovaš forum stivračoahkkima Norggas, man oktavuodas SPR Norgga bealde lea lágideami isit.

Jagis 2009 várrejuvvo 500 000 ru Sámi parlamentáralaš ráđđi doibmii.

14.5 Sámedikki doarjjastivra

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru Sámedikki doarjjastivrii.

14.6 Sámediggeráđđi

Poasttas máksojuvvo bálkái presidentii ja várreprezidentii, golmma ráđđelahttui olles virggis mii lea 90 % várreprezidentta bálkkás, ja dasto politihkalaš ráđđeaddi ja diehtajuohkinráđđeaddi bálkái olles virggiin.

Prezidentta bálkái čuovvu ráđdehuslahtuid bálkká mas gessojuvvo eret 150 000 ru.

Várreprezidentta bálkái čuovvu stuorradiggeáirasiid buhtadusa.

765 000 ruvdnosaš lasáhusas lea bálkái- ja haddegoagun ja sámediggeráđđi diehtajuohkinráđđeaddi bálkái.

Jagis 2009 várrejuvvo 7 200 000 ru sámediggeráđđái.

14.7 Sámedikki giellastivra

Jagis 2009 várrejuvvo 350 000 ru Sámedikki giellastivrii.

14.8 Sámi giellalávdegoddi

Ruhta mii várrejuvvo galgá ovttas Ruota ja Suoma sámedikkiid ruđaiguin mannat sámi giellalávdegotti doibmii.

Jagis 2009 várrejuvvo 500 000 ru Sámi giellalávdegoddái.

14.9 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Jagis 2009 várrejuvvo 325 000 ru Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddái (SNPL).

15 Hálldahusdási doaimmagolot

Tabealla 15.1 Hálldahusa doaimmagolot

(1000 ru)

Poasta 01	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
-	Hálldahusa doaimmagolot	61 666	74 318	75 518	81 210	5 692	7,5 %
-	Erenoamáš prošeavttat	6 929	7 150	7 821	9 050	1 229	15,7 %
Submi		68 595	81 468	83 339	90 260	6 921	8,3 %

15.1 Hálldahusa doaimmagolot

Sámedikki bušehttarámma lea lasihuvvon 110 miljon ruvnnuin viđa maŋimus jagis, mii vástida dan ahte bušehttarámma lea duppalastojuvvon 2008 reviderejuvvon bušehta ektui. Jagiid 2003 ja 2008 bušehttarámmat leat 206 ja 316 miljon ruvno. Dát speadjalastá maiddái dan ahte Sámedikki doaimmat leat lassánan mealgat. 2009 bušehtta čájeha strategiijaid bokte makkár doaimmat dat leat iešguđege politihkkasurggiide ja váikkuhangaskaomiid hálddašeapmái.

Aktiivvalaš politihkalaš bargu politihka ovddideamiin ja čuovvoleamiin, eanet hálddašandoaimmat ja stuorát vuordamušat sámi servodagas gáibidit eanet resurssaid ja alla fágalaš gelbbolašvuođa ollu surggiin.

Jagis 2009 várrejuvvo 90 260 000 ru hálldahusa doaimmagoluide.

15.2 Erenoamáš prošeavttat

Tabealla 15.2 Erenoamáš prošeavttat

(1000 ru)

801	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
-	Buoret bálvalus geavaheaddjiide	367	100	100	1 000	900	900,0 %
-	Vuoigatvuođa- ja resursahálldašanlágat ja eará láhkaproseassat	844	550	921	0	-921	-100,0 %
-	Geográfalaš diehtujuohkinvuogádat - GIS a)	675	675	675	0	-675	-100,0 %
-	Kvalitehtaovddideapmi vuoddoohpahas - oahppoplánat	1800	2 000	2 000	2 200	200	10,0 %
-	Sámi korrektuvraprogramma - Divvun	3243	2 600	2 600	0	-2 600	-100,0 %
-	Vistesuodjalanprošeavttat (Sámi huksehusat Sirkmás)	0	250	250	300	50	20,0 %
-	Árvohákanprogramma	0	975	975	150	-825	-84,6 %
-	Njávdamá Ortodoksa hávdesadji nuortasámiisiddas	0	0	300	1 500	1 200	400,0 %
-	Kvalitehtaovddideapmi sámi mánaidgárdiin b)	0	0	0	1 000	1 000	-
-	2009 válga	0	0	0	2 900	2 900	-
Submi		6 929	7 150	7 821	9 050	1 229	15,7 %

a) Sirdojuvvon hálldahusa dábaláš bušehtti

b) 980 000 ru lea sirdojuvvon poasttas 102 Doarjja sámi mánaidgárdiide postii 801 erenoamáš prošeavttat - Kvalitehtaovddideapmi sámi mánaidgárdiin. Dan lassin lea 70 000 ru sirdojuvvon hálldahusas dán postii

15.2.1 Buoret bálvalus geavaheddjiide

Dárbu lea buoridit diehtujuohkima Sámedikki doaimma birra min geavaheddjiid ektui. Sámedikki neahttasiiđu galgá 2009:s ođasmahttojuvvo nu ahte dat doaimmá ođđaáigásaš bálvalususkádahkan jienasteddjiide ja eará geavaheddjiide.

Oassin dán ođđa doaimmabijus álggahuvvo 2009:s prošeakta elektrovnnalaččat vuostávdit doarjjaohcamiid. Prošeavtta ulbmilin lea earret eará álkiduhttit ohcciide go galget ohcat doarjaga. Dan lassin beavttálmahtta čovddus siskkáldas áššemeannudeami.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru bálvalusaid buorideapmái geavaheddjiid vásté.

15.2.2 Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahusas - oahppoplána

Máhttoloktema – sámi atnuiváldima oktavuodas jotkojuvvo bargu ođđa oahppoplánaid ovddidemiin.

Čuovvovaš doaimmat vuoruhuvvojit 2009:s

Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahusas – 5 oahppoplána duojis Jo3/oahpahus fitnodagas

Jus olggobeale ruđat eai ohccojuvvo/juolluduvvo: Daid doaibmabijuid čuovvoleapmi mat leat dovddahuvvon Sturradiggedieđáhusas nr. 31 (2007-2008) Kvalitehta birra skuvllas, heivehuvvon sámi skuvllaide, earret eará ráhkadit rávvejeadji oahppoplánaid sámegeielas, dárogeielas ohppiide geain sámegeiella lea vuosttaš giellan ja eará parallealla dásseárvosaš oahppoplánaid

Dievasmahttit departemeantta evttohusa mo bargat báikkálaččat oahppoplánaiguin bagademiin mo lágídit sámegeielloahpahusa

Oahpponeavvodiehtovuodđoprošeavtta čuovvoleapmi

Jagis 2009 várrejuvvo 2 200 000 ru dán ulbmili.

15.2.3 Sámi korrektuvraprogramma elektrovnnalaš teakstameannudeami várás - Divvun II

Máttasámegeiella lea garra deattu vuolde, ja dan geavahit dušše moadde čuođi olbmo. Deatalaš doaibmabidju máttasámegeiella nannemis lea addit maiddái máttasámegeiella geavaheddjiide dihtorraidduid veahkkín riektáčállima várás. Danne jotkojuvvo prošeakta Divvun II 2010 rádjai.

Dasto galgá 2009:s čielggaduvvot molssaektosaš doaibma, bajásdoallan, ovddideapmi ja boahhteáiggi ásašuktavuohka.

2009:s ii leat dárbu sierra juolludussii danne go mii geavahit ovdal várrejuvvon ruđaid Divvun II doibmii 2009:s.

15.2.4 Vistesuodjalanprošeavttat

Prošeakta čuovvola Sámedikki 2003 vistesuodjalanplána, Sámi huksehusaid suodjaleapmi ja hálddašeapmi. 2009:s vuoruhuvvo Sirbmá-prošeavtta loahpaheapmi ja vistesuodjalanplána viidáset čuovvoleapmi

Jagis 2009 várrejuvvo 300 000 ru Sámedikki huksensuodjalanplánaprošeavttaide.

15.2.5 Árvoháhkkanprogramma

Fágalaš forum galgá addit árvalusaid prográmmii ja lonuhallat dieđuid almmolaš doaibmabijuid hárrái. Ovddidanforumis leat sámi ealahusorganisašuvnnat ja dat galgá sihkkarastit sámi dimenšuvnna ja sámi luonduáddejumi ovddidanbarggus.

Jagis 2009 várrejuvvo 150 000 ru arenomaš prošeavttaide ja fága- ja ovddidanforumii.

15.2.6 Njávdáma ortodoksa hávdesadji nuortalašgilis

2008:s álggahuvvui proseassa oastit guovllu nu ahte gohttenšillju ii šat leat hávdesajis. Ruđat mannet guovllu oastimii ja geofysihkalaš iskkademiide.

Sámediggi bivddii konsultašuvdnačoahkkimis Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain miessemánus 2008 ruđaid Njávdamii gullevaš dákteriggeávdnasiid hávdádeapmái.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru oastit guovllu gos lea Njávdáma ortodoksalaš hávdeeana nuortalaš gilis.

15.2.7 Kvalitehta ovddideapmi sámi mánáidgárddiin

Mánáidgárddiid rámmaplána mielde galget mánáidgárddit leat oahppanorganisašuvnnat mat leat rustejuvvon deaividit ođđa gáibádusaiguin ja hástalusaiiguin. Mánáidgárddiid kvalitehta ferte ovddidit oktilaččat.

Čuovvovaš doaimmat vuoruhuvvojit 2009:s

- fierpmádatčoahkkimat
- ráhkadit bagadusa sámegeala ja sámi kultuvrra várás norgalaš mánáidgárddiin
- kvalitehta ovddideapmi sámegeala ektui mánáidgárddiin

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru kvalitehta ovddideapmái sámi mánáidgárddiin.

15.2.8 Sámediggeválga 2009

Ruđat galget mannat válgii ráhkkanepmái ja dan čadaheapmái daid doaimmaid ektui mat leat mearriduvvon lágas ja láhkaásahusain. Dat leat Sámedikki jienastuslogu hálddašeapmi, Sámedikki válgalávdegotti čállingoddedoaimmat, diehtujuohkin gielddaide ja lohkansámevástivvraide, mielde maiddá evaluerenseminára maŋŋá válgga, láhkageatnegahttojuvvon almmuheapmi, válgakoarttaid ráhkadeapmi ja sádden ja eará ovddastus válgga oktavuodas, earret eará válgakonferánssaide searvan. Dan lassin lea dárbu ođasmahttit prográmmagálgvu sámediggeválgga čadaheami várás.

Jagis 2009 várrejuvvo 2 900 000 ru 2009 sámediggeválgga várás.

16 Bušeahttadárbbut 2010:s

16.1 Álggahus

Go ráđdehus 2009 stáhtabušehtas lea unnán ruđa lasihan sámi ulbmiliidda de čájeha dat ahte lea dárbu ásahahttit álbmotrievttálaččat dohkálaš bušeahttadagaldumiid ráđdehusa ja Sámedikki gaskka. Dálá bušeahttadagaldumiid bokte ii leat vejolaš ollašuttit vuoigatvuoda mearridit sámi álbmoga ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdáneami. Dárbbasuovvo ortnet Sámedikki ja guovddáš eiseválddiid gaskka mii addá Sámediggái ollu stuorát vejolašvuoda bidjat eavttuid Norgga sámeapolitihkkii. Sámediggi ferte beassat duohta šiehtadallanposišuvdnii go guoská bajimuš ekonomalaš rámmaide Sámedikki doaimma várás.

Sámediggi vuordá ahte jagi 2010 bušeahtta dássešii nationála áŋgiruššamiid. Dan lassin vurdojuvvo ahte bušeahtta lasihuvvo daid bušeahttadárbbuid ektui mat leat namuhuvvon vuollelis.

2009 stáhtabušehta rámma vuodul lea Sámediggi välljen vuoruhit ovttaskas surggiid 2010-bušeahtas. Vuoruhuvvon suorggit leat juhkkujuvvon ovttaskas váldosurggiide ja daidda lea meroštallojuvvon lasáhusdárbu. Vuoruhuvvon lea čuovvovaččat:

Poasta	Čilgehus	Dept.	Bud 2009
100	Oahpahus ja dutkan	MD/BSD	10 000
150	Giella	MD/KGD/BSD	13 000
200	Kultuvra	KGD	30 000
300	Ealáhus	BSD/GGD/GRD/ED/EDD	8 000
400	Birasgáhtten ja kultursuodjalus	BD/KGD	6 000
450	Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan	DFD	3 000
550	Riikkaidgaskasaš oktiigullevašvuotta ja álgoálbmotpoli	OD	2 000
Submi			72 000

BSD	Bargo- ja searvadahttindepartemeanta	GGD	Giella- ja guovlodepartementa
MD	Máhtodepartemeanta	EDD	Eanadoalodepartemeanta
BD	Birasgáhttendepartemeanta	OD	Olgoriikadepartemeanta
KGD	Kultur- ja girkodepartementa	GRD	Guolástus- ja riddodepartememeanta
DFD	Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	ED	Ealáhusdepartemeanta

16.2 Oahpahus ja dutkan

Stuorra dárbu lea buoridit kapasitehta sámi oahpponeavvuid buvttadeamis, sihke mánáidgárddiide, vuodđoskuvllaide ja joatkkaohpahussii. Dárbu lea ráhkadit sihke ođđa oahpponeavvuid ja dálá oahpponeavvuid jorgalit sámegilli.

Sámedikki 2009 – 2012 oahpponeavvuid ráhkadeami strategalaš plána vuodul šaddet sámi oahpponeavvut nuvttá olámuddui jagi 2009 rájes. Áigumuššan livččii maiddái friijaoastit oahpponeavvuid girječálliid. Ulbmilin lea nannet sámi oahpponeavvobuvttadeami. Sámedikki 2010 bušeahtta ferte nannejuvvot dán áŋgiruššama čađaheapmái.

Ain dárbbášuvvo ruhta Mánáidgárdeloktema ja Máhttoloktema – sámi čuovvoleapmái. Dárbu lea ovddidit gelbbolašvuoda mánáidgárddiid bargiid gaskkas ja oahpaheddiid gaskkas olles vuodđo-oahpahusas. Dasto fertejit álggahuvvot doaibmabijut maiguin movttiidahttit sámegielagiid váldit oahpaheaddjioahpu mii addá gelbbolašvuoda oahpahit mánáidgárddiin, vuodđoskuvllain ja joatkkaohpahusas.

Eallinvuodđu ja servodateallin sámi guovlluin rievdá otne johtileappot ja eanet viidábut go goassige ovdal. Dát buktá stuorra máhttogáibádusaid vai sáhtá váikkuhit iežas eallindili. Go galgá sáhttit riektá välljet de dárbbáhit máhtolašvuoda, ja máhtolašvuotta mii gaskkustuvvo ja man birra ságastallojuvvo almmolaš sajiin, lea áibbaš deatalaš boahttevaš sámi servodatovddideapmái. Sámi dutkan lea hui deatalaš ja sámiid iežaset ásahasat dan várás fertejit nannejuvvot.

Jagi 2010 meroštallojuvvo dárbus 10 000 000 ru.

16.3 Giella

Sámediggi áigu oččodit eanet gielddaid sámegiela hálddašanguovlun. Ulbmilin lea ahte Loabága suohkan Romssas laktojuvvo 2009:s. Danne lea dárbu nannet Sámedikki guovttegielatvuoda doarjaga rámma gielddaide ja fylkkagielddaide.

Dasto lea dárbu vuogádahttit sámi báikenamma- ja tearbmabarggu. Dat lea vuoruhuvvon doaibma Sámedikkis jagis 2010.

Bargu sámi čálamearkkaid geavaheami láchčimiin almmolaš registariin ja digitála kárttain ferte vuoruhuvvot. Dat guoská earret eará álbmotregistari, Brønnøysundregistariidda ja Stáhta kártadoaimmahaga bálvalusaide. Dárkun 2010:s meroštallojuvvo 8 000 000 ru.

Stuorra oassi sámi álbmogis ii leat goassige beassan oahppat sámegeala, ja danne sii leat analfabehtat iežaset eatnigielas. Dárku lea álggahit divvut dán, ja Sámediggi áigu vuoruhit dan. Sámediggi lea álgimin bargat giellaprográmmain man oassin lea alfabetiserenprográmma. Sámediggi áigu 2009:s vuoruhit alfabetiserenprográmma álggaheami, muhto oaidná ahte dat lea stuorra bargu nu ahte guovddáš eiseválddit ja eará guoskevaš oasálaččat fertejit leat nannoseappot mielde ovttasbargo-oasálažžan. Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 5 000 000 ru ovttá alfabetiserenprográmma čuovvleapmái.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 13 000 000 ru.

16.4 Kultuvra

Sámediggeráđi sámi ásaheaddi ásaheaddi ulbmilin lea ahte sámi ásaheaddi galget leat guovddáš oasálaččat ja eavttuid biddjit sámi servodat- ja demokratiijaovddideamis. Dálá kulturásahusaide fertejit addojuvvot rámmaeavttut mat addet ovdánanvejolašvuodaid. Jagis 2009 ferte vuoruhit stuorát juolludusa sámi kulturásahusaide vai dat sáhttet gozihit ja ovddidit doaimmaideaset.

Ruhtadeapmi dálá kulturviesuid doibmii lea ollu bázahallan. Sámi kulturásahusat dárbašit danne ruđaid earret eará dasa ahte bajásdoallat visttiid.

Ásaheaddi ásaheaddi leat čuovvovaš odđa visttit vuoruhuvvon sámi ásaheaddi.

- Sámi dáiddamusea
- Várdobáiki sámi guovddáš
- Beivváš sámi teáhter

Diedáhusas boahká ovdan dasto ahte mii leat posiitivvalaččat odđa visttiid viessoláigoruhtadeapmái dihto eavttuid mielde.

Sámi nationála teáhterii, Beivváš sámi teáhterii, ferte dasto sihkarastojuvvot vuoddu vai teáhteris lea vejolašvuhta bálvalit olles sámi ássanguovllu. Dasa ferte danne vuoruhit ruđa. Dasto lea dárku oppalaččat nannet sámi lávdedáidaga buvttadeami ja gaskkusteami.

Museaodastus galgá plána mielde loahpahuvvot 2009:s. Sámi museat leat ollašuttán odastusa áigumušaid. Museaide lea ain dárku lasihit doaimmadoarjaga 2010:s vai sáhttet nannet bargguset museaid museafágalaš hástalusain.

Etnomusihkkaguovddáš lea doaimmabidju mii lea mielde ovttasbargošiehtadusas Sámedikki ja Finnmárkku fylkkagiella gaska. Oasehasat áigot árvvoštallat etnomusihkkaguovddáša ásaheami, ja áigot aktiivvalaččat bargat luđiid ja eará sámi musihka gaskkusteami ektui skuvllain Finnmárkkus. Guovddáša ásaheapmái dárbašuvvojit ruđat.

Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš dárbaša doaimmadoarjaga sámi filmbarggu/buvttadeami viidáset ovddideapmái nugo ráđdehusa davviguovlostrategiija ulbmilin lea.

Sámediggi oaidná ahte lea dárku ásaheaddi oastinortnegiid sámi girjjálašvuoda ja musihka várás jagi 2010 bušehtas. Dát lea deatalaš dan ektui vai sámi girjjálašvuoda ja musihka livččii eanet olámuttos álbmogii.

Meroštallojuvvo ahte dárku 2010:s lea 30 000 000 ru.

16.5 Ealáhusat

Sámedikki doarjaortnegat ealáhusovddideapmái dorjot smávvalágan doaimmaid ollu eanet go eará almmolaš doarjaortnegat. Váikkuhangaskaoamit váikkuhit bargosajiid ásaheami kapitálageanohis smávva servodagain. Sámedikki ortnegiid bokte ožžot dát smávva servodagat kapitála maid muđui livččii lean váttis oažžut. Nissonolbmuid ealáhusvuodđudusat leat dávjá smávvuodđudusat, ja Sámedikki váikkuhangaskaoamit leat hui deatalaččat vai eanet nissonolbmot servet vuodđudusaide sámi smávva servodagain. Sámediggi lea mielde bisuheamen ássanminstara ja barggolašvuoda sámi báikegottiin. Ealli smávva servodagain lea posiitiivvalaš váikkuhus stuorraservodahkii.

Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaoapmeortnegiidda bohtet ollu ohcamat. Ealáhusovddideami ohcanvuodot doarjagiid geografalaš doaibmaguovlu lea viiddiduvvon mañimuš jagiid. 2009:s lea geografalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon guoskat olles Gáŋgaviikka gildii ja Rivttáid suohkani. Rámmajuolludus Sámediggái ii leat lassánan nu ahte dávistivččii dán viiddideapmái. Sámedikki áigumuššan lea viiddidit guovllu vel eanet 2010:s addin dihte sámi smávva servodagaide ovdánan- ja ahtanuššanvejolašvuoda. Jus viiddideamis galggaš leat ealáhuspolitihkalaš beaktu, de ferte Sámediggi nannet váikkuhangaskaomiid ja resursat Sámediggái fertejit lasihuvvot vai sáhtta čadahit offensiivva ealáhuspolitihka váikkuhanguovllus. Danne lea dasa dárbu nannet bušehta.

Nugo Stuorradikki gielda- ja hálddašanlávdegoddi áigu, de áigu maiddá Sámediggi bargat dan badjeli ahte boazodoallu oažžu daid seamma divatovdduid investeremiidda ja doaibmaneavvuid geavaheapmái ealáhusas nugo eará vuodđoealáhusain ge leat.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárbum 8 000 000 ru.

16.6 Birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Sámediggi lea 2009 bušehtaárvalusastis meroštallan ahte lea dárbu lasihit vihtta miljovvna birasgáhttemii ja kultursuodjaleapmái. Birasgáhttendepartementta 2009 bušehta lea nannejuvvon 24,7 %:in. Poastta 50 rámma 2009:s Sámediggái ii gal leat álggage nannejuvvon.

Sámi kultuvrra, ealáhusbarggu ja servodateallima luondduvuodđosa sihkkarastima lea deatalaš vuhtii váldit buot areálaplánemiin ođđa plána- ja huksenlága mielde. Dasto lea Sámediggái addojuvvon vuostálastinváldi plánaid oktavuodas mat leat viehka deatalaččat sámi beroštumiide. Vurdojuvvo ahte ođđa láhka boahká fápmui 01.07.09. Čuovvolan dihte dán ođđa válddi ferte Sámediggi sihke hábmet einnostahti njuolggadusaid sámi beroštumiid goziheapmái areálaplánemis ja ovddidit dárbbalaš fágalaš kapasitehta čuovvolit konkrehta areálaplánaššiid ja hálddašandoaimmaid dan oktavuodas. Dát buktá lassebarggu Sámediggái. Dán lea Sámediggi maiddá deattuhan go meannudii ođđa plána- ja huksenlága, ja dovddahan dan Birasgáhttendepartementii.

Kulturmuittuid suodjaleami oktavuodas leat áššit lassáneamen. Dađistaga gáibiduvvo ahte mii galgat eanet searvat ja fágalaččat čuovvolit.

Sámediggái lea addojuvvon resursagáibideaddji rolla konsultašuvdnoasehassan golmma dásis buot suodjalanplánabargguin. Evttohusat álbmotmehcciid hárrái sámi guovlluin leat lassánan. Álbmotmeahcit mielddisbuktet sierra hástalusaid mat čatnasit sámi meahcegeavaheapmái, ja sámi ealáhuaide nugo boazodollui. Danne lea dárbu nannet Sámedikki barggu suodjalanplánaiguin.

Dálkkádatrivedamiin, biologalaš šláddjivuoda massimis ja birasnuoskkideamis leat váikkuhusat eamiálbmogiid ealáhusaide, kultuvrii, dearvvašvuhtii ja eallineavttuide ja dieinna lágiin maiddá servodateallimii. Dárbu lea eanet deattuhit dáid vuodđohástalusaid. Mii dárbbasit buoridit máhtolašvuoda daid rievdadusaid ja doaibmabijuid hárrái, mat sáhttet álggahuvvot rievdamiid gáržžideapmái, ja dasto geahčadit sierralágan heivehanstrategiijaid.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 6 000 000 ru.

16.7 Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššamat

Ollu stuorra hástalusat leat bálvalusfálaldagaid ovddideami ja kvalitehta sihkkarastima siskkobealde sámi buohccáide. Daid hástalusaid ektui leat guovddáš eiseválddit ja Sámediggi ovttaoavvilis. Oktilis dárku lea nannet resurssaid dásseárvosaš fálaldagaid ovddideapmái.

Váilu statistihka ja dutkan buori mearrádusvuoda oazžumii dearvvašvuoda- ja sosiálabarggu siskkobealde.

Stuorra dárku lea nannet máhtolašvuoda mánáidsuodjaleamis sámi mánáid giela ja kultuvrra hárrái. Dán ferte dahkat sámi mánáid vuoigatvuodaid sihkkarastima dihtii. Ferte ovddidit doaibmajuid čielggadan dihte movt sámi mánáid vuoigatvuodát galget gozihuvvot.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 3 000 000 ru.

16.8 Riikkaidgaskasaš solidaritehta ja eamiálbmotpolitihka

Sámediggi áigu aktiivvalaččat searvat riikkaidgaskasaš bargui eamiálbmotáššiguin. Jagi 2009 bušeahttaárvalusas lea Sámediggi meroštallan ahte dárku lea lasihit 2 000 000 ru bargui riikkaidgaskasaš solidaritehtain ja eamiálbmotpolitihkain. Juolludus dán ulbmili ii leat nannejuvvon jagi 2009 stáhtabušeahtas.

Go galgá sáhttit leat dohkálaš fokus riikkaidgaskasaš áššide, de lea dárku nannet dán poastta jagi 2010 bušeahtas.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 2 000 000 ru

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 26.11.08 dii. 16.50

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 41/08 Sámedikki doarjjastivrra raporta 2007

Arkiivaáššennr..
08/309506 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	14.10.08	R 095/08
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	11. – 13.11.08	010/08
Sámedikki dievasčoahkkinn	25. - 28.11.08	41/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 26.11.08 dii. 17.30

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	14.10.08	Sámediggeráđdi	Ášši 095/08 Sámedikki doarjjastivrra raporta 2007
2	30.06.08	Doarjjastivrra	Raporta

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđdi mearrádusárvalus:

Sámediggeráđdi váldá diethun Sámedikki doarjjastivrra raportta váikkuhangaskaomiid geavaheami birra 2007, ja sádde dáikko bokte ášši vuidáit gieđahallamii Sámedikkis.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi

Álggahus:

Sámedikki dievasčoahkkinn vállje Doarjjastivrra Sámedikki áirasiiid ja sadjásaš áirasiiid gaskkas. Sámediggi lea sirdán foandda- ja doarjjaortnethálddašeami ovddasvástádusa Doarjjastivrrii. Doarjjastivrra hálddaša Sámedikki bušeahta ohcanvuđot doarjagiid earret doarjagiid sámi dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttaid, ja sámi bibliotekkaávdnasiid oastindoarjagiid. Doarjjastivrra mearrádusaid váidagiid meannuda Sámediggeráđdi.

Sámedikki jahkásaš bušeahta lea doarjjastivrra juolludusaid vuodđu. Doarjjastivrra hálddašii 2007:s 71 miljon ruvna, dat dahká 26,2 % Sámedikki ollislaš bušeahtas.

Doarjjastivrra buktá jahkásaš raportta Sámedikki dievasčoahkkimii.

Mearkkašumit:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut Lene Hansen, Klemet Erland Hætta ja Tor Mikalsen, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeku (Bb) lahtut Berit Oskal Eira, Knut Store, Jørn Are Gaski, Ranveig Matheussen, Marie Therese N. Aslaksen ja Per Edvind Varsi, Sáme sosiáldemokrátalasj belludaka (SSB) lahttu Anders Urheim, Guovddášbellodaga lahttu (SP) Olaf Eliassen, Áarjel Læstoe (ÁL) lahttu Kirsten Appfjell-Eira, Johttisámelistu (JSL) lahttu Per A. Bæhr ja Dáloniid Listu (DL) lahttu Isak Mathis O. Hætta, oaivvilda ahte:

Doarjjastivrra raporta galgá čalmmustahttit ahte olaha go doarjjastivrra Sámedikki doarjjaortnegiid mihttomeriid ja vuoruhemiid. Vai dan sáhtta álkibut oaidnit, de bivdá lávdegoddi doarjjastivrra ráhkadit gráfaid ja tabeallaid mat čájehit iešguđet ortnegiid biehttalanproseantta. Dakkár govaiguin sáhtta čielgaseappot oaidnit gaskavuoda ohcanhivvodaga ja biehttalemiid/juolludemiid gaskkas. Dan

vuodul oaidná Sámediggi ahte gokčēt go Sámedikki vuoruheamit ohcanhivvodaga ja servodaga dárbbu.

Lávdegoddi mearkaša ahte vaikko doaibmaguovlu lea viidánan, de eai leat ohcamat lassánan dain guovlluin. Dat sáhtta mearkašit ahte lea dárbu buoret diehtujuohkimii iešguđet ortnegiid birra báikkálaš servodagain. Sámediggi ferte eambo deattuhit diehtujuohkima, lagas ovttasbargguin daid guovlluid suohkaniiguin. Sámedikki ruovttusiiddu ferte čađa áiggi ođasmahttit doarjjaortnegiid ja ohcanmeannudemiid birra. Dat guoská earenoamážit duodjeortnegiidda, danne vai sihkkarastit viiddis geográfalaš ohcanhivvodaga.

Lávdegoddi diehtá maiddá ahte muhtun ohccit vásihit ahte áššemeannudanáigi lea dárbbášmeahttun guhkki ja eahpečielggas. Lávdegoddi háliida čujuhit hálddašanlága áigemiide ja ahte ohcciid ferte bures čuovvolit ohcanmeannudeami ja bagadallama ruovttoluottadieđiguin jus leat váilevaš dieđut ja maiddá vuoruhemiid birra.

Doarjjastivra hálddaša gosii ovttá goalmádasoasi olles Sámedikki bušeahtas. Doarjjaortnegat guoskkahit olles viidodaga sámi servodatsurggiin ja dasa gáibiduvvo buorre áššediehtu stivrra lahtuin. Doarjjastivrras leat 5-7 čoahkkima jahkái. Čoahkkimat dollojuvjit iešguđet báikkiin olles sámi guovllus. Mánge čoahkkima oktavuodas doallá doarjjastivra rabas diehtujuohkinčoahkkimiid. Dat lea hirmmat dehálaš arena oktavuhtii gaskal sámediggevuogádaga ja geavaheddjiid, ja čoahkkimiidda lávejit boahit olu olbmot. Lassin doallá doarjjastivra jámma čoahkkimiid eará doarjjajuolludeddjiiguin ja doarjjajuostáiváldiiguin. Suohkaniid gos čoahkkimat dollojuvvojit, berre bovdet lagas ovttasbargui.

Lávdegoddi bivdá maiddá Sámedikki fuolahit ahte doarjjastivrra čoahkádus lea nu ahte lahtuin oktiibuot lea buorre gelbolašvuolta ja beroštupmi dain fágasurggiin ja ealáhusain mat gusket doarjjastivrra juolludemiide, ja vel fuolahit ahte lahtut bohtet iešguđet báikkiin sámis.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit ja ávžžuha Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi árvalusevttohusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 34 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Marie Therese Nordsletta Aslaksen, áššejođiheadđji	
2	Lene Hansen	
3	Berit Oskal Eira	
4	Per Edvin Varsi	
5	John Harald Skum	
6	Tor Mikalsen	

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

255 siidu 309 siidus

7	Olaf Eliassen	
8	Ann-Mari Thomassen	
9	Marianne Balto	
	Marie Therese Nordsletta Aslaksen, áššejođiheddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi váldá diehtun Sámedikki doarjjastivrre raportta váikkuhangaskaomiid geavaheami birra 2007.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 26.11.08 dii. 18.10.

Ášši 42/08

Etihkalaš njuolggadusat Sámedikki politihkkáriidda

Arkiivaáššennr..
07/220406 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Čoahkkinjodihangoddi	29.10.08	003/08
Plána- ja finanslávdegoddi	11. – 13.11.08	
Sámedikki dievasčoahkkinn	25. - 28.10.08	42/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.11.08 dii. 13.40

I Mildosat

Nr.		Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1		29.10.08	Čoahkkinjodihangoddi	Ášši 03/08 Etihkalaš njuolggadusat Sámedikki politihkkáriidda
2	N	11.09.2008	Čoahkkinjodihangoddi	Etihkalaš njuolggadusat Sámedikki politihkkáriidda

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkinjodihangotti mearrádusárvalus:

ETIHKALAŠ NJUOLGGADUSAT SÁMEDIKKI POLITIHKKÁRIIDDA

Sámedikki árvvut

- Rievttalašvuohta, ovttaárvosašvuohta, árvvusatnin ja solidaritehta
Čuokkis guoskkaha Sámedikki doaimma árvvuid álbmotválljen eamiálbmotorgánan ovttaskas olbmuid, joavkkuid, eará politihkalaš orgánaid ja nášuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš ovttaskas bargobeallalaččaid ektui.

- Vuoiggalášvuohta, rehálášvuohta, luottehahttivuohta ja rabasvuohta
Čuokkis guoskkaha ovttaskas politihkkára iešheanalaš geatnegasvuođa láhttet dan láhkái ahte ovddida luottámuša ja buori beaggima. Sámi servodaga oktasaš riggodagaid hálldašeaddjin ovttaskas politihkkára etihkalaš miellaguottuide leat erenoamáš alla gáibádusat su bargguin Sámedikki ovddas. Álbmotválljen olbmot fertetit ahte sii huksejit vuodu dan luottámuššii ja miellaguddui mii sápmelaččain ja earáin lea Sámediggái.

Ulbmil njuolggadusaiguin

Áigumuš njuolggadusaiguin lea duddjot dihtomielalašvuođa ja oaivadit mo galggašii láhttet ja välljet dahkat. Dat eai leat dievaslaččat, ja danne eai čoavdde ovttaskas olbmo etihkalaš jurddašeamis buot doaimman Sámedikki ovddas.

Sámedikki politihkkárat galget:

1. čuoovvut dáid njuolggadusaid árvvuid ja norpmaid.
2. doahhtalit lágaid, láhkaásahusaid ja njuolggadusaid ja árvvus atnit Sámedikki njuolggadusaid.
3. fáttmasteaddji vugiin ja árvvusatnimiin viggat veahkehit sin geat ohcet veahki Sámedikkis dárbbuid ja áššáiguoskevašvuođa ektui.

4. leat dihtomielalaš sámi kultuvrra ja eallinvuogi erohusaide.
5. láhtten dan láhkái ahte Sámediggi adnojuvvo árvvus ja lassána máhttu ja áddejupmi sámepolitihkkii ja sámi servodahkii.
6. viggat garvit dilálašvuodaid mat sáhttet dagahit riidduid Sámedikki beroštumiid ja persovnnalaš oktavuodaid gaskii. Muđui čujuhuvvo hálddašanlága § 6 habilitehtagáibádussii.
7. ii dohkkehit alcces, iežas bearrašii dahje eará lagaš olbmuid erenoamáš ekonomalaš dahje earalágán ovdamuniid mat sáhttet áddejuvvot váikkuheaddjín, dahje sáhttit váikkuhit politihkalaš daguid ja mearrádusaid.
8. priváhta ii lohpidit maidege mii sáhtttá váikkuhit bálvalusa Sámedikki ja geavaheddjiid beroštumiid vuostá.
9. váruhit vai oskkilduvvon dieđut maid oazžu Sámedikki áššemeannudeami oktavuodas adnojuvvojit árvvus, ja ii goassege geavahit oskkilduvvon dieđuid maid lea beassan oaidnit bálvalusastis persovnnalaš ovdamuniid joksamii dahje earáid soardimii mange láhkái.
10. fuolahit ahte buot dieđuid maid juohká barggustis Sámedikki ovddas leat riektá ja jáhkehahtti.
11. fuolahit ahte lea Sámediggi mii máksá mátkegoluid go lea Sámedikki politihkkárin ja doaibmá Sámedikki ovddas. Dán prinsihpas sáhtttá spiehkastit dušše go Sámediggi lea dan earenoamážit dohkkehan.
12. čájehit čorgatvuoda ja govttolašvuoda ekonomalaš áššiin ja Sámedikki opmodaga oktavuodas.
13. ii bidjat hálddahussii gáibádusaid mat eai soaba sin bargguide ja geatnegasvuodaide, ja mat eai soaba áššálašvuhtii maid bargiin vuordá.

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus:

Álggahus

Plána- ja finánsalávdegotti lahtut oidnet ahte dárbbasuvvojit etihkalaš njuolggadusat Sámedikki politihkkáriidda. Lávdegotti mielas gokčá ovddiduvvon evttohus parlamentáralaš välljen orgána dárbbu mii das ferte leat jos das galgá leat legitimehta servodagas. Plána- ja finánsalávdegoddi doarju čoahkkinjođihangotti evttohusa etihkalaš njuolggadussan, ja lávdegottis eai leat makkárgе mearkkašumit dasa.

Lávdegotti ráva:

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtuin Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen ja Gunn Britt Retter (NSR/SáB), Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) lahtuin Magnhild Mathisen, Wiebke Synnøve Slåtsveen, Sten Erling Jønsson, Willy Ørnebakk, Hilde Anita Ntvolll ja Egil Olli, Sámeálbmotbellodaga (SáB) lahtus Terje Tretnes ja Finnmarkslista (FIN) lahtus Toril Bakken Kåven, eai leat makkárgе mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju Čoahkkinjođihangotti mearrádusárvalusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 29 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Wiebke Synnøve Slåtsveen, áššejođiheddji	

Čoahkkingirjji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

258 siidu 309 siidus

2	Magnhild Mathisen	
3	Gunn-Britt Retter	
4	Johan Mikkel Sara	
5	Terje Tretnes	Magnhild Mathisen
	Terje Tretnes	
6	Tone Finnesen	
7	Olaf Eliassen	
8	Egil Olli	Terje Tretnes
	Egil Olli	
9	Jarle Jonassen	
	Wiebke Synnøve Slåtsveen, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

ETIHKALAŠ NJUOLGGADUSAT SÁMEDIKKI POLITIHKKÁRIIDDA

Sámedikki árvvut

Rievttalašvuohta, ovttáárvosašvuohta, árvvusatnin ja solidaritehta
Čuokkis guoskkaha Sámedikki doaimma árvvuid álbmotválljen eamiálbmotorgánan ovttaskas olbmuid, joavkkuid, eará politihkalaš orgánaid ja nášuvnnalaš ja riikkaidgaskasaš ovttasbargobeallalaččaid ektui.

Vuoiggalášvuohta, rehálašvuohta, luohtehahttivuohta ja rabasvuohta
Čuokkis guoskkaha ovttaskas politihkkára iešheanaláš geatnegasvuođa láhttet dan láhkái ahte ovddida luohttámuša ja buori beaggima. Sámi servodaga oktasaš riggodagaid hálldašcaddjin ovttaskas politihkkára etihkalaš miellaguottuide leat erenoamáš alla gáibádusat su bargguin Sámedikki ovddas. Álbmotválljen olbmot fertetit diehtit ahte sii huksejit vuođu dan luohttámuššii ja miellaguddui mii sápmelaččain ja earáin lea Sámediggái.

Ulbmil njuolggadusaiguin

Áigumuš njuolggadusaiguin lea duddjot dihtomielalašvuođa ja oaivadit mo galggašii láhttet ja válljet dahkat. Dat eai leat dievaslaččat, ja danne eai čoavdde ovttaskas olbmo etihkalaš jurddašeamis buot doaimman Sámedikki ovddas.

Sámedikki politihkkárat galget:

1. čuovvut dáid njuolggadusaid árvvuid ja norpmaid.
2. doahhtalit lágaid, láhkaasahasaid ja njuolggadusaid ja árvvus atnit Sámedikki njuolggadusaid.
3. fáttmasteaddji vugiin ja árvvusatnimiin viggat veahkehit sin geat ohcet veahki Sámedikkis dárbbuid ja áššáiguoskevašvuođa ektui.
4. leat dihtomielalaš sámi kultuvrra ja eallinvuogi erohusaide.
5. láhtten dan láhkái ahte Sámediggi adnojuvvo árvvus ja lassána máhttu ja áddejupmi sámpolitihkkii ja sámi servodahkii.
6. viggat garvit dilálašvuođaid mat sáhttet dagahit riidduid Sámedikki beroštumiid ja persovnnalaš oktavuodaid gaskii. Muđui čujuhuvvo hálldašanlága § 6 habilitehtagáibádussii.
7. ii dohkkehit alces, iežas bearrašii dahje eará lagas olbmuide erenoamáš ekonomalaš dahje earalágán ovdamuniid mat sáhttet áddejuvvot váikkuheaddjin, dahje sáhttit váikkuhit politihkalaš daguid ja mearrádusaid.
8. priváhta ii lohpidit maidege mii sáhtta váikkuhit bálvalusa Sámedikki ja geavaheddjiid beroštumiid vuostá.
9. váruhit vai oskkilduvvon dieđut maid oažžu Sámedikki áššemeannudeami oktavuodas

- adnojuvvojit árvvus, ja ii goassege geavahit oskkilduvvon dieđuid maid lea beassan oaidnit bálvalusastis persovnnalaš ovdamuniid joksamiid dahje earáid soardimii mange láhkái.
10. fuolahit ahte buot dieđuid maid juohká barggustis Sámedikki ovddas leat riektá ja jáhkehahti.
 11. fuolahit ahte lea Sámediggi mii máksá mátkegoluid go lea Sámedikki politihkkárin ja doaibmá Sámedikki ovddas. Dán prinsihpas sáhtá spiehkastit dušše go Sámediggi lea dan earenoamážit dohkkehan.
 12. čájehit čorgatvuoda ja govtolašvuoda ekonomalaš áššiin ja Sámedikki opmodaga oktavuodas.
 13. ii bidjat hálddahussii gáibádusaid mat eai soaba sin bargguide ja geatnegasvuodaide, ja mat eai soaba áššálašvuhtii maid bargiin vuordá.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.11.08 dii. 14.15

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 43/08 Hálddašanođastus

Arkiivaáššennr..
0 08/117106 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	14.10.08	R 100/08
Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi	11. – 13.11.08	
Sámedikki dievasčoahkkinn	25. - 28.11.08	43/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.11.08 dii. 09.00

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	14.10.08	Sámediggeráđdi	Ášši 100/08 Hálddašanođastus
2			Ášši 36/06: Hálddašanođastus – ovddasvástádusa- ja bargguid juohkin hálddašandásiid gaskkas
3	28.11.2006		Reive suohkanministarii Áslaug Haga beaiváduvvon
4	10.10.2006		Konsultašuvnnaid čoahkkingirji
5	10.11.2006		Konsultašuvnnaid čoahkkingirji
6	17.11.2006		Konsultašuvnnaid čoahkkingirji
7	12.09.2007		Referáhtta diehtujuohkinčoahkkimis – mearrasuorgi - GRD
8	26.02.2008		Gulaskuddannotáhta GGD:s beaiváduvvon
9	30.04.2008		Gulaskuddanreive GGD:i beaiváduvvon
10	04.09.2008		Referáhtta konsultašuvnna ráhkkanančoahkkimis
11	30.09.2008		Posišuvdnannotáhta 1 beaiváduvvon
12	7.10.08		Konsultašuvnnaid čoahkkingirji 7.10.08 GSD:in
13	8.10.08		Konsultašuvnnaid čoahkkingirji 8.10.08GRD:in
14			Konsultašuvnnaid čoahkkingirji 10.10.08 MD:in
15			Od.prp nr 10 (2008-2009)
16	7.10.08		Konsultašuvnnaid čoahkkingirji 7.10.08 EGD:in

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđdi mearrádusárvalus:

1 Sámediggi čujuha Od.prp. nr. 10 (2008-2009) ja Sámedikki ovdalaš mearrádussii áššis 36/06 Hálddašanođastus – ovddasvástádus- ja bargujuogadeapmi hálddašandásiid gaskkas.

2 Sámedikki prinsihpalaš vuolggasadji lea leamaš modealla mas leat golmmabeallásaš šiehtadallamat. Šiehtadallit dan modeallas leat stáhta, regiuvnnat ja Sámediggi. Muhto hálddašanođastus lea šaddan olu gáržžit go álggos lei evttohuuvvon NOU:s 2004:19 Livskraftige distrikter og regioner (eallinfámolaš guovllut ja regiuvnnat) ja Sd.died.nr. 12 (2006-2007) Regionale fortrinn – regional framtid (regionála ovddut – regionála boahhteáigi). Ráđdehusa árvalus Od.prp. nr. 10 (2008-2009) ii mielddisbuvtte ahte fylkkat ovttastahttojuvvojit regiuvnnaide ii ge dat dagat ahte barggut sirdojuvvojit nu olu go álggos lei plánejuvvon. Dan áigodagas go ođastusbargu lea leamaš jođus de lea maiddá boah tán konsultašuvdnašiehtadus gaskal ráđdehusa ja Sámedikki. Boadus dan guovtti dáhpuhusa, unnit ođastus go vurdojuvvon ja konsultašuvdnašiehtadus, boadus lea ahte modealla ii leat dál šat nu áigeguovdil go álggos proseassas. Muhto Sámedikki bealis háliidit goitge deattuhit ahte jus boahhteáiggis šaddá sáhka viidát ođastusa birra, de lea dat modealla hui áigeguovdil.

3 Sámediggi lea atnán vuodđun ahte go regiovnnaš/fylkasuohkana dássái sirdojuvvo váldi mii guoskkaha sámi beroštumiid, de galgá konsultašuvdnageatnegasvuohta čuovvut lága hámis. Bealit eai leat boahtán ovttaoavilvuhtii dan birra konsultašuvdnaproseassas.

Proposišuvnna kapihttalas 2.8 lea dattetge čujuhuvvon ahte:

”Når oppgaver og myndighet overføres fra staten til fylkeskommunene, vil det være en utilsiktet virkning dersom Sametinget og samiske interesser får mindre gjennomslag og innflytelse i forhold til berørte oppgaver og myndighet enn i dag. Det er regjeringens målsetning at samisk innflytelse og medbestemmelse ikke skal svekkes på de saksområdene som overføres fra staten til folkevalgt regionalt nivå.” (Go doaimmat ja válddit sirdojuvvojit stáhtas fylkasuohkanii, de livččii áiggokeahes váikkuhus jus Sámediggi ja sámi beroštumit ožžot unnit doarjaga ja váikkuhanfámu gullevaš bargguide ja válddiide go dál. Ráđdehusa mihttomearri lea ahte sámi váikkuhanfápmu ja mielmearrideapmi ii galgga hedjonit dain áššesurggiin mat sirdojuvvojit stáhtas álbmotválljejuvvon regionála dássái.)

Sámediggi čujuha ahte Od.prp.nr. 10 (2008-2009) bokte ii sirdojuvvo fylkkaide nu ollu váldi mii guoskkaha sámi beroštumiid. Sámediggi deattuha ahte eanaš áššit galget konsulterevvot iešgudetge departemeanttaiguin bajit dásis. Danne ii vuosttal Sámediggi ahte ráđdehusa árvalus ovdanbuktojuvvu dál, muhto eaktuda seammás ahte gaskaboddasaš golmmabeallásaš šiehtadallanortnegat doaimmagohtet ja ahte farggamusat bargagohtet konsultašuvdnageatnegasvuođa lágadeamiin. Go proposišuvdnaevttohus konsultašuvdnageatnegasvuođa lágadeami birra lea gárvvis, de áigu Sámediggi ollislaččat árvoštallat ášši.

Čujuhit tekstii kapihtal 2.8:s Od.prp. gažaldagaid birra:

”Som nevnt ovenfor påhviler det også kommunale og fylkeskommunale myndigheter å etterleve internasjonale forpliktelser som staten Norge har påtatt seg. Dette gjelder selv om disse forpliktelsene ikke har materialisert seg i norsk lovtekst. (Nugo badjelis namuhuvvui de lea maiddái suohkaneiseválddiid ja fylkasuohkaneiseválddiid ovddasvástádus doahhtalit riikkaidgaskasaš geatnegasvuođaid maid Norga lea váldán badjelasas. Dat gusto vaikko dát geatnegasvuođat eai leat čállon norgga láhkatekstii.)

Det kan virke klargjørende å regelfeste et generelt prinsipp om en konsultasjonsplikt for offentlige myndigheter. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil behandle arbeidsgruppens forslag om lovfesting av konsultasjonsplikten i sammenheng med Samerettsutvalgets forslag om en ny lov om saksbehandling og konsultasjoner. Spørsmålet om en eventuell lovfesting av konsultasjonsplikten både for statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter vil da bli vurdert i sammenheng. (Sáhtá leat čielggadahtti mearridit oppalaš prinsihpa konsultašuvdnageatnegasvuođa birra almmolaš eiseválddiide. Bargo- ja searvadahttindepartemeanta áigu Sámi vuoigatvuođalávdegotti ođđa áššemeannudan- ja konsultašuvdnalága evttohusa meannudeami oktavuodas maiddái meannudit bargojoavkku konsultašuvdnageatnegasvuođa lágadanevttohusa. Sihke stáhta, fylkasuohkana ja suohkana eiseválddiid konsultašuvdnageatnegasvuođa vejolaš lágadeapmi šaddá dasto árvoštallojuvvot ovttas.)

Det vil også bli arbeidet med midlertidige modeller for konsultasjoner mellom fylkeskommunene og Sametinget i påvente av eventuell lovregulering. Både Sametinget og representanter for fylkeskommunene vil være naturlige samarbeidspartnere i dette arbeidet.” (Lea maiddái áigumuš bargat gaskaboddosaš konsultašunmodeallaiguin gaskal fylkasuohkaniiid ja Sámedikki dan botta go vuordit vejolaš láhkarievdadeami. Sihke Sámediggi ja fylkasuohkana áirasat leat lunddolaš ovttasbargooasálaččat dan barggus.)

4 Sámediggi čujuha viidáseappot ahte go válđi hálddašit luondduriggodagaid sirdojuvvo, de galgá sápmelaččain leat mielmearridanriekti. ILO konvenšuvdna nr. 169 art. 15 addá sápmelaččaide vuoigatvuođa oassálastit luondduriggodagaid almmolašrievttálaš hálddašeapmái. Áigequovdilis ovdamearka das ahte dat lea evttohuvvon čađahuvvot, lea Riddoguolástanlávdegotti evttohus ásahit Finnmárkku guolástushálddašeami.

Sámediggi deattuha ahte ii sáhte ollislaččat miedihit válđdi sirdima mii lea evttohuvvon Guolástusdepartemeantta ovddasvástádussuorggi siskkobealde gonagasreabbá hálddašeami ja čáhcedikšuma ektui, ovdal go lea ilbman propošišuvdnaevttohus Riddoguolástanlávdegotti guorahallama vuodul mii gokčá olles mearrasámi guovllu. Mearrideaddjin Sámedikki loahpalaš oaidnu dán áššis sorjá das ahte šaddá go dat ollislašvuohta mii dalle lea lágalaš doaibmabijuid boadus, áibbas čielgasit álbmotrievttálaš rámmaid siskkobealde.

5 Go guoská hálddašanođastusa váikkuhussii oahpposuorgái de galgá Sámediggi, sámiid ovddasteaddji orgánan, nammadit olggobeal stivralahtuid sámi oahppoásahusaide, dan oktavuodas Sámi allaskuvlii, vrd. ILO konvenšuvdna nr. 169 artihkal 27 nr. 3, Álgoálbmotjulggaštus (DRIP) artihkal 3, 4 ja 14 nr. 1 ja SP/ØSK artihkal 1. Od.prp. nr. 10 (2008-2009) čuožžu ahte njealji olggobeale stivralahtus Sámi allaskuvlii galget guokte välljejuvvot Sámedikkis, ja guokte fas departemeanttas, ja ahte jus galgá nammaduvvot stivrajođiheaddji, de nammada departemeanta dan ovttasráđiid Sámedikkiin. Sámedikki mielas lea dat posiitiiva ovdáneapmi ovdalaš dili ektui, muhto deattuha seammás iežas prinsihpalaš oainnu ahte Sámediggi ferte boahpteáiggis beassat nammadit buot olggobeale lahtuid.

Dasto eaktuda Sámediggi ahte regionála dutkanfoandda bokte nannejuvvojit dutkanruđat nu ahte dat ii čuoza dálá bušeahhtarámmaide. Sámedikki váikkuhanfámus dutkamii lea mearkkašupmi vai ovdáneapmi sámi servodagas sihkkarastojuvvo ja ovddiduvvo unnimusat seamma dásis go regiovnnat nannejuvvojit. Sámedikkis ii leat makkárge prinsihpalaš vuosteháhku regionála dutkanfoandda ásaheapmái. Dattetge ferte bálddalagaid regionála dutkanfoanddain maiddái ásahuvvot sámi dutkanfoanda, sihkkarastin dihte Sámediggái duohta váikkuhanfámu ja mearridanrievtti dutkamii mas lea mearkkašupmi sámi servodaga ovddideapmái. Foandda berre sáhttit geavahit sierra dutkanprošeavttaide ja ovttas ruhtadeapmái earáiguin, earret eará davvirikkalaš dásis. Bealit eai leat šaddan ovttaoavilii dan hárrái. Sámediggi oaidná ahte Sámedikki oaidnu ii leat válđojuvvon mielde propošišuvnnas, ja eaktuda ahte dát ášši čuovvoluvvo eiseválddiid beales.

6 Go guoská Innovašuvdna Norgii, de deattuha Sámediggi ahte ILO artihkkala 7 nr 1 ektui, geahča guđat artihkkala, ja dasto álgoálbmotjulggaštusa (DRIP) artihkkaliid golbma ja njeallje ektui, de galgá Sámedikkis leat duohta váikkuhanfápmu mearrádusaide mat sáhttet váikkuhit sámiide njuolga, ja Sámedikkis lea vuoigatvuohta ieš mearridit movt vuoruhu ovddidanproseassaid, ja nu guhkás go lea vejolaš stivret iežas sosiála, kultuvrralaš ja ekonomalaš ovddideami. Mearrádusat maid Innovašuvdna Norga dahká sáhttet áibbas čielgasit váikkuhit dan, maiddái sámi servodaga ekonomalaš ovddideami. Dasto ovdanboahhtá maiddái DRIPa artihkkalis 23 ahte “urfolk har rett til å utforme prioriteringer og strategier med hensyn til hvordan deres rett til utvikling skal praktiseres” (emiálbmogiin lea vuoigatvuohta hábmet vuoruhemiid ja strategiijaid dan ektui movt sin ovddidanvuoigatvuohta geavahas galgá čađahuvvot). Sámedikkis lea erenoamáš vuoigatvuohta aktiivvalaččat searvat bargui dearvvašvuođa- ja viessoprográmmaid hábmemii ja mearrideapmái ja maiddái eará ekonomalaš ja sosiála prográmmaid ektui mat gusket sidjiide, ja nu ollu go lea vejolaš hálddašit dáid prográmmaid iežaset ásausaide bokte. Sámediggi čujuha ahte Soria Moria julggaštusas boahhtá ovdan ahte Sámedikkis galgá leat duohta váikkuhanfápmu surggiide mat leat deatalaččat sámi servodahkii.

Danne lea Sámediggi evttohan ahte Sámediggi juogo searvá oasseaiggádin Innovašuvdna Norgii dahje ahte lágas mearriduvvo Sámedikki vuoigatvuohta nammadit ovtta stivralahtuin. Sámedikki oainnu ii leat departemeanta vuhtiváldán, muhto Sámedikki oaidnu lea válđojuvvon mielde

proposišuvdnii. Dattetge eaktuda Sámediggi ahte čadahuvvojit konsultašuvnnat Sámedikkiin Innovasjon Norge eaiggátšiehtadusa ja njuolggadusaid birra go dat galget ráhkaduvvot.

7 Sámediggi buktá čuovvovaš mearkkašumi konsultašuvdnaproseassaide ráđđehusain hálddašanođastusa birra: Konsultašuvnnat álggahuvvojedje hui maŋŋit, ja dat dagahii ahte mii oaččuimet dan oainnu ahte iešguđet departemeanttaid posišuvnnat buori muddui ledje mearriduvvon. Dáinna vásáhusain lei Sámediggi eahpeduhtavaš, ii ge min oainnu mielde čuovo dát konsultašuvnnaid áigumušaid.

8 Sámediggi fuomášuhtá ahte buoremussan livččii jus Sámediggi livččii meannudan dán ášši ovdal go dat sáddejuvvui Ráđđehussii ja Stuorradiggái. Dát ii lean vejolaš dan sivas go konsultašuvnnat álggahuvvojedje maŋŋit ja go Ráđđehus ledje nu gáržžes áigemearit. Dattetge deattuha Sámediggi ahte dákkár áššemeannudeapmi, ja dát ášši, ii mielddisbuvtte presedeansa boahttevaš lánkaššuide main mis leat konsultašuvnnat Ráđđehusain.

Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti árvalus:

Álggahus

Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi lea meannudan ášši hálddašanođastusa birra. Ášši duogáš lea Stuorradiggediedáhus nr 12 (2006-2007) Regionála ovddut - regionála boahtteáigi, Sámedikki mearrádus áššis 36/06 ja Odeldiggeproposišuvdna 10 (2008-2009). Ođastus giedahallá bargamušaid sirdima fylkkagielddaide.

Mearkkašumit:

Lávdegottis, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtuin Majjen Ristiina M. Eira, John Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Kjersti Myrnes Balto, Henry Høgmo ja Jarle Jonassen, Bargiiddellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtuin Elisabeth H. Guttorm, Inger Jørstad, Vibeke Larsen ja Marianne Balto, Čielga sámi jiena (ČSJ) lahtus János Trosten ja Sámit Máttá-Norggas (SBS) lahtus Johan Mikkel Sara, lea čuovvovaš mearkkašupmi:

Hálddašanođastusa oktavuodas, mii galgá čadahuvvot ođđajagimánu 1.b. 2010 rájes, lea lávdegotti mielas deatalaš ahte sámi perspektiiva ja sámi beroštusat fuolahuvvojit. Norgga geatnegasvuodaid sámi álbmogii ferte sihkkarastit fylkkagielddain. Bargamušaid sirdin stáhtas regionála hálddašanođastadagaide, ii galgga geanohuhttit Sámedikki mielváikkuheami ja válddi.

Go Sámediggi ovdal meannudii hálddašanođastusa, de dat dovddahii ahte sámi geavahan- ja ássanguovllut berrejit čohkkejuvvot buorebut go dálá organiseremis.

Vaikke vel hálddašánrájit eai rievdaduvvon, de berošta lávdegoddi liikká das ahte hálddašaneiseválddit fuolahit daid dárbbuit mat čuožžilit go sámi ássanguovllut rasttidit hálddašánrájiid.

Lávdegotti mielas lea posiitiiva dat ahte ráhkaduvvogohtet gaskaboddasaš ortnegat fylkkagielddaid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvnnaid várás dan boddii go Sámi vuoigatvuodálávdegotti II evttohus meannuduvvo. Lávdegoddi čujuha dasa ahte bargu ferte álggahuvvot farggamusat. Lávdegoddi čujuha maid dáid dasa ahte konsultašuvnnaid ferte maid sihkkarastit daidda surggiide, main fylkkamánneámmáhis lea hálddašánváldi.

Lávdegoddi oaidná dan barggu maid Innovasjon Norge dahká, deatalaš suorgin sámi servodatovddideapmái, masa maid dáid Sámedikki ja departemeantta gaskasaš konsultašuvnnain lea čujuhuvvon. Lávdegoddi šálloša danne ahte ii miedihuvvon Sámedikki evttohussii ahte Sámediggi galgá lága vuodul beassa nammadit stivraovddasteaddji Innovasjon Norge váldostivrii. Lávdegoddi oaivvilda ahte Sámediggi stivraovddastusa bokte livččii oažžut duohta váikkuhanfámu riikkalaš dásis ealáhus- ja innovašuvdnapolitiikkii, seammás go sámi dimenšuvdna šattašii mielde ealáhuspolitiikka

oktiordnemii. Lávdegoddi čujuha dán oktavuodas dasa ahte Soria Moria-julggaštusas boahtá ovdan ahte Sámedikkis galgá leat duohta váikkuhanfápmi daidda surggiide mat leat deatalaččat sámi servodahkii.

Evttohus:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) labttut Majjen Ristiina M. Eira, John Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Kjersti Myrnes Balto, Henry Høgmo ja Jarle Jonassen, Bargiiddbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) labttut (Ap) Elisabeth H. Guttorm, Inger Jørstad, Vibeke Larsen ja Marianne Balto, Čielga sámi jiena (ČSJ) labttu Jánoš Trosten ja Sámit Máttá-Norggas (SBS) labttu Johan Mikkel Sara, ovddidit čuovvovaš evttohusa:

Mañimus cealkka Sámediggeráđi evttohusas sihkkojuvvo.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat muđui makkárga mearkkašumit dahje evttohusat áššái ja rávve Sámedikki dohkkehit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusevttohusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 28 čoaččis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkvuorrolistu ja replihkat

	Sáhkvuorru	Replihkka
	Terje Tretnes, čoaččikinortnegii	
	Marie Therese Nordsletta Aslaksen, čoaččikinortnegii	
1	Inger Jørstad, áššejođiheaddji	
2	Jarle Jonassen	
3	Terje Tretnes	
4	Olaf Eliassen	
5	Marianne Balto	
6	Aili Keskitalo	
7	Lene Hansen	Marianne Balto
		Jarle Jonassen
		Olaf Eliassen
	Inger Jørstad, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

1 Sámediggi čujuha Od.prp. nr. 10 (2008-2009) ja Sámedikki ovdalaš mearrádussii áššis 36/06 Hálddašanođastus – ovddasvástádus- ja bargujoagadeapmi hálddašandásiid gaskkas.

2 Sámedikki prinsihpalaš vuolggasadji lea leamaš modealla mas leat golmmabeallásaš šiehtadallamat. Šiehtadallit dan modeallas leat stáhta, regiovnat ja Sámediggi. Muhto hálddašanodastus lea šaddan olu gáržžit go álggos lei evttohuvvon NOU:s 2004:19 Livskraftige distrikter og regioner (eallinfámolaš guovllut ja regiovnat) ja Sd.died.nr. 12 (2006-2007) Regionale fortrinn – regional framtid (regionála ovddut – regionála boahhteáigi). Ráđđehusa árvalus Od.prp. nr. 10 (2008-2009) ii mielddisbuvtte ahte fylkkat ovttaštattojuvvojit regiovnnaide ii ge dat dagat ahte barggut sirdojuvvojit nu olu go álggos lei plánejuvvon. Dan áigodagas go ođastusbargu lea leamaš jođus de lea maiddái boah tán konsultašuvdnašiehtadus gaskal ráđđehusa ja Sámedikki. Boadus dan guovtti dáhpháhusa, unnit ođastus go vurdojuvvon ja konsultašuvdnašiehtadus, boadus lea ahte modealla ii leat dál šat nu áigejuvvo dil go álggus proseassas. Muhto Sámedikki bealis háliidit goitge deattuhit ahte jus boahhteáiggis šaddá sáhka viidát ođastusa birra, de lea dat modealla hui áigejuvvo dil.

3 Sámediggi lea atnán vuodđun ahte go regiovnalaš/fylkasuohkana dássái sirdojuvvo váldi mii guoskkaha sámi beroštumiid, de galgá konsultašuvdnageatnegasvuohta čuovvut lága hámis. Bealit eai leat boah tán ovttaoavilvuhtii dan birra konsultašuvdnaproseassas.

Proposišuvvna kapihttal 2.8 lea dattetge čujuhuvvon ahte:

”Når oppgaver og myndighet overføres fra staten til fylkeskommunene, vil det være en utilsiktet virkning dersom Sametinget og samiske interesser får mindre gjennomslag og innflytelse i forhold til berørte oppgaver og myndighet enn i dag. Det er regjeringens målsetning at samisk innflytelse og medbestemmelse ikke skal svekkes på de saksområdene som overføres fra staten til folkevalgt regionalt nivå.” (Go doaimmat ja válddit sirdojuvvojit stáhtas fylkasuohkanii, de livččii áiggokeahes váikkuhus jus Sámediggi ja sámi beroštumit ožžot unnit doarjaga ja váikkuhanfámu gullevaš bargguide ja válddiide go dál. Ráđđehusa mihttomearri lea ahte sámi váikkuhanfápmu ja mielmearrideapmi ii galgga hedjonit dain áššesurggiin mat sirdojuvvojit stáhtas álbmotválljejuvvon regionála dássái.) Sámediggi čujuha ahte Od.prp.nr. 10 (2008-2009) bokte ii sirdojuvvo fylkkaide nu ollu váldi mii guoskkaha sámi beroštumiid. Sámediggi deattuha ahte eanaš áššit galget konsulterevuvvot iešguđetge departemeanttaiguin bajit dásis. Danne ii vuosttal Sámediggi ahte ráđđehusa árvalus ovdanbuktojuvvo dál, muhto eaktuda seammás ahte gaskaboddasaš golmmabeallásaš šiehtadallanortnegat doaibmagohtet ja ahte farggamusat bargagohtet konsultašuvdnageatnegasvuođa lágadeamiin. Go propošišuvdnaevttohus konsultašuvdnageatnegasvuođa lágadeami birra lea gárvvvis, de áigu Sámediggi ollislaččat árvvoštallat ášši.

Čujuhit tekstii kapihtal 2.8:s Od.prp. gažaldagaid birra:

”Som nevnt ovenfor påhviler det også kommunale og fylkeskommunale myndigheter å etterleve internasjonale forpliktelser som staten Norge har påtatt seg. Dette gjelder selv om disse forpliktelsene ikke har materialisert seg i norsk lovtekst. (Nugo badjelis namuhuvvui de lea maiddái suohkaneiseválddiid ja fylkasuohkaneiseválddiid ovddasvástádus doahhtalit riikkaidgaskasaš geatnegasvuođaid maid Norga lea váldán badjelasas. Dat gusto vaikko dat geatnegasvuođat eai leat čállon norgga láhkatekstii.)

Det kan virke klargjørende å regelfeste et generelt prinsipp om en konsultasjonsplikt for offentlige myndigheter. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil behandle arbeidsgruppens forslag om lovfesting av konsultasjonsplikten i sammenheng med Samerettsutvalgets forslag om en ny lov om saksbehandling og konsultasjoner. Spørsmålet om en eventuell lovfesting av konsultasjonsplikten både for statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter vil da bli vurdert i sammenheng. (Sáhtta leat čielggadahtti mearridit oppalaš prinsihpa konsultašuvdnageatnegasvuođa birra almmolaš eiseválddiide. Bargo- ja searvadahttindepartemeanta áigu Sámi vuoigatvuođalávdegotti ođđa áššemeannudan- ja konsultašuvdnalága evttohusa meannudeami oktavuodas maiddái meannudit bargojoavkku konsultašuvdnageatnegasvuođa lágadanevttohusa. Sihke stáhta, fylkasuohkana ja

suohkana eiseválddiid konsultašuvdnageatnegasvuoda vejolaš lágadeapmi šaddá dasto árvvoštallojuvvot ovttas.)

Det vil også bli arbeidet med midlertidige modeller for konsultasjoner mellom fylkeskommunene og Sametinget i påvente av eventuell lovregulering. Både Sametinget og representanter for fylkeskommunene vil være naturlige samarbeidspartnere i dette arbeidet.” (Lea maiddá áigumuš bargat gaskaboddosaš konsultašunmodeallaiguin gaskal fylkasuohkaniid ja Sámedikki dan botta go vuordit vejolaš láhkarievdadeami. Sihke Sámediggi ja fylkasuohkana áirasat leat lunddolaš ovttasbargoosálaččat dan barggus.)

4 Sámediggi čujuha viidáseappot ahte go váldi hálddašit luondduriggodagaid sirdojuvvo, de galgá sápmelaččain leat mielmearridanriekti. ILO konvenšuvdna nr. 169 art. 15 addá sápmelaččaide vuoigatvuoda oassálastit luondduriggodagaid almmolašrievttálaš hálddašeapmái. Áigequovdilis ovdamearka das ahte dat lea evttohuuvon čađahuuvot, lea Riddoguolástanlávdegotti evttohus ásahit Finnmárkku guolástushálddašeami.

Sámediggi deattuha ahte ii sáhte ollislaččat mieđihit válddi sirdima mii lea evttohuuvon Guolástusdepartemeantta ovddasvástádussuorggi siskkobealde gonagasreabbá hálddašeami ja čáhcedikšuma ektui, ovdal go lea ilbman proposišuvdnaevttohus Riddoguolástanlávdegotti guorahallama vuodul mii gokčá olles mearrasámi guovllu. Mearrideaddjin Sámedikki loahpalaš oaidnu dán áššis sorjá das ahte šaddá go dat ollislašvuolta mii dalle lea lágalaš doaimbajuid boadus, áibbas čielgasit álbmotrievttálaš rámmaid siskkobealde.

5 Go guoská hálddašanodastusa váikkuhussii oahpposuorgái de galgá Sámediggi, sámiiid ovddasteaddji orgánan, nammadit olggobeal stivralahtuid sámii oahppoásahusaide, dan oktavuodas Sámi allaskuvlii, vrd. ILO konvenšuvnna nr. 169 artihkal 27 nr. 3, Álgoálbmotjulggaštus (DRIP) artihkal 3, 4 ja 14 nr. 1 ja SP/ØSK artihkal 1. Od.prp. nr. 10 (2008-2009) čuožžu ahte njealji olggobeale stivralahtus Sámi allaskuvlii galget guokte välljejuvvot Sámedikkis, ja guokte fas departemeanttas, ja ahte jus galgá nammaduvvot stivrajođiheaddji, de nammada departemeanta dan ovttasráđiid Sámedikkiin. Sámedikki mielas lea dat posiitiiva ovdáneapmi ovdalaš dili ektui, muhto deattuha seammás iežas prinsihpalaš oainnu ahte Sámediggi ferte boahhteáiggis beassat nammadit buot olggobeale lahtuid.

Dasto eaktuda Sámediggi ahte regionála dutkanfoandda bokte nannejuvvojit dutkanruđat nu ahte dat ii čuoza dálá bušeahhtarámmaide. Sámedikki váikkuhanfámus dutkamii lea mearkkašupmi vai ovdáneapmi sámii servodagas sihkkarastojuvvo ja ovddiduvvo unnimusat seamma dásis go regiovnnat nannejuvvojit. Sámedikkis ii leat makkárge prinsihpalaš vuosteháhku regionála dutkanfoandda ásaheapmái. Dattetge ferte bálddalagaid regionála dutkanfoanddain maiddá ásuuvvot sámii dutkanfoanda, sihkkarastin dihte Sámediggái duohta váikkuhanfámu ja mearridanrievtti dutkamii mas lea mearkkašupmi sámii servodaga ovddideapmái. Foandda berre sáhttit geavahit sierra dutkanprošeavttaide ja ovttas ruhtadeapmái earáiguin, earret eará davviriikkalaš dásis. Bealit eai leat šaddan ovttaoavilii dan hárrái. Sámediggi oaidná ahte Sámedikki oaidnu ii leat váldojuvvon mielde proposišuvnnas, ja eaktuda ahte dát ášši čuovvolvu eiseválddiid beales.

6 Go guoská Innovašuvdna Norgii, de deattuha Sámediggi ahte ILO artihkkala 7 nr 1 ektui, geahča guđat artihkkala, ja dasto álgoálbmotjulggaštusa (DRIP) artihkkaliid golbma ja njeallje ektui, de galgá Sámedikkis leat duohta váikkuhanfápmu mearrádusaide mat sáhttet váikkuhit sámiiide njuolga, ja Sámedikkis lea vuoigatvuolta ieš mearridit movt vuoruhá ovdidanproseassaid, ja nu guhkás go lea vejolaš stivret iežas sosiála, kultuvrralaš ja ekonomalaš ovddideami. Mearrádusat maid Innovašuvdna Norga dahká sáhttet áibbas čielgasit váikkuhit dan, maiddá sámii servodaga ekonomalaš ovddideami. Dasto ovdanboahotá maiddá DRIPa artihkkalis 23 ahte “urfolk har rett til å utforme prioriteringer og strategier med hensyn til hvordan deres rett til utvikling skal praktiseres” (emiálbmogiin lea

vuoigatvuohta hábmiet vuoruhemiid ja strategiijaid dan ektui movt sin ovddidanvuoigatvuohta geavahusas galgá čađahuvvot). Sámedikkis lea erenoamáš vuoigatvuohta aktiivvalaččat searvat bargui dearvvašvuođa- ja viessoprográmmaid hábmemii ja mearrideapmái ja maiddá eará ekonomalaš ja sosiála prográmmaid ektui mat gusket sidjiide, ja nu ollu go lea vejolaš hálldašit dáid prográmmaid iežaset ášahusaid bokte. Sámediggi čujuha ahte Soria Moria julggaštusas bohtá ovdan ahte Sámedikkis galgá leat duohta váikkuhanfápmu surggiide mat leat deatalaččat sámi servodahkii.

Danne lea Sámediggi evttohan ahte Sámediggi juogo searvá oasseaiggádin Innovašuvdna Norgii dahje ahte lágas mearriduvvo Sámedikki vuoigatvuohta nammadit ovttá stivralahtuin. Sámedikki oainnu ii leat departemeanta vuhtiiváldán, muhto Sámedikki oaidnu lea válđojuvvon mielde proposišuvdnii. Dattetge eaktuda Sámediggi ahte čađahuvvojit konsultašuvnnat Sámedikkiin Innovasjon Norge eaiggátšiehtadusa ja njuolggadusaid birra go dat galget ráhkaduvvot.

7 Sámediggi buktá čuovvovaš mearkkašumi konsultašuvdnaproseassaide ráđđehusain hálldašanođastusa birra: Konsultašuvnnat álggahuvvojedje hui maŋŋit, ja dat dagahii ahte mii oaččuimet dan oainnu ahte iešguđet departemeanttaid posišuvnnat buori muddui ledje mearriduvvon. Dáinna vásáhusain lei Sámediggi eahpeduhtavaš, ii ge min oainnu mielde čuovo dát konsultašuvnnaid áigumušaid.

8 Sámediggi fuomášuhtá ahte buoremussan livččii jus Sámediggi livččii meannudan dán ášši ovdalgo dat sáddejuvvui Ráđđehussii ja Stuorradiggái. Dát ii lean vejolaš dan sivas go konsultašuvnnat álggahuvvojedje maŋŋit ja go Ráđđehusas ledje nu gáržžes áigemearit.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.11.08 dii. 09.45

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 44/08 Luonddušláddjiivuodaláhka

Arkiivaáššennr..
08/132306 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikalaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráddi	07.11.08	R 110/08
lávdegoddi	11. – 13.11.08	
Sámedikki dievasčoahkkin	25. – 28.11.08	044/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.11.08 dii. 09.45

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
Nr.	Dok. dáhton	Sáddej./vuostáiváldi	Tihttal
1	07.11.08	Sámediggeráddi	Ášši R 110/08
2	30.08.2005	Sámediggi/Birasgáhttedepartemeanta	Gulaskuddancealkámuš. Ášši R 087/05: NOU 2004:28 Naturmangfoldloven (Luondduvalljodatláhka)
3	31.01.2006	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 31.01.06
4	05.09.2006	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 05.09.06
5	22.06.2007	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 22.06.07
6	19.02.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Luondduvalljodatláhka – gohččun čoahkkimii
7	06.03.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 06.03.08
8	09.05.2008	Sámediggi/Birasgáhttedepartemeanta	Luondduvalljodatláhka – posišuvdnanotáhta I
9	28.08.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 28.08.08
10	18.09.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 18.09.08
11	06.10.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 06.10.08
12	29.10.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Konsultašuvdnaprotokolla 29.10.08
13	31.10.2008	Birasgáhttedepartemeanta/Sámediggi	Odđa luondduvalljodatláhka
14	31.10.2008	Sámediggi/Birasgáhttedepartemeanta	Sámedikki ja Birasgáhttedepartemeanta gaskasaš oktasaš áššebápirat odđa luondduvalljodatlága birra

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggerádi mearrádusárvalus:

Čujuhuvvo Birasgáhttedepartemeantta golggotmánu 31. b. 2008 beaiváduvvon reivii daid konsultašuvnnaid oktavuođas mat leat čađahuvvon gaskal Sámedikki ja Birasgáhttedepartemeantta odđa luonddušláddjiivuodalága birra. Viidáseappot čujuhuvvo Sámedikki ja Birasgáhttedepartemeantta oktasaš áššedokumentii luonddušláddjiivuodalága birra, beaiváduvvon golggotmánu 31. b. 2008, ja maiddái daid sámi beroštusaid máinnašupmi, maid birra leat leamaš konsultašuvnna, ja maiddái láhkamearrádusevttohus oktan guoskevaš proposišuvdanteavsttain mearrádusaide.

Sámediggi deattuha ahte buorre, čorgadis ja konstruktiivva konsultašuvdnaproseassa lea čađahuvvon Birasgáhttedepartemeanttain dán áššis.

Sámediggi oaidná luonddušláddjiivuodalága ovttá dain ollu lunddolaš arenain mas čakčamánu 13. b. 2007-mannosaš ON julggaštus álgoálbmotvuogiatvuodaid birra sáhtta implementerejuvvoť riikkalaččat. Álggahanmildosis dovddasta ONa válđočoahkkin ahte álgoálbmogiid máhtu, kultuvrra ja

árbevirolaš geavahusa árvvusatnin váikkuhivččii positivvalaččat birrasa ceavzilis ja vuoiggalaš ovddideapmái ja dohkálaš hálddašeamái.

Sámediggi gávnnahe ahte odđa luonddušláddjiivuođalága mearrádušat nannejit sámi beroštusaid fuolaheami luonddu ja dan šláddjiivuođa ceavzilis geavaheami ja suodjaleami bokte. Lága ulbmil sihkkarastá maiddá sámi kultuvrra vuđđosa.

Sámediggi eaktuda ahte luonddušláddjiivuođaláhka lea hábmejuvvon nu ahte dat ii rihko daid álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid mat čatnasit luonddu šláddjiivuhtii, ja álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid álgoálbmogiid ja minoritehtaid ektui. Sámediggi gávnnahe ahte láhka ii mudde ii ge duohtat daid oktasaš dahje oktagaslaš vuoigatvuodaid, maid sápmelaččait leat oamastan guhkilmas geavaheami bokte.

Sámediggi deattuha ahte láhka dohkkea ja deattuha sámi árbedieđuid oassin máhttovuođus go almmolaš mearrádušat dahkkojuvvot luonddušláddjiivuođa ektui. Dat mearkkaša ahte sámi geavahus, dás maiddá sámi kulturdoaimmaheaddjit ja ealáhusdoallit, mat sáhttet váikkuhit luonddu ceavzilis geavaheapmái ja fuolaheapmái, buorebut searvvahuvvojit dieđalaš máhtuin ovdal válddalastima.

Sámediggi gávnnahe ahte lea váldojuvvon mielde dakkár mearrádušat ahte sámi beroštusat mat guoskkahuvvojit njuolggá, galget deattuhuvvot. Dat sihkkarastá ahte deasta sámi kultuvrra luondduvuđđosii árvvoštallojuvvo ja ávdallaččat deattuhuvvo lága geavaheamis, gč. konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid birra, 27. artihkkala. Sámediggi čujuha dasa ahte proposišuvdanteavsttas čielggasmahttojuvvo ahte stáhta eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvdnašiehtadus lea čuožžovaš. Dat mearkkaša ahte konsultašuvdnabargovuoigat fertejit gustot buot daid lága osiide, mat sáhttet váikkuhit sámi beroštusaid njuolggá. Konsultašuvnnaid áššálaš doaimbguvlui gullet iešguđetlágan áššešlájat, nugo láhkaásahusat, bođumearrádušat, njuolggadusat, doaimbábijut ja mearrádušat.

Sámediggi deattuha ahte šlájaid hálddašanprinsihpa mearrádušsii lea oktasaš áddejupmi. Dás aiddostahttojuvvo ahte luonddušláddjiivuođaláhka ii daga oaivila konkrehta bođuáššiin, dás maiddá gažaldagain mat čatnasit gidđaloddemii Sis-Finnmárkkus.

Sámediggi čujuha dasa ahte dat njuolggadusat lágas mat gusket guovlosuodjaleapmái, joatká dan ahte suodjaleapmi maiddá sáhttet sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa ja ealáhusdoaimmaheami sámi guovlluin. Sámediggi čujuha dasa ahte seammá guoská mearrasámi kultuvrii mariidna suodjalanplánaid oktavuodas sámi guovlluin. Sámediggi čujuha viidáseappot dasa ahte proposišuvdanteavsttas čielggasmahttojuvvo ahte áššemeannudannjuolggadusat suodjalan- ja hálddašanplánabargguin sámi guovlluin leat čuožžovaččat, ja ahte sámi kultuvrra ja ealáhusa doaimmaheaddjit galget searvvahuvvot áššemeannudeapmái.

Sámediggi mihte ahte láhka dadjá dan ahte luonddu genetikalaš ávdnasat lea oktasaš resursa mii gullá Norgga searvevuhtii, dás maiddá sámi álbmogiid. Ja ahte álgoálbmogiid beroštusat genehtalaš ávdnasiidda galget fuolahuvvot. Sámediggi áigu konsultašuvnnaid bokte čuovvolit láhkaásahusbarggu luonddu genehtalaš ávdnasiid váldima ja daiguin ávkkástallama birra, dás maiddá mo dieđuid álgoálbmogiid árbedieđuid birra galgá gieđaškuššat. Sámediggi deattuha ahte sápmelaččaid ábedieđuid geavaheapmi genehtalaš ávdnasiiguin ávkkásatallama várás, dušše dalle galgá dáhpáhuvvat go dat sápmelaččat geaidda dat guoská njuolggá, ovddalgihtii ja sorjjasmeahttumit leat mieđihan dasa dakkár dieđuid vuodul mat sidjiide leat addojuvvon, ja easka dalle go lea šiehtaduvvon vuoiggalaš ja govttolaš buhtadus daidda sápmelaččaide geaidda ášši guoská njuolggá ja gullevaš sámi báikegottiide. Sámediggi vuordá ahte Norga árjjalaččat ja johtilit konkretisere ja implementere boahhtevaš bohtosiid riikkaidgaskasaš ráđđenvuoigat genaresursaid oazžuma ja vuoiggalaš juogadeami birra, Biologalaš šláddjiivuođakonvenšuvnna artihkkaliid 15 ja 8 (j) vuodul.

Sámediggi čujuha dasa ahte lága vuodul sáhtta sierra nammaduvvon orgána doaibmat suodjalanguovlluid hálddašaneiseváldin. Sámediggi áigu árijalaččat čuoovvolit suodjalanguovlluid báikkálaš hálddašeami árvvoštallama, vai dat suodjalanguovllut mat njuolgga guoskkahit sámi beroštusaid, sáhttet biddjojvovot sierra hálddašanorgánaide dakkár sámi oassálastimiin maid Sámediggi lea nammadan, gč. ILO-konvenšuvnna nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji riikkain, artihkkaliid 6, 7 ja 15.

Sámediggi eaktuda ahte eai čadahuvvo mearkkašahti rievdadusat láchakevttohusas daidda guovlluide maid birra Birasgáhttentdepartemeanttas ja Sámedikkis leat leamaš konsultašuvnnat.

Sámediggi guorrasa dán vuodul odđa luonddušládjiivuodálaga láchakevttohussii daidda guovlluide man birra leat čadahuvvon konsultašuvnnat ja mii bohta ovdan dan dokumeanttas maid birasgáhttentdepartemeanta lea sádden golgotmánu 31. b. 2008 beaivvi.

Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti árvalus:

Álggahus

Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi lea meannudan ássi luondduvalljodatlága birra. Lága mihttomearri lea ahte luondu ja ekologalaš proseassat galget gáhttejvovot ceavzilis geavaheami ja suodjaleami bokte, dál ja boahpteáiggis, maidái sámi kultuvrra vuodđun.

Mearkkašumit:

Lávdegottis, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtuin Majjen Ristiina M. Eira, John Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Kjersti Myrnes Balto, Henry Høgmo ja Jarle Jonassen, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeku (Bb) lahtuin Elisabeth H. Guttorm, Inger Jørstad, Vibeke Larsen ja Marianne Balto, Čielga sámi jiena (ČSJ) lahtus Jánoš Trosten ja Sámit Máttá-Norggas (SBS) lahtus Johan Mikkel Sara, lea čuoovvovaš mearkkašupmi:

Lávdegoddi lea duhtavaš go Birasgáhttentdepartemeanta maŋŋá konsultašuvnnaid Sámedikkiin lea váldán mielde mearrádusa ahte deattuhit njuolgga guoskkahuvvon sámi beroštusaid ja ahte dat galgá gustot olles sámi guvlui.

Lávdegoddi gávnnaha ahte birasgáhtteneiseválddit bidjet vuodđun luonddugáhttema luonddu iežas dihtii motivašuvdnan luondduvalljodatlága ráhkadeapmái. Lávdegoddi bidjá fas vuodđun ahte olmmoš lea oassi luonddus - mii eallit lahkalaš luondduin ja dan veagas, muhto eat sáhte kontrolleret dan. Luondduvalljodatláhka galgá suodjalit sámi geavaheami luonddusuodjaleapmin.

Lávdegoddi lea duhtavaš go lága ulbmil aiddostahtta dan ahte luonddu galgá fuolahit maidái sámi kultuvrra vuodusin. Kultuvra galgá maidái áddejvovot min kultuvrra luonddu-/resursavuodđosa suodjaleapmin. Lávdegoddi lea maid duhtavaš go sámi árbediehtu, ođasmahttin ja geavat lea oassin almmolaš máhttovuodus go mearrádusat dahkkojuvvojit lága vuodul.

Norgga stáhta lea ásahuvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, sápmelaččaid ja dážaid. Lávdegoddi aiddostahtta ahte norgga riekti sihke čálalaš ja eahpečálalaš hámis ja guovdilis riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid hámis, ferte leat vuodđun luondduvalljodatláhkii.

Lávdegoddi oaivvilda ahte deatalaš ulbmil sámi guovlluid guovlosuodjalemiin ferte leat sámi kultur- ja ealáhusdoaimmaheami luondduvuodđosa sihkkarastin. Sámediggi eaktuda ahte eiseválddit čuoovvolit suodjalannjuolggadusaid. Lea deatalaš ahte sámi beroštusat leat dohkálaččat ovdastuvvon suodjanguovlluid hálddašeamis. Lávdegoddi šálloša go departemeanta ii sáhttan ollašuhttit Sámedikki gáibádusa ahte lágas galgá boahit ovdan ahte daid suodjalanguovlluid almmolaš hálddašanváldi, mat gusket sámi beroštusaide, galgá biddjojvovot sierra hálddašanorgánii mas sápmelaččat leat mielde.

Lávdegoddi eaktuda ahte luondduvallojodatláhkka ii galgga gáržžidit árbevirolaš sámi fuođđoávkkástallama, sáivaguolásteami ja anadroma luossaguliid bivdima ja giđđaloddema Guovdageainnus, mat buot leat deatalaččat sámi kultuvrra birgejupmái ja doaimmaheapmái.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat muđui makkárga mearkkašumit dahje evttohusat áššái ja rávve Sámedikki dohkkehit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusevttohusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 29 čoahtis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Inger Jørstad, áššejođiheaddji	Gunn-Britt Retter
2	Jarle Jonassen	
3	Olaf Eliassen	Gunn-Britt Retter
		Marianne Balto
	Olaf Eliassen	
4	Toril Bakken Kåven	Terje Tretnes
		Marianne Balto
		Olaf Eliassen
	Toril Bakken Kåven	
5	Anders Urheim	
6	Terje Tretnes	
7	Vibeke Larsen	
8	Aili Keskitalo	
9	Egil Olli	
10	Gunn-Britt Retter	
11	Berit Oskal Eira	
12	Johan Mikkel Sara	
13	Marianne Balto	
	Inger Jørstad, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Čujuhuvvo Birasgáhttedepartemeantta golggotmánu 31. b. 2008 beaiváduvvon reivii daid konsultašuvnnaid oktavuodas mat leat čadahuvvon gaskal Sámedikki ja Birasgáhttedepartemeantta ođđa luonddušládjiivuodálaga birra. Viidáseappot čujuhuvvo Sámedikki ja Birasgáhttedepartemeantta oktasaš áššedokumentii luonddušládjiivuodálaga birra, beaiváduvvon golggotmánu 31. b. 2008, ja maiddái daid sámi beroštusaid máinnašupmi, maid birra leat leamaš konsultašuvnna, ja maiddái láhkamearrádusevttohus oktan guoskevaš proposišuvdanteavsttain mearrádusaide.

Sámediggi deattuha ahte buorre, čorgadis ja konstruktiivva konsultašuvdnaproseassa lea čađahuvvon Birasgáhttedepartemeanttain dán áššis.

Sámediggi oaidná luondduálddjiivuođalága ovttá dain ollu lunddolaš arenain mas čakčamánu 13. b. 2007-mannosaš ON julggaštus álgoálbmotvuoigatvuođaid birra sáhtta implementerejuvot riikkalaččat. Álggahanmildosis dovddasta ONa váldočoahkkin ahte álgoálbmogiid máhtu, kultuvrra ja árbevirolaš geavahusa árvvusatnin váikkuhivččii positivvalaččat birrasa ceavzilis ja vuoiggalas ovddideapmái ja dohkálaš hálldašeapmái.

Sámediggi gávnnaha ahte ođđa luondduálddjiivuođalága mearrádusat nannejit sámi beroštusaid fuolahemi luonddu ja dan šláddjiivuođa ceazilis geavaheami ja suodjaleami bokte. Lága ulbmil sihkkarastá maiddá sámi kultuvrra vuđđosa.

Sámediggi eaktuda ahte luondduálddjiivuođaláhka lea hábmejuvvon nu ahte dat ii rihko daid álbmotrievttálaš geatnegasvuođaid mat čatnasit luonddu šláddjiivuhtii, ja álbmotrievttálaš geatnegasvuođaid álgoálbmogiid ja minortehtaid ektui. Sámediggi gávnnaha ahte láhka ii mudde ii ge duohtat daid oktasaš dahje oktagaslaš vuoigatvuođaid, maid sápmelaččait leat oamastan guhkilmas geavaheami bokte.

Sámediggi deattuha ahte láhka dohkkea ja deattuha sámi árbedieđuid oassin máhttuvuođus go almmolaš mearrádusat dahkkojuvvojit luondduálddjiivuođa ektui. Dat mearkkaša ahte sámi geavahus, dás maiddá sámi kulturdoaimmaheaddjit ja ealáhusdoallit, mat sáhttet váikkuhit luonddu ceavzilis geavaheapmái ja fuolaheapmái, buorebut searvvahuvvojit dieđalaš máhtuin ovdal válddalastima.

Sámediggi gávnnaha ahte lea váldojuvvon mielde dakkár mearrádus ahte sámi beroštusat mat guoskkahuvvojit njuolggá, galget deattuhuvvot. Dat sihkkarastá ahte deasta sámi kultuvrra luondduvuđđosii árvvoštallojuvvo ja ávdalalaččat deattuhuvvo lága geavaheamis, gč. konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuođaid birra, 27. artihkkala. Sámediggi čujuha dasa ahte proposišuvdanteavsttas čielggasmahttojuvvo ahte stáhta eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvdnašiehtadus lea čuožžovaš. Dat mearkkaša ahte konsultašuvdnabargovuoigatvuođat fertejit gustot buot daid lága osiide, mat sáhttet váikkuhit sámi beroštusaid njuolggá. Konsultašuvnnaid áššálaš doaimbguvlui gullet iešguđetlágan áššešlájat, nugo láhkaásahusat, bođumearrádusat, njuolggadusat, doaimbabijut ja mearrádusat.

Sámediggi deattuha ahte šlájaid hálldašanprinsihpa mearrádussii lea oktasaš áddejupmi. Dás aiddostahttojuvvo ahte luondduálddjiivuođaláhka ii daga oaivila konkreta bođuáššiin, dás maiddá gažaldagain mat čatnasit gidđaloddemii Sis-Finnmárkkus.

Sámediggi čujuha dasa ahte dat njuolggadusat lágas mat gusket guovlosuodjaleapmái, joatká dan ahte suodjaleapmi maiddá sáhtta sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuđđosa ja ealáhusdoaimmaheami sámi guovlluin. Sámediggi čujuha dasa ahte seammá guoská mearrasámi kultuvrii mariidna suodjalanplánaid oktavuodas sámi guovlluin. Sámediggi čujuha viidáseappot dasa ahte proposišuvdanteavsttas čielggasmahttojuvvo ahte áššemeannudannjuolggadusat suodjalan- ja hálldašanplánabargguin sámi guovlluin leat čuožžovaččat, ja ahte sámi kultuvrra ja ealáhusa doaimmaheaddjit galget searvvahuvvot áššemeannudeapmái.

Sámediggi mihte ahte láhka dadjá dan ahte luonddu genetikalaš ávdnasat lea oktasaš resursa mii gullá Norgga searvevuhtii, dás maiddá sámi álbmogiid. Ja ahte álgoálbmogiid beroštusat genehtalaš ávdnasiidda galget fuolahuvvot. Sámediggi áigu konsultašuvnnaid bokte čuovvolit láhkaásahusbarggu luonddu genehtalaš ávdnasiid váldima ja daiguin ávkkástallama birra, dás maiddá mo dieđuid álgoálbmogiid árbedieđuid birra galgá gieđáškuššat. Sámediggi deattuha ahte sápmelaččaid ábedieđuid geavaheapmi genehtalaš ávdnasiiguin ávkkásatallama várás, dušše dalle galgá dáhpáhuvvat go dat sápmelaččat geaidda dat guoská njuolggá, ovddalgihtii ja sorjjasmeahttumit leat mieđihan dasa dakkár

dieđuid vuodul mat sidjiide leat addojuvvon, ja easkka dalle go lea šiehtaduvvon vuoiggalaš ja govttolaš buhtadus daidda sápmelaččaide geaidda ášši guoská njuolgga ja gullevaž sámi báikegottiide. Sámediggi vuordá ahte Norga árrjalaččat ja johtilit konkretisere ja implementere boahttevaž bohtosiid riikkaidgaskasaš ráđđenvuogis genaresurssaid oazžuma ja vuoiggalaš juogadeami birra, Biologalaš šláddjiivuodakonvenšuvnna artihkkaliid 15 ja 8 (j) vuodul.

Sámediggi čujuha dasa ahte lága vuodul sáhtta sierra nammaduvvon orgána doaibmat suodjalanguovlluid hálldašaneiseváldin. Sámediggi áigu árrjalaččat čuovvolit suodjalanguovlluid báikkálaš hálldašemi árvvoštallama, vai dat suodjalanguovllut mat njuolgga guoskkahit sámi beroštusaid, sáhttet biddjojuvvot sierra hálldašanorgánaide dakkár sámi oassálastimiin maid Sámediggi lea nammadan, gč. ILO-konvenšuvnna nr. 169 eamiálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji riikkain, artihkkaliid 6, 7 ja 15.

Sámediggi eaktuda ahte eai čadahuvvo mearkkašahtti rievdadusat láhakevttohusas daidda guovlluide maid birra Birasgáhttentdepartemeanttas ja Sámedikkis leat leamaš konsultašuvnnat.

Sámediggi guorrasa dán vuodul ođđa luonddušláddjiivuodálaža láhkaevttohussii daidda guovlluide man birra leat čadahuvvon konsutašuvnnat ja mii boahta ovdan dan dokumeanttas maid birasgáhttentdepartemeanta lea sádden golgotmánu 31. b. 2008 beaivvi.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.11.08 dii. 10.55

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 45/08

Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaomiid árvvoštallan

Arkiivaáššennr..
0 07/606 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	14.10.08	R 104/08
Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	11. – 13.11.08	
Sámedikki dievasčoahkkin	25. – 28.11.08	45/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.11.08 dii. 14.15.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	14.10.08	Sámediggeráđdi	Ášši R 104/08 Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaomiid árvvoštalla
2	10.01.2008	Norut NIBR	Raporta. Dárogiel veršuvdna.
3	10.01.2008	Norut NIBR	Raporta. Sámegiel veršuvdna.

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi lea hui duhtavaš go Norut NIBR raporta Sámi ovdánahttinfoandda evalueremis (01.01.08 rájes Sámedikki váikkuhangaskaomit ealáhusovddideami vást) čájeha ahte dat váikkuhangaskaomit lea ávkkálaččat smávva báikkálašservodagaide. Evalueren čájeha ahte daid gaskaomiid geavaheami bokte sáhtá Sámediggi doaibmat ovddidanoasálašžan.

Sámediggi váldá dattetge diehttavassii ráđiid mat bohten ovdan raporttas ja álggaha ja joatká čuovvovaš doaimmaid:

- Joatkit barggu ráhkadit dohkálaš vuogádagaide boadusolaheami mihtideapmái ja reporteremii Sámedikki váikkuhangaskaomiid geavaheami oktavuodas ealáhusovddideami vást.
- Buoridit diehtjuohkima suohkaniidda mat ollislaččat dahje osiid mielde gullet ealáhusovddideami ohcanvuodot doarjagiid geográfalaš doaibmaguvlui. Ovttasbargu daiguin suohkaniiguin nannejuvvo, ja das maid árvvoštallojuvvo álggahit oktasaš ovdánahttinprošeavttaid.
- Fylkasuohkaniid ovttasbargošiehtadusaid bokte joatkašuvvá bargu hábmet oktasaš strategiijaid ealáhusaide.
- Álggahit barggu hábmet bajitdási ealáhuspolitiikkaš strategiijaid.
- Buoridit diehtjuohkima ja gulahallama Sámedikki neahttasiiđu bokte.

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus

Álggahus

Ášši guoská Sámedikki iežas árvvoštallamii Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaomiid birra, mii 01.01.2008 ráđjái gohčoduvvui Sámi Ovddidanfoandan (SOF).

Sámedikki jahkásaš bušeahtta mearrida ealáhusovddideami váikkuhangaskaomiid ekonomalaš rámmaid. Bušeahtas leat mearriduvvon doarjjaortnegiid ulbmilat, olahusjoavkkut, ulbmilolahusa

eavttut ja jahkásaš vuoruheamit ja máksineavttut - ja dat gusket Sámediggái ja dan vuollásaš orgánaide, das maid Doarjjastivrii. Doarjjastivra buktá jahkásaš raportta Sámedikki dievasčoahkkimii.

Árvvoštallama vuodđun leat earret eará Norut NIBR raporta (rapport 2007:7) ja Sámedikki iežas vuolggahapmi árvvoštallat váikkuhangaskaomiid vuogádaga.

Sámediggi mearridii skábmamánu 25. b. 1998:s dárkkistuvvon njuolggadusaid Sámi Ovddidanfondii (SOF). § 2 Ulbmil ja olahusjoavkkus oaidná geat sáhttet oažžut doarjaga; olles álbmot mearriduvvon doaibmaguovllu siskkobealde, vissis ráddjemiiguin.

Dat doaibmaguovllut leat dárkkistuvvon ja viiddiduvvon, gč. Dievasčoahkkima áššemeannudeami áššis 49/04, mii gusto ođđajagmiánu 1. b. 2005 rájes. Doaibmaguovllus leat dál 27 guovllu/suohkana/vuodđobáikki Mátta-Várjagis davvin gitta guovtti vuodđobáikái Hápmir suohkanis lulde, ja vel sápmelaččat lullisámi guovlluin.

Mearkkašumit:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut Lene Hansen, Klemet Erland Hætta ja Tor Mikalsen, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeu (Bb) lahtut Berit Oskal Eira, Knut Store, Jørn Are Gaski, Ranveig Matheussen, Marie Therese N. Aslaksen ja Per Edvind Varsi, Sáme sosialdemokrátalasj belludaka (SSB) lahttu Anders Urheim, Guovddášbellodaga lahttu (SP) Olaf Eliassen, Áarjel Læstoe (ÁL) lahttu Kirsten Appfjell-Eira, Johttisámelistu (JSL) lahttu Per A. Bævr ja Dáloniid Listtu (DL) lahttu Isak Mathis O. Hætta, oaiivvilda ahte:

Sámi ovddidanfoanddas lea leamaš ulbmil nannet nissonolbmuid oassálastima ja dásseárvvu ealáhusain. Nissonolbmot leat ožžon unnit juolludemiid ealáhusulbmiliidda árvvoštallanáigodagas. Ealáhus- ja kulturlávdegoddi oaiivvilda dan suorggis ferte nannet ángirusšama, ja heivehit nissonolbmuide bargosajiid. Ovdamearkka dihte sáhtta nannet doarjagiid daidda ealáhusaide gos nissonolbmot leat eanetlogus, ja sáhtta geahččalit oččodit eanet nissonolbmuid dakkár bargosajiide gos leat eanas dievdoolbmot. 2009 bušehtas lea ulbmilolahusa eavttuid vuolde áigumuš spesifiseret oasi doarjagis nissoniidda. Dat sáhtta leat lávki mihttomeari guvlui oažžut buoret sohkaheale balánssa ealáhusulbmiliid juolludemiin.

Čájehuvvo ahte dievdoohcciid gaskkas lea gaskamearalaš ahki oalle allat, danne lea dehálaš movttiidahttit nuorra dievdduid ovddidit ja ásahit ealáhusdoaimmaid.

Nubbi buoridanvejolašvuohta doarjjahálldašeamis guoská ohcamiid registreremii. Earret eará berre ohcci (son gii vuolláičállá ohcama) sohkaheali vuodul registreret, nu ahte sohkahealli ja fitnodat sirrejuvvoba. Viidásepapot berre maiddá registreret ohcci riegádanjagi.

Árvvoštallanraporta čájeha maiddá miellagiddevaš čuolmma juhkojuvvon doarjagiid ávkkálašvuođa ektui. Čujuhit ahte árvvoštallanáigodagas leat doarjjavuostáiváldiid raporttat vuosttažettiin raporttat ekonomijageavaheami birra, eai dat čájjet masa ruhta geavahuvvui ja makkár ávki dain lei sutnje dahje sidjiide geat ožžo doarjaga. Lassin galle ruvno manne iešguđet ealáhusguovlluide, de livččii gelddolaš beassat diehtit eambo ávkkálašvuođa birra servodahkii, ovdamearkka dihte makkár lágan bargosajiid doarjagat ásahedje. Vai oažžut eanet dieđuid proševttaid bohtosiid birra, de sáhtta árvvoštallat rievdadit otná reporterenskovi.

Sáme sosialdemokrátalasj belludaka (SSB) lahttu Anders Urheim oaiivvilda ahte:

Sámediggi berre farggamusat rievdadit dálá njuolggadusaid ja lánkaásahusaid. Berre árvvoštallat viiddidit doaibmaguovllu olles suohkaniidda ja heaittihit otná váldoeavttu geográfalaš doaibmaguovllu ektui, earenoamážit smávva báikegottiid ektui, ja baicca vuoruhit sámi ulbmiliid.

Dakkár rievdadusa váldomihttomearri lea čielgaseabbo ja eanet ulbmilstivrejeaddji geavaheapmi Sámedikki váikkuhangaskaomiin, mas váldoulbmil lea ahte váikkuhangaskaoamit galggašedje

vuosttažettiin boahit buorin sámi servodahkii. Dat mielddisbuktá ahte ohcci berre dahkat jáhkehahttin ahte vejolaš doarjja Sámedikkis boahá ávkin sámi servodahkii - vrd. Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid vuodđoprinsihpaid.

Lávdegotti lahttu háliida deattuhit ahte dálá váikkuhangaskaomiid doaibmaguovllut bisuhuvvojit, muhto háliida maiddá deattuhit ahte Sámedikki váikkuhangaskaoamit berrejit šaddat ulbmillaččabut sámi álbmoga ektui, norgga bealde.

Lávdegotti lahttu presisere viidasit ahte dat ulbmilvuoruheapmi ii mielddisbuvtte erohusa čearddalašvuoda ektui, nuppiin sániin ahte lea go sápmelaš vai ii, ahte gii galgá vuoruhuvvot Sámedikki doarjjajuolludeamis. Lávdegotti lahttu háliida dáikko bokte buktit čielgaseabbo láidestemiid go dat mat odne leat, dan ektui ahte movt Sámedikki váikkuhangaskaoamit galget vuoruhuvvot, vai váldoulbmil - gč. badjelis - *sámi ulbmiliid vuoruheapmi* sáhtá šaddat duohtan. Dainna lágiin lea juohke ohcci duohken, beroškeahhtá čearddalašvuodas, dahkat jáhkehahttin ja ákkastallat kvalitehtasihkkarastojuvvon ohcamis Sámediggái ahte doaibma šaddá buorin sámi servodahkii, ja dan álbmogii. Ja jus Sámediggi dohkkeha ohcama/ohcamiid relevánta ohcamin ja daid ulbmiliid rámmaid siskkobeaalde, de sáhtá buot ohcciid árvoštallat seamma dásis, vrd. sámi ulbmiliid. Dat gokčá dasto Sámedikki gáibádusa ahte Sámedikki doarjjaortnegat galget leat ohcanvuđot.

Evttohus

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahttu, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeku (Bb) lahttu, Sáme sosialdemokráhtalaj belludaka (SSB) lahttu, Guovddášbellodaga (SP) lahttu, Áarjel Læstoe (ÁL) lahttu, Johttisámelistu (JSL) lahttu ja Dáloniid Listtu lahttu (DL), evttohit čuovvovaš ođđa čuoggáid:

Evttohus 1

Ođđa čuokkis:

Váikkuhangaskaoamit ealáhusovddideapmái berrejit hálddašuvvot dainna lágiin ahte dat dahket einnostanvuodu ealáhusbargiide.

Evttohus 2

Ođđa čuokkis:

Biddjo johtui bargu man vuodul sáhtá olahit dan mihttomeari ahte doarjjaruhta galgá nannet nissoniid oassálastima ja dásseárvvu ealáhusain. Earenoamáš dehálaš lea láchit dili vai nissonat bissot ja rekruterejuvvojit árbevirolaš ealáhusaide. Dat lea dehálaš vai bisuha árbevirolaš máhtu ja árvoháhkama maid nissonat buktet vuodđoealáhusain.

Evttohus 3:

Maŋemus čuoggá maŋŋái lasihuvvo:

Muđui lea Sámediggi duhtavaš go lea álggahuvvon ovttasbargosoahpamuš gaskal Innovasjon Norge ja Sámedikki.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit ja ávžžuha Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi árvalusevttohusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 31 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus 2 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus 3 mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Anders Urheim, áššejođiheaddji	Tor Mikalsen
	Anders Urheim	
2	Berit Oskal Eira	
3	Tor Mikalsen	
4	Ann-Mari Thomassen	Marianne Balto
	Ann-Mari Thomassen	
5	Olaf Eliassen	
6	Per Edvin Varsi	Olaf Eliassen
		Marianne Balto
	Per Edvin Varsi	
7	Klemet Erland Hætta	Marianne Balto
	Klemet Erland Hætta	
8	Anders Urheim	Tor Mikalsen
	Anders Urheim	
9	Johan Mikkel Sara	Tor Mikalsen
		Klemet Erland Hætta
	Johan Mikkel Sara	
10	Marianne Balto	
11	Kirsten Appfjell-Eira	
12	Berit Marie P. E. Eira	
13	Marianne Balto	
14	Terje Tretnes	
	Berit Oskal Eira, suoivvanáššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi lea hui duhtavaš go Norut NIBR raporta Sámi ovdánahttininfoandda evalueremis (01.01.08 rájes Sámedikki váikkuhangaskaomit ealáhusovddideami vástes) čájeha ahte dat váikkuhangaskaomit lea ávkkálaččat smávva báikkálašservodagaide. Evalueren čájeha ahte daid gaskaomiid geavaheami bokte sáhtta Sámediggi doaibmat ovddidanoasálašžan.

Sámediggi váldá dattetge diehttavassii rádiid mat bohten ovdan rapportas ja álggaha ja joatká čuovvovaš doaimmaid:

- Joatkit barggu ráhkadit dohkálaš vuogádagaid boadusolaheami mihtideapmái ja reporteremii Sámedikki váikkuhangaskaomiid geavaheami oktavuodas ealáhusovddideami vástes.
- Buoridit diehtujuhkima suohkaniidda mat ollislaččat dahje osiid mielde gullet ealáhusovddideami ohcanvuodot doarjagiid geográfalaš doaibmaguvluvi. Ovttasbargu daiguin suohkaniiguin nannejuvvo, ja das maid árvoštallojuvvo álggahit oktasaš ovdánahttinproševttaid.
- Fylkasuohkaniid ovttasbargošiehtadusaid bokte joatkašuvvá bargu hábmet oktasaš strategiijaid ealáhusaide.
- Álggahit barggu hábmet bajitdási ealáhuspolitihkalaš strategiijaid.
- Buoridit diehtujuhkima ja gulahallama Sámedikki neahttasiiddu bokte.

- Váikkuhangaskaoamit ealáhusovddideapmái berrejit hálldašuvvot dainna lágiin ahte dat dahket einnostanvuodu ealáhusbargiide.
- Biddjo johtui bargu man vuodul sáhtta olahit dan mihttomeari ahte doarjjaruhta galgá nannet nissoniid oassálastima ja dásseárvvu ealáhusain. Earenoamáš dehálaš lea láchit dili vai nissonat bissot ja rekruterejuvvojit árbevirolaš ealáhusaide. Dat lea dehálaš vai bisuha árbevirolaš máhtu ja árvoháhkama maid nissonat buktet vuodđoealáhusain. Muđui lea Sámediggi duhtavaš go lea álggahuvvon ovttasbargosoahpamuš gaskal Innovasjon Norge ja Sámedikki.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.11.08 dii. 16.05.

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 46/08 Sámedikki dásseárvodoaibmaplána 2009-2013

Arkiivaáššennr..
07/5348

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	14.10.08	R 089/08
Bajásšaddan- ja oahppolávdegoddi	12.11. – 13.11.08	014/08
Sámedikki dievasčoahkkin	25. - 28.11.08	46/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.11.08 dii. 16.05.

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggeráđi doarju Sámediggi dásseárvodoaibmaplána 2009-2013.

Višuvdna

Dásseárvosaš sámi servodat gos nissonolbmui ja almmáiolbmui leat seammalágan vuoigatvuodát, geatnegasvuodát ja vejolašvuodát.

Álggahus

Sámediggi bargá dan eavttu vuodul ahte Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiid ala, sámiid ja dážaid. Goappašiiin álbmogiin leat seammalágan vuoigatvuodát ja vuordámušat ovddidit sin kultuvrra ja giela. Min bajimus politiikka ja min višuvnnat sámi servodagas leat vuodđuduvvon vuoigatvuodaide mat mis leat sápmelažžan, álbmogin ja eamiálbmogin. Min ulbmilin lea leamaš ovddidit árvvuid nugo ovttárvosašvuohta, dásseárvu, solidaritehta ja ráfálaš ovttaseallin álbmogiid gaskka. Ulbmilin lea eastadit negatiivvalaš vealaheami ja oazžut áigái duohta dásseárvosaš meannudeami.

Mii sáhttit dadjat ahte sámepolitiikka lea sáhka dásseárvopolitiikka birra. Sámepolitiikka ja dásseárvopolitiikka leat hui ollu vuodđuduvvon seamma ideologiiái mas ulbmilin lea ovttárvosaččat meannudat ovttá dahje guokte prinsihpas dásseárvosaš beali. Dat sáhttet leat sámit dahje dážat, almmáiolbmot dahje nissonolbmot, nuorat dahje boarrásat, homofiillat dahje heterofiillat. Sámepolitiikka galgá vuhtii váldit ja searvadahttit buot beliid.

Sámedikki doaimma vuodđun leat dásseárvu ja ovttárvosašvuohta. Danne áigu Sámediggi ovdánahttit dásseárvvu ja ovttárvosašvuođa beroškeahhtá sohka bealis, etnalašvuođas ja seksuálalaš sojus. Dásseárvu guoská buot servodatsurggiide ja galgá danne leat heivehuvvon oassin Sámedikki barggus.

Sámi servodagas leat dásseárvohástalusat unnán systemáhtalaččat dutkojuvvon. Dat dattetge ii berre hehttet min evttoheames konkrehta strategiijaid ja doaibmabijuid dáláš máhtolašvuoda vuodul sámi álbmoga gaskkas. Deatalaš lea ahte Sámediggi searvá dásseárvodigášallamii buot dásiin, seammás go bidjá dásseárvvu sámi servodagas almmolaš áššelistui.

Dainna doaibmaplánain háliida Sámediggi addit signálaid ahte bargu dásseárvvuin ja dásseárvosašvuodain lea bajás vuoruhuvvon. Eanemus guovddáži biddjojuvvo sohkabealdásseárvu, seammás go homofiillaid ja lesbaid dilli ja veahkaváldi lagaš birrasiin biddjojuvvo áššelistui.

Doaibmaplánas biddjojuvvojit guovddáži golbma áŋgiruššansuorggi: Dásseárvu sohkabeliid gaskka, gierdavašvuolta iešguđetgelágan seksuála sojuide ja veahkaválddi eastadeapmi lagaš birrasiin. Dáid áŋgiruššansurggiid siskkobealde leat dasto hábmejuvvon ulbmilat, strategiijat ja doaibmabijut. Muhtun doaibmabijuid sáhtta álggahit dakkaviđe, go fas eará doaibmabijut gáibidit systemáhtalaš ja guhkes áiggi miellaguottuid duddjonbarggu.

Sámediggerádis lea ovddasvástádus doaibmabijuid čuovvoleamis. Muhtun surggiin sáhtta Sámediggi ieš váldit ovddasvástádusa čađaheamis, go fas eará surggiin gáibiduvvojit áŋgiruššamat ovddasvástideaddji eiseválddiid beales. Sámediggi čujuha ahte lea dárbu ollislaččat áŋgiruššat ovddasvástideaddji eiseválddiid guovdu.

Vuodđu doaibmaplánii

Jagi 2002 rájes lea Sámediggi ovddidan oktiibuot vihtta dásseárvopolitihkalaš čilgehusa main dásseárvu lea leamaš guovddáži. Čilgehuseid váldoulbmilin lea leamaš bidjat guovddáži hástalusaid mat čatnasit dásseárvui sámi servodagas.

Sámediggi lei 2007:s mielde lágideamen davviriikkalaš sámi dásseárvokonferánssa, Sámis, man fáddán lei fápmu ja fámuhisvuolta sohkabealperspektiivvas.

Áŋgiruššansurggiid identifiseren doaibmaplánas lea earret eará váldán vuolggasaji ovddit čilgehusein ja čielggadusein Sámedikkis ja raporttas Sámis – Davviriikkalaš sámi dásseárvokonferánssa. Sámi organisašuvnnat mat barget dásseárvoaššinguin leat maddái buktán rávvagiid/árvalusaid doaibmaplánii.

Deatalaš lea maddái ahte Sámedikkis ovtta gehččet dásseárvvu rájárastá perspektiivvas. Sámi parlamentáralaš ráđđi ávžžuha áigodaga 01.11.08 - 31.12.10 doaibmaplánastis Sámedikkiid ráhkadit dásseárvodoaibmaplána.

Áŋgiruššansuorgi 1: Dásseárvu sohkabeliid gaskka

Váldoulbmil: Dásseárvu galgá heivehuvvot buot politihkkasurggiide Sámedikki barggus.

Sámediggi berre čájehit buori ovdagova dásseárvvu oktavuodas. Dán Sámedikki áigodagas lea Sámedikkis measta dásásaš sohkabealleovddastus válljejuvvon áirasiid gaskka. Dattetge lea ain ollu maid ferte bargat ovdalgo dásseárvu lea ollásit heivehuvvon Sámedikki doaimmas. Sámedikki legitimatehta juksamis sámi álbmoga gaskkas, lea deatalaš ahte sámeapolitihkka guoská sihke nissonolbmuid ja almmáiolbmuid. Ii leat doarvái dušše čujuhit dásásaš ovddastupmái sohkabeliid gaskka stivrrain ja ráđiin. Áššesurggiin ja áššiid vuoruhemiin, galgá maddái leat čielga dásseárvoprofiila.

Nissonolbmuid ja almmáiolbmuid gaskasaš dásseárvvu oktavuodas lea sáhka iešmearrideames, vuoiggalašvuodas ja ovttáárvosašvuodas, sihke oktasáččat ja individa dásis. Nissonolbmuid ja almmáiolbmuid galget leat seamma vuoigatvuodas, geatnegasvuodas ja vejolašvuodas buot servodatsurggiin. Individaid ja guđet guimmiideamet gudnejahttin lea deatalaš dán oktavuodas.

Duohta dásseárvvu juksamis sáhhtá muhtumin leat dárbu álggahit iešguđetlágan doaibmabijuid nissonolbmuid ja almmáiolbmuid várás.

Oasseulbmil 1: Dásseárvobargu galgá guoskat goappašiid sohkabeliide

Dásseárvu áddejuvvo dávjá nissonáššin. Okta stuorámuš hástalusain ovddosguvlui lea oažžut ovdan ahte dásseárvvus galget searvadahttojuvvot goappašat sohkabealit. Goappašiid sohkabeliide lea ovddasvástádus. Nissonolbmot fertejit čáhket saji albmáide dásseárvobarggus dego ovttárvosaš beallin iige vuostebeallin. Albmát fertejit searvat dásseárvobarggu eavttuid láchimii servodagas.

Strategiija: Sámediggi galgá searvat aktiivvalaččat dásseárvopolitihkalaš ságastallamii
Doaibmabijut:

- Sámediggi galgá čalmmustit nissonbeaivvi
- Sámediggi galgá ovddidit oainnuid buot dásiin dásseárvoságastallama oktavuodas
- Sámediggi galgá viidáset ovddidit gulahallama organisašuvnnaiguin mat barget dásseárvoáššiiguin

Strategiija: Buot áššemeannudemiin ferte árvvoštallat čuhcetgo áššit nissonolbmuide ja almmáiolbmuide sierraláhkai

Doaibmabijut:

- Sámediggi ferte ovddidit dagaldumiid plána- ja dieđáhusbargui man oktavuodas dásseárvu lea heivehuvvon oassi
- Sámediggi ferte buoridit iežas fágalaš gelbbolašvuoda dásseárvvus

○

Strategiija: Bargat dan badjelii ahte sámi giella- ja kulturgelbbolašvuolta heivehuvvo Dásseárvo- ja vealahanáittardeaddji doaimmas

Doaibmabijut:

- Sámediggi ferte ásaht bissovaš čoaikkimiid Dásseárvo- ja vealahanáittardeaddjiin
- Sámediggi ferte leat mielde váikkuheamen ahte áittardeaddji kantuvrras sihkarastojuvvo sámi gelbbolašvuolta

Oasseulbmil 2: Ovddastusa sihkarastin goappašiid sohkabeliide stivrrain ja luohttámušdoaimmain

Sámi servodagain oppalaččat, ja Sámedikkis eandalit, lea deatalaš atnit guovddázis ovttadássásaš sohkabealleovddastusa stivrrain ja doaimmain buot dásiin. Dássásaš mieldeváikkuheapmi doppe gos politihkalaš mearrádusproseassat álggahuvvojit lea sávahahtti sihke vuoiggalašvuoda vuodul ja sávaldaga vuodul sáhhtit ávkkástallat olmmošlaš resurssaiguin buoremus lági mielde.

Strategiija: Dásseárvosaš sohkealovddastus sámediggeválgalirstain
Doaibmabijut:

- Sámediggi ferte bisuhit gáibádusa listabiddjiide ahte lea unnimusat 40 – 60 % sohkealovddastus
- Sámedikki politihkalaš doaibma ferte organiserejuvvot nu ahte maiddá olbmot geain lea fuolahusovddasvástádus sáhhtet searvat

○

Strategiija:

- Sámediggi ferte ain joatkit politihkainis dásseárvosaš sohkealovddastusain stivrraide ja luohttámušdoaimmaide nammadeami oktavuodas

Doaibmabijut:

- Váldonjuolggadussan ferte leat ahte ásaheamin mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušehta bokte galgá unnimusat leat 40-60 ovddastus stivrrain
- Sámedikki lávdegottit galget rahčat dássásaš sohkealovddastusa hárrái

Oasseulbmil 3: Eanet sohkabeliid dáfus ceahkkálastojuvvon bargoeallin

Sámi guovlluin ealahuseallin lea sohkealjuogu mielde. Iskkadeamit čájehit ahte nissonolbmuid ásaheamit leat duoji, bálvalusaid ja gávppi, ja kultuvrra/eaktodáhtolaš surggiid siskkobealde go gas almmáiolbmuid ásaheamit leat mátkkoštusa, boazodoalu ja guolástusaid siskkobealde. Nissonolbmot

ja almmáiolbmot válljejit sierralágan ealáhusaid go ásahtit ealáhuseallimis. Eaktun gievrass ealáhus-eallimii lea dat ahte oččoduvvo eanet ceahkkálastojuvvon bargomárkan mas lea stuorat govdotat doaimmaid dáfus.

Sámi vuoddoealáhusain nugo boazodoalus, eanandoalus ja guolástusas lea áiggiid čada nissonolbmuid rolla dadistaga hedjonan. Ealáhuslaš struktuvradoaimbajut ja reguleremat leat dagahan ahte nisson-olbmuid barggut eai leat doarvái oainnusmahttojuvvon. Dasto eai leat čálgoortnegat láhččojuvvon nu ahte vuoddoealáhusaid almmáiolbmot sáhtášedje leat fuolahusolmmožin.

Nissonolbmuid geain lea alla oahppu, berre geassit eanet mielde innovašuvdnii ja ođđabuvttadeapmái. Earret eará lea deatalaš oažžut ásahtuvvot dakkár máhtto- ja kulturbargosajiid main lea viiddis márkan ja mat eai leat sorjaveččat almmolaš veahkis.

Sámi guovlluid skuvllaid logut čájehit ahte gánddaid dáfus heaitinproseanta lea stuoris joatkkaskuvllain. Dát dagaha bonju sohkaaljuogu gelbbolašvuoda ektui sámi servodagas.

Strategiija: Sámedikki váikkuhangaskaoamit fertejit heivehuvvot goappašiid sohkaaljuodas
Doaimbajut: • Sámedikki doarjjoortnegat evaluerejuvvojit ja ođasmahttojuvvojit sohkaaljuodas

Strategiija: Nissonolbmuid riektedilli ja sadi vuoddoealáhusain ferte nannejuvvo ja buktejuvvo oidnosii
Doaimbajut: • Sámediggi ferte šiehtadallamiin stáhtalaš eiseválddiiguin bargat dan badjeli ahte nissonolbmuid formála sajádat boazodoalus nanosmahttojuvvo
• Sámediggi ferte álggahit nissonolbmuid sajádaga evaluerema eanandoalus, boazodoalus ja guolástusas
• Sámediggi áigu oktavuodas stáhtalaš eiseválddiiguin bargat dan badjeli ahte čálgoortnegat vuoddoealáhusain heivehuvvojit goappašiid sohkaaljuodas

Strategiija: Sámediggi áigu movttiidahttit gánddaid ollásit čadahtit joatkkaskuvlla
Doaimbajut: • Sámedikki oahppaplánabarggus ferte vuhtii váldit nuorra sámi gánddaid gálggaid ja gelbbolašvuoda ja viidáset bargat dan vuodas.

Oasseulbmil 4: Dásseárvoperspektiiva implementerejuvvo vuogitvuodabarggus

Sámedikki barggus vuogitvuodaiguin ja iešmearridemiin biddjojuvvojit deatalaš struktuvrrat sámi servodaga ovddidanbargui. Dán barggus leat ávnnaslaš vuogitvuodas deattuhuvvon. Dat mearkaša vuogitvuodas eatnamiidda ja čáziide, ja dáid guovlluid resurssaide. Vuogitvuodabarggus ferte ávnnaskeahces vuogitvuodas eanet deattuhit. Das lea sáhka vuogitvuodas muitalit iežas historjjá birra, hállat iežas giela, doaimmahit iežas kultuvrra, meroštallat iežas oahpahusa sisdoalu ja hálddašit iežas kulturmuittuid.

Vuogitvuodabarggu joatkimis Sámedikkis lea hui deatalaš ahte areálahálddašeamis lea dásseárvoperspektiiva. Sámedikki biras- ja areálapolitihka ovddideamis berrejit árbevirolaš máhtolašvuoda fievrredeapmi boahhte buolvvaide ja dálkkádatrivdadusaid váikkuhusat searvadahttojuvvo deatalaš faktuvran. Árbiediid suodjaleapmi ferte leat guovddážis dán barggus.

Strategiija: Bargat dan badjeli ahte sohkaaljuodas ferte heivehuvvo bargui ávnnaslaš kulturvuoda vuogitvuodaiguin
Doaimbajut: • Sámediggi áigu ávžžuhit ahte Finnmárkkukommišuvdna lea dihtomielaš sohkaaljuodas ferte ektui barggus kártehttiin dáláš vuogitvuodas
• Sohkaaljuodas ferte heivehuvvo Sámedikki biras- ja areálapolitihkas

Strategiija: Ávnnaskeahces vuogitvuodas sajádat ja máhtolašvuoda dan birra ferte nanne-

- juvvot ja sihkkarastojuvvot seamma dásis ávnnaslaš vuoigatvuođaiguin
- Doaimbaidju: • Sámedikki vuoigatvuođabarggus fertejit maiddá ávnnaskeahkes vuoigatvuođat heivehuvvot

Ángiruššansuorgi 2: Gierdavašvuohta sierralágan seksuála sojuide

Ulbmil: Homofiillaid ja lesbaid dohkkeheapmi ja gierdavašvuohta sin ektui

Sámi servodagas lea unnán rabasvuohta eará seksuála sojuid ektui go heterofiila. Ollu homofiillat ja lesbaid ballet čájeheames sin soju dainna baluin ahte makkár reakšuvnnaid sii ožžot servodagas. Ovdagáttuid vuođđun leat dájvja dieđuid váilun. Danne ferte Sámediggi mannat ovddabealde ja ovdánahttit dohkkeheami ja gierdevašvuođa sámi servodagas iešguđet seksuála sojuide.

Strategiija: Sámediggi ferte aktiivvalaččat searvat miellaguottuid duddjojeaddji bargui homofiillaid hárrái

- Doaimbaidju: • Viidáset ovddidit gulahallama homofiillaid ja lesbaid organisašuvnnaiguin
- Sámediggi ferte aktiivvalaččat háhkat eanet máhtolašvuođa homofiillaid ja lesbaid dili birra

Ángiruššansuorgi 3: Veahkaválddi eastadeapmi lagaš birrasiin

Ulbmil: Sihke nissonolbmui ja almmáiolbmui galgá leat vuoigatvuohta eallit veahkaválddi ja áitagiid haga ja mánáin galgá leat vuoigatvuohta bajásšaddat veahkaválddi ja balu haga.

Veahkaváldi lagaš birrasiin čuohcá garrasit ja das leat suorggahahtti váikkuhusat sidjiide geaidda dat čuohcá. Dán lágan veahkaváldi sáhtá čuohcat mánáide, nissonolbmuid ja almmáiolbmuid buot agiin, ja sihke nissonolbmot ja almmáiolbmot sáhttet leat veahkaválddalaččat. Dattetge čuohcá nissonolbmuid ollu eanet go almmáiolbmuid dat eanemus suorggahahtti veahkaváldi. Danne lea erenoamáš deatalaš bidjat guovddáži dan veahkaválddi maid albmát dahket nissoniid ektui. Mánát geat vásihit veahkaválddi ruovttuin, gártet sakka gillát. Norga lea guorrasan ON mánáidkonvenšuvdnii ja lea geatnegahttojuvvon suodjalit mánáid juohkelágan veahkaválddi vuostá.

Hui deatalaš lea čielggasmahttit ahte almmolašvuođas lea ovddasvástádus veahkaválddis mii dáhpáhuvá ruovttuin. Justíisa- ja politiijadepartemeanta lea ráhkadan doaimmaplána áigodahkii 2008 - 2011 veahkaválddi birra lagaš birrasiin. Dát plána lea mielde ja lea vuođđun Sámedikki bargui.

Strategiija: Nanosmahttojuvvon veahkkeapparáhta sámi giela ja kultuvrra vuođul juohkelágan veahkaválddalašvuođa várás lagaš birrasiin

- Doaimbaidju: • Sámi mánáid riektesihkarvuohta ja vuoigatvuođat fertejit gozihuvvot mánáidviesu bokte
- Bargat dan badjeli ahte lea nanosmahttojuvvon veahkkeapparáhta olbmuid várás geat gillájit veahkaválddi
 - Bargat dan badjeli ahte láchčojuvvo dikšunfálaldat veahkaválddalaččaide sámi servodagas

Raporteren ja ekonomalaš váikkuhusat

Sámedikki dásseárvodoaimmaplána 2009 – 2013, čuovvoluvvo Sámedikki jahkásaš bušehtaid bokte áigodagas. Jahkásaš bušehtain mearriduvvo man ollu ruđat galget várrejuvvot dásseárvodoaimbaidjuide. Buot strategiijat mat leat doaimmaplána eai gáibit ekonomalaš resurssaid. Dásseárvopolitihkalaš čilgehusaid ovddideami oktavuodas ja jahkediédáhusa bokte, dieđihuvvo makkár doaimbaidju ja proseassat leat álggahuvvon sierranas strategiijaid oktavuodas mat leat doaimmaplána.

Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti árvalus:

Álggahus

Lávdegoddi lea meannudan Sámedikki doaibmaplána 2009-2013. Višuvdnan lea dásseárvosaš sámi servodat mas nisssonolbmui ja almmáiolbmui leat dásásaš vuoigatvuodát, geatnegasvuodát ja vejolašvuodát. Sámediggi galgá oččodit ovtta dásásašvuoda ja dásseárvvu beroškeahhtá sohka bealis, čearddalašvuodas ja sekuálalaš sojus. Ovtta dásásašvuoda guoská buot servodatsurggiide ja galgá leat oassin Sámedikki barggus.

Mearkkašumit:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut Majjen Ristiina M. Eira, John Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Kjersti Myrnes Balto, Henry Høgmo ja Jarle Jonassen, Bargiiddellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut Elisabeth H. Guttorm, Inger Jørstad, Vibeke Larsen ja Marianne Balto, Čielga sámi jiena (ČSJ) lahttu Jánoš Trosten ja Sámit Máttá-Norggas (SBS) lahttu Johan Mikkel Sara, deattuhit ahte dásseárvo- ja vealahaneastadanbargu boahhteáiggis galgá vuodđuduvvot ása husalaččat sámi gelbbolašvuodabirrasii.

Lávdegoddi čujuha dán oktavuodas St.diedáhussii 28 (2007-2008) Sáme politihkka, kapihtal 4.4 strategijat ja doaibmabijut, mas ráđdehus dadjá ahte (sitáhtta):

Dásseárvo- ja vealahanáittardeaddjis galgá leat gelbbolašvuoda maiddá sámi áššiin. Sihkkarastin dihtii ahtá áittardeaddjis lea bastevaš ovttasbargi sámi birrasis dásseárvo- ja mánggadáfotvuodagažaldagain, áigu ráđdehus ovttrasámiid Sámedikkiin láhčit dilálašvuodaid dasa ahte sáhtá ása huvvot virgi mii čatnasa dan sámi birrasii, mii bargá dakkár áššiiguin. Bargu galgá čađahuvvot ovttrasámiid Sámedikkiin.

Sámediggi galgá plána mielde meannudit doaibmaplána dásseárvvu birra sámi servodagas 2009 giđa. Mánáid- ja dásseárvodepartemeanta sáhtá veahkehit fágalaččat ja ekonomalaččat plána strategalaš doaibmabijuid oktavuodas.

Lávdegoddi lea duhtavaš go ráđdehus deattuha dan ahte nannet barggu eastadit vealaheami sámi servodagas, ja rávve ahte ása huvvo orgána mii fuolaha duodaštusa ja diehtujuohkima dásseárvvu ja vealaheami eastadeami birra sámi servodagas. Seamma orgána sáhtá maiddái fuolahit goziheami ja raporterema dan birra. Danne rávve lávdegoddi ahte Gáldui biddjojuvvo dát bargosuorgi, ja viidáseappot ahte Gáldu čadnojuvvo Sámi allaskuvlii vai Gáldu ása hussan maiddái sáhtá leat mielde dán dutkandoaimmas.

Lávdegoddi čujuha dasa ahte Gáldu - álgoálbmogiid gelbbolašvuodaguovddáža lea norgga ráđdehus ása han Guovdageidnui. Gelbbolašvuodaguovddáža ulbmil lea eanedit máhtu ja áddejumi álgoábmotvuoigatvuodaid ja sámi vuoigatvuodaid birra. Lávdegoddi deattuha seammás ahte Gáldu guovddášdoaimma ja iehčanovuoda ferte sihkkarastojuvvot.

Evttohus:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut Majjen Ristiina M. Eira, Jon Harald Skum, Rita-Alise Porsanger, Tone Finnesen, Kjersti Myrnes Balto, Henry Høgmo ja Jarle Jonassen, Bargiiddellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut Elisabeth H. Guttorm, Inger Jørstad, Vibeke Larsen ja Marianne Balto, Čielga sámi jiena (ČSJ) lahttu Jánoš Trosten ja Sámit Máttá-Norggas (SMN) lahttu Johan Mikkel Sara, evttoha čuovvovačča:

Rievdadusat ráđi árvalusas:

Ođđa vuosttaš cealkka: Sámediggi doarju Sámedikki dásseárvvodoaibmaplána 2009- 2013

Oasseulbmil 1: Dásseárvobargu galgá guoskat goappašiid sohka bealiide
Sihkkut vuosttaš cealkkaosi manjimus cealkaga

Lassevttohus:

Oasseulbmil 2 vuolde: Ovddastusa sihkkarastin goappašiid sohkkabeliide stivrrain ja luohttámušdoaimmain

Strategiija: Dásseárvosaš sohkkbealovddastusa sámediggeválgalisttain

Ođđa doaibmabidju:

Sámediggi ferte movttiidahttit nisssonolbmuid ođđasis válljejuvvot ja váikkuhit dasa ahte šaddá ahkkearuheapmi sohkkabeliid gaskkas, dakkár oktavuodas berre nuorra albmáid ávžžuhit oassálastit.

Oasseulbmil 3 vuolde: Eanet sohkkabeliid dáfus ceahkkálastojuvvon bargoeallin

Strategiija: Sámedikki váikkuhangaskaoamit fertejit heivehuvvot goappašiid sohkkabeliid várás

Ođđa doaibmabidju:

Nisssonolbmot ávžžuhuvvojit erenoamážit ohcat

Osseulbmil 4 vuolde: Dásseárvoperspektiiva implementerejuvvo vuoigatvuodabarggus

Ođđa strategiija:

Dásseárvo- ja vealahaneastadanbargu ferte vuodđuduvvot ásahtuálaččat sámi gelbbolašvuodabirrasii.

Ođđa doaibmabidju:

Sámediggi ferte váikkuhit dasa ahte ásahtuvvo orgána mii diehtujuohkima ja duodašteami bokte ovddida dásseárvvu ja vealaheami easteadeami sámi servodagas.

Sámediggi ferte váikkuhit dasa ahte ásahtuvvo orgána mas lea ovddasvástádus dásseárvo- ja vealahangažaldagaid goziheamis ja raporteremis sámi servodagas.

Strategiija "Bargat dan badjeli ahte sámi giella- ja kultur....." ja doaibmabidju dan vuolde sirdujuvvojit 1. oasseulbmilis 4. oasseulbmili.

Ángiruššansuorgi 2: Gierdevašvuohta sierralágan seksuála sojuide

Ođđa doaibmabidju:

Sámediggi ferte álggahit kampánnja mii hukse guottuid rabasvuoda birra

Sámediggi ávžžuha organisašuvnnaid bidjat sierranas seksuála sojuid áššelistui

Eanedit máhtu ja álggahit dutkama guottuid/vealaheami birra

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat muđui makkárga mearkkašumit dahje evttohusat áššái ja rávve Sámedikki dohkkehít čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusevttohusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 29 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.
- Bajásšaddan- ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	John Harald Skum,	Jørn Are Gaski

Čoahkkingirji čállit: Inga Margrethe Eira/Ellen Aina Eira

286 siidu 309 siidus

	áššejođiheadjji	
		Aili Keskitalo
2	Elisabeth Hegge Guttorm	Kirsti Guvsám
3	Kirsti Guvsám	
4	Ronny Wilhelmsen	Jørn Are Gaski
5	Tor Mikalsen	Aili Keskitalo
6	Sigrun Rasmussen	
7	Jørn Are Gaski	
8	Aili Keskitalo	Egil Olli
		Kirsti Guvsám
		Magnhild Mathisen
	Aili Keskitalo	
9	Berit Oskal Eira	Aili Keskitalo
	Berit Oskal Eira	
10	Kirsten Appfjell-Eira	
11	Terje Tretnes	Aili Keskitalo
	Terje Tretnes	
12	Egil Olli	Aili Keskitalo
	Egil Olli	
13	Willy Ørnebakk	Ann-Mari Thomassen
		Aili Keskitalo
	Willy Ørnebakk	
14	Kirsti Guvsám	
15	Kirsten Appfjell-Eira	
	John Harald Skum	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi doarju Sámedikki dásseárvodoaibmaplána 2009-2013.

Višuvdna

Dásseárvosaš sámi servodat gos nissonolbmui ja almmáiolbmui leat seammalágan vuoigatvuodát, geatnegasvuodát ja vejolašvuodát.

Álggahus

Sámediggi bargá dan eavttu vuodul ahte Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiid ala, sámiid ja dážaid. Goappašiiin álbmogiin leat seammalágan vuoigatvuodát ja vuordámušat ovddidit sin kultuvrra ja giela. Min bajimusá politihkka ja min višuvnnat sámi servodagas leat vuodđuduvvon vuoigatvuodaide mat mis leat sápmelažžan, álbmogin ja eamiálbmogin. Min ulbmilin lea leamaš ovddidit árvvuid nugo ovttáárvosašvuotta, dásseárvu, solidaritehta ja ráfálaš ovttaseallin álbmogiid gaskka. Ulbmilin lea eastadit negatiivvalaš vealaheami ja oazžut áigái duohta dásseárvosaš meannudeami.

Mii sáhttit dadjat ahte sámeapolitihkas lea sáhka dásseárvopolitihka birra. Sámeapolitihkka ja dásseárvopolitihkka leat hui ollu vuodđuduvvon seamma ideologiijai mas ulbmilin lea ovttáárvosaččat meannudit ovttá dahje guokte prinsihpas dásseárvosaš beali. Dat sáhttet leat sámit dahje dážat, almmáiolbmot dahje nissonolbmot, nuorat dahje boarrásat, homofiillat dahje heterofiillat. Sámeapolitihkka galgá vuhtii váldit ja searvadahttit buot beliid.

Sámedikki doaimma vuodđun leat dásseárvu ja ovttáárvosašvuohta. Danne áigu Sámediggi ovdánahttit dásseárvvu ja ovttáárvosašvuoda beroškeahhtá sohkaabealis, etnalašvuodas ja seksuálalaš sojus. Dásseárvu guoská buot servodatsurggiide ja galgá danne leat heivehuvvon oassin Sámedikki barggus.

Sámi servodagas leat dásseárvohástalusat unnán systemáhtalaččat dutkojuvvon. Dat dattetge ii berre hehttet min evttoheames konkreetta strategiijaid ja doaibmabijuid dáláš máhtolašvuoda vuodul sámi álbmoga gaskkas. Deatalaš lea ahte Sámediggi searvá dásseárvodigáštallamii buot dásiin, seammás go bidjá dásseárvvu sámi servodagas almmolaš áššelistui.

Dainna doaibmaplánain háliida Sámediggi addit signálaid ahte bargu dásseárvvuin ja dásseárvosašvuodain lea bajás vuoruhuvvon. Eanemus guovddáži biddjojuvvo sohkaabdásseárvu, seammás go homofiillaid ja lesbaid dilli ja veahkaváldi lagaš birrasiin biddjojuvvo áššelistui.

Doaibmaplánas biddjojuvvojit guovddáži golbma áŋgiruššansuorggi: Dásseárvu sohkaabealiid gaskka, gierdavašvuohta iešguđetgelágan seksuála sojuide ja veahkaválddi eastadeapmi lagaš birrasiin. Dáid áŋgiruššansurggiid siskobealde leat dasto hábmejuvvon ulbmilat, strategiijat ja doaibmabijut. Muhtun doaibmabijuid sáhtá álggahit dakkaviđe, go fas eará doaibmabijut gáibidit systemáhtalaš ja guhkes áiggi miellaguottuid duddjonbarggu.

Sámediggerádis lea ovddasvástádus doaibmabijuid čuovvoleamis. Muhtun surggiin sáhtá Sámediggi ieš váldit ovddasvástádusa čađaheamis, go fas eará surggiin gáibiduvvojit áŋgiruššamat ovddasvástideaddji eiseválddiid beales. Sámediggi čujuha ahte lea dárbu ollislaččat áŋgiruššat ovddasvástideaddji eiseválddiid guovdu.

Vuodđu doaibmaplánii

Jagi 2002 rájes lea Sámediggi ovddidan oktiibuot vihtta dásseárvopolitihkalaš čilgehusa main dásseárvu lea leamaš guovddáži. Čilgehusaid váldoulbmilin lea leamaš bidjat guovddáži hástalusaid mat čatnasit dásseárvui sámi servodagas.

Sámediggi lei 2007:s mielde lágideamen davviriikkalaš sámi dásseárvokonferánssa, Sámis, man fáddán lei fápmu ja fámuhisvuohta sohkaabeperspektiivvas.

Áŋgiruššansurggiid identifiseren doaibmaplánas lea earret eará váldán vuolggasaji ovddit čilgehusain ja čielggadusain Sámedikkis ja raporttas Sámis – Davviriikkalaš sámi dásseárvokonferánssa. Sámi organisašuvnnat mat barget dásseárvoaššiguin leat maiddá buktán rávvagiid/árvalusaid doaibmaplánii.

Deatalaš lea maiddá ahte Sámedikkis ovttaš gehččet dásseárvvu rájárastá perspektiivvas. Sámi parlamentáralaš ráđđi ávžžuha áigodaga 01.11.08 - 31.12.10 doaibmaplánastis Sámedikkiid ráhkadit dásseárvodoaibmaplána.

Áŋgiruššansuorgi 1: Dásseárvu sohkaabealiid gaskka

Váldoulbmil: Dásseárvu galgá heivehuvvot buot politihkkasurggiide Sámedikki barggus.

Sámediggi berre čájehit buori ovdagova dásseárvvu oktavuodas. Dán Sámedikki áigodagas lea Sámedikkis measta dásseárvu sohkaabealleovddastus válljejuvvon áirasiid gaskka. Dattetge lea ain ollu maid ferte bargat ovdalgo dásseárvu lea ollásit heivehuvvon Sámedikki doaimmas. Sámedikki legitimitehta juksamis sámi álbmoga gaskkas, lea deatalaš ahte sámepolitihkka guoská sihke nissonolbmuid ja almmáiolbmuid. Ii leat doarvái dušše čujuhit dásseárvu ovddastupmái sohkaabealiid gaskka stivrrain ja ráđiin. Áššesurggiin ja áššiid vuoruhemiin, galgá maiddá leat čielga dásseárvoprofiila.

Nissonolbmuid ja almmáiolbmuid gaskasaš dásseárvvu oktavuodas lea sáhka iešmearrideames, vuoiggalašvuodas ja ovttáárvosašvuodas, sihke oktasaččat ja individa dásis. Nissonolbmuin ja almmáiolbmuin galget leat seamma vuoigatvuodát, geatnegasvuodát ja vejolašvuodát buot servodatsurggiin. Individaid ja guđet guimmiideamet gudnejahttin lea deatalaš dán oktavuodas. Duohta dásseárvvu juksamis sáhtta muhtumin leat dárbu álggahit iešguđetlágan doaibmabijuid nissonolbmuid ja almmáiolbmuid várás.

Oasseulbmil 1: Dásseárvobargu galgá guoskat goappašiid sohkabeliide

Dásseárvu áddejuvvo dávjá nissonáššin. Okta stuorámuš hástalusain ovddosguvlui lea oažžut ovdan ahte dásseárvvus galget searvadahttojuvvot goappašat sohkabealit. Goappašiid sohkabeliin lea ovddasvástádus. Nissonolbmot fertejit čáhkket saji albmáide dásseárvobarggus dego ovttáárvosaš beallin iige vuostebeallin.

Strategiija: Sámediggi galgá searvat aktiivvalaččat dásseárvopolitihkalaš ságastallamii
Doaibmabijut: ● Sámediggi galgá čalmmustit nissonbeaivvi
● Sámediggi galgá ovddidit oainnuid buot dásiin dásseárvoságastallama oktavuodas
● Sámediggi galgá viidáset ovddidit gulahallama organisašuvnnaiguin mat barget dásseárvoáššiguin

Strategiija: Buot áššemeannudemiin ferte árvvoštallat čuhcetgo áššit nissonolbmuide ja almmáiolbmuide sierraláhkai
Doaibmabijut: ● Sámediggi ferte ovddidit dagaldumiid plána- ja dieđáhusbargui man oktavuodas dásseárvu lea heivehuvvon oassi
● Sámediggi ferte buoridit iežas fágalaš gelbbolašvuoda dásseárvvus

○

Oasseulbmil 2: Ovddastusa sihkkarastin goappašiid sohkabeliide stivrrain ja luohttámušdoaimmain

Sámi servodagain oppalaččat, ja Sámedikkis eandalit, lea deatalaš atnit guovddázis ovttadássásaš sohkabealleovddastusa stivrrain ja doaimmain buot dásiin. Dássásaš mieldeváikkuheapmi doppe gos politihkalaš mearrádusproseassat álggahuvvojit lea sávahahtti sihke vuoiggalašvuoda vuodul ja sávdaga vuodul sáhttit ávkástallat olmmošlaš resurssaiguin buoremus lági mielde.

Strategiija: Dásseárvosaš sohkabealovddastus sámediggeválgalisttain
Doaibmabijut: ● Sámediggi ferte bisuhit gáibádusa listabiddjiide ahte lea unnimusat 40 – 60 % sohkabealovddastus
● Sámedikki politihkalaš doaibma ferte organiserejuvvot nu ahte maiddá olbmot geain lea fuolahusovddasvástádus sáhttet searvat
● Sámediggi ferte movttiidahttit nissonolbmuid ođđasis válljejuvvot ja váikkuhit dasa ahte šaddá ahkearuheapmi sohkabeliid gaskkas, dakkár oktavuodas berre nuorra albmáid ávžžuhit oassálastit.

Strategiija: ● Sámediggi ferte ain joatkit politihkainis dásseárvosaš sohkabealleovddastusain stivrraide ja luohttámušdoaimmaide nammadeami oktavuodas
Doaibmabijut: ● Váldonjuolggadussan ferte leat ahte ásašusain mat ožžot doaibmadoarjaga Sámedikki bušeahta bokte galgá unnimusat leat 40-60 ovddastus stivrrain
● Sámedikki lávdegottit galget rahčat dássásaš sohkabealovddastusa hárrái

Oasseulbmil 3: Eanet sohkkabeliid dáfus ceahkkálastojuvvon bargoeallin

Sámi guovlluin ealáhuseallin lea sohkkabealjuogu mielde. Iskkadeamit čájehit ahte nissonolbmuid ásaheamit leat duoji, bálvalusaid ja gávppi, ja kultuvrra/eaktodáhtolaš surggiid siskkobealde go gas almmáiolbmuid ásaheamit leat mátkkoštusa, boazodoalu ja guolástusaid siskkobealde. Nissonolbmot ja almmáiolbmot válljejit sierralágan ealáhuseallimis. Eaktun gievrar ealáhuseallimii lea dat ahte oččoduvvo eanet ceahkkálastojuvvon bargomárkan mas lea stuorát govdodat doaimmaid dáfus.

Sámi vuoddoealáhuseain nugo boazodoalus, eanandoalus ja guolástusas lea áiggiid čađa nissonolbmuid rolla dađistaga hedjonan. Ealáhuseallin struktuvradoaimmabijut ja reguleremat leat dagahan ahte nissonolbmuid barggut eai leat doarvái oainnusmahttojuvvon. Dasto eai leat čálgoortnegat láchčojuvvon nu ahte vuoddoealáhuseain almmáiolbmot sáhtášedje leat fuolahusolmmožin.

Nissonolbmuid geain lea alla oahppu, berre geassit eanet mielde innovašuvdnii ja ođđabuvttadeapmái. Earret eará lea deatalaš oazžut ásaheamit dakkár máhtto- ja kulturbargosajiid main lea viiddis márkan ja mat eai leat sorjaveččat almmolaš veahkis.

Sámi guovlluid skuvllaid logut čájehit ahte gánddaid dáfus heaitinproseanta lea stuoris joatkkaskuvllain. Dát dagaha bonju sohkkabealjuogu gelbbolašvuoda ektui sámi servodagas.

Strategiija: Sámedikki váikkuhangaskaoamit fertejit heivehuvvot goappašiid sohkkabeliid várás

- Doaimmabidju:
- Sámedikki doarjjaortnegat evaluerejuvvojit ja ođasmahttojuvvojit sohkkabealperspektiivvas
 - Nissonolbmot ávžžuhuvvojit erenoamážit ohcat

Strategiija: Nissonolbmuid riektedilli ja sadi vuoddoealáhuseain ferte nannejuvvot ja buktojuvvojit oidnosii

- Doaimmabidju:
- Sámediggi ferte šiehtadallamiin stáhtalaš eiseválddiiguin bargat dan badjeli ahte nissonolbmuid formála sajádat boazodoalus nanosmahttojuvvo
 - Sámediggi ferte álggahit nissonolbmuid sajádaga evaluerema eanandoalus, boazodoalus ja guolástusain
 - Sámediggi áigu oktavuodas stáhtalaš eiseválddiiguin bargat dan badjeli ahte čálgoortnegat vuoddoealáhuseain heivehuvvojit goappašiid sohkkabeliide

Strategiija: Sámediggi áigu movttiidahttit gánddaid ollásit čađahit joatkkaskuvlla

- Doaimmabidju:
- Sámedikki oahppaplánabarggus ferte vuhtii váldit nuorra sámi gánddaid gálggaid ja gelbbolašvuoda ja viidáset bargat dan vuodul.

Oasseulbmil 4: Dásseárvoperspektiiva implementerejuvvo vuoigatvuodabarggus

Sámedikki barggus vuoigatvuodaiguin ja iešmearridemiin biddjojuvvojit deatalaš struktuvrrat sámi servodaga ovddidanbargui. Dán barggus leat ávnnaslaš vuoigatvuodát deattuhuvvon. Dat mearkkaša vuoigatvuodát eatnamiidda ja čáziide, ja dáid guovlluid resurssaide. Vuoigatvuodabarggus ferte ávnnaskeahces vuoigatvuodáid eanet deattuhit. Das lea sáhka vuoigatvuodas muitalit iežas historjjá birra, hállat iežas giela, doaimmahit iežas kultuvrra, meroštallat iežas oahpahusa sisdoalu ja hálddašit iežas kulturmuittuid.

Vuoigatvuodabarggu joatkimis Sámedikkis lea hui deatalaš ahte areálahálddašeamis lea dásseárvoperspektiiva. Sámedikki biras- ja areálapolitiikka ovddideamis berrejit árbevirolaš máhtolašvuoda fievrredeapmi boahhte buolvvaide ja dálkkádatrivdadusaid váikkuhusat searvadahttojuvvojit deatalaš faktuvran. Árbedieđuid suodjaleapmi ferte leat guovddážiis dán barggus.

Strategiija: Dásseárvo- ja vealahaneastadanbargu ferte vuodđuduvvot ásahuslaš čat sámii gelbbolašvuodabirrasii.

Doaimmabijut: Sámediggi ferte váikkuhit dasa ahte ásahuvvo orgána mii diehtujuohkima ja duođašteami bokte ovddida dásseárvvu ja vealaheami eastadeami sámii servodagas. Sámediggi ferte váikkuhit dasa ahte ásahuvvo orgána mas lea ovddasvástádus dásseárvo- ja vealahangažaldagaid goziheamis ja raporteremis sámii servodagas.

Strategiija: Bargat dan badjelii ahte sohkabealperspektiiva heivehuvvo bargui ávnnaslaš kulturvuodu vuoigatvuodain

Doaimmabijut:

- Sámediggi áigu ávžžuhit ahte Finnmárkkukommišuvdna lea dihtomielalaš sohkabealperspektiivva ektui barggus kárteđettiin dáláš vuoigatvuodaid
- Sohkabealperspektiiva heivehuvvo Sámedikki biras- ja areálapolitihkas

Strategiija: Ávnnaskeahces vuoigatvuodaid sajádat ja máhtolašvuolta dan birra ferte nannejuvvot ja sihkkarastojuvvot seamma dásis ávnnaslaš vuoigatvuodain

Doaimmabijut:

- Sámedikki vuoigatvuodabarggus fertejit maiddá ávnnaskeahces vuoigatvuodaid heivehuvvot

Strategiija: Bargat dan badjelii ahte sámii giella- ja kulturgelbbolašvuolta heivehuvvo Dásseárvo- ja vealahanáttardeaddji doaimmas

Doaimmabijut:

- Sámediggi ferte ásaht bissovaš čoahkkimiid Dásseárvo- ja vealahanáttardeđđiin
- Sámediggi ferte leat mielde váikkuheamen ahte áttardeaddji kantuvrras sihkkarastojuvvo sámii gelbbolašvuolta

Ángiruššansuorgi 2: Gierdavašvuolta sierralágan seksuála sojuide

Ulbmil: Homofiillaid ja lesbaid dohkkeheapmi ja gierdavašvuolta sin ektui

Sámii servodagas lea unnán rabasvuolta eará seksuála sojuide ektui go heterofiila. Ollu homofiillat ja lesbaid ballet čájeheames sin soju dainna baluin ahte makkár reakšuvnnaid sii ožžot servodagas. Ovdagáttuid vuodđun leat dávjá dieđuid váilun. Danne ferte Sámediggi mannat ovddabealde ja ovdánahtit dohkkeheami ja gierdevašvuoda sámii servodagas iešguđet seksuála sojuide.

Strategiija: Sámediggi ferte aktiivvalaččat searvat miellaguottuid duddjojeaddji bargui homofiillaid hárrái

Doaimmabijut:

- Viidáset ovddidit gulahallama homofiillaid ja lesbaid organisašuvnnaiguin
- Sámediggi ferte aktiivvalaččat háhkat eanet máhtolašvuoda homofiillaid ja lesbaid dili birra
- Sámediggi ferte álggahit kampánna mii hukse guottuid rabasvuoda birra Sámediggi ávžžuha organisašuvnnaid bidjat sierranas seksuála sojuide áššelistui Eanedit máhtu ja álggahit dutkama guottuid/vealaheami birra

Ángiruššansuorgi 3: Veahkaválddi eastadeapmi lagaš birrasiiin

Ulbmil: Sihke nissonolbmuiin ja almmáiolbmuiin galgá leat vuoigatvuolta eallit veahkaválddi ja áitagiid haga ja mánáin galgá leat vuoigatvuolta bajásšaddat veahkaválddi ja balu haga.

Veahkaválddi lagaš birrasiiin čuohcá garrasit ja das leat suorggahahtti váikkuhusat sidjiide geaidda dat čuohcá. Dán lágan veahkaválddi sáhtá čuohcat mánáide, nissonolbmuid ja almmáiolbmuid buot agiin, ja sihke nissonolbmot ja almmáiolbmot sáhttet leat veahkaválddalaččat. Dattetge čuohcá nissonolbmuid ollu eanet go almmáiolbmuid dat eanemus suorggahahtti veahkaválddi. Danne lea

erenomáš deatalaš bidjat guovddážiin dan veahkaválddi maid albmát dahket nissoniid ektui. Mánát geat vásihit veahkaválddi ruovttuin, gártet sakka gillát. Norga lea guorrasan ON mánáidkonvenšuvdnii ja lea geatnegahttojuvvon suodjalit mánáid juohkelágan veahkaválddi vuostá.

Hui deatalaš lea čielggasmahttit ahte almmolašvuodas lea ovddasvástádus veahkaválddis mii dáhpáhuvvá ruovttuin. Justiisa- ja politiijadepartemeanta lea ráhkadan doaibmaplána áigodahkii 2008 - 2011 veahkaválddi birra lagaš birrasiin. Dát plána lea mielde ja lea vuodđun Sámedikki bargui.

Strategiija: Nanosmahttojuvvon veahkkeapparáhta sámi giela ja kultuvrra vuodul juohkelágan veahkaválddálašvuoda várás lagaš birrasiin

Doaibmabijut:

- Sámi mánáid riektesihkarvuolta ja vuoigatvuodát fertejit gozihuvvot mánáidviesu bokte
- Bargat dan badjelii ahte lea nanosmahttojuvvon veahkkeapparáhta olbmuid várás geat gillájit veahkaválddi
- Bargat dan badjelii ahte láchčojuvvo dikšunfálaldat veahkaválddálaččaide sámi servodagas

Raporteren ja ekonomalaš váikkuhusat

Sámedikki dásseárvodoaibmaplána 2009 – 2013, čuovvoluvvo Sámedikki jahkásaš bušeahtaid bokte áigodagas. Jahkásaš bušeahtain mearriduvvo man ollu ruđat galget várrejuvvot dásseárvodoaibmabijuide. Buot strategiijat mat leat doaibmaplána eai gáibit ekonomalaš resurssaid. Dásseárvopolitihkalaš čilgehusaid ovddideami oktavuodas ja jahkedieđáhusa bokte, dieđihuvvo makkár doaibmabijut ja proseassat leat álggahuvvon sierranas strategiijaid oktavuodas mat leat doaibmaplána.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.11.08 dii. 17.25.

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 47/08 Minerálaláhka

Arkiivaáššennr..
07/288306 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	14.10.08	R 101/08
lávdegoddi	11. – 13.11.08	
Sámedikki dievasčoahkkinn	25. – 28.11.08	47/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.11.08 dii. 09.05

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahas
1	14.10.08	Sámediggeráđdi	Ášši 101/08
2		Minerálaláhkálávdegoddi	NÁC 1996:11 Minerálaláhkaevttohus (ii leat mielddusin)
3		Sámi vuogiatvuodálávdegoddi	NÁC 1997:4 Sámi kultuvrra luondduvuodus (ii leat mielddusin)
4	05.02.97	Sámediggi	Ášši 8/97 NÁC 1996:11 Odda minerálaláhkaevttohus
5	04.06.99	Sámediggi	Ášši 26/99 Od.prp.nr. 35 (1998-99) Om lov om erverv av og drift av mineralressurser (láhka mineráldoaimmaid hárrái)
6	16.11.99	Sámedikki várrepreseanta/Stuorradikki ealáhuslávdegoddi	Notáhta mii guoská láhkii mineráldoaimmaid hárrái (minerálaláhka)
7		Ráđdehus	Od.prp. nr. 35 (1998-99) Minerálaláhka (ii mielddusin)
8	04.06.99	Sámediggi	Od.prp. nr. 35 (1998-99) Minerálaláhka
9	31.3.2000	Ráđdehus	Od.dieđ. nr. 1 (1999-2000) Minerálalága eretgeassin (ii leat mielddusin)
10	04.04.03	Ráđdehus	Od.prp. nr. 53 (2002-2003) Finnmárkkulága birra (ii leat mielddusin)
11	26.05.03	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Gulaskuddan. Odda minerálaláhkaevttohus (ii leat mielddusin)
12	25.09.03	Sámediggi	Ášši 32/03 Gulaskuddan – Odda minerálaláhkaevttohus
13	08.12.03	Ealáhus- ja gávpeministtar/Sámediggi	Reive ealáhusministtaris guoská mineráldoibmii guovlluin gos leat sámi beroštumit
14	23.02.04	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Referáhta Ealáhus- ja gávpedepartemeantta ja Sámedikki gaskasaš čoahkkimis minerálalága birra
15	31.01.07		Hálddahaslaš konsultašuvdnačoahkkima beavdegirji 31.01.07
16	15.02.07	Sámediggi	Posišuvdnanotáhta 1
17	27.02.07		Politiikkalaš konsultašuvdnačoahkkima beavdegirji 27.02.07
18	02.05.07	Sámediggi	Posišuvdnanotáhta 2
19	11.05.07		Protokoll fra administrativt konsultasjonsmote 27.02.07
20	20.07.07	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta /Sámediggi	E-poasta Ealáhus- ja gávpedepartemeanttas Odeldikki proposišuvdnárvalusain
21	16.08.07	Sámediggi / Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	E-poasta Sámedikkis ruovttoluottadieđuin Ealáhus- ja gávpedepartemeantta árvalusa čuovvoleapmái
22	10.03.08	Sámediggi/ Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Reive várrepreseanttas Marianne Balto viidáset konsultašuvnnaid birra
23	31.03.08	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Reive ealáhusministtaris guoská konsultašuvdnaprošessii

			/Sámediggi	
24		09.04.08	Sámediggi/ Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Posišuvndanotáhta 3
25		11.04.08		Politiikkalaš konsultašuvdnačoahkkima beavdegirji 11.04.08
26		18.04.08	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta /Sámediggi	Reive Ealáhus- ja gávpedepartemeanttas, lánkaárvalusa sádden Sámediggái meannudeapmái
27		22.04.08	Sámediggi/ Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Reive várrepreseanttas Marianne Balto odđa minerála-lánkaevttohus konsultašuvnnaid ja meannudeami hárrái
28		28.04.08	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta /Sámediggi	Reive ealáhusministtaris sávaldagain joatkit konsultašuvnnaid
29		27.06.08		Politiikkalaš konsultašuvdnačoahkkima beavdegirji 27.06.08
30		15.08.08	Sámediggi	E-poasta gaskaboddosaš ruovttoluottadieđuin lánkaevttohusa teakstaárvalussii
31		12.09.08	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta /Sámediggi	Reive ealáhusministtaris dan birra ahte konsultašuvnnaid leat loahpahuvvon
32		01.10.08	Sámediggi/ Ealáhus- ja gávpedepartemeanta	Odđa mineráallánkaevttohusa meannudeapmi Sámedikkis
33		14.10.08	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta /Sámediggi	Ealáhus- ja gávpedepartemeanta lánkaárvalus Sámedikkis meannudeapmái

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Čujuhit Ealáhus- ja gávpedepartemeantta 14.10.08 beaiváduvvon reivii man bokte sáddejuvvo mineráallánkaevttohus dain osiin main leat leamaš konsultašuvnnaid.

Sámedikki mielas lea buorre go šaddá odđa ollislaš ja čohkkejuvvon lánkaaddin minerálaressursaid hálldašeapmái ja geavaheapmái. Áibbas dárbbaslaš lea, jos lágain galgá gozihit servodatlaččat dohkálaš minerálaressursaid geavaheami, ahte lágain maiddái ollislaččat gozihuvvojit sámi vuoigatvuođat ja beroštumit. Sámediggi konstatere ahte lánka nugo dat dál lea ii gozit daid.

Sámediggi sávvá dakkár lánkaaddima mii addá vejolašvuođaid geavahit minerálaressursaid árbevirolaš sámi guovlluin. Sámediggi háliida dakkár lánkačoahki mii lea einnostahtti buot beliide ja addá vejolašvuođaid dasa ahte árbevirolaš ja odđa ealáhusat sáhttet čágadit. Sámediggi konstatere ahte lánkaevttohus nugo dat dál lea ii atte ovttasbargovejolašvuođa minerálavuođot ealáhusovddideami ektui árbevirolaš sámi guovlluin.

Sámediggi čujuha Stuorradiggedieđáhussii nr. 28 (2007-2008) 'Sámepolitiikka' mas čuožžu ahte: "Stáhta lea geatnegahttojuvvon atnit gutnis álgoálbmogiid čielga daddjojuvvon dáhtu go álggahuvvojit doaibmabijut mat sáhttet čuohtit ovttaskas olbmui dahje álgoálbmot ásahusaide, opmodahkii, kultuvrii, bargui ja birrasii. Sápmeleččaid dáfus mearkkaša dat ahte doaibmabijut mat váikkuhit namuhuvvon surggiide eai sáhte álggahuvvot jus sápmelaččain leat čielga hálidusat ja vuoruheamit.". Sámediggi konstatere ahte Ealáhus- ja gávpedepartemeanta ii bija dán vuođđun evttohusas mii dál lea mineráallága ektui.

Sámediggi konstatere ahte lánkaevttohus ii ollašuite stáhta álbmotrievttálaš geatnegasvuođaid sámiid guovdu. Lága oavilin lea erohusmeannudit sámiid vuoigatvuođaid Finnmárkkus ja dan olggobealde go guoská gulaskuddamiidda, sámi beroštumiid deattuheapmái ja ahte sámiin maid lea vuoigatvuohta ávkkástallat vejolaš roggamis. Lágain maid ii sihkarastojuvvo sámiide konsultašuvdnavuogitvuohta dan oktavuodas go mearrádusat doaibmabijuid hárrái dahkkojuvvojit nugo iskkadanvuoigatvuođa, geahččalanduaimma ja mineráallaid rogganvuoigatvuođa oktavuodas dalle go stáhta čuoččuha aldis leat eaiggáduššavuogitvuođa.

Sámiid vuoigatvuohta suodjaluvvot lihkahallamiid vuostá mat sáhttet dagahit dan ahte šaddá veadjemeahtun dahje mealgat váddáset bisuhit ja ovddidit sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodat-

eallima eai heivehuvvo lágas deattuhanmearrádusaiguin sámi beroštumiid ektui árbevirolaš sámi guovlluin olggobealde Finnmárkku. Láhkaárvalusain eai gozihuvvo stáhta geatnegasvuodát sihkkarastit suodjaleami 1966 mannosáš ON konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid hárrái 27. artihkkala mielde, geahča vuosttaš artihkkala. Lága oaivil lea ahte guovlluin olggobealde Finnmárkku sáhttet dahkkojuvvot mearrádusat iskkadanvuoigatvuoda, geahččalandoaimea ja rogganvuoigatvuoda hárrái go guoská minerálaide maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggáduššanvuoigatvuoda, dát ii leat vuostá dušše namuhuvvon konvenšuvnna, muhto lea maiddái vuostá siskkáldas rievtti, go juo dát konvenšuvdna lea heivehuvvon osiide norgalaš rievttis ja das lea ovdamunni vuosteháguid oktavuodas, geahča olmmošvuoigatvuodalága §§:id 2 ja 3.

Sámiid konsultašuvnavuoigatvuodát eiseválddiiguin doaibmabijuid hárrái mat sáhttet guoskat sámiide njuolga eai sihkkarastojuvvo lágas, eai Finnmárkku ektui ge. Láhka ii gozit geatnegasvuodaid mat čuvvot ILO-konvenšuvnna nr. 169 (ILO 169) artihkkaliid 6, 7 ja 15, ja dasto 1966 mannosáš ON konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid hárrái, 27. artihkkala, geahča artihkkala 1 ja ON álgoálbmotjulggaštusas artihkkaliid 19 ja 32.

Sámiid ávkástallanvuoigatvuodta, dahje eamiálbmotdivat, minerálaide vejolaš roggamiid oktavuodas eatnamiin maidda stáhta čuoččuha alddis leat eaiggáduššanvuoigatvuoda maid eai sihkkarastojuvvo lágas, eai Finnmárkku ektui ge. Lágas eai gozihuvvo geatnegasvuodát mat čuvvot ILO 169 artihkkala 15 nr 2. Geatnegasvuodta guoská “guoskevaš álbmogi”, mii ii ráddjejuvvo dušše daidda geain leat eanaeaiggátvuoigatvuodát, muhto guoská maiddái daidda geain leat geavahanvuoigatvuodát.

Ealáhus- ja gávpedepartemeantta ja Sámedikki gaskka leat čađahuvvon konsultašuvnnat minerála-láhkaevttohusa birra daid prosedyraid mielde mat leat stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvnnaid várás, mearriduvvon gonagaslaš resolušuvnna bokte suoidnemánu 1. b. 2005. Sámediggái konsultašuvnnat leat leamaš lossadat danne go departemeanta ii leat movtge politihkalaččat ja fágalaččat vuodustan dan ahte manne eai leat sáhttán vuhtii váldit Sámedikki árvoštallamiid. Lossat lea maiddái leamaš gullat go konsultašuvnnat čađahuvvojedje buriin jáhkuin ja dainna ulbmilin ahte šaddat ovttaoaivilii, go ráđđehus njukčamánu 2008 dovddahii almmolaččat ovdalga čađahii konsultašuvnnaid Sámedikkiin ahte dat lei čielggadan oainnus dan ektui movt sámi vuoigatvuodát ja beroštumit galget meannuduvvot lágas.

Sámediggi deattuha ahte bargu minerálalágain lea bistán badjel 20 jagi, ja go sámi vuoigatvuodát ja beroštumit leat čielggaduvvon čoavddusevttohusaiguin sihke NÁČ:s 1996:11 ’Minerálaláhkaevttohus’ ja NÁČ:s 1997:4 ’Sámi kultuvrra luondduvuodus. Odeldikki proposišuvnnas nr. 35 (1998-99) ’Minerálaláhka’, mii gessojuvvui ruovttoluotta Odeldikki dieđáhusas nr. 1 (1999-2000), ledje maid evttohuvvon láhkaevttohusat mielddusin láhkaásahasárvalussii maid oaivilin lei gozihit sámi kultuvrra olles árbevirolaš sámi guovllus. Dasto lea departemeanttas leamaš buorre áigi ja ollislaš vejolašvuodta oktiortnet NÁČ 2007:13 ’Ođđa sámeriekti’ gulaskuddama láchkabargguin nugo boahá ovdan Justiisa-departemeantta gulaskuddanreivves dán čielggadusa hárrái. Dan áiggi vuodul mii lea vássán ođđa minerálaláhkabargguin lea unnán jáhkehahtti dat ahte ii leat vejolaš gozihit sámiid vuoigatvuodaid ja beroštumiid olles árbevirolaš sámi guovllus minerálaláhkaevttohusa oktavuodas.

Dán vuodul ii doarjjo Sámediggi minerálalága nugo dat dál lea. Vejolaš láhka, nugo dat dál lea, mielddisbuktá maiddái dan ahte Sámediggi ii doarjjo daid doaimmaid maid láhka galggašii reguleret.

EKL-012/08

Álggahus

Bondevik ráđđehus ovddidii 1999:s Od.prp. nr. 35 (1998-1999) Om lov om erverv av og drift på mineralressurser (mineralloven) (Láhka minerálaressursaid eaiggáduššama ja doaimmaheami birra minerálaláhka). Láhkaevttohus lea huksejuvvon NOU 1996:11 ”Forslag til ny minerallov” vuodul. Minerálalágálávdegoddi nammaduvvui 1993:s. Sámi vuoigatvuodalávdegoddi meannudii maiddái

evttohusa mineráladuoaimma birra ja evttohii rievdadit bákteleága. Sámediggi buvttii gulaskuddancealkámuša NOU:i 1996:3 áššis 8/97, ja Od.prp nr. 35:i (1998-1999) áššis 26/99.

Ulbmil ođđa minerálagain lei heivehit ođđa ollislaš ja oktasaš lágaid minerálaressaid hálddašcapmái ja geavaheapmái. Láhka galgá láhčit dili vai minerálaressaid viežžan šaddá dohkálaš servodatdili ektui, ollislaš vuogi mielde mii maiddá vuhtiiváldá sámi vuoigatvuođaid ja beroštumiid.

Konsultašuvnnat ođđa minerálagabarggus álggahuvvui šiehtadusa ektui konsultašuvdnabargovugiid birra gaskal ráđđehusa ja Sámedikki ođđajagimánus 2007. Konsultašuvnnat leat leamaš lossadat. 7 mánu áigodagas, gaskal suoidnemánu ja njukčamánu, bisánedje konsultašuvnnat oalát. Maŋgel čoahkkima ealáhusministariin Sylvia Brustad:in 27. 06.08 oáččui sámediggepresideanta dieđu telefonna bokte 11.09.08 ja reivve bokte 12.09.08 ahte konsultašuvnnat ledje loahpahuvvon departemeanta bealis.

Mearkkašumit:

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut Lene Hansen, Klemet Erland Hætta ja Tor Mikalsen, Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut Berit Oskal Eira, Knut Store, Jørn Are Gaski, Ranveig Matbeussen, Marie Therese N. Aslaksen ja Per Edvind Varsi, Sáme sosialdemokrátalasj belludaka (SSB) lahttu Anders Urheim, Guovddášbellodaga lahttu (SP) Olaf Eliassen, Áarjel Læstoe (ÁL) lahttu Kirsten Appfjell-Eira, Jobttisámelistu (JSL) lahttu Per A. Bævr ja Dáloniid Listtu (DL) lahttu Isak Mathis O. Hætta,

mearkkašit ahte Ealáhus- ja gávpedepartemeanta ođđa minerálagá evttohusas vuhtto veallagiedahallan sámi vuoigatvuođain sikkobealde ja olggobealde Finnmárkku. Dat boahá ovdan go sámiin olggobealde Finnmárkku eai leat seamma vuoigatvuođat buktit gulaskuddamiid, ja sámiid vuhtiiváldima deattuheapmi ja sámiid riekti oazžut osiid ávkástallanárvvuin vejolaš viežžamis eai gusto olggobealde Finnmárkku. Sámi berošteddjiide ii leat ge sihkarastojuvvon konsultašuvnavuoigatvuohta ovdal go addo lohpi iskat, geahččalit doaimmahit ja riekti viežžat minerálaid maid stáhta oaivvilda sis lea eaiggáduššanriekti sámi guovlluin olggobealde Finnmárkku. Lávdegoddi ii sáhte doarjut dan sierragiedahallama, danne go dat heajuhahtá sámi guovlluin riikkas gos sámi kultuvra, giella ja servodateallin leat hearkkit ja dárbbasit oazžut oadjebas rámmaevttuid.

Lávdegoddi mearkkaša seammás duhtavašvuođain ahte maŋgel konsultašuvnnaid Sámedikkiin luonddušladdjivuođalága birra lea Birasgáhttendepartemeanta mearridan deattuhit njuolggá guoskevaš sámi beroštumiid ja ahte deattuhannjuolggadusat galget guoskat olles sámi guvlui riikkas. Dan oktavuodas čujuha lávdegoddi Alimusrievtti dupmui Selbuáššis 2001:s gos duodašuvvo ahte ILO-soahpamuš 169 álgoálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid birra iešheanalis stáhtain maiddá guoská Trøndelága sápmelaččaide, ja lávdegoddi čujuha dan vuođul ahte sámiin olggobealde Finnmárkku leat dat seamma vuoigatvuođat ja seamma suodjalus go Finnmárkku sámiin. Evttohuuvon sierragiedahallan maid oaidnit minerálagá evttohusas lea dan vuođul álbmotrievtti vuostá.

Minerálagá evttohus gokčá hui bures Sámedikki gáibádusa go guoská dieđihangeatnegasvuhtii Finnmárkku sámiide. Sámediggi oaivvilda ahte sámiid vuoigatvuođat olggobealde Finnmárkku dán áššis, maiddá fertejit sihkarastojuvvot lágas.

Sámediggi oaivvilda ahte sámit miehtá riikka galget meannuduvvot seammaládje. Ii leat riehta giedahallat sámiid iešguđetládje geografijja vuođul, nu go departemeanta das pláne.

Evttohus

Lávdegoddi, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahtut, Bargiidbellodaga sámediggejoavkke (Bb) lahtut, Sáme sosialdemokrátalasj belludaka (SSB) lahttu, Guovddášbellodaga (SP) lahttu, Áarjel Læstoe (ÁL) lahttu, Jobttisámelistu (JSL) lahttu ja Dáloniid Listtu lahttu (DL), evttobit čuovvovaš lasábusa ráđi evttobussii:

Nubbi teakstabihtá ráđi dieđáhusas sirdojuvvo 4. teakstabihtá maŋgái.

Sámedikki mielas lea buorre (jnamaŋemus cealkka dan teakstabihtás lonuhuvvo čuovvovaš teavsttain):

Sámediggi mearkaša ahte láchkaevttohus nu go dál lea ovdanbuktojuvvon ii vuhtiiváldde sámi beroštumiid ollislaččat.

Sámediggi ferte dan oktavuodas šállošit go Sámedikkis lea váldon eret sierra vejolašvuohta ollislaččat árvvoštallat láchkaevttohusa danne go sáddejuvvon oasis refererejuvvo duššefal daidda paragrafaide maid departemeanta oaivvilda guoskkahit sámiid beroštumiid.

Sámediggi oaivvilda, gč. referáhta hálddahaslaš konsultašuvdnačoahkkimis 31.01.07, ahte Sámediggi ferte beassat oaidnit daid teavstaid mat sistisdollet láchkaevttohusa ollislaččat, ja departemeantta mearkašumiid juohke mearrádussii evttohusas. Jus dan ii oaččo, de ii sáhte Sámediggi meannudit ášši ollislaš vuodu vuodul.

Sámediggi bivdá ráđđehusa fas rahpat konsultašuvnnaid ja bivdá ráđđehusa geahččalit gávdnat oktasaš čovdosiid ovttaráđiid Sámedikkiin. Viidásit bivdá Sámediggi oazžut buoret vuodu vai beassá ollislaččat árvvoštallat láchkaevttohusa.

Sámediggi gávnnaha ahte láchkaevttohus, nu go dat lea ovdanbuktojuvvon Sámediggái lea váilevaš.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit ja ávžžuha Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi árvalusevttohusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 31 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Ealáhus- ja kulturlávdegotti evttohus mearriduvvui 28 jienain 3 jiena vuostá.
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui 28 jienain 3 jiena vuostá.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Klemet Erland Hætta, áššejođiheaddji	Ann-Mari Thomassen
	Klemet Erland Hætta	
2	Knut Store	
3	Tor Mikalsen	Ann-Mari Thomassen
		Aili Keskitalo
	Tor Mikalsen	
4	Jánoš Trosten	Berit Oskal Eira
		Egil Olli
	Jánoš Trosten	
5	Johan Mikkel Sara	Klemet Erland Hætta
		Egil Olli
		Jánoš Trosten
	Johan Mikkel Sara	

6	Terje Tretnes	Tor Mikalsen
		Ann-Mari Thomassen
		Egil Olli
	Terje Tretnes	
7	Olaf Eliassen	
8	Toril Bakken Kåven	Egil Olli
		Jánoš Trosten
		Berit Oskal Eira
	Toril Bakken Kåven	
9	Willy Ørnebakk	Klemet Erland Hætta
		Tor Mikalsen
		Ann-Mari Thomassen
	Willy Ørnebakk	
10	Egil Utsi	Ann-Mari Thomassen
	Egil Utsi	
11	Berit Oskal Eira	
12	Jarle Jonassen	
13	Ann-Mari Thomassen	
14	Egil Olli	
15	Aili Keskitalo	
16	Johan Mikkel Sara	
17	Klemet Erland Hætta	
18	Jánoš Trosten	
19	Egil Olli	
	Klemet Erland Hætta, áššejođiheadđji	
	Johan Mikkel Sara, čoahkkinortnegii	

VI Sámedikki mearrádus

Čujuhit Ealáhus- ja gávpedepartemeantta 14.10.08 beaiváduvvon reivii man bokte sáddejuvvo minerálahkaevttohus dain osiin main leat leamaš konsultašuvnnat.

Sámediggi sávvá dakkár lánkaaddima mii addá vejolašvuodaid geavahit minerálaressursaid árbevirolaš sámi guovlluin. Sámediggi háliida dakkár lánkačoahki mii lea einnostahtti buot beliide ja addá vejolašvuodaid dasa ahte árbevirolaš ja odđa ealáhusat sáhttet čágadit. Sámediggi konstatere ahte lánkaevttohus nugo dat dál lea ii atte ovttasbargovejolašvuoda minerálavuodot ealáhusovddideami ektui árbevirolaš sámi guovlluin.

Sámediggi čujuha Stuorradiggediedáhussii nr. 28 (2007-2008) 'Sámepolitihkka' mas čuožžu ahte: "Stáhta lea geatnegahttojuvvon atnit gutnis álgoálbmogiid čielga daddjojuvvon dáhtu go álggahuvvojit doaibmabijut mat sáhttet čuohtit ovttaskas olbmui dahje álgoálbmot ásahusaide, opmodahkii, kultuvrii, bargui ja birrasii. Sápmelaččaid dáfus mearkkaša dat ahte doaibmabijut mat váikkuhit namuhuvvon surggiide eai sáhte álggahuvvot jus sápmelaččain leat čielga hálidusat ja vuoruheamit." Sámediggi konstatere ahte Ealáhus- ja gávpedepartemeanta ii bija dán vuodđun evttohusas mii dál lea minerálahka ektui.

Sámedikki mielas lea buorre go šaddá odđa ollislaš ja čohkkejuvvon lánkaaddin minerálaressursaid hálddašeapmái ja geavaheapmái. Áibbas dárbašlaš lea, jos lágain galgá gozihit servodatlaččat dohkálaš minerálaressursaid geavaheami, ahte lágain maidđái ollislaččat gozihuvvojit sámi vuogiatvuodat ja beroštumit.

Sámediggi mearkkaša ahte láhkaevttohus nu go dál lea ovdanbuktojuvvon ii vuhtuiváldde sámi beroštumiid ollislaččat.

Sámediggi ferte dan oktavuodas šallošit go Sámedikkis lea váldon eret sierra vejolašvuohta ollislaččat árvvoštallat láhkaevttohusa danne go sáddejuvvon oasis refererejuvvo duššefal daidda paragrafaide maid departemeanta oaivvilda guoskkahit sámiid beroštumiid.

Sámediggi oaivvilda, gč. referáhta hálddahuslaš konsultašuvdnačoahkkimis 31.01.07, ahte Sámediggi ferte beassat oaidnit daid teavsttaid mat sistisdollet láhkaevttohusa ollislaččat, ja departemeantta mearkkašumiid juohke mearrádussii evttohusas. Jus dan ii oaččo, de ii sáhte Sámediggi meannudit ášši ollislaš vuodu vuodul.

Sámediggi bivdá ráđđehusa fas rahpat konsultašuvnnaid ja bivdá ráđđehusa geahččalit gávdnat oktasá čovdosiid ovttrasáđiid Sámedikkiin. Viidásit bivdá Sámediggi oazžut buoret vuodu vai beassá ollislaččat árvvoštallat láhkaevttohusa.

Sámediggi gávnnaha ahte láhkaevttohus, nu go dat lea ovdanbuktojuvvon Sámediggái lea váilevaš.

Sámediggi konstatere ahte láhkaevttohus ii ollašuite stáhta álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid sámiid guovdu. Lága oaivilin lea erohusmeannudit sámiid vuoigatvuodaid Finnmárkkus ja dan olggobealde go guoská gulaskuddamiidda, sámi beroštumiid deattuheapmái ja ahte sámiin maid lea vuoigatvuohta ávkástallat vejolaš roggamis. Lágain maid ii sihkkarastojuvvo sámiide konsultašuvnavuoigatvuohta dan oktavuodas go mearrádusat doaibmabijuid hárrái dahkkojuvvojit nugo iskkadanvuoigatvuođa, geahččalandoaimea ja minerálaid rogganvuoigatvuođa oktavuodas dalle go stáhta čuoččuha alddis leat eaiggáduššánvuoigatvuođa.

Sámiid vuoigatvuohta suodjaluvvot lihkahallamiid vuostá mat sáhttet dagahit dan ahte šaddá veadjemeahtun dahje mealgat váddáset bisuhit ja ovddidit sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodat-eallima eai heivehuvvo lágas deattuhanmearrádusaiguin sámi beroštumiid ektui árbevirolaš sámi guovlluin olggobealde Finnmárkku. Láhkaárvalusain eai gozihuvvo stáhta geatnegasvuođat sihkkarastit suodjaleami 1966 mannosá ON konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuođaid hárrái 27. artihkkala mielde, geahča vuosttaš artihkkala. Lága oaivil lea ahte guovlluin olggobealde Finnmárkku sáhttet dahkkojuvvo mearrádusat iskkadanvuoigatvuođa, geahččalandoaimea ja rogganvuoigatvuođa hárrái go guoská minerálaide maida stáhta čuoččuha alddis leat eaiggáduššánvuoigatvuođa, dát ii leat vuostá dušše namuhuvvon konvenšuvnna, muhto lea maiddá vuostá siskkáldas rievtti, go juo dát konvenšuvdna lea heivehuvvon osiide norgalaš rievttis ja das lea ovdamunni vuosteháguid oktavuodas, geahča olmmošvuoigatvuođalága §§:id 2 ja 3.

Sámiid konsultašuvnavuoigatvuođat eiseválddiiguin doaibmabijuid hárrái mat sáhttet goskat sámiide njuolga eai sihkkarastojuvvo lágas, eai Finnmárkku ektui ge. Láhka ii gozit geatnegasvuođaid mat čuvvot ILO-konvenšuvnna nr. 169 (ILO 169) artihkkaliid 6, 7 ja 15, ja dasto 1966 mannosá ON konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuođaid hárrái, 27. artihkkala, geahča artihkkala 1 ja ON álgoálbmotjulggaštusas artihkkaliid 19 ja 32.

Sámiid ávkástallanvuoigatvuohta, dahje eamiálbmotdivat, minerálaid vejolaš roggamiid oktavuodas eatnamiin maida stáhta čuoččuha alddis leat eaiggáduššánvuoigatvuođa maid eai sihkkarastojuvvo lágas, eai Finnmárkku ektui ge. Lágas eai gozihuvvo geatnegasvuođat mat čuvvot ILO 169 artihkkala 15 nr 2. Geatnegasvuohta guoská “guoskevaš álbmogi”, mii ii ráddjejuvvo dušše daidda geain leat eanaeaiggátvuoigatvuođat, muhto guoská maiddá daidda geain leat geavahanvuoigatvuođat.

Ealáhus- ja gávpedepartemeantta ja Sámedikki gaska leat čađahuvvon konsultašuvnnat minerála-láhkaevttohusa birra daid prosedyraid mielde mat leat stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gaskasaš konsultašuvnnaid várás, mearriduvvon gonagaslaš resolušuvnna bokte suoidnemánu 1. b. 2005.

Sámediggái konsultašuvnnat leat leamaš lossadat danne go departemeanta ii leat movtge politihkalaččat ja fágalaččat vuodustan dan ahte manne eai leat sáhttán vuhtii váldit Sámedikki árvvoštallamiid. Lossat lea maiddái leamaš gullat go konsultašuvnnat čađahuvvojedje buriin jáhkuin ja dainna ulbmilin ahte šaddat ovttaoaivili, go ráđđehus njukčamánu 2008 dovddahii almmolaččat ovdalgo čađahii konsultašuvnnaid Sámedikkiin ahte dat lei čielggadan oainnus dan ektui movt sámi vuoigatvuođat ja beroštumit galget meannuduvvot lágas.

Sámediggi deattuha ahte bargu minerálašálgain lea bistán badjel 20 jagi, ja go sámi vuoigatvuođat ja beroštumit leat čielggaduvvon čovddusevttohusaiguin sihke NÁČ:s 1996:11 'Minerálašálgavevttohus' ja NÁČ:s 1997:4 'Sámi kultuvrra luondduvuođus. Odeldikki proposišuvnnas nr. 35 (1998-99) 'Minerálašálgavevttohus', mii gessojuvvui ruovttoluotta Odeldikki dieđáhusas nr. 1 (1999-2000), ledje maid evttohuvvon lágavevttohusat mielddusin lágavevttohusaiguin nugo boahatá ovdan Justiasa-departemeantta gulaskuddanreivves dán čielggadusa hárrái. Dan áiggi vuodul mii lea vássán ođđa minerálašálgavevttohusaiguin lea unnán jáhkehahtti dat ahte ii leat vejolaš gozihit sámiid vuoigatvuođaid ja beroštumiid olles árbevirolaš sámi guovllus minerálašálgavevttohusa oktavuodas.

Dán vuodul ii doarjjo Sámediggi minerálašálgavevttohusa nugo dat dál lea. Vejolaš lágavevttohusa, nugo dat dál lea, mielddisbuktá maiddái dan ahte Sámediggi ii doarjjo daid doaimmaid maid lágavevttohusa galggašii reguleret

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 28.11.08 dii. 11.40.

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 48/08

Duodjeealáhusšiehtadus 2009 várás - dohkkeheapmi

Arkiivaáššennr..
08/350006 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámediggeráđdi	14.10.08	R 097/08
Plána- ja finánsalávdegoddi	11. – 13.08	
Sámedikki dievasčoahkkinn	25. - 28.11.08	48/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.11.08 dii. 11.40

Go ášši álggahuvvui, de bivddii áirras Magnhild Mathisen Sámedikki árvoštallat su bealálašvuoda áššái:

Jienasteapmi bealálašvuoda birra. 43 áirasis ledje 31 áirasa sajis.

Ovttajienalaš mearrádus:

Magnhild Mathisen lea bealálaš ášši meannudeamis

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	14.10.08	Sámediggeráđdi	Ášši R 097/08 Duoji ealáhusšiehtadus 2009 - Dohkkeheapmi
2	30.09.08	Sámiid duodji, Duojárriid ealáhussearvi ja Sámediggi	Duoji ealáhusšiehtadus áigodahkii oddajagimánu 1. b. – juovlamánu 31. b. 2009
3	27.08.08	Sámiid duodji ja Duojárriid ealáhussearvi	Duoji ealáhusšiehtadus Gáibádusat 2009
4	17.09.08	Sámiid duodji ja Duojárriid ealáhussearvi	Duoji ealáhusšiehtadus siehtadusprotokolla 2009

II Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi dohkkeha Sámiid duoji ja Duojárriid ealáhussearvi ja Sámedikki gaskasaš 30.09.08 beaiváduvvon siehtadusa. Sámediggi fápmuda Sámediggeráđi ráhkadit lagat njuolggadusaid iešgudege ortnegiid várás lassin dasa mii bohtá ovdan Sámedikki 2009 bušehtas.

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus:

Álggahus

Šiehtadusbealit Sámiid duodji, Duojárriid ealáhussearvi ja Sámediggi vuolláičálle duodjeealáhusšiehtadusa jahkái 2009 čakčamánu 30. b. 2008.

Ealáhusšiehtadusa ulbmilin lea ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea stuorát gánnáhahttivuohta ja iešbuvttaduvvon gálvvuid vuovdin.

Duodjealáhusa válđošiehtadusa § 11 njukčamánu 29. b. 2005 galgá dahkkojuvvon šiehtadus belieguin dohkkehuvvot Sámedikki dievasčoahkkimis. Duodješiehtadus ii leat ovdal meannuduvvon sierra áššin, muhto oassin Sámedikki bušeahtas.

Mearkkašumi:

Lávdegotti eanetlohku, Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahttu Roger Pedersen, Aili Keskitalo, Kirsti Guvsám, Miriam Paulsen, Ann-Mari Thomassen ja Gunn Britt Retter (NSR/SáB), Sámeálbmotbellodaga (SáB) lahttu Terje Tretnes ovddidit čuovvovaš mearkkašumi:

Lávdegotti eanetlohku ovddida čuovvovaš mearkkašumi duodješiehtadusa 2010 šiehtadallamiidda.

Duodjeorganisašuvnnaid doaibma lea mielde ealáskuhttimin sámi kultuvrra, veahkeha ásahtit vuollegisgáibideaddji fáldadaga sámi guovlluide gos duodjeárbevierut leat sihke nannosat ja geahnoheamit ja dan lassin veahkeha ásahtit allagáibideaddji fáldadaga ealáhusbargiide.

Šiehtadusbealit fertejit árvoštallat leago govttolaš ahte miellahttolohku deattuhuvvo nu garrasit organisašuvnnaid meroštallamis. Dán lágan meroštallama boadusin sáhtta šaddat ahte duodjeorganisašuvnnaid bidjet stuorra resurssaid sihkarastin dihte alcceseaset lahtuid mat sáhttet leat duodjeregisttaris, ja smávva resurssaid duodjái rekruiteremii ja fáldadagaid addimii sámi birrasiid ja guovlluide. Sáhtta maiddá árvoštallat bidjat alit máksomeari organisašuvnnaide mat leat riikaviidosáčat. Dát movttidahtášii duodjeorganisašuvnnaid gozihit buot sámi guovlluid.

Olmáivákki Duodjesearvi - Manndalen Husflidslag sirdojuvvo 2009 bušeahtas njuolga doarjjan duodjeásahusaide, sámi duodjegávpeorganisašuvnnaid ohcanvuđot ortnegii (Poasta 7.5.6). Poasta ohcanvuđot doarjjaortnet gávpeorganisašuvnnaide lea maiddá mielde duodješiehtadusas 2009:s, čuoggás 8 Duoji vuovdin.

Ođđa poastta ásaheami duogážin ohcanvuđot ruđaide lea “duodjegávpeorganisašuvnnaid ja Duojáríid Dálu evalueren”, mii bođii 2007:s. Lávdegotti eanetlohku ii sáhte dattetge oaidnit ahte evaluerenraporta konkluderešii ahte Olmmáivákki Duodjesearvi galggašii biddjojuvvot ohcanvuđot ortnegii. Searvi lea evaluerenraportta mielde deavdán daid juolludaneavttuid mat leat biddjojuvvon vuodđun. Raportta mielde lea Olmmáivákki duodjesearvi eanet ásahtus go buvda Olmmáivákkis. Searvi čadaha jahkásaččat ollu doaibmabijuid, mat sáhttet leat sierralágan kurssat ja prošeavttat maid áigumuššan muhtun muddui lea bisuhit heakka duodjeárbevieruin ja muhtun muddui ovddidit ođđa teknikaid/árbevieruid. Raporttas daddjojuvvo maiddá ahte barggus evalueremiin bođii áibbas čielgasit ovdan ahte báikkálaš duojarat eai livčče buvttadan, jos Olmmáivákki duodjesearvi ii livččii jearran buktagiid.

Dasto daddjojuvvo raporttas ahte Olmmáivákki Duodjesearvvis leat buorit doaibmaplánat juohke jagi, čadaha doaibmabijuid ja raportere buriin vugiin plánejuvvon doaibmabijuid birra. Searvi lea maiddá bures válldahallan ovttaskas doaibmabijuid nugo viidodaga, bohtosiid, oasseváldiid jna. birra. Olmmáivákki duodjesearvi lea deatalaš ásahtus mii váikkuha duodjeárbevieruid bisuheami guovllustis.

Lávdegotti eanetlohku oaivvilda ahte Olmmáivákki duodjesearvi berre árvoštallojuvvot 2010 bušeahtas sirdojuvvot ruovttoluotta postii Duodjeásahusat.

Árvoštaladettiin duodješiehtadusa ráđđi čujuha dasa ahte go galgá oazžut ollislaš gova juolludusain duodjái, de lea dárbu válđit mielde juolludusaid mat addojuvvojit maiddá eará bušeahtapoasttaid bokte. Čuoggás 7.2.1 Duodjeásahusat addojuvvo 500 000 ru Duodjeinstituhttii mii várrejuvvo duoji bagadallanvirggiide.

Raporttas 2005 bagadallanvirggiid birra, maid Duodjeinstituhtta čálii duoji ovddidanprográmma referánsajoavkku dáhtu mielde, lea áigumuššan ahte álggos ásahtuvvojit guokte bealle bagadallanvirggi.

Nubbi galgá biddjojuvvot Olmmáivággái (Regiovdna Romsa) ja nubbi fas Regiovdnii Divttasvuotna-Evenášši. Plána mielde galgá Duodjeinstituhtas leat oktiortnejeaddji ovddasvástádus bagadalliide.

Lávdegotti eanetlohku bidjá vuodđun ahte dat guokte bagadallanvirggi biddjojuvvojit sadjai nu johtilit go lea vejolaš.

Lávdegotti eanetlohku bivdá ahte árvoštallojuvvo 3 bagadallanvirggi ásaheami, ovttá Olmmáivággái, ovttá Divttasvuotnii ja ovttá márkosámi guvlui.

Lávdegotti eanetlohku lea maiddái fuolastuvvan go bagadeaddjivirgi Snoasas lea unniduvvon.

Doarjjastivrra raporttas boahtá ovdan ahte Duodje-ruđat measta visot mannet ohcciide Finnmárkkus. Danne berre Sámediggi movttidahttit ohcciid eará guovlluin vai dát ortnet juohkásuvašii jeavddaleappot geografalaččat.

Lávdegotti eanetlohku oaidná dárkun ahte Sámediggi meannuda duodjeealáhusšiehtadusa dohkkeheami 2010:s buori áiggis ovdalgo 2011 bušeahtta meannuduvvo Sámedikki dievasčoahkkimis.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 26 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Miriam Paulsen, áššejođiheaddji	
2	Per Edvin Varsi	
3	Tor Mikalsen	
4	Kirsten Appfjell-Eira	
5	Vibeke Larsen	
	Miriam Paulsen, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Sámediggi dohkkeha Sámiid duoji ja Duojáriid ealáhussearvvi ja Sámedikki gaskasaš 30.09.08 beaiváduvvon šiehtadusa. Sámediggi fápmuda Sámediggeráđi ráhkadit lagat njuolggadusaid iešguđege ortnegiid várás lassin dasa mii boahtá ovdan Sámedikki 2009 bušeahtas.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.11.08 dii. 11.55

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 49/08

Virgelobi ohcan doaimmas sámediggeáirrasin - Bjarne Store-Jakobsen

Arkiivaáššenr..
08/2206 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikalaš dássi	Beaivi	Áššenr.
Čoahkkinjodihangoddi	11.11.08	04/08
Sámedikki dievasčoahkkin	25. - 28.11.08	49/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.11.08 dii. 11.55

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahas
1	11.11.08	Čoahkkinjodihangotti	Ášši 04/08 Virgelobi ohcan doaimmas sámediggeáirrasin – Bjarne Store-Jakobsen
2	06.11.08	Bjarne Store-Jakobsen	Virgelobi ohcan doaimmas sámediggeáirrasin

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkinjodihangotti mearrádusárvalus:

Bjarne Store-Jakobsen oažžu virgelobi doaibmasis sámediggeáirrasin dan áiggis go doaibmá sámediggeráđi politiikalaš ráđdeaddin. Dán áiggis šaddá Ranveig Matheussen fásta áirrasin Sámedikkis.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 29 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Čoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Jarle Jonassen, áššejodiheaddji	
2	Aili Keskitalo	Egil Olli
	Aili Keskitalo	

VI Sámedikki mearrádus

Bjarne Store-Jakobsen oažžu virgelobi doaibmasis sámediggeáirrasin dan áiggis go doaibmá sámediggeráđi politihkalaš ráđdeaddin. Dán áiggis šaddá Ranveig Matheussen fásta áirrasin Sámedikkis.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 28.11.08 dii. 12.00

Vuodđogiella: Dárogiella

Ášši 50/08

Várreárrasdoaimmas luvvejupmi - Tom Sottinen

Arkiivaáššennr..
08/2206 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Čoahkkinjodihangotti	24.11.08	05/08
Sámedikki dievasčoahkkin	25. – 28.11.08	050/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.11.08 dii. 12.00

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
1	24.11.08	Čoahkkinjodihangotti	Várreárrasdoaimmas luvvejupmi – Tom Sottinen

II Evttohusat ja mearkkašumit

Čoahkkinjodihangotti árvalus:

Tom Sottinen luvvejuvvo doaimmas várreárrasin dán válgoáigodaga lohppii.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 29 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Čoahkkinjodihangotti evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhavuorrolistu ja replihkat

	Sáhavuorru	Replihkka
1	Jarle Jonassen, áššejođiheaddji	

VI Sámedikki mearrádus

Tom Sottinen luvvejuvvo doaimmas várreárrasin dán válgoáigodaga lohppii.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvvui 28.11.08 dii. 12.05

Vuodđogiella: dárogiella

Ášši 51/08

Doaibmaplána sihkkarastin ja ovddidan dihtii sámi giliid

Arkiivaáššennr..
08/501606 / 25 - 58

Meannudeamit

Politiikkaš dássi	Beaivi	Áššennr.
Sámedikki dievasčoahkkin	25. – 28.11.08	051/08

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.11.08 dii. 12.05

I Mildosat

Nr.	Beaivi	Geas/Geasa	Namahus
		Áirras Olaf Eliassen (GB)	Ášši 39/08-2: Doaibmaplána sihkkarastin ja ovddidan dihtii sámi giliid

II Evttohusat ja mearkkašumit

Áššis 39/08 Ođđa áššiid almmuheapmi, evttohui áirras Olaf Eliassen (GB) ođđa áššin ráhkadit doaibmaplána sámi giliid sihkkarastin ja ovddidan dihtii. Sámedikki dievasčoahkkin mearridii dan ovddidit ođđa áššin bearjadaga 28.11.08.

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggeráđdi álggaha barggu ráhkadit ollislaš doaibmaplána sámi giliid sihkkarastin ja ovddidan dihtii.

Mearkkašupmi 1, NSR/SáB v/ áirras Gunn-Britt Retter

Máhttovuođdu

Jus Sámediggi galgá sáhttit dahkat buoremus mearrádusaid ávkin sámi servodagaide, de lea Sámediggái stuorra dárbu oazžut nana máhttovuođu. Dát guoská erenoamážit go galgá sihkkarastit ja ovddidit sámi giliid. Sámi statistihkkaproševtta váldoulbmil lea leamaš ráhkadit dakkár vásáhusvuodot, bastevas vuogádaga man vuodul buvttadit almmolaš sámi statistihka.

Sámi statistihkkaprošeahta loahpahuvvui 2008. Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 10/08 Sámi statistihkka Norggas, áigu Sámediggi bargat dan ala ahte sámi statistihkkabuvttadeapmi ásahuvvo ja šaddá bastevas doaibman.

NSR/SaB oaivvildit ahte dárbbaslaš álgga ja oktavuodát galget váldojuvvot vai dárbbaslaš proseassat álggahuvvojit nu ahte sámi statistihkkabargu ásahuvvo. Statistihkka galgá leat vuodđun ollislaš doaibmaplána ráhkadeapmái sihkkarastin ja ovddidan dihtii sámi giliid.

Evttohus 1, áirras Klemet Erland Hætta, NSR:a sámediggejoavku

Sámediggeráđdi berre vuoruhit doaibmaplánabarggu, ja ovddidit dan Sámedikki dievasčoahkkima meannudeapmái vuosttaš čoahkkimis guovvamánus 2009. Doaibmabijuin galgá leat erenoamáš fokus daidda doaibmabijuide maid Sámedikki áirras Olaf Eliassen válddahallá evttohusastis.

III Jienasteapmi

43 áirasis ledje 30 čoahkis. Jienasteapmi dahkkojuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Áirras Klemet Erland Hætta evttohus gessojuvvui.
- Sámediggeráđi árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

IV Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

V Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Egil Olli, áššejođiheaddji	
2	Klemet Erland Hætta	Egil Olli
		Toril Bakken Kåven
	Klemet Erland Hætta	
3	Willy Ørnebakk	Klemet Erland Hætta
	Willy Ørnebakk	
4	Olaf Eliassen	
5	Marianne Balto	Olaf Eliassen
		Toril Bakken Kåven
		Johan Mikkel Sara
	Marianne Balto	
6	Klemet Erland Hætta	
	Egil Olli	

VI Sámedikki mearráđus

Sámediggeráđđi álggaha barggu ráhkadit ollislaš doaibmaplána sámi giliid sihkkarastin ja ovddidan dihtii.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.11.08 dii. 12.30

Vuolláičállit leat lohkat čoahkkinbeavdegirjji, ja leat gávnahan ahte čoahkkingirjái fievrriduvvon mearráduusat leat nu movt Sámediggi mearridii.

Karášjohka 19.01.2015

Čoahkkinjođihangoddi

Jarle Jonassen
jođiheaddji

Inger Jørstad

Tone Finnesen

Per Edvind Varsi